

**Policy Department
Structural and Cohesion Policies**

**THE REFORM OF THE COMMON
MARKET ORGANISATION FOR WINE**

Multilingual executive summary

AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT

EUROPEAN PARLIAMENT

Directorate General Internal Policies of the Union

Policy Department Structural and Cohesion Policies

AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT

**THE REFORM OF THE COMMON
MARKET ORGANISATION FOR WINE**

STUDY

Multilingual Executive Summary

IP/B/AGRI/ST/2006_22

30/09/2006

PE 369.020

XM

This study was requested by the European Parliament's Committee on Agriculture and Rural Development

The complete study is published in the following language:

- Original: FR;
- Executive summary translations: CS, DA, DE, EL, EN, ES, ET, FI, FR, HU, IT, LT, LV, MT, NL, PL, PT, SK, SL, SV.

Authors: Unité Mixte de Recherche MOISA
Marché Organisations Institutions Stratégies d'Acteurs¹
(Montpellier, France)

Responsible Official: Mme Odile Trouvé -Teychenné
Département thématique
Politiques structurelles et de Cohésion
RMD 06J024
1047-Bruxelles
Tél.: +32 (0)2 284 34 89
Fax.: +32 (0)2 284 69 29
E-mail: odile.trouveteychenne@europarl.europa.eu

Manuscript completed in August, 2006.

Paper copies can be obtained via:

- E-mail: ipoldepb@europarl.eu.int
- Site intranet: <http://www.ipolnet.ep.parl.union.eu/ipolnet/cms/lang/en/pid/456>

Brussels, European Parliament, 2006.

The opinions expressed in this document are the sole responsibility of the author and do not necessarily represent the official position of the European Parliament.

Reproduction and translation for non-commercial purposes are authorized, provided the source is acknowledged and the publisher is given prior notice and sent a copy.

---

¹ L'équipe d'experts sous la coordination d'Etienne Montaigne et Alfredo Manuel Coelho:
Juan Sebastián Castillo Valero (Espagne), Jean-Pierre Couderc (France), Tristan Le Cotty (France), Katrin Simón Elorz (Espagne), Nicola Engelbach (Royaume-Uni), Richard Halstead (Royaume-Uni), Jean-Pierre Laporte (France), Ivan Merlet (France), Jean-Claude Montigaud (France), Jean-Philippe Perrouy (Royaume-Uni), Eugenio Pomarici (Italie)
Jean-Louis Rastoin (France), Hervé Remaud (Australie), Roberta Sardone (Italie), Diana Sidlovits (Hongrie).

EUROPEAN PARLIAMENT

Directorate General Internal Policies of the Union

Policy Department Structural and Cohesion Policies

AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT

**THE REFORM OF THE COMMON
MARKET ORGANISATION FOR WINE**

STUDY

Multilingual Executive Summary- provisional version*

Contents:

This study is a contribution to the parliamentary debate in response to the proposal for reform of the common organisation of the market in wine initiated by the Commission. It provides a brief summary of the situation on the wine market in recent years in the Europe of 25, assesses the shortcomings of the current CMO mechanisms, analyses the Commission's proposals and puts forward specific proposals for reform of the CMO.

IP/B/AGRI/ST/2006_22

30/09/2006

PE 369.020

XM

^{*)}NB. Page 40 § 3: "preventive distillation" should be replaced by "compulsory deliveries"

Contents

	Page	
CS	REFORMA SPOLEČNÉ ORGANIZACE TRHU S VÍNEM	5
DA	REFORMEN AF DEN FÆLLES MARKEDSORDNING FOR VIN	11
DE	DIE REFORM DER GEMEINSAMEN MARKTORGANISATION FÜR WEIN	19
EL	Η ΜΕΤΑΠΡΟΜΙΣΗ ΤΗΣ ΚΟΑ ΤΟΥ ΟΙΝΟΥ	27
EN	REFORM OF THE COMMON ORGANISATION OF THE MARKET IN WINE	35
ES	LA REFORMA DE LA ORGANIZACIÓN COMÚN DEL MERCADO DEL VINO	43
ET	VEINITURU ÜHISE KORRALDUSE REFORM	51
FI	VIININ YHTEISEN MARKKINAJÄRJESTELYN UUDISTUS	57
FR	LA RÉFORME DE L'ORGANISATION COMMUNE DU MARCHÉ DU VIN	65
HU	A BORPIAC KÖZÖS SZERVEZÉSÉNEK REFORMJA	73
IT	LA RIFORMA DELL'ORGANIZZAZIONE COMUNE DEL MERCATO DEL VINO	81
LT	BENDRO VYNO RINKOS ORGANIZAVIMO REFORMA	89
LV	VĪNA TIRGUS KOPĪGĀS ORGANIZĀCIJAS REFORMA	95
MT	IR-RIFORMA TA' L-ORGANIZZAZZJONI KOMUNI TAS-SUQ TA' L-INBID	101
NL	DE HERVORMING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE ORDENING VAN DE WIJNMARKT	109
PL	REFORMA WSPÓLNEJ ORGANIZACJI RYNKU WINA	117
PT	A REFORMA DA ORGANIZAÇÃO COMUM DO MERCADO VITIVINÍCOLA	125
SK	REFORMA SPOLOČNEJ ORGANIZÁCIE TRHU S VÍNOM	133
SL	REFORMA SKUPNE UREDITVE TRGA ZA VINO	141
SV	REFORMEN AV DEN GEMENSAMMA ORGANISATIONEN AV MARKNADEN FÖR VIN	147

SHRNUTÍ

Cílem této studie je přispět k parlamentní diskusi o návrhu reformy SOT s vínem, předloženém Komisí Evropských společenství. Studie odpovídá čtyřem požadavkům Parlamentu: (1) krátké shrnutí situace na trhu s vínem v evropské pětadvacítce v průběhu posledních šesti let; (2) hodnocení nedostatků mechanismů současné SOT; (3) kritická analýza návrhů Komise a (4) konkrétní návrhy reformy SOT.

1. Situace na trhu s vínem

Analýza situace na trzích s vínem jak na evropské, tak na světové úrovni se z velké části shoduje s analýzou Komise týkající se hlavních současných tendencí. Zdůraznili jsme nicméně rozdíly v hodnocení některých aspektů vývoje a to, že nebyly dostatečně zohledněny skryté tržní mechanismy, rozdělení trhů podle země původu, podle kategorie a podle cen, velká rozrůzněnost obchodních toků v rámci Evropy i mezi Evropou a zbytkem světa.

Pokud jde o produkční potenciál, v Evropě se v osmdesátých a devadesátých letech vinice klučily, zatímco v novém světě se v té době vysazovaly. Nová SOT z roku 1999 tuto tendenci zvrátila, musela se však záhy potýkat s nadprodukcí a s nelegálním vysazováním. Nyní SOT následkem částečně konjunkturální krize vyžaduje novou vlnu klučení.

Ve výrobě i výnosech dochází ke značnému kolísání, což vede ke konjunkturálním krizím, které přecházejí v krize strukturální jednak z důvodu nedostatečného vyčištění trhů pomocí nouzových destilačních opatření, jednak proto, že přítomnost silných konkurentů znemožňuje rozšiřování odbytišť. Produkce se zvýšila také mimo Evropu a současná situace je silně ovlivněna světovou nadprodukcí v roce 2004. Odhlédneme-li od konjunktury, vývojové tendence výnosů se liší podle jednotlivých vinic. Extenzivní vinice s nízkými výnosy se přeorientovávají na zavlažovanou bohatě plodící révu zkvalitňujících odrůd, vysoce produktivní vinice se přeorientovávají na zkvalitňující odrůdy s nižšími výnosy. Produktivitu vinic lze tedy hodnotit pouze s ohledem na to, jak je přizpůsobena vztahu produkt – segment trhu.

Průměr spotřeby se ustálil. Spotřeba v tradičních výrobních zemích klesá a v zemích, které nevyrábějí a pouze spotřebovávají, stoupá. V Evropě vývoj směřuje víceméně ke stabilitě, na světové úrovni pak k mírnému růstu. V některých zemích dochází k nadprůměrnému růstu spotřeby (Spojené království, Spojené státy).

Mezinárodní obchod zaznamenává i nadále nárůst. Stále je značně rozrůzněný a komplementární, pokud jde o kvalitu, barvu a cenu. Hlavní roli hraje obchod uvnitř Evropy. Mezi trhy lze pozorovat značné rozdíly. Konkurence se zeměmi nového světa se vyhrocuje především na dvou rostoucích trzích, o které se tvrdě bojuje – ve Spojeném království a ve Spojených státech. Vývoz evropské pětadvacítky se od roku 2001 rozvíjí (po poklesu v roce 2000), tento růst však nedosahuje úrovně ostatních zemí světa. Pokud jde ovšem o jednotkovou hodnotu, je tempo růstu o 33 % vyšší než v zemích mimo evropskou pětadvacítku. Od roku 2001 se tento rozdíl zvýšil z 0,4 USD/l na 0,7 USD/l, avšak polovinu této sumy lze vysvětlit vývojem směnných kurzů. Kvůli krizi a kolísání směnných kurzů se také zostřila cenová válka.

Analýza světového trhu s ohledem na SOT s vínem okamžitě upozorní na faktory konkurenceschopnosti na trhu, který se v jednotlivých zemích velmi liší a v každé zemi je výrazně segmentovaný. Počet hektarů potýkajících se s nadprodukcí je různý v závislosti na poloze, výnosech, povaze produktů, jejich zařazení podle norem a úrovni cen na trhu, kterému jsou tyto produkty určeny. U vytrvalé rostliny citlivé na klimatické změny je nalezení rovnováhy s takovou přesností a při působení tolika činitelů téměř nemožné.

Za situace, kdy v letech 2003-2005 na jedné straně spotřeba klesala a vývoz se drasticky snižoval a na straně druhé produkce dosahovala velkých objemů, se ani destilací nepodařilo vyloučit z trhu dostatečné množství přebytků. Tím, že destilace není povinná, že není dostatečně cenově motivující a že byla zavedena pozdě, nemůže dosáhnout cíle vyčištění trhu, stanoveného SOT, jak potvrzuje analýza nadprodukce.

2. Hodnocení nedostatků mechanismů SOT

Reforma SOT s vínem z roku 1999 zachovala hlavní zásady společné zemědělské politiky (SZP), změnila však její nástroje: byly zrušeny orientační ceny a povinná destilace, kterou se regulovaly výnosy stolních vín, zavedla se destilace konzumního alkoholu, na podporu správy produkčního potenciálu byly vytvořeny rezervy práv na výsadbu, byla uznána uskupení producentů a hospodářské výbory.

Řízení produkčního potenciálu se stalo choulostivou otázkou. Jednoduchá strategie likvidace vinic, prováděná v osmdesátých letech, se již nepoužívá, správa potenciálu je však poznamenána analýzami posledních konjunkturálních bilancí, které rozhodnutí předcházely. Politiku správy produkčního potenciálu ovlivnil přístup „*stop and go*“ (metoda semaforu). Tato politika nepředvídala, jaký dopad bude mít na produkci kvalitativní přeměna ve Španělsku (a pravděpodobně i v části jižní Itálie), vedoucí ke zvýšení výnosů. Model přeměny byl založen na sledování kvalitativní politiky spojené se snižováním výnosů, dosaženým pěstováním zkvalitňujících odrůd (languedocký model). Současné provádění trvalého klučení a přeměny languedockého typu urychlilo snížení produkce. Udělování práv na novou výsadbu a přeměna kastilsko-lamančského typu pak urychlily růst nabídky.

Destilační režimy jsou již z podstaty své strukturace nákladné. Tyto režimy jsou uzavřené a odbyt vinného alkoholu je již dvacet let řízen bez jakékoli revize cen. Cena vedlejších vinných produktů se valorizuje pouze u průmyslového alkoholu. Bylo dosaženo cíle destilace konzumního alkoholu, tedy pravidelného zásobování trhu s alkoholem jako surovinou pro výrobu lihovin. Cena vína určeného k destilaci konzumního alkoholu, i když je na nízké úrovni, slouží jako minimální cena a představuje zajištěné odbytiště pro skupinu výrobců stolních vín. Vyrobeného alkoholu je tedy celkově nadbytek a trh s ním není řízen, protože rovnováhy se dosahuje pouze „*uvolňováním*“ alkoholu pro levné průmyslové využití. Nouzová destilace se uplatňuje velmi nepravidelně. Je jediným významným intervenčním prostředkem v případě vážné krize, ale jejím použitím vzniká problém nízkých cen (které nejsou motivující), jednotných ve všech zemích a bez ohledu na kvalitu vína. Navíc je její využívání nepovinné a může tedy mít za následek „*free riding*“ (výhody na cizí účet). Je také nákladná, vezmeme-li v úvahu, že se destilovaný alkohol „*uvolňuje*“ pro průmyslové zpracování.

Podporu používání zahuštěných moštů a rektifikovaných moštových koncentrátů odůvodňuje dodržování „jednotného zákona“, jehož cílem je kompenzace rozdílů v nákladech na obohacování mezi metodami, regiony a producenty, kteří mají nebo nemají povolení tyto mošty používat. Možnosti obohacování podporují růst výnosů, nelze však opomíjet ani potřebu metody vyrovnávající účinek klimatických změn. Vliv na objemy se liší podle toho, zda se odebírá (zahuštěný mošt, rektifikovaný moštový koncentrát), či přidává (sacharóza).

Enologické postupy jsou vzhledem ke svému vlivu na náklady určujícím faktorem v hospodářské soutěži se zeměmi nového světa. Přijatelné jsou argumenty obou skupin producentů zemí. I přes to, že mnohé aspekty vyplývají z technických diskusí, lze říci, že se spíše jedná o konfrontaci dvou „filozofií produktu“.

Obecně se kritiky SOT s vínem obsažené ve studii Innova a v dokumentech Komise týkají spíše provádění opatření než samotných mechanismů současné SOT: (1) problém nepředstavuje zavedení přemíí na klučení nebo kvalitativní přeměny, ale to, že se tato opatření nadužívají nebo naopak neužívají dostatečně, případně že se neberou v úvahu možné následky přijatých rozhodnutí jako v případě zvýšení výnosů v oblasti Kastilsko-La Mancha a v jižní Itálii; (2) kromě toho z důvodu nedostatečného vyčištění trhu vzniká převis nabídky, který zabraňuje obnovení rovnováhy, pokud jde o ceny a o zisky; (3) účinnost destilace a náklady na ni se odvíjejí od dříve realizovaného směru politiky, tedy od zásobování trhu s alkoholem na stanovené úrovni cen a množství.

Při hodnocení nedostatků SOT se musí klást větší důraz na přizpůsobení mechanismů: (1) změně cílů společné zemědělské politiky nebo politiky v oblasti vína (životní prostředí, omezení stanovená Světovou obchodní organizací, rozvoj venkova); (2) novým rozpočtovým omezením (snižování výdajů, přistoupení nových členských států); (3) vývoji světové hospodářské soutěže v čele se zeměmi nového světa. Myslíme si, že je složité udržet na trhu tradiční intervenční mechanismy prostřednictvím regulace nabídky, když již téměř neexistují celní překážky obchodu. Pokud jde o současnou reformu, považujeme za zásadní jasně stanovit a hierarchizovat cíle a prostředky dříve, než se zruší konkrétní stávající nástroj.

3. Kritická analýza návrhů Komise

Masivní a nerozlišené klučení v navrhované podobě se setkává s ostrou kritikou, v Evropě obchodně otevřeném světu je neúčinné a signál vyslaný konkurentům je kontraproduktivní. Opatření je v naprostém rozporu s politikou v tomto odvětví v posledních sedmi letech a opomíná problém nelegálního vysazování. Klučení se jeví jako jediná možnost krátkodobého řešení pro producenty, kteří mají problémy. Výběr se provádí spíše na základě schopnosti čelit krizi než na základě produktivnosti. Tento návrh nebere v úvahu strategie vyvinuté a využívané producenty. Klučení navíc v oblastech, které trpí dezertifikací, likviduje nenahraditelnou ekologickou kulturu podporující zalidňování, což je v rozporu s cíli SZP.

Hlavní nástroj racionální politiky rozvoje tohoto odvětví představují práva na výsadbu. Argument nákladů ani argument úspor z rozsahu s ohledem na kolísání trhů a následnou destrukturalizaci odvětví neobstojí. Zrušením práv na výsadbu by tedy došlo k delokalizaci vinic, rozvoji velkých firem schopných mobilizace kapitálu, rychlému vzniku přebytků a vzniku problémů se slučováním jakostních vín s.o. spojených s určitou oblastí a jiných kategorií vín.

Zrušení práv na výsadbu také odporuje předchozímu rozhodnutí vykloučit v zájmu opětovného vyvážení nabídky 400 000 ha révy. Po liberalizaci by se totiž objem výsadby zvýšil a vznikly by přebytky. Dvouletý rozpočet SOT by tak byl vyplýván.

Trh s alkoholem spojeným s destilacemi je plně řízen – ceny vyplácené producentům jsou upravovány předpisy, stejně jako destilační marže a „tržně přijatelné ceny“. Protože se nehrazení nákladů na destilaci jeví jako složité, mohl by se rozpočet upravovat pomocí jiných dvou proměnných – vyplácené ceny a prodejní ceny alkoholu. Například cena destilace konzumního alkoholu by se mohla dělit dvěma a „kompenzovat“ přímou platbou.

Vinný alkohol je z velké části nahraditelný – výběrem definice a určení se mění ten nebo ti, kterým je mechanismus určen. Rozdělení zavedené předpisy by tedy mohlo být zpochybněno. Vedlejší produkty by se například mohly používat na výrobu konzumního alkoholu. V tom případě by destilace ve Francii mohla pokračovat. Výroba alkoholu destilací podle čl. 29 (destilace konzumního alkoholu) by tedy měla být omezena.

V úvahu nejsou brány funkce související s životním prostředím. Úloha lihovarů by se měla hodnotit i s ohledem na jejich „službu životnímu prostředí“, která spočívá v odstraňování znečištění. Energetické funkce by v kontextu politiky bioethanolu, výroby alkoholu jako paliva, zasluhovaly dodatečné posouzení.

Vzhledem k nestálosti kurzů spojené s kolísáním úrody a nepružností poptávky se odvětví vína stěží obejde bez regulačního mechanismu. Zavádění nouzové destilace by bylo možné zlepšit a náklady na ni snížit, pokud by se harmonizovaly SOT s vínem a s vinným alkoholem. Regulaci by bylo možné na regionální úrovni zpřesnit a přesnost vymezit na vnitrostátní úrovni. Mohly by být zavedeny stabilizátory příjmů.

Sdílíme názor Komise na obohacování, přičemž si všímáme možnosti kompenzace zvýšených nákladů vzniklých severoevropským vinicím, které vyrábějí levné produkty. Toto rozhodnutí by posílilo pozici Evropy při jednáních se zeměmi nového světa o enologických pravidlech a postupech.

4. Doplnující analýzy a konkrétní návrhy reformy SOT

Anglický trh, zvláště v odvětví vín kategorie premium, ovládly země nového světa, a to tím, že vytvořily mladé vinice s velkým produkčním potenciálem, orientované na aromatické odrůdy, které umožňují vstup na trh několika velkým podnikům, nabízejícím na odrůdě založená vína s dobrým poměrem kvality a ceny a značky podporované obrovskými rozpočty na komunikaci a reklamu. Tyto podniky nyní dominují okruhu maloobchodního prodeje. Navíc plně ovládají dodavatelský řetězec, kontrolu kvality a obchodní inovaci. Existuje příznivé rozložení sil mezi těmito podniky a velkodistribucí.

V australském odvětví vína panuje nebyvalá krize způsobená nadprodukcí. Tato krize vznikla tak, že se k nadměrnému vysazování, ve kterém byli zemědělci a investoři v období velkého optimismu podporováni daňovými výhodami, přidala nadměrná úroda v roce 2004. Nadprodukce je výhodná pro spotřebitele, kteří tak mohou víno nakupovat stále levněji, velké distributorské firmy, které mohou zvyšovat své marže, a velké společnosti produkující víno, které přehrávají nabídky hroznů využívají k vyjednávání stále nižších sazeb. Znevýhodnění jsou v této situaci nezávislí vinaři, kteří pro své hrozny nenacházejí odbyt nebo musí počítat s nižší marží jako důsledkem poklesu cen. Velké množství hroznů zůstává nesklizeno a často dochází ke krachům. Jedinou australskou

politikou v oblasti vína je propagace australských vín v Austrálii, ale také – a především – v zahraničí.

Část světového trhu s vínem ovládá oligopol, přičemž většina firem, které jej tvoří, se nachází v zemích nového světa. Na výstupu odvětví je stále větší konkurence. Rozvoj a konkurenceschopnost velkých světových podniků se v průběhu posledních dvaceti pěti let opíraly o vlny fúzí a akvizic s cílem racionalizovat výrobu a rozvíjet značky. Jejich kritická velikost jim poskytuje výrazné konkurenční výhody na nejžádanějších trzích, jakými jsou Spojené království a Spojené státy.

Zkušenost ze zavádění producentůvých organizací v odvětví ovoce a zeleniny může pomoci při projektech v odvětví vína. Chtěli bychom proto udržet zájem o sdružování producentů v producentůvých organizacích a způsoby řízení Operačního fondu. V tomto ohledu zdůrazňujeme především společnou účast evropských fondů a fondů producentů, ze které vyplývá větší společná odpovědnost a možnost sestavit seznam možných akcí, které by se daly přizpůsobit odvětví vína. Již nyní by mohla být převzata velká část těchto akcí.

Zásahy do trhu lze provádět na koordinovanější úrovni hospodářských výborů, které kromě upravování kvality mohou zavést decentralizovanou regulaci nabídky pomocí organizovaných společných akcí, jako je vytváření rezerv nebo společné financování.

Sdílíme názor Komise, že není možné všeobecně a jednotně uplatňovat oddělené platby, ale omezenější a cílenější využití těchto mechanismů je přesto možné. Oddělená platba by v homogenním regionu, v němž je většina produktů stejné povahy a prodává se za stejnou cenu (např. slouží k výrobě konzumního alkoholu), v němž jsou splněna kritéria rozvoje venkova, ochrany životního prostředí, specifického rázu krajiny a neexistence výrobní alternativy, mohla být zavedena prostřednictvím režimu jednotné platby, aniž by se projevil nevýhody plošného uplatnění.

Návrhy berou v úvahu předchozí analýzy:

1. Vzhledem k tomu, že je nerozlišené a plošné klučení neúčinné, je třeba zachovat cílené a rozlišené klučení vycházející ze strategických cílů, a to jak ekonomických (odrůdy, výnosy), tak sociálních (zemědělec mající problémy, plánované přerušení činnosti, absence pokračovatele). Takové klučení by tedy bylo postupné, omezené, kontrolované a v celém svém průběhu posuzované. To by vedlo k rozpočtovým úsporám podle scénáře 2, které by bylo možné dále využít na jiná opatření.

2. Práva na výsadbu by v zájmu řízení politiky měla být zachována. Systém by však měl být flexibilnější a udělování, výměny a převod práv by měly být lépe organizovány. Mohlo by být posouzeno a v zájmu odstranění nedostatků přizpůsobeno zavedení rezervních mechanismů. Rovněž by se mělo řešit nelegální vysazování, zvláště prostřednictvím kontrolních systémů zavedených novou SOT. Správa produkčního potenciálu by mohla být prováděna na regionální úrovni regionálním ministerstvem, mezioborovou organizací nebo hospodářským výborem na základě tržní bilance s maximální výší a s arbitrází na vnitrostátní a evropské úrovni.

3. Systém destilací by se měl přehodnotit, a to jak celkově, tak v jednotlivých kategoriích. Systém nákupních cen by mohl být revidován s cílem snížení rozpočtu a orientace na trh. Veškerý vyrobený alkohol by se měl stát předmětem nové definice a vývoje potenciálních odbytišť. Prodejní cena vinného alkoholu by se měla zvýšit. Celkový odbyt alkoholu by se měl aktualizovat s ohledem na jednotlivé složky: konzumní alkohol, alkohol z matoliny, průmyslové využití (pohonná hmota)

podle cílů v oblasti životního prostředí (odstranění znečištění, alkohol sloužící jako pohonná hmota) a energetických cílů (vývoj zdanění). Preventivní destilace by pro svou environmentální funkci mohla být proplácena. Postupy kompostování surové matoliny a rozvážení vinných kalů by měly být posouzeny z ekologického hlediska. Cena destilace konzumního alkoholu by mohla klesnout a mohla by být kompenzována přímou, částečně oddělenou platbou. Destilace vín určených k dvojímu použití, která byla nahrazena rozdělením osázené plochy (Zontův plán), již není aktuální a proto se ruší. Nouzovou destilaci je třeba zachovat, ale musí se zlepšit její provádění. Měla by být řízena na regionální úrovni podle rovnováhy trhu a měla by existovat možnost, aby se v závislosti na různých kritériích stala povinnou. Měla by existovat možnost jejího spolufinancování mezioborovými organizacemi nebo hospodářskými výbory, aby byly zohledněny cenové rozdíly. Destilace by mohla být spojena se zavedením kvalitativních rezerv.

4. Cukření, suché cukření, obohacování exogenním řepným nebo třtinovým cukrem by mělo být podle návrhu Komise zakázáno. Endogenní obohacování zahuštěnými vinnými mošty a rektifikovanými moštovými koncentráty by mělo být povoleno, ale omezeno, podpora by měla být zrušena. Zvýšení výrobní ceny u levných vín ze severních regionů by mohlo být částečně kompenzováno podporou řízenou na vnitrostátní úrovni.

5. Regiony, kterých se destilace konzumního alkoholu týká, by měly mít nárok na začlenění do režimu jednotné platby a částečného oddělení, aby producenti mohli zachovat rostlinný kryt a na základě studií nákladů využít podporu na protrhávání nezralých hroznů.

6. Sdružení producentů a firem by měla být posilována, znovu ožívována a finančně podporována, aby mohla rozvíjet svou funkci ručitelů. Vývoj by mohl vycházet z funkcí a prostředků organizací producentů ovoce a zeleniny. Sdružení by mohla zaměřovat zvláště na strategické cíle: fúze, seskupení, sdružení, partnerství, hledání kritické velikosti a obchodních rozvojových projektů, vytváření značek, reklamu.

7. Zdá se, že pravidla upravující označování není z uvedených důvodů nutné měnit; současná právní úprava poskytuje dostatečný prostor. U stolních vín bez zeměpisného označení není třeba rušit odkaz na oblast. Ke změně stačí odkazování na velké zeměpisné oblasti u zemských vín.

8. S ohledem na samotnou definici vína – produkt získaný zpracováním čerstvých hroznů – by měl být zakázán dovoz moštů ze třetích zemí, aby bylo možné sledovat původ, aby nedocházelo k podvodům a aby byla zachována rovnováha trhu.

RESUMÉ

Denne undersøgelse er tænkt som et bidrag til debatten i Parlamentet i forlængelse af forslaget til reform af den fælles markedsordning for vin fremsat af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber. Undersøgelsen imødekommer fire krav fremsat af Parlamentet: (1) En kort redegørelse for situationen på vinmarkedet i EU 25 i de seneste seks år, (2) en evaluering af manglerne ved den nuværende fælles markedsordnings mekanismer, (3) en kritisk analyse af Kommissionens forslag, og (4) konkrete forslag til reformen af den fælles markedsordning.

1. Situationen på vinmarkedet

Analysen af situationen på vinmarkedet både på europæisk plan og på verdensplan er i vid udstrækning sammenfaldende med Kommissionens analyse af de vigtigste tendenser. Vi har imidlertid understreget forskelle i vurderingen af visse udviklingstendenser og den utilstrækkelige hensyntagen til de underliggende markedsmekanismer, segmenteringen af disse markeder efter oprindelsesland, kategori og pris, de mange forskellige handelsstrømme både inden for Europa og mellem Europa og resten af verden.

Med hensyn til produktionspotentialer ryddede Europa vinmarker i 1980'erne og 1990'erne, mens man i resten af verden tilplantede nye vinmarker. Den nye fælles markedsordning fra 1999 har vendt tendensen, men man oplevede meget hurtigt en overproduktion og ulovlige vinmarker. Det har medført en ny bølge af rydninger som reaktion på en krise, der til dels er konjunkturbestemt.

Produktionen og udbyttet udviser store udsving, hvilket er kilde til konjunkturbestemte kriser, som bliver til strukturelle kriser, der både skyldes, at krisedestillation ikke i tilstrækkelig grad har kunnet absorbere overskuddet på markedet, og manglende muligheder for at finde nye afsætningsmuligheder på grund af den meget stærke konkurrence. Produktionen er ligeledes vokset uden for Europa, og den nuværende situation er i høj grad præget af overproduktionen på verdensmarkedet i 2004. Ud over konjunkturerne er tendenserne med hensyn til udbytte forskellige i de enkelte vingårde. Ekstensive vingårde med lavt udbytte omdannes til produktive, overrislede vingårde med forbedrede druesorter, og meget produktive vingårde omdannes til vingårde med bedre druesorter med et lavere udbytte. Vingårdenes resultater har således kun betydning for en produktivitet, der er tilpasset de enkelte produkt-markedssegmenter.

Det gennemsnitlige forbrug stabiliserer sig. Faldet i forbruget fortsætter i de traditionelle producentlande, mens det stiger i ikke producerende og forbrugende lande. Tendensen går i retning af stabilitet i Europa og en mindre gennemsnitlig stigning på verdensplan. Nogle lande oplever en usædvanlig stigning (Det Forenede Kongerige og USA).

Den internationale handel vokser fortsat. Den er meget forskelligartet og komplementær med hensyn til kvalitet, vinkategori og pris. Handelen inden for Europa spiller en vigtig rolle. Der kan konstateres store forskelle mellem markederne. Konkurrencen med landene i den nye verden skærpes hovedsageligt på de to vækstmarkeder, som der kæmpes om, nemlig Det Forenede Kongerige og USA. Eksporten fra EU 25 er vokset siden 2001 (efter faldet i 2000), men væksten er mindre end i resten af verdens lande. Hvad angår enhedsprisen, er stigningstakten derimod mere end 33 % højere end uden for EU 25. Siden 2001 er forskellen steget fra 0,4 USD/l til 0,7 USD/l,

men halvdelen af dette beløb kan forklares med udviklingen i valutakurserne. Krisen og valutakurssvingningerne har skærpet priskrigen.

Analysen af verdensmarkedet i lyset af den fælles markedsordning for vin henleder opmærksomheden direkte på konkurrencefaktorerne på et marked, der er meget differentieret landene imellem og meget segmenteret inden for de enkelte lande. De hektarer, der bliver overflødige, vil variere afhængigt af deres lokalisering, deres udbytte, arten af de produkter, de leverer, deres lovgivningsmæssige klassifikation og prisniveauet på det marked, de er beregnet på. Søgningen efter en ligevægt med en flerårig plante, der er meget følsom over for vejrmæssige udsving, på dette præcisionsniveau og med alle de forskellige aktører, der deltager, er lidt af et mirakel.

Faldet i forbruget og nedgangen i eksporten i 2003-2005 på den ene side og den store produktion på den anden side har gjort, at destillation ikke har kunnet absorbere et tilstrækkeligt stort overskud fra markedet. Analysen af overskuddet bekræfter, at krsedestillationens valgfrie karakter, dens utilstrækkelige prisincitament og den sene indførelse af denne gør, at den ikke vil kunne nå målet for absorption på markedet, som er fastsat i den fælles markedsordning for vin.

2. Evaluering af manglerne ved den fælles markedsordnings mekanismer

Reformen af den fælles markedsordning for vin i 1999 har opretholdt de vigtigste mål med den fælles landbrugspolitik, samtidig med at dens "redskaber" er blevet ændret: fjernelse af den obligatoriske destillation, der kontrollerede udbyttet af bordvin, fjernelse af den vejledende pris, indførelse af destillation af konsumalkohol, forvaltning af potentialet via reserver af plantningsrettigheder, anerkendelse af producentsammenslutninger og økonomiske udvalg.

Det er blevet en balancegang at styre produktionspotentialet. Den enkle strategi med rydning fra 1980'erne er ikke længere velegnet, men forvaltningen af potentialet er meget præget af analyserne af de seneste konjunkturer, der gik forud for beslutningen. Forvaltningen af produktionspotentialet har været præget af en række "stop and go"-foranstaltninger. Den har ikke foregrebet den virkning, som Spaniens (og sandsynligvis en del af Syditaliens) kvalitetsmæssige omstilling og det deraf følgende stigende udbytte har på produktionen. Omstillingsmodellen var baseret på gennemførelsen af en kvalitetspolitik i tilknytning til et fald i udbyttet opnået ved hjælp af forbedrede druesorter (Languedoc-modellen). Den samtidige gennemførelse af en definitiv rydning og en omstilling efter Languedoc-modellen fremskyndede faldet i produktionen. Fordelingen af nye plantningsrettigheder og en omstilling som den, der fandt sted i Castilla-La Mancha, har fremskyndet stigningen i udbuddet.

Destillationsordningerne er dyre på grund af selve struktureringen af dem. Ordningerne er opdelte, og afsætningen af vinalkohol er fuldstændig administreret, uden at prisen er blevet revideret i mere end 20 år. Udgifterne til obligatorisk destillation hænger udelukkende sammen med nyttiggørelsen som teknisk alkohol. Destillationen af konsumalkohol har nået målene: at sikre en regelmæssig forsyning af markedet for alkohol som råvare til spiritus. Selv om prisen på vin leveret til destillation af konsumalkohol er lav, fungerer den som en minimumspris og udgør en sikker afsætningsmulighed for samtlige producenter af bordvin. Den producerede alkohol er altså i det store hele overskydende, og markedet styres ikke, fordi ligevægten kun nås gennem en "frigørelse" til industrielle anvendelser til lave priser. Krsedestillation finder sted meget uregelmæssigt. Den er den eneste mulighed for en betydelig intervention i tilfælde af en alvorlig krise, men iværksættelsen

af den indebærer et problem med lave priser (som ikke fungerer som incitament), der er de samme i alle lande og uanset vinens kvalitet. Endvidere er den valgfri og dermed en kilde til "free riding". Det er en dyr ordning på grund af "frigørelsen" til teknisk alkohol.

Støtten til brug af koncentreret druemost og rektificeret koncentreret druemost er berettiget af hensyn til overholdelsen af "enhedsloven", der skal kompensere forskellene i udgifter til forhøjelse af alkoholindholdet mellem metoder, regioner og producenter, der har tilladelse til at anvende dem. Mulighederne for at forhøje alkoholindholdet fremmer en forøgelse af udbyttet, men man kan ikke se bort fra, at der er behov for en metode, der kan korrigere for vejrmæssige udsving. Virkningerne på mængderne er forskellige for den subtraktive metode (koncentreret druemost og rektificeret koncentreret druemost) og den additive metode (saccharose).

Den ønologiske praksis er afgørende i konkurrencen med landene i den nye verden på grund af dens indflydelse på omkostningerne. Argumenterne er gyldige i begge grupper af producentlande. Selv om mange aspekter resulterer i tekniske debatter, må man konstatere, at det især er to "produktfilosofier", der støder sammen.

Generelt vedrører en række kritikpunkter af den fælles markedsordning for vin fremsat i Innovaundersøgelsen og i Kommissionens dokumenter i højere grad retningslinjerne for gennemførelse af foranstaltningerne end selve den nuværende fælles markedsordnings mekanismer: (1) Det er ikke indførelsen af præmier for rydning eller den kvalitative omstilling, der giver problemer, men den omstændighed, at de anvendes for meget eller ikke tilstrækkeligt, eller at der ikke tages tilstrækkeligt hensyn til følgerne af de beslutninger, der træffes, som i forbindelse med stigningen i udbyttet i Castilla-La Mancha og i Syditalien; (2) den manglende absorption af overskuddet fra markedet medfører ligeledes et for stort udbud, der ikke gør det muligt at genoprette ligevægten mellem priser og indtægter; (3) effektiviteten og omkostningerne i forbindelse med destillation er resultatet af et valg af økonomisk politik, der er foretaget tidligere, nemlig forsyning af markedet med en fast mængde alkohol til en fast pris.

I evalueringen af den fælles markedsordnings "funktionsforstyrrelser" bør der i højere grad lægges vægt på en tilpasning af mekanismerne: (1) enten til ændringen af målene med den fælles landbrugspolitik eller vindyrkningspolitik, kravene fra Verdenshandelsorganisationen, udviklingen af landdistrikterne; (2) eller til de nye budgetkrav (nedbringelse af udgifterne, ankomsten af nye medlemsstater); (3) eller udviklingen i konkurrencen på verdensplan, hvor landene i den nye verden dominerer. Vi mener således, at det er vanskeligt at opretholde klassiske interventionsmekanismer på markedet gennem en regulering af udbuddet, mens der næsten ikke findes toldbarrierer for handelen længere. Vi mener, at det i forbindelse med det nuværende forslag til reform er vigtigt at fastsætte mål og midler og opstille dem i en klar rangorden, inden bestemte eksisterende redskaber opgives.

3. En kritisk gennemgang af Kommissionens forslag

Den massive og udifferentierede rydning, der er foreslået, er kritisabel på en række punkter. Den er ineffektiv i et Europa, der er kommercielt åbent mod verden, og det signal, der sendes til konkurrenterne, virker mod hensigten. Dette skridt er i fuldstændig modstrid med den politik, der er ført på området i de seneste syv år, og det ignorerer problemet med ulovlige beplantninger. Rydningen ser ud til at være den eneste løsningsmulighed på kort sigt for producenter i

vanskeligheder. Udvælgelsen sker i højere grad på grundlag af evnen til at modstå krisen end på grundlag af produktivitet. Dette forslag ser bort fra de strategier, der er udviklet af de producenter, der benytter dem. Rydningen resulterer ligeledes i, at en kultur med små familiebrug og økologisk drift forsvinder uden at blive erstattet af alternativer i regioner, hvor affolkningen fortsætter, i modstrid med målsætningerne for den fælles landbrugspolitik.

Plantningsrettighederne udgør det vigtigste redskab i en fornuftig politik for sektorbestemt udvikling. Udgifterne hertil er små, og argumentet om stordriftsfordele er dårligt set i lyset af den markedsvolatilitet og sektorbestemte strukturopløsning, der vil blive resultatet. Plantningsrettighedernes forsvinden vil således favorisere en flytning af vingårde, udviklingen af store virksomheder, der er i stand til at mobilisere kapital, og en hurtig fremkomst af overskud, og den vil skabe problemer i forbindelse med sammenhængen mellem kvbd i tilknytning til vindyrkningsjorder og de andre vinkategorier.

Plantningsrettighedernes forsvinden er ligeledes i modstrid med den tidligere beslutning om at rydde 400.000 ha vinmarker for igen at skabe ligevægt i udbuddet. Så snart plantningsrettighederne frigives, vil det beplantede areal vokse og medføre overskudsproduktion. To budgetår med den fælles markedsordning for vin vil således være spildt.

Markedet for alkohol i tilknytning til destillation er fuldstændig administreret. De priser, der betales til producenterne, fastsættes ved lov, ligesom destillationsmargenerne og "den acceptable pris" på markedet. Da det forekommer vanskeligt ikke at dække udgifterne til destillation, vil budgettet kunne ændres af de to andre variabler: den pris, der betales, og salgsprisen for alkohol. For eksempel kan prisen på destillation af konsumalkohol halveres og "kompenseres" af en direkte støtte.

Vinalkohol kan for en stor dels vedkommende substitueres. Valget af definition og anvendelse har indflydelse på, hvem der kan modtage støtte under ordningen. Der vil således kunne sættes spørgsmålstejn ved den inddeling, der blev indført med forordningen. For eksempel vil den obligatoriske destillation kunne anvendes til konsumalkohol. I dette tilfælde vil destillationen fortsat kunne finde sted i Frankrig. Produktionen af alkohol via destillation (artikel 29 – destillation af konsumalkohol) bør da nedbringes tilsvarende.

Der tages ikke hensyn til miljøelementerne. Destilleriernes rolle bør ligeledes evalueres i lyset af denne forureningsbekæmpende "miljøtjeneste". Energifunktionerne i forbindelse med politikken for bioethanol og produktion af alkohol til brændstof bør evalueres yderligere.

Vinsektoren kan dårligt undvære en reguleringsmekanisme set i lyset af kursvolatiliteten set i sammenhæng med udsvingene i høsten og efterspørgslens manglende fleksibilitet. Anvendelsen af krsedestillation vil kunne forbedres og omkostningerne nedbringes inden for rammerne af en harmonisering af de to fælles markedsordninger for vin og vinalkohol. Præciseringen af lovgivningen vil kunne ske på regionalt plan og afgrænses inden for rammerne af de nationale budgetrammer. Der vil kunne indføres indtægtsstabilisatorer.

Vi er enige med Kommissionen med hensyn til forøgelsen af alkoholindholdet, idet vi dog stadig lægger vægt på en eventuel kompensation for de udgiftsstigninger, det medfører for vingårde i Nordeuropa, der producerer lavprisprodukter. Denne beslutning vil sætte Europa i en stærk position i forhandlingerne om ønologiske regler og praksis med landene i den nye verden.

4. Supplerende analyser og konkrete forslag til reformen af den fælles markedsordning

Landene i den nye verden har "invaderet" det engelske marked, hovedsageligt segmentet kvalitetsvine, ved at udvikle unge vingårde med et højt produktionspotentiale, der er orienteret mod aromatiske druesorter, som gør det muligt for nogle meget store virksomheder at markedsføre vine med et godt forhold mellem kvalitet og pris på grundlag af druesort og mærker støttet af enorme kommunikations- og reklamebudgetter. De vil fremover dominere "off-trade"-kredsløbet. Endvidere kontrollerer de fuldstændigt forsyningskæden, kvalitetskontrollen og den kommercielle innovation. De har et meget gunstigt styrkeforhold i forhold til dagligvarebutikkerne.

Den australske vinsektor oplever en krise med overproduktion af hidtil uset omfang. Denne overproduktion opstår i forbindelse med overdreven beplantning støttet af skattelempler, som landbrugerne og investorerne har foretaget i en periode med eufori og en rekordhøst i 2004. Krisen med overproduktion er til gavn for forbrugerne, der kan købe stadig billigere vine, for de store distributionsfirmaer, der benytter sig af deres styrke til at forbedre deres overskudsmargin, og endelig for de store vinproducenter, der benytter sig af det store udbud af druer til at forhandle stadig lavere priser. Taberne i denne krise er de uafhængige vinbønder, der ikke kan finde købere til deres druer, eller som har oplevet, at deres indtjeningsmargin er faldet på grund af prisfaldet. Store mængder druer høstes slet ikke. Der er mange konkurser. Den australske vindyrkningspolitik består udelukkende i at fremme australske vine i Australien og især i udlandet.

En del af verdensmarkedet for vin er domineret af et oligopol, og størstedelen af virksomhederne i dette oligopol er etableret i den nye verden. Konkurrencen er mere og mere udpræget på forbrugersiden. Verdens store vinproducenters udvikling og konkurrencegevinst i de seneste 25 år bygger på en bølge af fusioner og overtagelser med det formål at rationalisere produktionen og udviklingen af mærker. Deres afgørende størrelse skaffer dem betydelige konkurrencefordele på de markeder, hvor der er størst konkurrence, nemlig i Det Forenede Kongerige og USA.

Erfaringerne med indførelse af producentorganisationer inden for frugt og grønsager kan belyse projekterne inden for vinsektoren. Vi vil derfor understrege betydningen af, at producenterne organiseres i producentorganisationer, og af retningslinjerne for forvaltning af den operationelle fond. Vi mener navnlig, at de europæiske fonde og producentfondene sammen bør deltage i denne, hvorved de får et større fælles ansvar og mulighed for at udforme en liste over støtteberettigede foranstaltninger, der vil kunne tilpasses vinsektoren. Allerede nu vil en stor del af disse foranstaltninger kunne gennemføres.

Interventionerne på markedet kan gennemføres på det mest velegnede niveau i de økonomiske udvalg, der ud over kvalitetsreglerne kan gennemføre en decentral regulering af udbuddet via kollektive foranstaltninger med henblik på opbygning af reserver og kollektive finansieringer.

Vi er enige i Kommissionens synspunkt om, at det er umuligt at gennemføre afkoblingen på en generel og ensartet måde, men det er dog muligt at anvende disse mekanismer på en mere begrænset og målrettet måde. En afkoblet støtte i en homogen region, hvor størstedelen af produkterne er af samme art, der sælges til samme pris (f.eks. levering til destillation af konsumalkohol), hvor kriterierne for udvikling af landdistrikterne, miljøbeskyttelse og landskabskarakteristika er opfyldt, og hvor der ikke findes noget produktionsalternativ, vil kunne

gennemføres inden for rammerne af enkeltbetalingsordningen uden at medføre de ulemper, som en generel anvendelse vil medføre.

Forslagene tager hensyn til de foregående analyser:

1. Da en udifferentieret og generel rydning er ineffektiv, bør rydningen være målrettet og differentieret afhængigt af strategiske mål af såvel økonomisk (druesorter, udbytte) som social karakter (landbruger i vanskeligheder, planer om indstilling af aktivitet, manglende aftagere). Denne rydning vil altså være gradvis, begrænset, kontrolleret og vil blive vurderet, efterhånden som den gennemføres. Dette vil medføre en budgetbesparelse i forhold til scenario 2, der vil muliggøre en omfordeling til andre foranstaltninger.

2. Plantningsrettighederne bør opretholdes for at styre politikken. De bør imidlertid kunne mobiliseres meget lettere gennem en bedre tilrettelæggelse af tildelingene, udvekslingerne og overførslerne af rettigheder. Gennemførelsen af reservemekanismer vil kunne evalueres og tilpasses for at løse problemer med funktionsforstyrrelser. Som følge heraf bør de ulovlige beplantninger bringes til ophør, navnlig ved hjælp af de kontrolordninger, der er indført med den nye fælles landbrugspolitik. Forvaltningen af produktionspotentialet vil kunne ske på regionalt plan og foretages af et regionalt ministerium, en brancheorganisation eller et økonomisk udvalg, på grundlag af en markedsopgørelse og med en udjævning og en afvejning på nationalt og europæisk plan.

3. Destillationsordningen bør omlægges både generelt og for hver enkelt kategori. Købsprisordningen vil kunne revideres med henblik på en budgetnedskæring og en omlægning til markedet. Den producerede alkohol bør som helhed omdefineres, og de potentielle afsætningsmuligheder bør udvikles. Salgsprisen for vinalkohol bør ændres i opadgående retning. De forskellige elementer af den samlede afsætning af alkohol bør ajourføres: konsumalkohol, alkohol fra presserester af vindruer, industrielle afsætningsmuligheder (forgasning) i overensstemmelse med miljømålsætningerne (forureningsbekæmpelse, alkohol til brændstof) og energimålsætningerne (udvikling af beskatningen). Præventiv destillation vil kunne belønnes alene på grundlag af miljøfordelen. Kompostering af presserester af vindruer og nedfældning af vinbærme i jorden bør vurderes ud fra et miljømæssigt synspunkt. Destillation af konsumalkohol vil kunne opleve et prisfald, der kompenseres af en delvist afkoblet direkte støtte. Destillation af vine med dobbelt klassificering står ikke længere på dagsordenen og erstattes af en tildeling til de enkelte jordlodder (Zonta-planen). Den ophæves således. Krisedestillation bør opretholdes, men gennemførelsen af den bør forbedres. Den bør styres på regionalt plan for at skabe ligevægt på markedet og skal kunne gøres obligatorisk på grundlag af differentierede kriterier. Den skal kunne medfinansieres af brancheorganisationer eller økonomiske udvalg for at tage hensyn til prisdifferentieringer. Den vil kunne tilpasses opbygningen af kvalitative reserver.

4. Sukring, tørsukring og forøgelse af alkoholindholdet ved hjælp af exogene sukkerstoffer fra sukkerroer og sukkerrør bør ophøre i henhold til Kommissionens forslag. Den endogene forøgelse af alkoholindholdet ved hjælp koncentreret druemost og rektificeret koncentreret druemost bør være tilladt, men begrænset, og støtten bør fjernes. Forøgelsen af kostprisen for lavprisvine fra de nordlige producentregioner vil delvist kunne kompenseres af en støtte, der forvaltes inden for nationale budgetrammer.

5. De regioner, der berøres af destillation af konsumalkohol, skal kunne være støtteberettigede under enkeltbetalingsordningen og den delvise afkobling for at bevare vegetationsdækket og skal på grundlag af de omkostningsundersøgelser, der iværksættes, kunne modtage støtte til grøn høst.

6. Producentsammenslutninger og andre organisationer bør styrkes, genaktives og gives finansielle midler til at udvikle afsætningsledet. Udviklingen vil kunne tage udgangspunkt i de opgaver og midler, som producentorganisationer for frugt og grønsager benytter sig af. De bør navnlig være betinget af strategiske mål: fusioner, sammenslutninger, foreninger, partnerskaber, søgning efter en kritisk størrelse og kommercielle udviklingsprojekter, skabelse af mærker, reklamefremstød.

7. Mærkningsbestemmelserne ser ikke ud til at skulle ændres af de nævnte årsager. Der findes en manøvremargin inden for den nuværende lovgivning. Man må ikke ødelægge henvisningerne til vindyrkningsjorder for bordvine uden geografisk angivelse. Store geografiske referenceområder for bordvine er tilstrækkelige i denne forbindelse.

8. Import af presserester af vindruer fra tredjelande bør fortsat være forbudt alene på grund af definitionen af vin – et produkt opnået ved omdannelse af friske druer – problemer med sporbarhed, risikoen for svindel og markedsligevægten.

ZUSAMMENFASSUNG

Die vorliegende Studie soll einen Beitrag zur parlamentarischen Debatte über den von der Kommission der Europäischen Gemeinschaften auf den Weg gebrachten Vorschlag für die Reform der Gemeinsamen Marktorganisation für Wein (GMO Wein) leisten. Sie wurde entsprechend den vier Anforderungen des Parlaments durchgeführt und umfasst somit 1. einen kurzen Gesamtüberblick über die Lage auf dem Weinmarkt der 25 in den letzten sechs Jahren, 2. eine Bewertung der Mängel der Mechanismen der gegenwärtigen GMO, 3. eine kritische Analyse der Vorschläge der Kommission und 4. konkrete Vorschläge für die Reform der GMO.

1. Die Lage auf dem Weinmarkt

Die Analyse der Lage auf dem europäischen wie auf dem weltweiten Weinmarkt deckt sich hinsichtlich der auftretenden Haupttendenzen weitgehend mit der der Kommission. Wir haben jedoch Punkte, bei denen es Unterschiede in der Einschätzung bestimmter Tendenzen gibt, herausgearbeitet und die unzureichende Berücksichtigung der zugrunde liegenden Marktmechanismen, der Segmentierung dieser Märkte nach Herkunftsland, Kategorien und Preisen sowie der großen Verschiedenartigkeit der Handelsströme innerhalb Europas wie auch zwischen Europa und der übrigen Welt hervorgehoben.

Was das Produktionspotenzial Europas angeht, so wurden in den 1980er- und 1990er-Jahren in Europa Weinflächen gerodet, während in der neuen Welt zur gleichen Zeit angepflanzt wurde. Durch die neue GMO-99 wurde diese Tendenz umgekehrt, doch ergaben sich sehr schnell Probleme aufgrund von Überproduktion und unrechtmäßigen Anpflanzungen. Als Reaktion auf eine teilweise konjunkturelle Krise führt sie zu einer neuen Rodungswelle.

Erzeugung und Erträge weisen starke Schwankungen auf, die wiederum konjunkturelle Krisen hervorrufen, welche sich zum einen wegen der nicht ausreichenden Marktberreinigung durch die Krisendestillation und zum anderen aufgrund der sehr starken Konkurrenz wegen nicht vorhandener Möglichkeiten zur Steigerung des Absatzes zu strukturellen Krisen ausweiten. Die Erzeugung ist auch außerhalb Europas weiter gestiegen, und die aktuelle Lage ist in starkem Maße durch eine weltweite Überproduktion im Jahre 2004 gekennzeichnet. Abgesehen von konjunkturellen Einflüssen sind bei den Erträgen je nach Rebfläche gegensätzliche Tendenzen festzustellen. Die extensiv bewirtschafteten Weinberge mit niedrigen Erträgen werden durch Bewässerung in ertragreiche Weinberge mit qualitätsverbessernden Rebsorten umgewandelt und die Weinberge mit hohem Ertrag auf qualitätsverbessernde Rebsorten mit geringerem Ertrag umgestellt. Die Ertragsleistung der Rebflächen hat also nur für die Produktionsformen Sinn, die an das jeweilige Produkt-Marktsegment angepasst sind.

Der Verbrauch hat sich im Durchschnitt stabilisiert. In den traditionellen Erzeugerländern geht er weiter zurück, während er in den Verbraucherländern ohne eigene Erzeugung zunimmt. Die Tendenz geht im europäischen Durchschnitt hin zu einer Quasistabilität und im Weltmaßstab zu einem leichten Anstieg. Einige Länder weisen ein außergewöhnliches Wachstum auf (Vereinigtes Königreich, USA).

Das Volumen des internationalen Handels nimmt nach wie vor zu. Im Hinblick auf Qualität, Farbe und Preis ergeben sich eine große Vielfalt sowie Ergänzungen. Der innereuropäische Handel spielt eine bedeutende Rolle. Es sind beträchtliche Unterschiede zwischen den Märkten festzustellen. Der Wettbewerb mit den Ländern der neuen Welt spitzt sich hauptsächlich auf den zwei heiß umkämpften Wachstumsmärkten zu: dem Vereinigten Königreich und den USA. Die Ausfuhren aus der Europäischen Union (EU) der 25 befinden sich (nach dem Rückgang im Jahre 2000) zwar in einer Aufwärtsentwicklung, aber das Wachstum ist geringer als in den Ländern der restlichen Welt. Hingegen ist das Tempo der Zunahme beim Wert pro Mengeneinheit um 33 % höher als in den Ländern außerhalb der EU-25. Seit 2001 ist der Abstand von 0,4 USD/l auf 0,7 USD/l gestiegen, doch ist dies zur Hälfte mit der Wechselkursentwicklung zu erklären. Durch die Krise und die Wechselkursschwankungen hat sich der Preiskampf verschärft.

Die Analyse des Weltmarkts in Bezug auf die GMO Wein lenkt die Aufmerksamkeit unmittelbar auf die Wettbewerbsfaktoren auf einem in den einzelnen Ländern sehr unterschiedlichen und wiederum stark segmentierten Markt. Die den Überschüssen gegenübergestellten Rebflächen unterliegen Schwankungen entsprechend ihrer Lage, ihrem Ertrag, der Art der auf ihnen gewonnenen Erzeugnisse, ihrer gesetzlichen Einstufung und dem Preisniveau auf dem Markt, für den sie bestimmt sind. Die Herstellung eines Gleichgewichts im Falle einer sehr empfindlich auf Klimaschwankungen reagierenden mehrjährigen Pflanze grenzt in Anbetracht dieses Präzisionsgrades und der Vielzahl von Beteiligten schon an ein Wunder.

Infolge des sinkenden Verbrauchs und des Exportrückgangs im Zeitraum 2003-2005 einerseits und der hohen Erzeugung andererseits konnten durch die Destillation Produktionsüberschüsse nicht in ausreichendem Umfang vom Markt genommen werden. Eine Analyse der Überschüsse bestätigt, dass mit der Krisendestillation wegen ihres freiwilligen Charakters, der damit verbundenen mangelnden Preisanreize und ihrer späteren Durchführung nicht das mit der GMO beabsichtigte Ziel der Marktberingung erreicht werden konnte.

2. Bewertung der Mängel der GMO-Mechanismen

Bei der Reform der GMO Wein im Jahre 1999 wurden die Hauptziele der Gemeinsamen Agrarpolitik (GAP) beibehalten, jedoch ihre Instrumente geändert: Aufhebung des Zwangs zur Destillation zwecks Regelung der Tafelweinerträge, Abschaffung des Orientierungspreises, Einführung der Destillation von Trinkalkohol, intelligente Bewirtschaftung des Potenzials durch Reserven von Pflanzungsrechten, Anerkennung der Erzeugerzusammenschlüsse und der Wirtschaftskomitees.

Die Steuerung des Produktionspotenzials ist zu einer heiklen Angelegenheit geworden. Es wird nicht mehr die schlichte Strategie der Rodung der Weinberge wie in den 1980er-Jahren verfolgt, sondern die Bewirtschaftung des Potenzials ist in erheblichem Maße durch die Analyse der letzten, der Entscheidung vorausgehenden Konjunkturbilanzen gekennzeichnet. Die Politik der Bewirtschaftung des Produktionspotenzials war durch einen „*Stop-and-go*“-Verlauf geprägt. Dabei wurden die Folgen der in Spanien (und wahrscheinlich auch in einem Teil Südtaliens) vollzogenen Umstellung in der Qualität mit den sich daraus ergebenden Ertragssteigerungen nicht berücksichtigt. Das Modell der Umstellung stützte sich auf die Weiterverfolgung einer Qualitätspolitik in Verbindung mit der Ertragsverminderung durch qualitätsverbessernde Rebsorten

(Languedoc-Modell). Die gleichzeitige Durchführung der endgültigen Rodung und einer Umstellung nach dem Languedoc-Modell bewirkte einen beschleunigten Produktionsrückgang. Die Vergabe von neuen Pflanzrechten und die Umstellung nach dem Kastilien-La-Mancha-Modell führten zu einem beschleunigten Angebotswachstum.

Die Destillationsregelungen sind aufgrund ihrer Struktur recht kostspielig. Es handelt sich um getrennte Regelungen, und der Absatz von Weinalkohol wird seit mehr als 20 Jahren ohne jede Preisanpassung verwaltet. Der Preis für die zu destillierenden Mengen gilt nur im Zusammenhang mit der Verwertung als Industrialkohol. Bei der Destillation von Trinkalkohol wurden die Ziele erreicht: die regelmäßige Versorgung des Marktes mit Alkohol als Rohstoff für Spirituosen. Obwohl der Preis für den der Destillation von Trinkalkohol zugeführten Wein niedrig ist, fungiert er als Mindestpreis und stellt eine gesicherte Absatzmöglichkeit für eine Reihe von Tafelweinerzeugern dar. Es wird somit weltweit Alkohol im Überschuss produziert, und der Markt dafür wird nicht verwaltet, weil sich das Gleichgewicht nur durch ein „Ausweichen“ auf die industrielle Nutzung zu Niedrigpreisen erreichen lässt. Die Krisendestillation wird nur sehr unregelmäßig eingesetzt. Sie ist das einzige wirklich wirksame Interventionsinstrument bei einer schweren Krise, doch bringt ihr Einsatz das Problem niedriger (um Anreize zu verhindern) und einheitlicher Preise in jedem Land und unabhängig von der Qualität der Weine mit sich. Darüber hinaus ist die Beteiligung daran freiwillig und verleitet daher zur „Trittbrettfahrerei“. Das Verfahren ist wegen des „Ausweichens“ auf Industrialkohol kostspielig.

Die Beihilfen für die Verwendung von konzentriertem Most und rektifiziertem Mostkonzentrat sind wegen der Einhaltung des „Einheitsgesetzes“ gerechtfertigt, das darauf abzielt, die Unterschiede der Anreicherungskosten zwischen den Verfahren, den Regionen und den für deren Verwendung zugelassenen und nicht zugelassenen Erzeugern auszugleichen. Die Möglichkeit zur Anreicherung begünstigt eine Ertragssteigerung, aber die Notwendigkeit eines Verfahrens zur Korrektur der klimatischen Risiken ist nicht von der Hand zu weisen. Die Folgen für den Alkoholgehalt fallen unterschiedlich aus, je nachdem, ob das Subtraktionsverfahren (RTK, TK) oder das Additionsverfahren (Saccharose) angewendet wird.

Den önologischen Verfahren kommt wegen ihrer Auswirkungen auf die Kosten im Wettbewerb mit den Ländern der neuen Welt entscheidende Bedeutung zu. Die Argumente gelten in beiden Gruppen von Erzeugerländern. Obwohl sich zahlreiche Aspekte aus technischen Diskussionen ergeben, bleibt festzuhalten, dass sich hier eher zwei „Produktphilosophien“ gegenüberstehen.

Im Großen und Ganzen gilt eine Reihe von Kritikpunkten an der GMO Wein, die in der Innova-Studie und den Dokumenten der Kommission geäußert wurden, mehr den Modalitäten der Durchführung als den eigentlichen Mechanismen der bestehenden GMO: 1. Nicht die Einführung der Rodungsprämien oder der Qualitätsumstellung bereiten Probleme, sondern die Tatsache, dass sie zu viel oder zu wenig eingesetzt werden, oder aber, dass die Konsequenzen der Entscheidungen, wie etwa bei der Ertragssteigerung in Kastilien-La Mancha und in Süditalien, nicht genügend bedacht werden; 2. ebenso bewirkt die ausgebliebene Marktbereinigung das Fortbestehen des Überangebots, das die Wiederherstellung des Gleichgewichts bei den Preisen und Einkommen verhindert; 3. die Effektivität und die Kosten der Destillation rühren von der früheren Entscheidung über die Wirtschaftspolitik her, d. h. Versorgung des Alkoholmarkts auf einem gegebenen Mengen- und Preisniveau.

Bei der Bewertung der „Fehlfunktionen“ der GMO muss sich der Blick vorrangig auf die Anpassung der Mechanismen 1. entweder an die veränderten Ziele der gemeinsamen Agrar- bzw. Weinpolitik (Umwelt, Zwänge der Welthandelsorganisation, ländliche Entwicklung) oder 2. an die neuen Haushaltszwänge (Ausgabensenkung, Beitritt neuer Staaten) oder 3. an die Entwicklung des weltweiten Wettbewerbs mit der Vorherrschaft der Länder der neuen Welt richten. So halten wir es angesichts des fast völligen Wegfalls der Zollschränken im Handel für schwierig, klassische Interventionsmechanismen auf dem Markt durch eine Regulierung des Angebots beizubehalten. Uns erscheint es beim gegenwärtigen Reformvorhaben wesentlich, die Ziele und die Mittel genau festzulegen und in eine Rangfolge zu bringen, ehe man das eine oder andere bestehende Instrument abschafft.

3. Kritische Prüfung der Kommissionsvorschläge

Die massive und undifferenzierte Rodung stößt in der vorgeschlagenen Form auf verbreitete Kritik: In einem Europa, das im Handel für die Welt offen ist, ist sie ineffektiv, den Wettbewerbern wird ein kontraproduktives Signal gegeben. Das Vorgehen steht in völligem Widerspruch zur Politik der sieben letzten Jahre auf diesem Gebiet und lässt das Problem der unrechtmäßigen Anpflanzungen außer Acht. Die Rodung erscheint als einzige kurzfristige Lösungsmöglichkeit für die in Schwierigkeiten befindlichen Erzeuger. Die Auswahl richtet sich mehr nach der Fähigkeit zum Widerstand gegen die Krise als nach der Erzeugerleistung. Dieser Vorschlag übergeht die Strategien, die von den Erzeugern entwickelt wurden und auch angewendet werden. Mit der Rodung verschwindet auch eine bevölkerungs- und umweltfreundliche Kultur, zu der es in Gebieten mit fortschreitender Verödung, die den Zielen der GAP zuwiderläuft, keine Alternative gibt.

Die Bepflanzungsrechte stellen das Hauptinstrument einer vernünftigen Politik zur Entwicklung des Sektors dar. Die damit verbundenen Kosten und das Argument der großenbedingten Kostenvorteile wiegen gering angesichts der Volatilität der Märkte und des daraus folgenden Strukturzerfalls des Sektors. Die Abschaffung der Bepflanzungsrechte würde somit die Verlagerung der Weinberge, die Entwicklung von Großbetrieben, die Kapital mobilisieren können, und das rasche Entstehen von Überschüssen begünstigen sowie Probleme mit der Einordnung der territorial gebundenen Qualitätsweine bestimmter Anbaugebiete im Verhältnis zu den übrigen Weinkategorien verursachen.

Die Abschaffung der Bepflanzungsrechte steht auch im Widerspruch zu der früheren Entscheidung, 400.000 ha Rebfläche mit dem Ziel zu roden, auf der Angebotsseite wieder ein Gleichgewicht herzustellen. Sofort nach der Liberalisierung werden die Bepflanzungen zunehmen und Überschüsse verursachen. Auf diese Weise wären zwei Haushaltsjahre der GMO Wein vergeudet. Der Markt für den aus der Destillation stammenden Alkohol ist vollständig reguliert: Die Erzeugerpreise sind gesetzlich festgelegt, ebenso die Destillationsmargen und „der annehmbare Preis“ auf dem Markt. Da es schwierig sein dürfte, die Kosten der Destillation nicht zu decken, könnte der Haushalt durch die beiden anderen Variablen angepasst werden: den gezahlten Preis und den Alkoholverkaufspreis. Beispielsweise könnte der Preis für die Destillation von Trinkalkohol durch zwei geteilt und durch eine Direktbeihilfe „ausgeglichen“ werden.

Weinalkohol ist zum größten Teil substituierbar: Die Definition und der Bestimmungszweck geben den Ausschlag dafür, wer in den Genuss des Mechanismus kommt. Die in der Verordnung

vorgesehenen Unterteilungen können deshalb infrage gestellt werden. Beispielsweise könnten die zu destillierenden Mengen für Trinkalkohol genutzt werden. In diesem Fall könnte die Destillation in Frankreich fortgesetzt werden. Die Alkoholproduktion durch Destillation gemäß Artikel 29 (Trinkalkoholdestillation) müsste dann entsprechend reduziert werden.

Die Umweltschutzfunktion bleibt unberücksichtigt: Die Rolle der Brennereien müsste auch unter dem Gesichtspunkt dieses „Dienstes am Umweltschutz“ durch die Entsorgung der Nebenerzeugnisse beurteilt werden. Die energiewirtschaftliche Funktion verdiente im Hinblick auf die Bioäthanolpolitik, d. h. die Erzeugung von Alkohol als Kraftstoff, eine zusätzliche Bewertung. Der Weinsektor kann in Anbetracht der Volatilität der Preise, die mit den Schwankungen bei den Ernteerträgen und der unelastischen Nachfrage zusammenhängt, schwerlich ohne einen Regelungsmechanismus auskommen. Der Einsatz der Krisendestillation könnte verbessert und die Kosten im Rahmen einer Harmonisierung der beiden GMO für Wein und Weinalkohol gesenkt werden. Die Präzisierung der Regelung könnte auf regionaler Ebene erfolgen und im Rahmen der einzelstaatlichen Finanzvolumen begrenzt werden. Es könnten Einkommensstabilisatoren eingeführt werden.

Wir teilen die Auffassung der Kommission bezüglich der Anreicherung, wobei allerdings auf einen eventuellen Ausgleich der damit verbundenen Kostensteigerung für die Weinberge mit niedrigpreisigen Erzeugnissen in Nordeuropa zu achten wäre. Durch diese Entscheidung erhielt Europa eine stärkere Position bei den Verhandlungen über die önologischen Vorschriften und Praktiken mit den Ländern der neuen Welt.

4. Zusätzliche Analysen und konkrete Vorschläge für die Reform der GMO

Die Länder der neuen Welt haben den britischen Markt hauptsächlich im Segment der Premiumweine „erobert“, und zwar durch die Entwicklung junger Rebflächen mit hohem Produktionspotenzial, die auf aromatische Rebsorten ausgerichtet sind und die Vermarktung der Weine mit einem guten Preis-Qualitäts-Verhältnis durch einige wenige sehr große Unternehmen auf der Grundlage der Rebsorte und von Marken ermöglichen, für die Kommunikations- und Werbebudgets in gewaltiger Höhe zur Verfügung stehen. Diese Unternehmen dominieren nunmehr den Einzelhandel. Zudem beherrschen sie die Lieferkette, die Qualitätskontrolle und die kommerzielle Innovation voll und ganz. Gegenüber den Supermärkten befinden sie sich in einer günstigen Machtposition.

In Australien durchläuft der Weinsektor eine beispiellose Überproduktionskrise. Diese Überproduktion ist eine Folge des Zusammentreffens von steuerlich geförderten übermäßigen Pflanzungen, die von den Weinbauern und den Investoren in einer Phase der Euphorie vorgenommen wurden, und einer überaus umfangreichen Ernte im Jahr 2004. Von der Überproduktionskrise profitieren die Verbraucher, die Wein zu immer niedrigeren Preisen kaufen können, die Supermärkte, die ihre Marktmacht zur Verbesserung ihrer Margen nutzen, und schließlich die großen Weinerzeugerfirmen, die das Überangebot an Trauben dazu nutzen, immer niedrigere Tarife auszuhandeln. Die Verlierer dieser Krise sind die unabhängigen Winzer, die keine Abnehmer für ihre Trauben mehr finden oder deren Marge infolge des Preisrückgangs immer kleiner wird. Erhebliche Traubenmengen werden nicht geerntet. Zahlreiche Winzer machen

Bankrott. Die Weinpolitik Australiens besteht allein darin, australische Weine in Australien, aber vor allem auch im Ausland zu fördern.

Ein Teil des Weinweltmarkts wird von einem Oligopol beherrscht, das von einigen wenigen Großunternehmen dominiert wird, neben denen eine Vielzahl von kleinen Unternehmen besteht. Die meisten der zugehörigen Firmen sind in der neuen Welt ansässig. Der Wettbewerb nimmt am Ende der Vertriebskette immer mehr an Schärfe zu. Die Entwicklung und die gestiegene Wettbewerbsfähigkeit der großen Weinunternehmen auf der Welt in den letzten 25 Jahren sind einer Fusions- und Übernahmewelle mit dem Ziel zu verdanken, die Erzeugung und die Entwicklung von Marken zu rationalisieren. Die kritische Größe dieser Unternehmen verschafft ihnen beträchtliche Wettbewerbsvorteile auf den am heftigsten umkämpften Märkten Vereinigtes Königreich und USA.

Die Erfahrung mit der Bildung von Erzeugerorganisationen im Sektor Obst und Gemüse kann sehr aufschlussvoll für die Vorhaben auf dem Weinsektor sein. Wir möchten daher auf die Vorteile des Zusammenschlusses der Erzeuger zu Erzeugerorganisationen und auf die Modalitäten der Verwaltung des Betriebsfonds hinweisen. Interessant ist insbesondere die gemeinsame Beteiligung der europäischen und der Erzeugerfonds, mit der eine stärkere Mitverantwortung und die Möglichkeit verbunden sind, eine Liste möglicher förderfähiger Maßnahmen für den Weinsektor aufzustellen. Ein großer Teil dieser Maßnahmen könnte schon jetzt ergriffen werden.

Die Marktinterventionen können auf der höheren Ebene der Wirtschaftskomitees stattfinden, die neben den Qualitätsvorschriften durch organisierte kollektive Maßnahmen zum Anlegen von Reserven und zur kollektiven Finanzierung auch eine dezentrale Angebotsregulierung einführen können.

Wir teilen die Auffassung der Kommission, dass eine allgemeine und einheitliche Anwendung der Entkopplung unmöglich ist, halten es jedoch für möglich, diese Mechanismen in beschränkterem Umfang und zielgerichteter einzusetzen. Die Gewährung einer entkoppelten Beihilfe in einer Region mit einheitlichen Merkmalen, deren Erzeugnisse überwiegend gleichartig wären und zu demselben Preis verkauft würden (beispielsweise Lieferung zur Trinkalkoholdestillation) und in der die Kriterien der ländlichen Entwicklung, der Erhaltung der Umwelt, der Spezifik der Landschaften, des Fehlens einer Produktionsalternative gegeben wären, könnte im Rahmen der Betriebsprämienregelung ohne die Nachteile einer generellen Anwendung vorgenommen werden.

Die Vorschläge beruhen auf der obigen Analyse:

1. Angesichts der Ineffektivität der undifferenzierten und umfassenden Rodung ist es bei einer zielgerichteten und entsprechend sowohl den wirtschaftsstrategischen (Rebsorten, Erträge) als auch sozialen (in Schwierigkeiten befindlicher Weinbauer, Absicht zur Aufgabe der Tätigkeit, Fehlen eines Nachfolgers) Zielen differenzierten Rodung zu belassen. Diese Rodung würde also allmählich, in begrenztem Umfang kontrolliert erfolgen und würde im Laufe ihrer Durchführung ständig bewertet. Damit würde im Vergleich zum Szenario 2 eine Ersparnis im Haushalt herbeigeführt, die eine Umwidmung zugunsten anderer Maßnahmen erlauben würde.

2. Die Pflanzungsrechte müssten für die Steuerung der Politik aufrechterhalten werden. Sie müssten jedoch durch eine bessere Ausgestaltung der Zuweisung, der Tauschmöglichkeit und der

Übertragung von Rechten viel leichter wahrzunehmen sein. Der Einsatz der Reservemechanismen könnte bewertet und angepasst werden, um Fehlfunktionen zu beheben. Als Folge daraus müsste das Problem der unrechtmäßigen Pflanzungen insbesondere durch die im Rahmen der neuen GAP eingeführten Kontrollsysteme geregelt werden. Die Bewirtschaftung des Produktionspotenzials könnte auf regionaler Ebene, durch eine Regionalbehörde, eine Branchenvereinigung oder ein Wirtschaftskomitee auf der Grundlage einer Marktbilanz mit Festsetzung einer Höchstgrenze und einem nationalen und europäischen Schlichtungsverfahren erfolgen.

3. Das Destillationssystem müsste sowohl insgesamt als auch für jede einzelne Kategorie völlig neu überdacht werden. Das Ankaufpreissystem könnte im Sinne einer Kostensenkung sowie einer Marktausrichtung geändert werden. Die Gesamtheit der produzierten Alkoholsorten müsste neu definiert werden, die Entwicklung ihrer Absatzmöglichkeiten müsste bewertet werden. Der Verkaufspreis für Weinalkohol müsste nach oben verändert werden. Die Gesamtheit des Alkoholabsatzes müsste in seinen verschiedenen Bestandteilen Trinkalkohol, Tresterbrand, industrielle Verwendungszwecke (Kraftstoff) nach Umweltzielen (Entsorgung, Alkoholkraftstoff) und Energiezielen (Entwicklung der Besteuerung) aktualisiert werden. Für die präventive Destillation könnte allein schon wegen ihrer Umweltfreundlichkeit eine Vergütung gezahlt werden. Die Praxis des Kompostierens von Rohrester und des Ausbringens von Weintrub müsste hinsichtlich der Folgen für die Umwelt bewertet werden. Der Preis für die Trinkalkoholdestillation könnte sinken, da dafür eine teilweise entkoppelte Direktbeihilfe als Ausgleich gewährt wird. Die Destillation der Sorten mit doppelter Klassifizierung findet nicht mehr statt und wurde durch die Flächenbindung (Zonta-Plan) ersetzt. Sie ist somit weggefallen. Die Krisendestillation muss beibehalten, ihre Durchführung aber verbessert werden. Sie müsste auf regionaler Ebene in Abhängigkeit vom Marktgleichgewicht gesteuert und unter Zugrundelegung differenzierter Kriterien zur Pflicht gemacht werden. Es müsste die Möglichkeit zur Kofinanzierung durch die Branchenvereinigungen oder Wirtschaftskomitees geschaffen werden, um die Preisunterschiede berücksichtigen zu können. Sie könnte mit der Nutzung der Qualitätsreserven verknüpft werden.

4. Die Zuckering, das Chaptalisieren, die Anreicherung durch exogenen Rüben- und Rohrzucker müssten nach dem Vorschlag der Kommission verboten werden. Die endogene Anreicherung durch konzentrierten Traubenmost und rektifiziertes Traubenmostkonzentrat müsste zugelassen, aber eingeschränkt werden; die Beihilfe müsste gestrichen werden. Der Anstieg der Gestehungskosten für die niedrigpreisigen Weine der nördlichen Erzeugerregionen könnte teilweise durch eine im Rahmen der nationalen Finanzvolumen verwaltete Beihilfe ausgeglichen werden.

5. Die von der Trinkalkoholdestillation betroffenen Gebiete müssten für die Betriebsprämienregelung und die Teilentkopplung infrage kommen, um die Vegetationsdecke zu erhalten und nach den durchzuführenden Studien über die anfallenden Kosten in den Genuss einer Beihilfe für die Ernte vor der Beerenreife zu kommen.

6. Die Erzeugerorganisationen und die Branchenvereinigungen müssten gestärkt, reaktiviert und mit Mitteln ausgestattet werden, um die nachgelagerten Aufgaben wahrnehmen zu können. Die Weiterentwicklung könnte sich an den Aufgaben und Mitteln der Erzeugerorganisationen für Obst und Gemüse orientieren. Sie müssten insbesondere an strategische Ziele gebunden sein: Fusionen, Umgruppierungen, Zusammenschlüsse, Partnerschaften, Bemühen um kritische Größe und Vorhaben zum Ausbau des Handels, Schaffung von Marken, Werbung.

7. Die Etikettierungsvorschriften brauchen aus den genannten Gründen wohl nicht geändert zu werden; im Rahmen der geltenden Regelung ist Spielraum vorhanden. Auf die Nennung der Region

bei den Tafelweinen ohne geografischen Hinweis darf nicht verzichtet werden. Große geografische Bezugsbereiche für Landweine reichen für diese Anpassung aus.

8. Die Einfuhr von Most aus Drittländern muss schon aufgrund der Definition von Wein als aus der Umwandlung frischer Trauben gewonnenem Erzeugnis, der Schwierigkeiten bei der Rückverfolgung, der Gefahr von Betrügereien und des Marktgleichgewichts verboten bleiben.

ΣΥΓΚΕΦΑΛΛΑΙΩΣΗ

Η παρούσα μελέτη αποτελεί μια συμβολή στην κοινοβουλευτική συζήτηση σχετικά με την πρόταση μεταρρύθμισης της κοινής οργάνωσης της αγοράς στον τομέα του οίνου (ΚΟΑ οίνου), η οποία υπεβλήθη από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η μελέτη απαντά στα τέσσερα αιτήματα του Κοινοβουλίου: (1) μια συνοπτική παρουσίαση της κατάστασης της αγοράς του οίνου στην Ευρώπη των 25 κατά τη διάρκεια των τελευταίων έξι ετών, (2) μια αξιολόγηση των μειονεκτημάτων των μηχανισμών της υφιστάμενης ΚΟΑ, (3) μια κριτική ανάλυση των προτάσεων της Επιτροπής και (4) συγκεκριμένες προτάσεις για τη μεταρρύθμιση της ΚΟΑ.

1. Η κατάσταση της αγοράς του οίνου

Η ανάλυση της κατάστασης των αγορών οίνων, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, συγκλίνει σε μεγάλο βαθμό με αυτήν της Επιτροπής σχετικά με τις κύριες τάσεις που επικρατούν. Έχουμε, ωστόσο, επισημάνει σημεία απόκλισης ως προς την εκτίμηση ορισμένων τάσεων, καθώς και τον ανεπαρκή συνυπολογισμό των βασικών μηχανισμών της αγοράς, του κατακερματισμού αυτών των αγορών ανά χώρα προέλευσης, ανά κατηγορία και ανά τιμή, της μεγάλης ανομοιομορφίας των ροών συναλλαγών, τόσο των ενδοευρωπαϊκών όσο και μεταξύ της Ευρώπης και του υπόλοιπου κόσμου.

Σε επίπεδο δυναμικού παραγωγής, η Ευρώπη εκρίζωνε τους αμπελώνες της τις δεκαετίες του '80 και του '90, ενώ την ίδια στιγμή ο νέος κόσμος φύτευε. Η νέα ΚΟΑ του 1999 ανέστρεψε αυτήν την τάση, αλλά γρήγορα ήλθε αντιμέτωπη με την υπερπαραγωγή και τις παράνομες φυτεύσεις. Περιλαμβάνει ένα νέο κύμα εκριζώσεων ως αντίδραση σε μια εν μέρει συγκυριακή κρίση.

Σημαντικές διακυμάνσεις παρατηρούνται στην παραγωγή και τις αποδόσεις, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται συγκυριακές κρίσεις που γίνονται διαρθρωτικές, τόσο ελλείπει επαρκούς εξυγίανσης των αγορών από τις αποστάξεις κρίσεως, όσο και ελλείπει δυνατότητας ανάπτυξης των διεξόδων έναντι τόσο ισχυρών ανταγωνιστών. Η παραγωγή συνέχισε να αυξάνεται και εκτός Ευρώπης ενώ η σημερινή κατάσταση εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται έντονα από την υπερπαραγωγή του 2004. Εκτός από τη συγκυριακή κατάσταση, παρατηρούνται αντιφατικές τάσεις απόδοσης ανάλογα με τους αμπελώνες. Οι εκτατικοί αμπελώνες χαμηλών αποδόσεων μετατρέπονται σε παραγωγικές αρδευόμενες αμπελούς, σε βελτιωτικές ποικιλίες, και οι ιδιαίτερα παραγωγικοί αμπελώνες μετατρέπονται σε βελτιωτικές ποικιλίες πιο χαμηλών αποδόσεων. Κατά συνέπεια, η απόδοση των αμπελώνων έχει νόημα μόνο για παραγωγικότητες που προσαρμόζονται στο δίπτυχο προϊόν-τιμήμα της αγοράς.

Η κατανάλωση έχει σταθεροποιηθεί κατά μέσο όρο. Συνεχίζει να μειώνεται στις παραδοσιακά παραγωγούς χώρες και να αυξάνεται σε παραδοσιακά μη παραγωγούς και καταναλώτριες χώρες. Η τάση είναι μια οιονεί σταθεροποίηση κατά μέσο όρο στην Ευρώπη και μια ελαφρά αύξηση σε παγκόσμιο επίπεδο. Σε ορισμένες χώρες σημειώνεται εξαιρετική αύξηση (Ηνωμένο Βασίλειο, Ηνωμένες Πολιτείες).

Οι διεθνείς συναλλαγές συνεχίζουν να αυξάνονται. Υπάρχει ακόμη μεγάλη διαφοροποίηση και συμπληρωματικότητα όσον αφορά την ποιότητα, το χρώμα και την τιμή. Οι ενδοευρωπαϊκές συναλλαγές διαδραματίζουν καίριο ρόλο. Παρατηρούνται πολύ μεγάλες διαφορές μεταξύ των

αγορών. Ο ανταγωνισμός με τις χώρες του νέου κόσμου εντείνεται κυρίως στις δύο ιδιαίτερα διαφιλονικούμενες και αναπτυσσόμενες αγορές: στο Ηνωμένο Βασίλειο και στις Ηνωμένες Πολιτείες. Οι εξαγωγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) των 25 σημειώνουν αύξηση από το 2001 και εξής (μετά τη μείωση του 2000), αλλά πρόκειται για μικρότερη αύξηση από αυτήν των υπόλοιπων χωρών του κόσμου. Αντιθέτως, σε επίπεδο αξίας ανά μονάδα, ο ρυθμός της αύξησης υπερβαίνει κατά 33% τον ρυθμό των χωρών εκτός ΕΕ των 25. Από το 2001 και εξής, η διαφορά έγινε από 0,4 USD/λίτρο σε 0,7 USD/λίτρο, αλλά το ήμισυ του ποσού αυτού εξηγείται από την εξέλιξη των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Η κρίση και οι διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών όξυναν τον πόλεμο των τιμών.

Η ανάλυση της παγκόσμιας αγοράς σε σχέση με την ΚΟΑ του οίνου εφιστά την προσοχή άμεσα στους παράγοντες ανταγωνιστικότητας σε μια αγορά που διαφοροποιείται έντονα ανάλογα με τη χώρα και η οποία εμφανίζει μεγάλο κατακερματισμό σε κάθε μία από τις χώρες αυτές. Τα εκτάρια έναντι των πλεονασμάτων θα ποικίλλουν ανάλογα με την τοποθεσία τους, την απόδοσή τους, τη φύση των προϊόντων που παράγουν, την κατάταξή τους στο κανονιστικό πλαίσιο και το επίπεδο των τιμών στην αγορά για την οποία προορίζονται. Η αναζήτηση μιας ισορροπίας με ένα αειθαλές φυτό ευπαθές στις κλιματικές διακυμάνσεις, με τέτοιο επίπεδο ακρίβειας και παρουσία πληθώρας παραγόντων, απαιτεί ένα θαύμα.

Μεταξύ της μείωσης της κατανάλωσης και της υποβάθμισης των εξαγωγών της περιόδου 2003-2005 αφενός, και της μεγάλης παραγωγής αφετέρου, οι αποστάξεις δεν μπόρεσαν να απομακρύνουν από την αγορά αρκετές πλεονάζουσες ποσότητες. Η ανάλυση των πλεονασμάτων μάς επιβεβαιώνει ότι ο προαιρετικός χαρακτήρας της απόσταξης κρίσεως, ο ανεπαρκώς παροτρυντικός της χαρακτήρας όσον αφορά τις τιμές και η καθυστερημένη εφαρμογή της, δεν της επιτρέπουν να επιτύχει τον στόχο που είχε ορίσει η ΚΟΑ, δηλαδή την εξυγίανση της αγοράς.

2. Αξιολόγηση των ανεπαρειών των μηχανισμών της ΚΟΑ

Η μεταρρύθμιση της ΚΟΑ του οίνου του 1999 διατήρησε τους βασικούς στόχους της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ), μεταβάλλοντας συγχρόνως τα «εργαλεία» της: κατάργηση της υποχρεωτικής απόσταξης που έλεγχε τις αποδόσεις στους επιτραπέζιους οίνους, κατάργηση των τιμών προανατολισμού, θέσπιση της απόσταξης πόσιμης αλκοόλης, λεπτή διαχείριση του δυναμικού των αποθεματικών των δικαιωμάτων φύτευσης, αναγνώριση των ομάδων παραγωγών και των οικονομικών επιτροπών.

Ο χειρισμός του δυναμικού παραγωγής κατέστη λεπτό ζήτημα. Η απλή στρατηγική εξάλειψης των αμπελώνων της δεκαετίας του '80 δεν εφαρμόζεται πλέον, αλλά η διαχείριση του δυναμικού σηματοδοτείται έντονα από τις αναλύσεις των τελευταίων συγκυριακών απολογισμών που προηγούνται της απόφασης. Η πολιτική διαχείρισης του δυναμικού παραγωγής χαρακτηρίστηκε από συνεχή «stop and go» (σταμάτα - ξεκίνα). Δεν προέβλεψε την επίπτωση στην παραγωγή της ποιοτικής μετατροπής στην Ισπανία (και πιθανώς και σε ένα μέρος της νότιας Ιταλίας) με τις επακόλουθες αυξήσεις των αποδόσεων. Το μοντέλο μετατροπής βασίστηκε σε μια πολιτική ποιότητας σε σχέση με τη μείωση των αποδόσεων από ποικιλίες βελτίωσης (μοντέλο του Languedoc). Η ταυτόχρονη εφαρμογή μιας οριστικής εκρίζωσης και μιας μετατροπής τύπου Languedoc θα επέφερε επιτάχυνση της μείωσης της παραγωγής. Η κατανομή δικαιωμάτων νέας φύτευσης και η μετατροπή τύπου Castilla-La Mancha επιτάχυναν την αύξηση της προσφοράς.

Τα καθεστώτα απόσταξης είναι δαπανηρά λόγω της ίδιας της διάρθρωσής τους. Πρόκειται για καθεστώτα απομονωμένα και η αγορά οινικής αλκοόλης ελέγχεται πλήρως χωρίς αναθεώρηση των τιμών εδώ και πάνω από είκοσι χρόνια. Το κόστος των οινικών παρακρατήσεων συνδέεται μόνο με την αξιοποίησή τους ως βιομηχανικής αλκοόλης. Η απόσταξη πόσιμης αλκοόλης πέτυχε τους στόχους της: τακτικός εφοδιασμός της αγοράς αλκοόλης-πρώτης ύλης για οινοπνευματώδη ποτά. Αν και χαμηλή, η τιμή του οίνου που παραδίδεται για απόσταξη πόσιμης αλκοόλης λειτουργεί ως κατώτατη τιμή και αποτελεί βέβαιη διέξοδο για ορισμένους παραγωγούς επιτραπέζιων οίνων. Η παραγωγή αλκοόλης είναι γενικά πλεονασματική και η αγορά της δεν τυγχάνει διαχείρισης, καθώς η ισορροπία επιτυγχάνεται μόνο μέσω των μαζικών πωλήσεων για βιομηχανικές χρήσεις σε χαμηλή τιμή. Η χρήση της απόσταξης κρίσεως κινητοποιείται με ιδιαίτερα ακανόνιστο τρόπο. Αποτελεί δε το μόνο σημαντικό μέσο παρέμβασης σε περίπτωση σοβαρής κρίσης, αλλά η χρήση του θέτει το πρόβλημα των χαμηλών τιμών (ώστε να μην είναι παροτρυντικές) και των ενιαίων τιμών ανεξάρτητα από τη χώρα και την ποιότητα των οίνων. Εξάλλου, η χρήση της είναι προαιρετική και οδηγεί, κατά συνέπεια, σε φαινόμενα «free riding» (παρασιτισμού). Είναι δε δαπανηρή λόγω της διοχέτευσής της προς τη βιομηχανική αλκοόλη.

Οι ενισχύσεις για τη χρήση συμπυκνωμένου γλεύκους σταφυλιών και ανακαθαρισμένου συμπυκνωμένου γλεύκους σταφυλιών αιτιολογούνται λόγω της τήρησης του «μοναδικού νόμου» με στόχο την αντιστάθμιση της απόκλισης του κόστους εμπλουτισμού μεταξύ των διαφόρων μεθόδων, περιοχών και παραγωγών που επιτρέπεται να τις χρησιμοποιούν ή όχι. Οι δυνατότητες εμπλουτισμού ευνοούν την αύξηση των αποδόσεων, αλλά δεν μπορεί να παραβλεφθεί η αναγκαιότητα μιας διορθωτικής μεθόδου για την κλιματολογική αστάθεια. Οι επιπτώσεις επί των όγκων διαφέρουν μεταξύ της αφαιρετικής μεθόδου (συμπυκνωμένο γλεύκος σταφυλιών, ανακαθαρισμένο γλεύκος σταφυλιών) και της προσθετικής μεθόδου (σακχαρόζη).

Οι οινολογικές πρακτικές είναι καθοριστικές για τον ανταγωνισμό με τις χώρες του νέου κόσμου καθώς επηρεάζουν το κόστος. Τα επιχειρήματα είναι παραδεκτά σε αμφότερες τις ομάδες παραγωγών χωρών. Παρόλο που από τις τεχνικές συζητήσεις προκύπτουν πολυάριθμα ζητήματα, πρέπει να επισημανθεί ότι πρόκειται περισσότερο για δύο «φιλοσοφίες προϊόντος» που έρχονται αντιμέτωπες.

Γενικά, ορισμένες κριτικές έναντι της ΚΟΑ του οίνου, που εκφράζονται από τη μελέτη Ιπνονα και από τα έγγραφα της Επιτροπής, αφορούν περισσότερο τις λεπτομέρειες εφαρμογής των μέτρων παρά τους ίδιους τους μηχανισμούς της υφιστάμενης ΚΟΑ: (1) δεν είναι η θέσπιση των πριμοδοτήσεων για την εκρίζωση ή για την ποιοτική μετατροπή που δημιουργούν πρόβλημα, αλλά το γεγονός ότι γίνεται υπερβολική ή ανεπαρκής χρήση αυτών ή ότι δεν λαμβάνονται επαρκώς υπόψη οι συνέπειες των αποφάσεων που λαμβάνονται, όπως στην περίπτωση της αύξησης των αποδόσεων στην Castilla-La Mancha και στη Νότια Ιταλία· (2) επίσης, η έλλειψη εξυγίανσης των αγορών επιφέρει υπερπροσφορά, με αποτέλεσμα να μην αποκαθίστανται οι ισορροπίες όσον αφορά τις τιμές και τα έσοδα· (3) η αποτελεσματικότητα και το κόστος των αποστάξεων προκύπτουν από την πρότερη επιλογή οικονομικής πολιτικής, δηλαδή τον εφοδιασμό της αγοράς αλκοόλης σε επίπεδο ποσότητας και δεδομένης τιμής.

Η αξιολόγηση των «δυσλειτουργιών» της ΚΟΑ πρέπει μάλλον να εξετάσει τις προοπτικές προσαρμογής των μηχανισμών: (1) είτε με μεταβολή των στόχων της κοινής γεωργικής ή αμπελουργικής πολιτικής (περιβάλλον, περιορισμοί του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου,

ανάπτυξη της υπαίθρου)· (2) είτε με νέους περιορισμούς του προϋπολογισμού (μείωση των δαπανών, άφιξη νέων κρατών μελών)· (3) ή με την εξέλιξη του παγκόσμιου ανταγωνισμού, με την κυριαρχία των χωρών του νέου κόσμου. Πράγματι, μας φαίνεται δύσκολο να διατηρηθούν οι κλασικοί μηχανισμοί παρέμβασης στην αγορά με ρύθμιση της προσφοράς, καθώς δεν υπάρχουν πλέον δασμολογικοί φραγμοί στις συναλλαγές. Μας φαίνεται θεμελιώδους σημασίας στο υπό εξέταση σχέδιο μεταρρύθμισης να τεθούν και να ιεραρχηθούν με σαφήνεια οι στόχοι και τα μέσα αυτής, προτού καταργηθεί οποιοδήποτε υφιστάμενο εργαλείο.

3. Κριτική εξέταση των προτάσεων της Επιτροπής

Η μαζική και αδιάκριτη εκρίζωση, όπως προτείνεται, υφίσταται πολλές επικρίσεις: είναι αναποτελεσματική σε μια Ευρώπη που είναι εμπορικά ανοιχτή στον κόσμο ενώ το μήνυμα προς τους ανταγωνιστές είναι αντιπαραγωγικό. Η προσέγγιση αυτή αντιβαίνει πλήρως στη συναφή πολιτική των τελευταίων επτά ετών και παραβλέπει το πρόβλημα των παράνομων φυτεύσεων. Η εκρίζωση φαίνεται να είναι η μόνη πιθανή βραχυπρόθεσμη λύση για τους παραγωγούς που αντιμετωπίζουν δυσκολίες. Η επιλογή γίνεται περισσότερο βάσει της ικανότητας αντοχής στην κρίση παρά βάσει των παραγωγικών επιδόσεων. Η παρούσα πρόταση αγνοεί τις στρατηγικές που έχουν αναπτύξει οι παραγωγοί που προσφεύγουν σε αυτή. Η εκρίζωση επίσης οδηγεί στην εξαφάνιση μιας καλλιέργειας οικολογικής που συμβάλλει στην πληθυσμιακή αύξηση, χωρίς να υπάρχει εναλλακτική λύση, σε περιοχές που θα οδηγηθούν στην ερημοποίηση, αντίθετα στους στόχους της ΚΓΠ.

Τα δικαιώματα φύτευσης αποτελούν το κύριο εργαλείο μιας ορθολογικής πολιτικής τομεακής ανάπτυξης. Το κόστος τους και το επιχείρημα της οικονομίας κλίμακας ωχριούν έναντι της αστάθειας των αγορών και της τομεακής αποδιάρθρωσης που θα επακολουθήσει. Η κατάργηση των δικαιωμάτων φύτευσης θα ευνοήσει συνεπώς τη μεταφορά των αμπελώνων, την ανάπτυξη μεγάλων επιχειρήσεων οι οποίες θα είναι σε θέση να κινητοποιήσουν κεφάλαια, την ταχεία εμφάνιση πλεονασμάτων και θα θέσει προβλήματα διάρθρωσης μεταξύ των οίνων ποιότητας που παράγονται σε συγκεκριμένες περιοχές που συνδέονται με την κάθε περιοχή και των άλλων κατηγοριών οίνου.

Η κατάργηση των δικαιωμάτων φύτευσης αντιβαίνει επίσης στην προηγούμενη απόφαση για την εκρίζωση 400 000 εκταρίων αμπέλου προκειμένου να αποκατασταθεί η ισορροπία της προσφοράς. Από την απελευθέρωσή τους και εξής, οι φυτεύσεις θα αυξηθούν και θα οδηγήσουν σε πλεονάσματα. Με τον τρόπο αυτόν θα κατασπαταληθούν δύο δημοσιονομικά έτη της ΚΟΑ του οίνου.

Η αγορά των αλκοολών που συνδέονται με τις αποστάξεις είναι πλήρως ελεγχόμενη: οι τιμές που δίδονται στους παραγωγούς καθορίζονται σε κανονιστικό πλαίσιο, όπως και τα περιθώρια απόσταξης και η «αποδεκτή τιμή» στην αγορά. Δεδομένου ότι είναι δύσκολο να μην καλυφθούν οι δαπάνες απόσταξης, ο προϋπολογισμός θα μπορούσε να διαμορφωθεί από τις άλλες δύο μεταβλητές: καταβαλλόμενη τιμή και τιμή πώλησης αλκοόλης. Η τιμή απόσταξης πόσιμης αλκοόλης, επί παραδείγματι, θα μπορούσε να διαιρεθεί δια του δύο και να «ισοσταθμιστεί» με μια άμεση ενίσχυση.

Οι οινικές αλκοόλες είναι σε μεγάλο βαθμό υποκαταστάσιμες: η επιλογή του καθορισμού και του προορισμού επηρεάζει τον ή τους δικαιούχους του μηχανισμού. Ο περιορισμός που θεσπίστηκε

κανονιστικά θα μπορούσε συνεπώς να αμφισβητηθεί. Τα οινικά παρακρατήματα, επί παραδείγματι, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την πόσιμη αλκοόλη. Σε αυτήν την περίπτωση, η δραστηριότητα της απόσταξης θα μπορούσε να συνεχιστεί στη Γαλλία. Συνεπώς, η παραγωγή αλκοόλης με απόσταξη, δυνάμει του άρθρου 29 (απόσταξη πόσιμης αλκοόλης) θα πρέπει επίσης να μειωθεί.

Οι περιβαλλοντικές λειτουργίες δεν λαμβάνονται υπόψη: ο ρόλος των μονάδων απόσταξης θα πρέπει να αξιολογηθεί και βάσει της «περιβαλλοντικής υπηρεσίας» απορρύπανσης που επιτελεί. Συμπληρωματική αξιολόγηση θα ήταν σκόπιμο να διεξαχθεί για τις ενεργειακές λειτουργίες όσον αφορά την πολιτική περί βιοαιθανόλης και την παραγωγή αλκοόλης για καύση.

Ο αμπελουργικός τομέας δύσκολα μπορεί να λειτουργήσει χωρίς έναν ρυθμιστικό μηχανισμό, δεδομένης της αστάθειας των τιμών που συνδέεται με τις διακυμάνσεις στις συγκομιδές και την ανελαστικότητα της ζήτησης. Η εφαρμογή της απόσταξης κρίσεως θα μπορούσε να βελτιωθεί και το κόστος να μειωθεί στο πλαίσιο μιας εναρμόνισης των δύο ΚΟΑ, του οίνου και των οινικών αλκοολών. Ο βαθμός ακρίβειας της ρύθμισης της αγοράς θα μπορούσε να καθοριστεί σε περιφερειακό επίπεδο και να περιοριστεί στο πλαίσιο των εθνικών κονδυλίων. Θα μπορούσαν δε να θεσπιστούν ενισχύσεις σταθεροποίησης εισοδήματος.

Συμμεριζόμαστε την άποψη της Επιτροπής σχετικά με τον εμπλουτισμό, διατηρώντας την προσοχή μας στραμμένη σε μια ενδεχόμενη αντιστάθμιση των αυξήσεων των δαπανών για τους αμπελώνες λόγω των προϊόντων με χαμηλή τιμή στη βόρεια Ευρώπη. Μια τέτοια απόφαση θα έθετε την Ευρώπη σε θέση ισχύος στις διαπραγματεύσεις για τους οινολογικούς κανόνες και τις οινολογικές πρακτικές με τις χώρες του νέου κόσμου.

4. Οι συμπληρωματικές αναλύσεις και οι συγκεκριμένες προτάσεις για τη μεταρρύθμιση της ΚΟΑ

Οι χώρες του νέου κόσμου έχουν «εισβάλει» στην αγγλική αγορά, κυρίως στο τμήμα των οίνων της κατηγορίας premium, αναπτύσσοντας νεαρούς αμπελώνες, με υψηλό δυναμικό παραγωγής και προσανατολισμένους προς τις αρωματικές ποικιλίες, με αποτέλεσμα πολύ μεγάλες εταιρείες να φέρνουν στην αγορά οίνους με καλή σχέση ποιότητας-τιμής, οίνους που βασίζονται στην ποικιλία, καθώς και εμπορικά σήματα που υποστηρίζονται από γιγαντιαίους προϋπολογισμούς επικοινωνίας και προώθησης. Αυτές κυριαρχούν πλέον στο κύκλωμα «off-trade» (μη επιτόπιας κατανάλωσης). Επιπλέον, κυριαρχούν πλήρως στην αλυσίδα εφοδιασμού («supply chain»), στον έλεγχο ποιότητας και στην εμπορική καινοτομία. Εμφανίζουν δε έναν πολύ ευνοϊκό συσχετισμό δυνάμεων με τις μεγάλες εταιρείες διανομής.

Ο αμπελοοινικός τομέας της Αυστραλίας περνάει μια άνευ προηγουμένου κρίση υπερπαραγωγής. Αυτή η υπερπαραγωγή οφείλεται στις συνδυασμένες υπερβολικές φυτεύσεις, με φορολογική ενίσχυση, από γεωργούς και επενδυτές σε μια περίοδο ευδαιμονίας και με μια πληθωρική συγκομιδή το 2004. Η κρίση της υπερπαραγωγής ωφελεί τους καταναλωτές, οι οποίοι μπορούν να αγοράζουν ολοένα και φθηνότερους οίνους, ωφελεί τις μεγάλες εταιρείες διανομής που επωφελούνται από τη θέση τους για να βελτιώσουν τα περιθώρια κέρδους τους και τέλος ωφελούνται οι πολύ μεγάλες οινοπαραγωγικές μονάδες που επωφελούνται από την υπερπροσφορά σταφυλιών για να διαπραγματευτούν ακόμη πιο χαμηλές τιμές. Αυτοί που πλήττονται από την εν

λόγω κρίση είναι οι ανεξάρτητοι αμπελουργοί, οι οποίοι δεν βρίσκουν πλέον αγοραστές για τα σταφύλια τους ή που είδαν το περιθώριο κέρδους τους να μειώνεται λόγω της μείωσης των τιμών. Δεν συλλέγονται σημαντικές ποσότητες σταφυλιών. Η μοναδική αμπελοοινική πολιτική της Αυστραλίας έχει ως στόχο την προώθηση των αυστραλιανών οίνων, τόσο στην Αυστραλία, όσο και κυρίως στο εξωτερικό.

Ένα τμήμα της παγκόσμιας αγοράς οίνου κυριαρχείται από ένα ολιγοπώλιο περιθωρίου, με το μεγαλύτερο μέρος των εταιρειών να έχουν παρουσία στον νέο κόσμο. Ο ανταγωνισμός είναι ολοένα και πιο έντονος στα κατώτερα κλιμάκια του κλάδου. Η ανάπτυξη και η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των μεγάλων διεθνών αμπελοοινικών εταιρειών τα τελευταία εικοσιπέντε χρόνια στηρίζονται σε ένα κύμα συγχωνεύσεων και εξαγορών, με στόχο τον εξορθολογισμό της παραγωγής και της ανάπτυξης εμπορικών σημάτων. Το μέγεθός τους τους παρέχει σημαντικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στις πλέον διαφιλονικούμενες αγορές, δηλαδή στο Ηνωμένο Βασίλειο και στις ΗΠΑ.

Η εμπειρία της σύστασης οργανώσεων παραγωγών στον τομέα των οπωροκηπευτικών ενδέχεται να αποδειχθεί χρήσιμη για τα σχέδια στον τομέα της αμπελουργίας. Θα θέλαμε συνεπώς να επιστήσουμε την προσοχή στη διάρθρωση των παραγωγών σε οργανώσεις παραγωγών, καθώς και στους λεπτομερείς κανόνες διαχείρισης του επιχειρησιακού ταμείου. Αναφερόμαστε συγκεκριμένα στην κοινή συμμετοχή των ευρωπαϊκών ταμείων και των ταμείων παραγωγών, γεγονός που σημαίνει αυξημένη συνυπευθυνότητα και την πιθανότητα να οριστεί ένας κατάλογος επιλέξιμων δράσεων που μπορούν να προσαρμοστούν στον τομέα της αμπελουργίας. Εφεξής θα μπορούσε να αναληφθεί μεγάλο μέρος αυτών των δράσεων.

Οι παρεμβάσεις στην αγορά μπορούν να γίνουν σε πιο συγκεντρωτικό επίπεδο, δηλαδή σε επίπεδο οικονομικών επιτροπών, οι οποίες, πέραν των κανόνων ποιότητας, μπορούν να θέσουν σε εφαρμογή μια αποκεντρωμένη ρύθμιση της προσφοράς με οργανωμένες συλλογικές δράσεις για συλλογικές αποθεματοποιήσεις και χρηματοδοτήσεις.

Συμμεριζόμαστε την άποψη της Επιτροπής για την έλλειψη της δυνατότητας γενικευμένης και ομοιόμορφης εφαρμογής της αποσύνδεσης, αλλά υπάρχει ωστόσο η δυνατότητα χρήσης αυτών των μηχανισμών κατά τρόπο πιο περιορισμένο και συγκεκριμένο. Μια αποσυνδεδεμένη ενίσχυση που εφαρμόζεται σε μια ομοιογενή περιοχή, της οποίας τα προϊόντα είναι της ίδιας φύσεως και πωλούνται στην ίδια τιμή (παράδοση για απόσταξη πόσιμης αλκοόλης, επί παραδείγματι), που θα πληρούν τα κριτήρια ανάπτυξης της υπαίθρου, διατήρησης του περιβάλλοντος, ιδιοτυπίας τοπίων, απουσίας εναλλακτικής παραγωγής, θα μπορούσε να εφαρμοστεί στο πλαίσιο του καθεστώτος ενιαίας ενίσχυσης χωρίς τα μειονεκτήματα μιας γενικευμένης εφαρμογής.

Οι προτάσεις λαμβάνουν υπόψη τις προηγηθείσες αναλύσεις:

1. Εφόσον η αδιάκριτη και καθολική εκρίζωση αποδείχθηκε αναποτελεσματική, πρέπει να διατηρηθεί η πρακτική μιας εκρίζωσης συγκεκριμένης και διαφοροποιημένης ανάλογα με τους στρατηγικούς στόχους, τόσο τους οικονομικούς (ποικιλίες, αποδόσεις) όσο και τους κοινωνικούς (αγρότες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες, σχέδιο εγκατάλειψης της εκμετάλλευσης, απουσία αγοραστή). Μια τέτοια εκρίζωση θα ήταν σταδιακή, περιορισμένη, ελεγχόμενη, και θα τύγχανε αξιολόγησης ανάλογα με την εφαρμογή της. Αυτό θα επέφερε οικονομικά πλεονεκτήματα σε σύγκριση με το σενάριο 2 που θα οδηγούσε στον επαναπροσανατολισμό προς άλλα μέτρα.

2. Τα δικαιώματα φύτευσης θα έπρεπε να διατηρηθούν για την άσκηση της πολιτικής. Θα έπρεπε όμως να είναι πολύ πιο εύκολα αξιοποιήσιμα με καλύτερη οργάνωση των κατανομών, των ανταλλαγών και των μεταβιβάσεων δικαιωμάτων. Η εφαρμογή των μηχανισμών αποθεματοποίησης θα μπορούσε να αξιολογηθεί και να προσαρμοστεί ανάλογα, ώστε να αντιμετωπιστούν οι δυσλειτουργίες. Παράλληλα, θα έπρεπε να ρυθμιστούν οι παράνομες φυτεύσεις, ιδιαίτερα με συστήματα ελέγχου που θα εφαρμόσει η νέα ΚΓΠ. Η διαχείριση του δυναμικού παραγωγής θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί σε περιφερειακό επίπεδο από κάποιο περιφερειακό υπουργείο, μια διεπαγγελματική οργάνωση ή μια οικονομική επιτροπή, βάσει απολογισμού της αγοράς με θέσπιση ανώτατου ορίου και εθνική και ευρωπαϊκή διαιτησία.

3. Το σύστημα αποστάξεων θα έπρεπε να επανεξεταστεί τόσο στο σύνολό του, όσο και για κάθε κατηγορία. Το σύστημα τιμών αγοράς θα μπορούσε να αναθεωρηθεί προκειμένου να μειωθεί ο προϋπολογισμός και να δοθεί ένας προσανατολισμός προς την αγορά. Το σύνολο των παραγόμενων αλκοολών θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο επαναπροσδιορισμού και εξέλιξης των πιθανών διεξόδων. Η τιμή πώλησης των οινικών αλκοολών θα πρέπει να αναθεωρηθεί προς τα άνω. Το σύνολο της αγοράς αλκοόλης θα πρέπει να επικαιροποιηθεί στις διάφορες συνισταμένες του: πόσιμη αλκοόλη, αλκοόλη στέμφυλων σταφυλιών, βιομηχανικές διέξοδοι (καύση) ανάλογα με τους περιβαλλοντικούς στόχους (απορρύπανση, καύσιμη αλκοόλη) και τους ενεργειακούς στόχους (εξέλιξη της φορολογίας). Η προληπτική απόσταξη θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο αποζημίωσης λόγω της περιβαλλοντικής της λειτουργίας. Θα πρέπει να αξιολογηθούν από οικολογική άποψη οι πρακτικές λιπασματοποίησης των ακατέργαστων στέμφυλων και διασκορπισμού της οινολάσπης. Θα μπορούσε να σημειωθεί μείωση της τιμής απόσταξης των πόσιμων αλκοολών, με αντιστάθμιση από άμεση εν μέρει αποσυνδεδεμένη ενίσχυση. Η απόσταξη οίνων διπλής χρήσης δεν βρίσκεται πλέον στην ημερήσια διάταξη, καθώς έχει αντικατασταθεί από την κατανομή των αγροτεμαχίων (σχέδιο Zonta). Έχει δηλαδή καταργηθεί. Η απόσταξη κρίσεως πρέπει να διατηρηθεί μεν, αλλά με βελτίωση της εφαρμογής της. Θα πρέπει να πραγματοποιείται σε περιφερειακό επίπεδο ανάλογα με τις ισορροπίες της αγοράς και να μπορεί να λάβει υποχρεωτικό χαρακτήρα βάσει διαφοροποιημένων κριτηρίων. Θα πρέπει να μπορεί να συγχρηματοδοτείται από τις διεπαγγελματικές οργανώσεις ή τις οικονομικές επιτροπές, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι διαφορές τιμών. Θα μπορούσε δε να συνδεθεί με την εφαρμογή ποιοτικών αποθεμάτων.

4. Σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής, θα πρέπει να καταργηθούν η προσθήκη σακχάρου, η διόρθωση του σακχαρικού τίτλου, ο εμπλουτισμός με εξωγενή σάκχαρα από ζαχαρότευτλα και ζαχαροκάλαμα. Ο ενδογενής εμπλουτισμός με συμπυκνωμένο γλεύκος σταφυλιών και ανακαθαρισμένο γλεύκος σταφυλιών θα πρέπει να επιτρέπεται, αλλά να περιοριστεί η χρήση του, και να καταργηθεί η συναφής ενίσχυση. Η αύξηση της τιμής κόστους για τους οίνους χαμηλής τιμής από τις βόρειες οινοπαραγωγικές περιοχές θα μπορούσε να αντισταθμιστεί εν μέρει με μια ενίσχυση στο πλαίσιο των εθνικών κονδυλίων.

5. Οι περιοχές τις οποίες αφορά η απόσταξη πόσιμης αλκοόλης θα πρέπει να μπορούν να είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο του καθεστώτος ενιαίας ενίσχυσης και μερικής αποσύνδεσης, ώστε να διατηρηθεί η βλάστηση και να επωφεληθούν, σύμφωνα με μελέτες κόστους που θα εκπονηθούν, από μια ενίσχυση για την πρώιμη συγκομιδή.

6. Θα πρέπει να ενισχυθούν οι ομάδες παραγωγών και οι οργανώσεις δικτύων, να επανενεργοποιηθούν και να τους διατεθούν τα οικονομικά μέσα για την ανάπτυξη των υποστηρικτικών λειτουργιών. Η εξέλιξη θα μπορούσε να εμπνευστεί από τις λειτουργίες και τα

μέσα των οργανώσεων παραγωγών στον κλάδο των οπωροκηπευτικών. Θα πρέπει, πιο συγκεκριμένα, να συνδέεται με στρατηγικούς στόχους: συγχωνεύσεις, συγκεντρώσεις, ενώσεις, εταιρικές σχέσεις, αναζήτηση του κρίσιμου μεγέθους και εμπορικών σχεδίων ανάπτυξης, δημιουργία εμπορικών σημάτων, προώθηση.

7. Οι κανόνες για τη σήμανση κατά τα φαινόμενα δεν μπορούν να τροποποιηθούν για λόγους που έχουν αναφερθεί· υπάρχουν περιθώρια ελιγμών στο πλαίσιο των υφιστάμενων κανόνων. Δεν πρέπει να καταργηθούν οι γεωγραφικές αναφορές για τους επιτραπέζιους οίνους χωρίς γεωγραφική ένδειξη. Για την προσαρμογή αυτή αρκούν οι τεράστιες γεωγραφικές περιοχές αναφοράς.

8. Πρέπει να συνεχίσει να ισχύει η απαγόρευση της εισαγωγής γλεύκους από τρίτες χώρες λόγω του ίδιου του ορισμού του οίνου, ο οποίος είναι προϊόν που προκύπτει από την επεξεργασία νωπών σταφυλιών, λόγω των προβλημάτων ιχνηλασιμότητας, του κινδύνου απάτης και για λόγους ισορροπίας της αγοράς.

SUMMARY

This study is a contribution to the parliamentary debate in response to the proposal for reform of the common organisation of the market in wine initiated by the Commission. The study meets Parliament's four requirements: (1) a brief summary of the situation on the wine market in the Europe of 25 over the last six years, (2) an assessment of the shortcomings of the mechanisms of the current CMO, (3) a critical analysis of the Commission proposals and (4) specific proposals for reform of the CMO.

1. The situation on the wine market

The analysis of the situation on wine markets both at European and world level converges to a great extent with that of the Commission on the main trends in operation. However, we have emphasised points where there are differing assessments of certain trends as well as the failure to take full account of underlying market mechanisms, of market segmentation by country of origin, by category and by price and of the great diversity of the trade flows both within Europe and between Europe and the rest of the world.

At the level of production potential, Europe grubbed up its vineyards in the 1980s and 1990s while at the same time the New World was busy planting. The new CMO of 1999 reversed this trend but was very quickly confronted with overproduction and illicit planting. Europe embarked on a new wave of grubbing up in response to a crisis that was partly cyclical.

Production and yields show sharp fluctuations that trigger cyclical crises that become structural ones, both as a result of insufficient clearance of markets by crisis distillation and through lack of growth potential in outlets in the face of very powerful competitors. Production has also continued to grow outside Europe and the present situation remains heavily influenced by world overproduction in 2004. Over and above the cyclical aspects, the trends of yields vary widely according to the vineyards. Extensive vineyards with low yields are converting to irrigated productive vines and improver varieties, and highly productive vineyards are converting to improver varieties with lower yields. Vineyard performance makes sense therefore only in terms of productivity adapted to the dual concept of product-market segment.

Consumption has stabilised on average. It continues to decline in the traditional producer countries and to rise in the non-producer and consumer countries. The trend is towards virtual stability on average in Europe and towards a slight increase at world level. Some countries show exceptional growth (UK, USA).

International trade continues to grow. It remains highly diversified and complementary in terms of quality, colour and price. Intra-European trade plays a key role. Major differences are observed between markets. Competition with New World countries is becoming increasingly tough mainly in two keenly contested growth markets, i.e. the UK and the USA. Exports from the EU of 25 have been expanding since 2001 (after falling in 2000), but growth is lower than that of the rest of the world. Conversely, in terms of unitary value, the rate of increase exceeds by 33% that of countries outside the EU of 25. Since 2001 the gap has widened from USD 0.4/litre to USD 0.7/litre but half

of this amount can be explained by changing exchange rates. The crisis and the fluctuations affecting exchange rates have exacerbated the price war.

Analysis of the world market in the light of the wine CMO focuses directly on the competitiveness factors in a market that is highly differentiated according to country and highly segmented in each country. The growing areas confronted with surpluses will vary according to their location, their yield, the nature of the products which they supply, their regulatory classification and the price level on the market for which they are intended. Seeking a balance with a perennial plant sensitive to climatic variations at this level of accuracy and in the presence of a wide range of players requires a miracle.

Faced with the drop in consumption and the decline in exports in 2003-2005 on the one hand and substantial production on the other, distillation has failed to eliminate enough of the surpluses from the market. Analysis of surpluses confirms our view that the optional nature of crisis distillation, the fact that it is insufficiently attractive in terms of price and its late implementation do not enable it achieve the objective of market clearance intended by the CMO.

2. Assessment of shortcomings of CMO mechanisms

The 1999 reform of the wine CMO maintained the main objectives of the common agricultural policy (CAP) for wine while modifying its instruments: abolition of compulsory distillation which controlled table wine yields, abolition of the guide price, introduction of potable alcohol distillation, careful management of potential through reserved rights, recognition of producer groups and economic committees.

Guiding production potential has become tricky. The simple strategy of eliminating vineyards from the 1980s is no longer appropriate but the management of potential is much influenced by the cyclical analyses immediately preceding the decision. The policy for managing production potential has been characterised by an approach involving successive phases of stop and go. It has not anticipated the impact on production of quality reconversion in Spain (and probably in part of southern Italy) with its resulting increases in yields. The reconversion model was based on pursuing a policy of quality involving lower yields obtained with improved grape varieties (the Languedoc model). Simultaneous implementation of permanent grubbing up and reconversion according to the Languedoc model speeded up the fall in production. Distribution of new planting rights and reconversion according to the Castilla-La Mancha model has speeded up the growth in supply.

Distillation schemes are costly by virtue of the way they are structured. The schemes are compartmentalised and the outlet for wine alcohol has been entirely administered without price review for over 20 years. The cost of wine deliveries is linked solely to its processing into industrial alcohol. The distillation of potable alcohol has achieved its objectives of regularly supplying the market in alcohol as a raw material for spirits. Although it is low, the price of wine for distillation of potable alcohol acts as a floor price and constitutes a secure outlet for a whole range of table wine producers. The alcohol produced is therefore overall in surplus and its market is not managed since balance is achieved only by its release for industrial uses at low prices. Crisis distillation is resorted to on a very irregular basis. It represents the only significant means of intervention in the event of a serious crisis but its use raises the problem of low (so as not to act as an incentive) and

standard prices whatever the country and wine quality. Moreover, signing up to the scheme is optional and hence a source of free riding. It is costly by virtue of the fact that it is channelled towards industrial alcohol.

Aids for the use of concentrated musts and rectified concentrated musts are justified by the need to comply with the standard rule compensating for the difference in the cost of enrichment between methods, regions and producers whether or not authorised to use them. Enrichment techniques encourage higher yields but the need for a method to correct for climate variables cannot be disregarded. The impact on volumes differs for the subtractive method (CM, RCM) and the additive method (saccharose).

Wine-making practices are crucial in the competition with the New World countries by virtue of their impact on costs. The arguments are admissible within the two camps of producer countries. Although many aspects arise from technical discussions it has to be concluded that it is more a confrontation between two product philosophies.

Overall, some of the criticisms of the wine CMO voiced by the Innova study and the Commission documents relate more to the implementing arrangements for measures than with the actual mechanisms of the existing CMO: (1) the problem does not lie with the introduction of grubbing up premiums or qualitative reconversion but with the fact that they are underused or overused or with the failure to take sufficient account of the consequences of past decisions as in the case of the increase in yields in Castilla-La Mancha and southern Italy; (2) likewise, the lack of market clearance leaves a legacy of surplus supply which means that balance cannot be re-established in terms of prices and earnings; (3) the effectiveness and the cost of distillation derive from the previous choice of economic policy, i.e. supplying the alcohol market with a level of quantity and at a given price.

An assessment of the shortcomings of the CMO must instead highlight the alignment of the mechanisms: (1) either with the changed objectives of the common agricultural or wine policy (environment, World Trade Organisation constraints, rural development); (2) or with the new budgetary constraints (reduction in expenditure, arrival of new Member States); (3) or with changes in world competition with the domination of New World countries. It does seem difficult in our view to maintain conventional intervention mechanisms on the market by regulating supply when there are practically no longer any tariff barriers to trade. We feel it is essential for the objectives and means to be spelt out clearly in order of priority in the current reform plan before doing away with any given existing instrument.

3. Critical appraisal of Commission proposals

Large-scale indiscriminate grubbing up as proposed encounters many criticisms: it is ineffective in a Europe open commercially to the world, the message conveyed to competitors is counter-productive. The approach is at total variance with the policy of the last seven years in this area and neglects the problem of illicit plantings. Grubbing up appears to be the only possible solution in the shortterm for producers in difficulty. Selection results more from the ability to resist the crisis than from productive performance. This proposal disregards the strategies developed by the producers who resort to it. Grubbing up will also mean the disappearance of a populating and ecological

culture without alternative in regions which will continue the process of desertification contrary to the objectives of the CAP.

Planting rights constitute the main instrument of a sensible policy of sectoral development. Their cost and the argument about economies of scale are minor in the light of market volatility and the ensuing sectoral dislocation. The abolition of planting rights would therefore encourage the relocation of vineyards, the development of large firms skilled in mobilising capital and the rapid appearance of surpluses and would raise problems of interaction between QWpsr associated with a specific area and the other categories of wine.

The abolition of planting rights is also at variance with the previous decision to grub up 400 000 hectares of vines with a view to bringing supply back into balance. Once liberalised, plantings will increase and cause surpluses. Two years of the wine CMO budget would thus be wasted.

The market in alcohol associated with distillation is an entirely managed one: the prices paid to producers are laid down in regulations as are the distillation margins and the acceptable price on the market. As it would appear difficult not to cover the cost of distillation, the budget could be modulated by the two other variables, i.e. the price paid and the selling price of alcohol. For example, the price of distilling potable alcohol could be divided into two and 'compensated' by a direct aid.

Wine alcohols are to a large extent interchangeable: the choice of definition and of purpose modulates the beneficiary or beneficiaries from the mechanism. The rigid categories established by the rules could therefore be called into question. For example, wine deliveries could be used for potable alcohol. In that event, distilling could be continued in France. The production of alcohol by Article 29 distillation (distillation of potable alcohol) would then need to be reduced accordingly. Environmental functions have not been taken into account: the role of distilleries should also be assessed in the light of this environmental service in the form of pollution management. Energy functions geared to bioethanol policy, i.e. the production of alcohol for fuel, would merit an additional assessment.

The wine-growing sector can with difficulty dispense with a regulatory mechanism in view of the volatility of rates reflecting fluctuating harvests and inelastic demand. The implementation of crisis distillation could be improved and costs reduced in the context of a harmonisation of the two CMOs for wine and wine alcohols. The detailed provisions of the regulation could be settled at regional level and limited within the context of the national envelopes. Income stabilisers could be introduced.

We share the Commission's view on enrichment while remaining alert to any possible compensation for higher costs incurred by vineyards with low-price products in northern Europe. This decision would place Europe in a position of strength in the negotiations about winemaking rules and practices with the New World countries.

4. Further analyses and specific proposals for reform of the CMO

The New World countries have invaded the British market, mainly in the premium wines segment, by developing young vineyards with high productive potential oriented towards aromatic grape varieties that enable a number of very large companies to market wines that are good value for money based on grape variety and on labels backed by huge public relations and advertising budgets. They now dominate the off-trade circuit. Furthermore, they totally control the supply chain, quality control and commercial innovation. They are very favourably positioned in relation to the major retailers.

The Australian wine industry is experiencing an unprecedented crisis of over-production. This overproduction is due to the combination of overplanting carried out with tax incentives by farmers and investors during a boom time and to an over-abundant 2004 harvest. The crisis of overproduction benefits consumers who can buy increasingly cheap wines, the major retailers who exploit their dominance to improve their margins and, lastly, the very large wine producing companies who exploit the oversupply of grapes to negotiate ever lower rates. The losers in this crisis are the independent winegrowers who can no longer find buyers for their grapes or who have seen their margins cut because of lower prices. Large quantities of grapes are not harvested. There are many bankruptcies. Australia's only policy for the winegrowing sector consists of promoting Australian wines in Australia but also, and above all, abroad.

Part of the world wine market is dominated by an oligopoly on the fringes, with most of the firms being located in the New World. Competition is increasingly keen downstream in the sector. The expansion and competitive gains of the major world wine companies over the last 25 years have been based on a wave of mergers and acquisitions with the objective of rationalisation of production and development of labels. Their critical size procures them significant competitive advantages on the most contested markets which are the UK and the USA.

Experience with the establishment of producer organisations in the fruit and vegetable industry can shed light on the plans for the wine-growing sector. We should therefore like to focus on the usefulness of organising producers into producer groups and the detailed management arrangements for the operational fund. Here, in particular, we can observe the joint participation of European funds and producers' funds involving greater shared responsibility and the possibility of defining a list of eligible measures that could be adapted to the wine-growing sector. A large number of these measures could already be copied at the present time.

Intervention in the market can be performed at the more elevated level of the economic committees which, over and above quality rules, can implement decentralised regulation of supply through organised collective measures to establish reserves and joint funding.

We share the Commission's view that generalised and uniform application of decoupling is impossible, but it is nevertheless possible to use these mechanisms in a more limited and targeted way. Decoupled aid implemented in a homogeneous region where the majority of products would be of the same nature, sold at the same price (e.g. delivery for distillation into potable alcohol) and satisfying criteria of rural development, environmental conservation, specific landscape features and lack of alternative production could be established within the framework of the single payment scheme without the drawbacks of generalised application.

Proposals that take account of these analyses:

1. While indiscriminate widespread grubbing up is ineffective, it is essential to retain a form of grubbing up that is targeted and differentiated according to strategic objectives that are both economic (grape varieties, yields) and social (grower in difficulty, planned abandonment of activity, absence of successor). Such grubbing up would therefore be progressive, limited, monitored and evaluated during the course of its implementation. This would allow budgetary savings in relation to Scenario 2 thus allowing redeployment towards other measures.

2. Planting rights should be retained in order to guide policy. However, it should be possible to activate them much more easily by better organising the allocation, exchange and transfer of rights. Implementation of the reserve mechanisms could be evaluated and adjusted to resolve malfunctions. By extension, illicit plantings should be addressed, thanks in particular to the control systems introduced by the new CAP. The management of production potential could be carried out at regional level by a regional ministry, an interprofessional body or an economic committee on the basis of overall market figures with a fixed ceiling and national and European arbitration.

3. The arrangements for distillation should be reconsidered both in their entirety and for each category. The system of purchase prices could be revised in the interests of budgetary reduction and market orientation. The whole range of manufactured alcohols should be redefined and potential outlets should be developed. The selling price of wine alcohols should be revised upwards. The entire alcohol market should be updated at the level of its various components: potable alcohol, marc alcohol, industrial outlets (carburation) according to environmental (pollution control, alcohol as fuel) and energy (tax changes) objectives. Preventive distillation could receive payments solely for its environmental function. The practices of composting raw marc and of spreading lees need ecological evaluation. The distillation of potable alcohol could see a price reduction with the latter being compensated by a partially decoupled direct aid. The dual purpose distillation of wine is no longer on the agenda having been replaced by plot allocation (Zonta Plan). It is therefore abolished. Crisis distillation must be retained but with better implementation. It should be steered at regional level in the light of market balance and be able to assume compulsory dimensions according to differentiated criteria. It should be possible for it to be jointly financed by the interprofessional bodies or economic committees in order to take account of price differentials. It could be aligned with the establishment of qualitative reserves.

4. Sugaring, chaptalisation, enrichment with exogenous beet sugar and cane sugar should be abolished according to the Commission proposal. Endogenous enrichment with concentrated and rectified concentrated grape must should be authorised but on a reduced scale and the subsidy should be abolished. The increase in the cost price of low-price wines in northern producer regions could be partially offset by a subsidy administered within the national envelopes.

5. The regions concerned by the distillation of potable alcohol should be eligible for the single payment scheme and partial decoupling in order to maintain plant cover and should benefit, according to cost studies to be carried out, from a subsidy for green harvesting.

6. Producer groups and sectoral organisations should be strengthened, reactivated and allocated financial resources in order to develop downstream functions. This change could be inspired by the functions and resources of producer organisations in the fruit and vegetable sector. They should in particular be focused on strategic objectives: mergers, regroupings, associations, partnerships, search for critical size and commercial development projects, creation of labels, promotion.

7. The rules about labelling do not seem to need to be modified for the reasons stated: room for manoeuvre exists under existing rules. There is no need to do away with references to specific districts for table wines without geographical indication. Large geographical areas of reference for local wines are sufficient for the purposes of this adjustment.

8. The ban must remain on the import of musts from third countries by virtue of the very definition of wine – as a product obtained by the processing of fresh grapes – and in the light of the problems of traceability, risk of fraud and market balance.

SÍNTESIS

El presente estudio tiene por objeto contribuir al debate parlamentario en respuesta a la propuesta de reforma de la organización común del mercado del vino (OCM del vino) lanzada por la Comisión Europea. El estudio responde a las cuatro peticiones del Parlamento: 1) una breve síntesis de la situación del mercado del vino en la Europa de los Veinticinco en los últimos seis años; 2) una evaluación de los fallos de los mecanismos de la actual OCM; 3) un análisis crítico de las propuestas de la Comisión; y 4) propuestas concretas para la reforma de la OCM.

1. La situación del mercado del vino

El análisis de la situación de los mercados del vino, tanto a escala europea como mundial, converge en gran parte con el de la Comisión en cuanto a las principales tendencias actuales. No obstante, hay puntos de divergencia en lo que respecta a la valoración de algunas tendencias y destacamos la insuficiente consideración de los mecanismos de mercado subyacentes, de la segmentación del mercado por países de origen, categorías y precios, y de la gran heterogeneidad de los flujos de intercambio tanto intraeuropeos como entre Europa y el resto del mundo.

Por lo que se refiere al potencial de producción, Europa arrancó viñedos en las décadas de los ochenta y los noventa, mientras que simultáneamente el Nuevo Mundo plantaba. La nueva OCM de 1999 invirtió la tendencia, pero muy pronto se enfrentó a la sobreproducción y a las plantaciones ilegales, por lo que se emprendió una nueva oleada de arranque como reacción a una crisis en parte coyuntural.

La producción y los rendimientos presentan grandes fluctuaciones, fuente de crisis coyunturales que se convierten en estructurales tanto por una falta de liquidación suficiente de los mercados mediante las destilaciones de crisis como por la imposibilidad de aumentar las salidas frente a competidores muy potentes. La producción ha seguido aumentando fuera de Europa y la situación actual sigue estando muy influida por la sobreproducción mundial de 2004. Al margen de la coyuntura, las tendencias de los rendimientos se presentan muy contrastadas según los viñedos. Viñedos extensivos de bajo rendimiento se reconvierten en viñas productivas, regadas, con variedades mejoradas, y viñedos muy productivos se reconvierten en viñas con variedades mejoradas de rendimiento más bajo. Por tanto, la eficiencia de los viñedos sólo tiene sentido para productividades adaptadas a la pareja producto-segmento de mercado.

El consumo se ha estabilizado en promedio. Sigue descendiendo en los países productores tradicionales y aumentando en los países no productores y consumidores. En promedio, se tiende a la práctica estabilidad en Europa y a un ligero aumento a escala mundial. Algunos países presentan crecimientos excepcionales (Reino Unido, Estados Unidos).

Los intercambios internacionales mantienen su crecimiento. Siguen estando muy diversificados y tienen carácter complementario desde el punto de vista de la calidad, el color y el precio. Los intercambios intraeuropeos desempeñan un papel esencial. Se observan diferencias muy grandes entre los mercados. La competencia con los países del Nuevo Mundo se acusa principalmente en dos mercados en crecimiento muy disputados: el Reino Unido y los Estados Unidos. Las exportaciones de la Unión Europea de los Veinticinco van en aumento desde 2001 (tras el descenso

de 2000), pero su crecimiento es inferior al de los países del resto del mundo. En cambio, en valor unitario, el ritmo de aumento supera en un 33 % el de los países externos a la UE de los Veinticinco. Desde 2001, la diferencia ha pasado de 0,4 dólares/litro a 0,7 dólares/litro, pero la mitad de tal importe es explicable por la evolución del tipo de cambio. La crisis y las fluctuaciones de los tipos de cambio han exacerbado la guerra de precios.

El análisis del mercado mundial con respecto a la OCM del vino llama la atención directamente sobre los factores de competitividad en un mercado muy diferenciado según los países y muy segmentado en cada uno de ellos. La relación entre hectáreas y excedentes varía según la localización, rendimiento, naturaleza de los productos suministrados, clasificación reglamentaria y nivel de precio en el mercado de destino. La búsqueda de un equilibrio con una planta perenne, sensible a las fluctuaciones climáticas, con este nivel de precisión y en presencia de una multiplicidad de actores, sería un milagro.

Entre el descenso del consumo y la erosión de las exportaciones de 2003-2005, por un lado, y la gran producción, por otro, las destilaciones no han podido eliminar del mercado suficientes excedentes. El análisis de los excedentes nos confirma que el carácter facultativo de la destilación de crisis, su insuficiente incentivo en precios y su aplicación tardía no le permiten alcanzar el objetivo de liquidación del mercado fijado por la OCM.

2. Evaluación de los fallos de los mecanismos de la OCM

La reforma de la OCM de 1999 mantuvo los principales objetivos de la política agrícola común (PAC) modificando sus «herramientas»: desaparición de la destilación obligatoria, que controlaba los rendimientos en vinos de mesa, desaparición de los precios de orientación, creación de la destilación de alcohol de boca, gestión fina del potencial mediante las reservas de derechos, y reconocimiento de las agrupaciones de productores y los comités económicos.

La gestión del potencial de producción se ha convertido en una cuestión delicada. La simple estrategia de supresión de los viñedos de la década de los ochenta ya no vale, pero la gestión del potencial está muy influida por los análisis coyunturales anteriores a la decisión. La política de gestión del potencial de producción se ha caracterizado por la aplicación de sucesivos «stop and go». No ha previsto el efecto sobre la producción de la reconversión cualitativa española (y probablemente de parte del sur de Italia), con sus aumentos de rendimientos inducidos. El modelo de reconversión se ha basado en la adopción de una política de calidad asociada al descenso de los rendimientos mediante el uso de variedades mejoradas (modelo del Languedoc). La aplicación simultánea de un arranque definitivo y una reconversión de tipo languedociano ha acelerado la reducción de la producción. La distribución de derechos para plantaciones nuevas y la reconversión de tipo Castilla-La Mancha han estimulado el crecimiento de la oferta.

Los regímenes de destilación son costosos, debido a su estructuración. Están compartimentados y la salida como alcohol vínico está totalmente administrada y en ella no se han revisado precios desde hace más de veinte años. El coste de las prestaciones vínicas obedece al aprovechamiento exclusivo como alcohol industrial. La destilación de alcohol de boca ha alcanzado sus objetivos: abastecer regularmente el mercado de alcohol, materia prima para bebidas espirituosas. Aunque con un nivel bajo en el mercado, el precio del vino empleado para la destilación de este alcohol funciona como producto con precio mínimo y representa una salida protegida para una serie de productores de

vinos de mesa. El alcohol producido es, pues, globalmente excedentario y el mercado no está gestionado, ya que el equilibrio sólo se alcanza mediante la «salida» hacia usos industriales de bajo precio. A la destilación de crisis se recurre de forma muy irregular. Constituye el único medio de intervención significativo en caso de crisis grave, pero su aplicación plantea el problema de los precios bajos (para no ser incitativos) y uniformes independientemente del país y la calidad de los vinos. Además, su suscripción es facultativa y, por tanto, fuente de «*free riding*» (comportamientos oportunistas). Es costosa debido a implica una «salida» hacia el alcohol industrial.

Las ayudas a la utilización en la vinificación de mostos concentrados y de mostos concentrados rectificadas se justifican por la observancia de la «ley única» que trata de compensar la diferencia de coste del aumento artificial del grado alcohólico entre los métodos, las regiones y los productores autorizados o no para utilizarlo. Las posibilidades de aumento artificial del grado alcohólico favorecen el crecimiento de los rendimientos, pero no puede ignorarse la necesidad de un método corrector de las contingencias climáticas. Los efectos sobre los volúmenes son diferentes en el método sustractivo (MC, MCR) y el método aditivo (sacarosa).

Las prácticas enológicas son decisivas en la competencia con los países del Nuevo Mundo, dada su repercusión sobre los costes. Los argumentos de los dos conjuntos de países productores son admisibles. Aunque muchos aspectos obedecen a debates técnicos, por fuerza hemos de constatar que se trata más bien de dos «filosofías de producto» opuestas.

Globalmente, algunas de las críticas a la OCM del vino formuladas en el estudio de Innova y en los documentos de la Comisión se centran más en las modalidades de aplicación de las medidas que en los mecanismos propios de la OCM existente. (1) Lo que plantea problemas no es la existencia de las primas por arranque o la reconversión cualitativa, sino el hecho de que se utilicen insuficiente o excesivamente, o incluso que no se tengan lo bastante en cuenta las consecuencias de las decisiones adoptadas, como en el caso del aumento de los rendimientos en Castilla-La Mancha y en el sur de Italia. (2) Del mismo modo, la falta de liquidación de los mercados genera un excedente de oferta que no permite restablecer los equilibrios en términos de precios y rentas. (3) La eficacia y el coste de las destilaciones proceden de la elección de política económica realizada anteriormente, a saber, abastecer el mercado de alcohol a un nivel de cantidad y precio determinados.

La evaluación de las «disfuncionalidades» de la OCM debe poner de manifiesto más bien la adaptación de los mecanismos: (1) ya sea al cambio de los objetivos de la política agrícola común o vitivinícola (medio ambiente, exigencias de la Organización Mundial del Comercio, desarrollo rural), (2) ya sea a las nuevas exigencias presupuestarias (reducción del gasto, llegada de nuevos Estados miembros), (3) ya sea a la evolución de la competencia mundial con el dominio de los países del Nuevo Mundo: En efecto, nos parece difícil mantener unos mecanismos clásicos de intervención en el mercado mediante la regulación de la oferta cuando prácticamente no existen ya barreras arancelarias a los intercambios. Consideramos esencial plantear y jerarquizar claramente, en el actual proyecto de reforma, los objetivos y los medios antes de hacer desaparecer tal o cual herramienta existente.

3. Examen crítico de las propuestas de la Comisión

El arranque masivo e indiferenciado, tal como se propone, es objeto de muchas críticas: es ineficaz en una Europa abierta comercialmente al mundo y la señal que da a los competidores es contraproducente. Está en plena contradicción con la política de los siete últimos años en la materia

e ignora el problema de las plantaciones ilegales. Se presenta como la única posibilidad de solución a corto plazo para los productores con dificultades. La selección se basa más en la aptitud para la resistencia a las crisis que en los rendimientos productivos. La propuesta ignora las estrategias desarrolladas por los productores que recurren al arranque. Además, el arranque conduce a la desaparición de un cultivo poblador y ecológico, para el que no hay alternativa, en regiones en las que proseguirá la desertización, contraria a los objetivos de la PAC.

Los derechos de plantación representan la herramienta principal de una política razonada de desarrollo sectorial. Su coste y el argumento de las economías de escala son débiles habida cuenta de la volatilidad de los mercados y la desestructuración sectorial resultante. La desaparición de los derechos de plantación favorecería, pues, la deslocalización de los viñedos, el desarrollo de grandes empresas capaces de movilizar capitales y la aparición rápida de excedentes, y plantearía problemas de articulación entre los VCPRD asociados a la tierra y las demás categorías de vino.

La desaparición de los derechos de plantación está en contradicción también con la decisión anterior de arrancar 400 000 ha de viña para reequilibrar la oferta. A partir de su liberalización, las plantaciones aumentarían, para volver a dar origen a excedentes. Se habrían derrochado así dos años de presupuesto de la OCM del vino.

El mercado de los alcoholes asociados a las destilaciones está totalmente administrado: se fijan reglamentariamente los precios pagados a los productores, los márgenes de destilación y el «precio aceptable» en el mercado. Como parece difícil no cubrir los costes de destilación, el presupuesto podría modularse atendiendo a las otras dos variables: el precio pagado y el precio de venta del alcohol. Por ejemplo, el precio de destilación del alcohol de boca podría dividirse por dos y «compensarse» con una ayuda directa.

Los alcoholes vínicos son en gran parte sustituibles: la elección de la definición y del destino modula al beneficiario o beneficiarios del mecanismo. Podría reconsiderarse así la compartimentación establecida por la reglamentación. Por ejemplo, las prestaciones vínicas podrían utilizarse para el alcohol de boca. En este caso, la actividad de destilación podría proseguirse en Francia. La producción de alcohol mediante la destilación (artículo 29, destilación de alcohol de boca) debería reducirse entonces en la misma medida.

Las funciones medioambientales no se tienen en cuenta: el papel de las destilerías debería evaluarse también desde la perspectiva de este «servicio medioambiental» de descontaminación. Sus funciones energéticas, en el marco de la política sobre el bioetanol (producción de alcohol para la combustión), merecería una evaluación complementaria.

El sector vitícola difícilmente puede prescindir de un mecanismo de regulación, dada la volatilidad de las cotizaciones resultante de las fluctuaciones de la cosecha y la falta de elasticidad de la demanda. La aplicación de la destilación de crisis podría mejorarse y los costes reducirse en el marco de una armonización de las dos OCM del vino y del alcohol vínico. La regulación podría precisarse a escala regional y limitarse en el marco de las dotaciones nacionales. Podrían introducirse estabilizadores de la renta.

Compartimos el punto de vista de la Comisión en lo que respecta al aumento artificial del grado alcohólico, pero hay que permanecer atentos a una posible compensación de las subidas de costes inducidas por los viñedos de productos de bajo precio en Europa del norte. Tal decisión daría a Europa una posición de fuerza en las negociaciones sobre las normas y prácticas enológicas con los países del Nuevo Mundo.

4. Análisis complementarios y propuestas concretas para la reforma de la OCM

Los países del Nuevo Mundo han «invadido» el mercado inglés, principalmente en el segmento de los vinos premium, desarrollando viñedos jóvenes, de gran potencial productivo, orientados a variedades aromáticas, que hacen posible su comercialización por algunas empresas de muy grandes dimensiones que ofrecen vinos con una buena relación calidad-precio, basados en la variedad de vid y en marcas respaldadas por unos presupuestos de comunicación y promoción gigantescos. Ahora dominan el circuito «*off-trade*» (ventas directas al consumidor). Además, controlan totalmente la cadena de suministro, el control de calidad y la innovación comercial. Tienen una relación de fuerza con la gran distribución que les resulta muy favorable.

El sector vitivinícola australiano vive una crisis de sobreproducción sin precedentes, debida al efecto combinado de las excesivas plantaciones realizadas, con ayudas fiscales, por los agricultores y los inversores en un período de euforia, y de una cosecha 2004 pletórica. La crisis de sobreproducción beneficia a los consumidores, que pueden comprar vinos cada vez más baratos, a las grandes marcas de distribución, que aprovechan su influencia para mejorar sus márgenes, y por último, a las grandes empresas productoras de vinos, que aprovechan el exceso de oferta de uva para negociar tarifas cada vez más bajas. Los perdedores en esta crisis son los viticultores independientes, que no encuentran ya compradores para sus uvas y cuyo margen ha disminuido debido al descenso de los precios. Cantidades importantes de uvas no se recogen. Las quiebras son numerosas. La única política vitivinícola australiana consiste en promover los vinos australianos, en Australia, pero también y sobre todo, en el extranjero.

Una parte del mercado mundial del vino está dominada por un oligopolio «en franjas», en el que la mayoría de las empresas se localizan en el Nuevo Mundo. La competencia es cada vez más acusada en las fases de comercialización del sector. El desarrollo y las ganancias de competitividad de las grandes empresas vitivinícolas mundiales en los últimos 25 años se han apoyado en una oleada de fusiones y adquisiciones con un objetivo de racionalización de la producción y de desarrollo de marcas. Su dimensión crítica les procura ventajas competitivas significativas en los mercados más disputados, que son el Reino Unido y los Estados Unidos.

La experiencia de creación de organizaciones de productores (OP) en el sector de las frutas y hortalizas puede servir de ilustración a los proyectos en el sector vitícola. Quisiéramos destacar, pues, el interés de la estructuración de los productores en OP y las modalidades de gestión del fondo operativo. Contemplamos, en particular, la participación conjunta de los fondos europeos y los fondos de productores, que implican una corresponsabilidad mayor, y la posibilidad de definir una lista de acciones elegibles adaptables al sector vitícola. Desde ahora, podrían seguirse gran parte de esas acciones.

Las intervenciones en el mercado pueden llevarse a cabo al nivel más agregado de los comités económicos, que, al margen de las normas de calidad, pueden poner en práctica una regulación descentralizada de la oferta a través de acciones colectivas organizadas de puesta en reserva y financiación colectiva.

Compartimos la visión de la Comisión sobre la imposibilidad de una aplicación generalizada y uniforme de la desvinculación, pero es posible utilizar esos mecanismos de forma más limitada y focalizada. En el marco del régimen de pago único (RPU), podría establecerse, sin los inconvenientes de una aplicación generalizada, una ayuda desvinculada, aplicada en una región homogénea, en la que la mayoría de los productos sean de la misma naturaleza y se vendan al

mismo precio (entrega a la destilación para alcohol de boca, por ejemplo), que cumpla criterios de desarrollo rural, preservación del medio ambiente, especificidad de los paisajes y ausencia de alternativa productiva.

Las propuestas resultan de los análisis precedentes:

1. Dada la ineficacia del arranque indiferenciado y global, hay que mantener un arranque focalizado y diferenciado con arreglo a objetivos estratégicos de índole económica (variedades, rendimientos) y social (agricultores con dificultades, proyecto de abandono de la actividad, ausencia de persona que se haga cargo). Este arranque sería progresivo, limitado y controlado y se evaluaría a medida que se fuera aplicando, lo que permitiría la obtención de ahorros presupuestarios con respecto al supuesto 2 y haría posible un redespiegue hacia otras medidas.

2. Los derechos de plantación deberían mantenerse como elemento conductor de la política. No obstante, debería facilitarse su movilización mediante una mejor organización de su asignación, intercambio y transferencia. Podría evaluarse y adecuarse la aplicación de los mecanismos de reserva para resolver las disfuncionalidades. Como corolario, deberían regularse las plantaciones ilegales, en particular mediante los sistemas de control establecidos por la nueva PAC. La gestión del potencial de producción podría realizarse a escala regional, por parte de un ministerio regional, una organización interprofesional o un comité económico, sobre un balance de mercado con un límite máximo y un arbitraje nacional y europeo.

3. El sistema de destilaciones debería considerarse desde una nueva perspectiva tanto globalmente como en cada una de sus variantes. El sistema de precios de compra podría revisarse para favorecer una reducción presupuestaria y la orientación hacia el mercado. Habría que redefinir el conjunto de los alcoholes producidos y que evaluar sus salidas potenciales. Los precios de venta de los alcoholes vínicos deberían revisarse al alza. Todas las salidas para alcohol deberían actualizarse en sus diversos componentes: alcohol de boca, alcoholes de orujo y salidas industriales (combustión) en función de objetivos medioambientales (descontaminación, alcohol combustible) y energéticos (evolución de la fiscalidad). La destilación preventiva podría remunerarse sólo por su función medioambiental. Las prácticas de compostaje de orujos brutos y de esparcido de lías deberían evaluarse desde el punto de vista ecológico. La destilación de alcohol de boca podría bajar de precio, compensándose esta disminución con una ayuda directa parcialmente desvinculada. La destilación de los vinos de doble uso no está ya en el orden del día, sustituida por la asignación parcelaria (Plan Zonta). Así pues, se ha suprimido. La destilación de crisis debe mantenerse, pero mejorando su aplicación. Se debería gestionar a escala regional en función de los equilibrios del mercado y alcanzar dimensiones obligatorias sobre criterios diferenciados. Debería ser cofinanciada por las organizaciones interprofesionales o comités económicos para tener en cuenta los diferenciales de precio y se podría articular con la aplicación de las reservas cualitativas.

4. El azucarado, aumento artificial del grado alcohólico con azúcares exógenos de remolacha y caña, debería suprimirse de conformidad con la propuesta de la Comisión. El aumento endógeno del grado alcohólico con mostos concentrados y mostos concentrados rectificadas debería autorizarse, pero reducido, y la ayuda debería suprimirse. El aumento del precio de coste de los vinos de bajo precio de las regiones septentrionales productoras podría compensarse parcialmente con una ayuda gestionada en el marco de las dotaciones nacionales.

5. Las regiones afectadas por la destilación de alcohol de boca deberían ser admisibles al régimen de pago único y desvinculación parcial, para mantener la cubierta vegetal, y beneficiarse, según los estudios de coste que deben emprenderse, de una ayuda a la vendimia en verde.

6. Las agrupaciones de productores y las organizaciones de sector deberían reforzarse, reactivarse y dotarse de medios financieros para desarrollar las funciones de comercialización. La evolución podría inspirarse en las funciones y los medios de las organizaciones de productores, como las existentes en el sector de las frutas y hortalizas. En particular, deberían condicionarse al cumplimiento de objetivos estratégicos: fusiones, agrupaciones, asociaciones, cooperaciones, búsqueda de dimensión crítica y de proyectos de desarrollo comercial, creación de marcas, promoción.

7. No parece necesario modificar las normas de etiquetado por las razones invocadas; existen márgenes de maniobra en el marco de la reglamentación actual. No hay que suprimir las referencias a la tierra para los vinos de mesa sin indicación geográfica. Para esta adaptación, son suficientes vastas áreas geográficas de referencia de los vinos de la tierra.

8. Se debe seguir prohibiendo la importación de mostos de terceros países, debido precisamente a la definición del vino, producto obtenido de la transformación de uvas frescas, a los problemas de trazabilidad y al riesgo de fraude y de desequilibrio del mercado.

KOKKUVÕTE

Käesolev uuring on mõeldud Euroopa Ühenduste Komisjoni poolt esitatud veinituru ühise korralduse reformi ettepanekuga seotud parlamendiarutelude toetamiseks. Uurimus sisaldab nelja Euroopa Parlamenti huvitanud elementi: 1) lühiülevaade 25 liikmesriigiga Euroopa Liidu veinituru olukorrast viimase kuue aasta jooksul, 2) hinnang praeguse ühise turukorralduse mehhanismide puudustele, 3) komisjoni ettepanekute kriitiline analüüs ning 4) konkreetsed ühise turukorralduse reformi ettepanekud.

1. Veinituru olukord

Nii Euroopa kui maailma tasandi veiniturude olukorra analüüs ühtib suurel määral peamisi tendentse puudutava komisjoni analüüsiga. Siiski rõhutasime mõningaid erinevusi teatud arengute hindamisel ning ebapiisavat arvestamist vastavate turumehhanismidega, nende turgude segmenteerumisega päritolumaa, kategooria ja hinna kaupa ning nii Euroopa-siseste kui Euroopa ja muu maailma vaheliste kaubandusvoogude suure mitmekesisusega.

Mis puudutab tootmispotentsiaali, siis kaheksakümnendatel ja üheksakümnendatel aastatel toimus Euroopas viinamarjaistanduste väljajuurimine, samal ajal kui uues maailmas neid just istutati. 1999. aasta uus ühine turukorraldus muutis seda tendentsi, ent sellega kaasnesid kiiresti ületootmine ja ebaseaduslikud istandused. Reaktsioonina konjunktuurikriisile tõi see kaasa uue istanduste väljajuurimise laine.

Toodang ja saagikus kõiguvad suuresti, mis on struktuurilisteks muutuvate konjunktuurikriiside allikaks üheaegselt seetõttu, et erakorralise destilleerimisega ei puhastata turge piisavalt ning väga võimsate konkurentidega võrreldes puuduvad turustusvõimalused. Toodang on suurenenud ka väljaspool Euroopat ja jätkuvalt tugevalt ilmestab praegust olukorda 2004. aasta globaalne ületootmine. Lisaks konjunktuurile on saagikuse tendentsid eri viinamarjaistandustes väga erinevad. Madala saagikusega viinamarjaistandustes minnakse üle tootlikumatele viinapuudele, kasutatakse niisutust ning kvaliteeti parandavaid viinamarjasorte, väga tootlikud viinamarjaistandused kasutavad väiksema saagikusega kvaliteeti parandavaid viinamarjasorte. Viinamarjaistanduste tulemustel on tähendus üksnes seoses tootele ja turusegmendile kohandatud tootlikkusega.

Tarbimine on üldiselt stabiliseerunud. Tarbimine langeb traditsioonilistes veinitootmismaades ning tõuseb maades, kus veini ei toodeta. Keskeltläbi on tendents Euroopas enam-vähem stabiilne ja maailma tasandil kergelt tõusev. Mõnedes maades on tõus eriti märgatav (Ühendkuningriik, Ameerika Ühendriigid).

Rahvusvaheline kaubandus kasvab jätkuvalt. See on mitmekesine ja vastastikku täiendav nii kvaliteedi, värvi kui hinna suhtes. Põhiline roll on Euroopa-sisesel kaubandusel. Turgude vahel on näha väga suuri erinevusi. Konkurents uue maailma maadega teravneb peamiselt kahel kasvaval ja väga tugeva konkurentsiga turul, nimelt Ühendkuningriigis ja Ameerika Ühendriikides. 25liikmelise Euroopa Liidu (EL) eksport on alates 2001. aastast suurenenud (pärast 2000. aasta langust), ent kasv on ülejäänud maailma maade omast väiksem. Seevastu ühikuväärtuse tasandil ületab kasvurütm väljapoole 25liikmelist Euroopa Liitu jäävate riikide oma 33% võrra. Alates 2001. aastast on erinevus tõusnud 0,4 USDlt liitri kohta 0,7 USDni liitri kohta, ent pool sellest summast

on seletatav vahetuskursside muutumisega. Kriis ja vahetuskursside muutumine on hinnasõda teravdanud.

Veinituru ühist korraldust puudutav maailmaturu analüüs juhib otseselt tähelepanu konkurentsivõimele riigiti väga erineval ning igas riigis väga segmenteerunud turul. Ületootmisega seotud hektarid erinevad oma asukoha, saagikuse, sealt saadavate toodete, nende kohta õigusaktides sätestatud klassifikatsiooni ning hinnataseme poolest konkreetsetel turul, kuhu need tooted suunatakse. Seesuguse täpsuse taseme ja mõjutajate rohkuse juures kuulub sellise kliimamuutuste suhtes tundliku püsitaime puhul tasakaalu saavutamine imede valdkonda.

Ühelt poolt tarbimise languse ja 2003.–2005. aastal toimunud ekspordi vähenemise ning teiselt poolt suure tootmise tõttu ei ole destilleerimine suutnud turgu ülejääkidest piisavalt puhastada. Ületootmise analüüs kinnitab meile, et erakorralise destilleerimise vabatahtlik, ent ebapiisavalt hindu mõjutav iseloom ning selle hilinenud rakendamine ei võimalda destilleerimisel veinituru ühise korraldusega määratud turu puhastamise eesmärki saavutada.

2. Hinnang veinituru ühise korralduse mehhanismide puudustele

1999. aasta veinituru ühise korralduse reformi järel jäädi ühise põllumajanduspoliitika peamiste eesmärkide juurde, muutes siiski vastavaid meetodeid: lõpetati kohustuslik lauaveinide kontrolldestilleerimine, millega kontrolliti lauaveinide tootlust, kaotati soovitus hinnad, võeti kasutusele alkoholsete jookide destilleerimine, tootmispotentsiaali reguleerimine istutuslubade varude süsteemi kaudu ning tootjarühmade ja majanduskomiteede tunnustamine.

Tootmispotentsiaali juhtimine muutus keeruliseks. Kaheksakümnendate aastate lihtne viinamarjaistanduste väljajuurimise strateegia enam ei sobi, ent tootmispotentsiaali juhtimist ilmestavad tugevalt otsusele eelnenud viimased konjunktuurianalüüsid. Tootmispotentsiaali juhtimist ilmestab „*stop and go*” põhimõte. See ei ennetanud Hispaania (ja ilmselt ühe osa Lõuna-Itaalia) kvaliteetsete muudatuste mõju tootmisele, millega kaasnes saagikuse suurenemine. Muudatuste mudel põhines kvaliteedipoliitika järgimisel koos saagikuse vähendamisega, mis saavutati kvaliteeti parandavate viinamarjasortidega (Languedoci mudel). Viinamarjaistanduste väljajuurimine ja Languedoci tüüpi muudatuste mudeli samaaegne rakendamine kiirendaksid toodangu vähendamist. Uute istutuslubade jagamine ja Castilla-La Mancha tüüpi muudatused kiirendasid pakkumise kasvu.

Destilleerimiskavad on juba oma ülesehituse tõttu kulukad. Kõnealused kavad on eraldatud ja veinialkoholi turgu on ilma hindade korrigeerimiseta korraldatud juba üle kahekümne aasta. Veinitootmise kõrvalsaaduste hind on seotud ainult nende ümbertöötamise tööstuslikuks alkoholiks. Alkoholsete jookide destilleerimine on oma eesmärgid saavutanud: varustada regulaarselt piiritustoodete tooraineks oleva alkoholi turgu. Olgugi et alkoholise joogi destilleerimiseks tarnitava veini hind on madal, toimib see miinimumhinnana ning kujutab endast reale lauaveinitootjatele turvalist müügivõimalust. Toodetud alkohol on seega üldiselt üleliigne ja seda turgu ei korraldata, kuna tasakaal saavutatakse ainult „suunamisega” madala hinnaga tööstuslikku kasutamisse. Erakorralist destilleerimist korraldatakse väga ebaregulaarselt. See on tõsise kriisi korral ainus sekkumisvahend, ent selle kasutamisega tekivad probleemid seoses madalate (mittemotiveerivate) ja ühtsete hindadega, olenemata riigist ja veini kvaliteedist.

Lisaks on nõustumine vabatahtlik ja seega „free riding” allikas. Tööstuslikule alkoholile „orienteerituse” tõttu on see kulukas.

Kontsentreeritud viinamarjavirrete ja puhastatud kontsentreeritud viinamarjavirrete kasutamise toetused on põhjendatud tervikliku õigusakti järgimisega, mille eesmärk on hüvitada rikastamise hinnavahe, mis sõltub meetoditest, regioonidest või sellest, kas tootjatel on lubatud neid kasutada või mitte. Vääristamisvõimalused soodustavad saagikuse kasvu, ent vajadust kliimaatiliste üllatuste kompenseerimise meetodi järele ei saa eitada. Mahtudele avalduv mõju on eraldamismeetodi (MC, MCR) ja lisamismeetodi (sahharoos) puhul erinev.

Uue maailma maadega konkureerides on määravaks veinivalmistusviisid, kuna need mõjutavad hinda. Argumente saab tuua mõlema tootjamaade grupi poolt. Olgugi et mitmed aspektid tulenevad tehnilistest küsimustest, tuleb tõdeda, et pigem vastanduvad kaks „tootefilosoofiat”.

Üldiselt puudutab teatud osa Innova uurimuses ja komisjoni dokumentides esitatud veinituru ühise korralduse kriitikast rohkem meetmete rakendamise üksikasju kui olemasoleva veinituru ühise korralduse mehhanisme: 1) probleem ei ole mitte viinamarjaistanduste väljajuurimise või kvalitatiivsete muudatuste toetuste sisseadmises, vaid asjaolus, et neid kasutatakse kas liiga sageli või ebapiisavalt, või ka selles, et piisavalt ei arvestata otsuste tagajärgedega, nagu see oli Castilla-La Manchas ja Lõuna-Itaalias saagikuse suurenemise korral, 2) samamoodi laseb turgude puhastamise puudumine tekkida ülepakkumisel, mis ei võimalda taastada tasakaalu hindade ja sissetulekute osas; 3) destilleerimise tõhusus ja hind tulenevad varem tehtud majanduspoliitilisest valikust, see tähendab valikust varustada alkoholiturgu etteantud koguse ja hinna juures.

Veinituru ühise korralduse puuduste hindamine peaks pigem juhtima tähelepanu mehhanismide kohandamisele: 1) kas ühise põllumajandus- või veinipoliitika eesmärkide muutumisega (keskkond, Maailma Kaubandusorganisatsiooni piirangud, maaelu areng); 2) uute eelarveliste piirangutega (kulude vähendamine, uute liikmesriikide tulek); 3) või maailma konkurentsi arenguga, millega kaasneb uue maailma maade domineerimine. Tegelikult näib meile keeruline olevat säilitada pakkumise reguleerimise kaudu toimivaid klassikalisi turul sekkumise mehhanisme, kui kaubanduse tariifsed takistused praktiliselt puuduvad. Praeguse reformiprojekti juures näib meile esmatähtis enne ühe või teise olemasoleva meetodi kaotamist eesmärgid ja vahendid selgelt välja tuua ja tähtsuse järgi ritta seada.

3. Komisjoni ettepanekute kriitika

Väljapakutud viinamarjaistanduste massiline ja eristamata väljajuurimine tekitab mitmes mõttes kriitikat: kaubanduslikult maailmale avatud Euroopas ei ole see tõhus, kahjulik on konkurentidele antav signaal. Selline käik on täielikult vastuolus valdkonna seitsme viimase aasta poliitikaga ning eitab ebaseaduslike istanduste probleemi. Istanduste väljajuurimine näib ainsa võimaliku lühiajalise lahendusena raskustes olevate tootjate jaoks. Valik toimub pigem kriisile vastupidamise võimekuse kui tootmisnäitajate põhjal. Ettepanek eirab sellest abi lootvate tootjate poolt väljatöötatud strateegiaid. Ilma et midagi selle asemele tuleks, kaob koos väljajuurimisega ka rahvastiku seisukohast ja ökoloogiliselt oluline kultuur piirkondades, kus jätkub kõrbestumine, mis on vastuolus ühise põllumajanduspoliitika eesmärkidega.

Mõistliku sektori arengupoliitika põhiliseks vahendiks on istutusload. Nende maksumus ja mastaabisäästu puudutavad argumendid on turgude muutlikkuse ja sellele järgneva sektori

hävinemisega võrreldes vähetähtsad. Istutuslubade kadumine soodustaks seega viinamarjaistanduste ümberpaigutumist, suurte, kapitali kaasamiseks võimeliste firmade arenemist, kiiret ülejääkide teket ning tekitaks probleeme seoses kasvukohaga seotud mpv-kvaliteetveinide ja teiste veinikategooriate vaheliste suhtega.

Samuti oleks istutuslubade kaotamine vastuolus varasema otsusega juurida pakkumise uuesti tasakaalu viimiseks välja 400 000 hektarit viinamarjaistandusi. Nende lubade kadudes istandused laieneksid ja tekiks ülejääk. Veinituru ühise korralduse kahe aasta eelarve oleks niisama raisatud.

Destilleerimisega seotud alkoholi turg on täielikult reguleeritud: regulaarselt kehtestatakse tootjatele makstavad hinnad nagu ka destilleerimise määrad ja turu jaoks „vastuvõetavad” hinnad. Kuna destilleerimise kulude katmata jätmise näib keeruline, siis tuleks eelarvet muuta kahe teise muutuja kaudu: makstav hind ja alkoholi müügihind. Näiteks alkoholsete jookide destilleerimise hinna võiks jagada kahega ja „hüvitada” otsetoetustega.

Veinialkohol on suures osas asendatav: mehhanismist kasu saaja(d) sõltuvad määratluse ja eesmärgi valikust. Seega võib õigusaktidega piirangulade kehtestamise taas kahtluse alla seada. Näiteks veinitootmise kõrvalsaadusi võiks kasutada alkoholsete jookide tarbeks. Sel juhul võiks Prantsusmaal destilleerimistegevust jätkata. Artikli 29 kohase destilleeritud alkoholi (alkohoolsete jookide destilleerimine) tootmist peab aga sellevõrra vähendama.

Keskkonnanfunktsiooniga ei ole arvestatud: destilleerimistehaste rolli peab samuti hindama seoses reostustõrje „keskkonnateenusega”. Seoses bioetanooli poliitikaga vääriavad täiendavat hindamist energeetikafunktsioonid, alkoholi tootmine kütuseks.

Arvestades kursside muutlikkust ja saagi kõikumist ning nõudluse mittepaindlikkust, võib veinisektoril olla raske ilma reguleerimismehhanismita läbi ajada. Kahe veinituru – veinid ja veinialkohol – ühise korralduse ühtlustamise raames saaks erakorralise destilleerimise rakendamist parandada ja selle kulusid vähendada. Regulatsiooni täpsustamine võiks toimuda piirkondlikul tasandil ja piirneda riiklike vahenditega. Kasutusele võiks võtta tulustabilisaatorid.

Me jagame komisjoni arvamust väärtustamise kohta, suhtudes endiselt tähelepanelikult odava toodanguga Põhja-Euroopa viinamarjaistandustele kaasnevate kulude suurenemise võimaliku kompenseerimise küsimusse. See otsus asetaks Euroopa uue maailma riikidega toimuvates norme ja veinitootmispraktikat puudutavates läbirääkimistes jõupositsioonile.

4. Täiendavad hinnangud ja veinituru ühise korralduse konkreetsed ettepanekud

Uue maailma maad on hõivanud Inglismaa turu, eriti *premium*-veinide segmendis, arendades suure tootmispotentsiaaliga aromaatsetele viinamarjasortidele orienteeritud noori viinamarjaistandusi, mis võimaldavad mõnel ettevõtjal turule tuua väga suure koguse hea hinna-kvaliteedi suhtega veine, mis põhinevad viinamarjasordil ja tohutute suhtekorraldus- ja reklaamieelarvetega kujundatud kaubamärkidel. Siitpeale domineerivad need jaekaubanduse sfääris. Lisaks valitsevad nad täielikult ka turustusahela, kvaliteedikontrolli ja kaubanduslikku innovatsiooni. Neil on väga soodne jõuline suhe laia levikuga turustusvõrgustikuga.

Austraalia veinitootmissektoris on pretsedenditu ületootmiskriis. See ületootmine tuleneb eufooriaajaperioodil põllumeeste ja investorite poolt läbi viidud ja rahaliselt toetatud liigsuurte istanduste ühinemisest ning 2004. aasta ülekülluslikust saagist. Ületootmiskriis on kasulik

tarbijatele, kes saavad osta odavamalt veini, suurtele müügikettidele, kes kasutavad kasumi suurendamiseks oma mõju, ning väga suurtele veinitootmisettevõtetele, kes kasutavad viinamarjade ülepakkumist veel madalamate hindade üle läbi rääkimiseks. Kaotajateks jäävad selles kriisis sõltumatud viinamarjakasvatajad, kes ei leia enam oma viinamarjadele ostjaid või kelle kasum hindade langusega seoses kahanes. Oluline osa viinamarjadest jääb koristamata. Palju on pankrotte. Austraalia ainus veinistrateegia on edendada Austraalia veinide tarbimist Austraalias, ent samuti ja eelkõige just välismaal.

Ühel veini maailmaturu osal domineerib konkureeriva vähemuse kõrval üks oligopol, mille firmade enamik asub uues maailmas. Konkurents sektoris üha tiheneb. Maailma suurte veinitootmisettevõtete viimase kahekümne viie aasta konkurentsi areng ja võidud on toetunud ühinemiste ja ülevõtmiste lainele, eesmärgiga ratsionaliseerida tootmist ja arendada kaubamärke. Nende kriitiline suurus annab neile märkimisväärse konkurentsielise kõige tihedama konkurentsiiga turgudel, milleks on Ühendkuningriik ja Ameerika Ühendriigid.

Puu- ja juurviljasektori tootjate organisatsioonide loomise kogemus võiks olla eeskujuks ka viinamarjakasvatusektori projektidele. Soovime seega tekitada huvi tootjate võrgustumise vastu OP-s ja rakendusfondide haldamisel. Eriti näeme seal Euroopa ja tootjate vahendite ühist kasutamist, mis toob kaasa tugevama kaasvastutuse ning võimaluse määrata selliste abikõlblike tegevuste nimekiri, mida võiks kohandada viinamarjakasvatusektorile. Suure osa neist meetmetest võiks kohe üle võtta.

Sekumistes turul võivad enam osaleda majanduskomiteed, kes lisaks kvaliteedinormidele võivad kollektiivse organiseeritud tegevuse kaudu varude kogumise ja kollektiivse rahastamise teel rakendada pakkumise detsentraliseeritud korraldamist.

Jagame komisjoni seisukohta, et üldine ja ühetaoline toodangust lahtisidumise kohaldamine on võimatu, ent siiski on neid mehhanisme võimalik kasutada piiratumalt ja suunatumalt. Toodanguga sidumata toetused, mida rakendatakse homogeenses piirkonnas, kus enamik tooteid on samalaadsed ja kus neid müüakse sama hinna eest (näiteks tarnimine alkohoolsete jookide tootmiseks) ning mis ühendavad maaeluarengu, keskkonnakaitse, maastiku eripära, alternatiivse tootmise puudumise kriteeriumid, võiks sisse seada ühtse toetuskava raames ilma üldise kohaldamisega seotud takistusteta.

Ettepanekud võtavad arvesse eelnevat analüüsi:

1. Eristamata ja üldine viinamarjaistanduste väljajuurimine ei ole tõhus, jätkata tuleb istanduste suunatud ja nii majanduslike (sordid, saagikus) kui sotsiaalsete (raskustes olevad põllumehed, tegevuse lõpetamise projekt, tegevuse jätkaja puudumine) strateegiliste eesmärkide kaupa diferentseeritud väljajuurimist. Istanduste väljajuurimine oleks seega progressiivne, piiratud, kontrollitud ja seda hinnataks elluviimise käigus. Sellega kaasneks eelarvekokkuvõtte võrreldes 2. stsenaariumiga, mis võimaldaks ümberorienteerumist teistele meetmetele.

2. Poliitika juhtimiseks peavad alles jääma istutusload. See peab siiski olema palju lihtsamalt korraldatud, organiseerides paremini lubade andmise, vahetamise ja ülekandmise. Toimimisega seotud probleemide lahendamiseks võiks hinnata ja kohandada varudega seotud mehhanismide rakendamist. Sellega koos tuleks lahendada ebaseaduslike istanduste küsimus, eriti tänu uue ühise põllumajanduspoliitikaga rakendatud kontrollisüsteemile. Tootmispotentsiaali juhtimine võiks toimuda piirkondlikul tasandil, kohaliku valitsusasutuse, kutsealühenduse või majanduskomitee poolt turu kokkuvõtte pinnalt koos piirangute seadmise ja riikliku või Euroopa tasandi arbitraažiga.

3. Destilleerimise süsteem tuleb uuesti läbi mõelda nii üldiselt kui iga kategooria osas. Eelarve vähendamise ja turulesuunatuse eesmärgil võiks üle vaadata ostuhindade süsteemi. Kogu toodetud alkoholi peaks uuesti määratlema ja hindama selle võimalikke turgusid. Veinialkoholi müügihinda tuleks tõsta. Kogu alkoholiturg tuleks kaasajastada selle eri komponentide osas: alkohoolsed joogid, pressimisjääkidest destilleeritud alkohol, tööstuslikud (süsinikrikastamine) ja energeetilised (maksustamise areng) müügivõimalused. Ennetava destilleerimisega võiks selle keskkonnanafunktsiooni tõttu kaasneda hüvitamine. Ökoloogiliselt tuleb hinnata pressimisjääkide komposteerimise ja sette laotamise praktikad. Alkohoolsete jookide destilleerimise hind võiks langeda, selle peaks kompenseerima osaliselt toodanguga sidumata otsetoetusega. Kaheeesmärgiliste veinide destilleerimine ei ole enam päevakorras, selle on asendanud maatükkide määramine kindla veini tootmiseks (Zonta plaan). Seega on see lõppenud. Erakorraline destilleerimine peab jääma, end parandama peab selle rakendamist. Turutasakaalu ja eripalgeliste kriteeriumide kohta kohustuslike mõõtmete arvestamise huvides peab seda juhtima piirkondlikul tasandil. Hinnaerinevustega arvestamiseks peavad seda kaasrahastama kutsealühendused või majanduskomiteed. See võiks toimuda kvalitatiivsete varude rakendamisel.

4. Suhkurdamine, kuivsuikurdamine, rikastamine eksogeensete peedi- ja roosuhkrutega tuleb komisjoni ettepaneku kohaselt lõpetada. Kontsentreeritud ning puhastatud ja kontsentreeritud viinamarjavirretega rikastamine peaks olema lubatud, aga seda tuleks vähendada, toetuste andmine tuleks lõpetada. Põhjapoolsemate tootmispiirkondade odavate veinide tootmiskulude suurenemist võiks osaliselt kompenseerida siseriiklikest vahenditest tulevate toetustega.

5. Alkohoolsete jookide destilleerimisega seotud piirkonnad peaksid olema abikõlblikud ühtse ja osaliselt toodangust sõltumatu otsemaksete kava raames, et säilitada taimkate ning saada tehtavate kulu-uuringute kohaselt toetusi viinamarjade roheliselt ärakorjamiseks.

6. Kõrvaltegevuste arendamiseks tuleks tootjarühmi ja majandusharu organisatsioone tugevdada, nende tegevus taaskäivitada ja neid rahaliste vahenditega toetada. Selles arengus võiks võtta eeskujuga puu- ja juurviljatootjate organisatsioonide funktsioonidest ja vahenditest. Eriti peavad need sõltuma strateegilistest eesmärkidest: ühinemised, liidud, partnerlused, kriitilise suuruse otsing ja kaubanduslikud arendusprojektid, kaubamärkide loomine, reklaam.

7. Sildistamise normide muutmine väljatoodud põhjustel ei näi olevat vajalik; manööverdamisruum on olemas ka olemasoleva regulatsiooni puhul. Ilma geograafilise märgistusega lauaveinide puhul ei ole vaja tekitada probleemi seoses kasvukohtadele viitamisega. *Vin de pays* puhul piisab viitest suurtele geograafilistele piirkondadele.

8. Kolmandatest maadest viinamarjavirde import peab jääma keelatuks juba veini definitsiooni – värskete viinamarjade ümbertöötlemisel saadud toode – jälgitavusprobleemide, pettuse ohu ja turutasakaalu tõttu.

TIIVISTELMÄ

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on osallistua Euroopan parlamentissa käytävään keskusteluun Euroopan yhteisöjen komission esittämästä viinin yhteisen markkinajärjestelyn (YMJ) uudistusta koskevasta ehdotuksesta. Tutkimus vastaa neljään parlamentin esittämään pyyntöön: (1) lyhyt yhteenveto viinimarkkinoiden tilanteesta 25 jäsenvaltion EU:ssa kuuden viime vuoden aikana; (2) nykyisen YMJ:n mekanismien puutteiden arviointi; (3) komission ehdotusten kriittinen analyysi; ja (4) konkreettisia ehdotuksia YMJ:n uudistamiseksi.

1. Viinimarkkinoiden tilanne

Analyysi viinimarkkinoiden tilanteesta Euroopan ja kansainvälisellä tasolla seurailee pääsuuntausten osalta suurelta osin komission analyysia. Olemme kuitenkin korostaneet eräiden kehityssuuntien arviointiin liittyviä eroavaisuuksia sekä sitä, että piileviä markkinamekanismeja ja markkinoiden segmentoitumista alkuperämaan, luokan ja hinnan mukaan ei ole otettu riittävästi huomioon, kuten ei myöskään kauppavirtojen huomattavaa heterogeenisyyttä sekä Euroopan sisällä että Euroopan ja muiden maiden välillä.

Tuotantokyvyn osalta on huomattava, että 1980- ja 1990-luvuilla Euroopassa raivattiin viinitarhoja, kun taas ns. uudessa maailmassa istutettiin uusia viinitarhoja. Vuoden 1999 YMJ:n uudistus käänsi suuntauksen päinvastaiseksi, mutta synnytti nopeasti liikatuotantoa ja laittomia istutuksia. Niinpä raivaustoimenpidettä ryhdyttiin jälleen soveltamaan vastauksena kriisiin, joka oli osittain suhdanteellinen.

Tuotannon ja tuotosten voimakas vaihtelu johtaa suhdannekriiseihin, joista vuorostaan tulee rakenteellisia. Tämä johtuu siitä, että markkinoilta ei saada riittävästi tuotteita pois erityistä tislaustoimenpidettä soveltamalla ja siitä, että markkinoiden kasvumahdollisuuksia ei erittäin vahvojen kilpailijoiden vuoksi ole. Tuotanto on kasvanut myös Euroopan ulkopuolella, ja vuoden 2004 maailmanlaajuinen liikatuotanto vaikuttaa edelleenkin voimakkaasti nykytilanteeseen. Suhdanteiden ohella tuotossuuntaukset vaihtelevat suuresti viinitarhoittain. Heikkotuottoisilla laajoilla viinitarhoilla siirrytään viljelemään keinokasteltavia tuottoisia ja parempia lajikkeita, ja erittäin tuottoisat viinitarhat siirtyvät viljelemään parempia lajikkeita, joiden tuotos on heikompi. Viinitarhojen suorituskyvyllä on siis merkitystä vain silloin kun tuottavuus on mukautettu tuotteen ja markkinasegmentin mukaan.

Keskimääräinen kulutus on vakaata. Perinteisissä tuottajamaissa kulutus vähenee edelleen ja vastaavasti lisääntyy ei-tuottajamaissa. Suuntaus on Euroopassa keskimäärin vakaa ja maailmanlaajuisesti hieman nousujohdanteinen. Eräissä maissa (Yhdistynyt kuningaskunta, Yhdysvallat) kasvu on poikkeuksellisen suurta.

Kansainvälinen kauppa jatkaa kasvuaan. Kauppa on hyvin monipuolista ja täydentävää laadun, värin ja hinnan osalta. Euroopan sisäinen kauppa on olennaisen tärkeää. Markkinoiden välillä on hyvin suuria eroja. Kilpailu uuden maailman kanssa on kiihvasta lähinnä kaksilla markkinoilla eli Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen kasvavilla ja erittäin tavoitelluilla markkinoilla. Vienti 25 jäsenvaltion EU:sta on vuodesta 2001 alkaen lisääntynyt (vuoden 2000 laskun jälkeen), mutta kasvu on vähäisempää kuin muualla maailmassa. Yksikköarvon tasolla kasvurytmi kuitenkin

ylittää 33 prosentilla EU-25:n ulkopuolisten maiden kasvurytmin. Vuodesta 2001 ero on kasvanut 0,4 USD:sta/1 0,7 USD:iin/l, mutta puolet tästä selittyy valuuttakurssin kehityksellä. Hintasotaa ovat kiihdyttäneet kriisi ja valuuttakurssin vaihtelut.

Kun maailmanmarkkinoita analysoidaan suhteessa viinin yhteiseen markkinajärjestelyyn, huomio kiinnittyy välittömästi kilpailukyvyn tekijöihin markkinoilla, jotka ovat maittain hyvin eriytyneitä ja erittäin segmentoituneita. Kun hehtaareita tarkastellaan suhteessa liikatuotantoon, vaihtelua esiintyy sen mukaan, mikä on niiden sijainti ja tuotos, tuotteiden laji, lainsäädännön mukainen luokittelu ja hintataso asianomaisilla markkinoilla. Koska kyseessä on säänvaihteluille herkkä monivuotinen kasvi, tasapainon saavuttaminen on lähes mahdotonta lukuisten osatekijöiden vuoksi.

Ylijäämiä, jotka johtuvat kulutuksen ja viennin vähenemisestä vuosina 2003–2005 ja runsaasta tuotannosta, ei ole saatu tislauksen avulla riittävässä määrin pois markkinoilta. Ylijäämien analyysi osoittaa, että erityinen tislaustoimenpide ei saavuta YMJ:n mukaista tavoitettaan eli poista ylijäämiä markkinoilta, koska tämän toimenpiteen soveltaminen on vapaaehtoista, se ei ole hinnoiltaan riittävän kannustava ja se on otettu käyttöön liian myöhään.

2. YMJ:n mekanismien puutteita koskeva arviointi

Vuonna 1999 toteutetussa YMJ:n uudistuksessa yhteisen maatalouspolitiikan päätavoitteet säilytettiin ennallaan. YMJ:n välineitä kuitenkin muutettiin: pöytäviinin tuotantoa hillitsevä pakollinen tislaus poistettiin, ohjehinta jätettiin pois käytöstä, otettiin käyttöön tislaus juotavaksi tarkoitetun alkoholin valmistamiseksi, tuotantokykyä ryhdyttiin hallinnoimaan istutusoikeuksien varantojen avulla ja käyttöön otettiin tuottajaorganisaatioiden hyväksymismenettely.

Tuotantokyvyn hallinnasta on tullut arkaluontoinen kysymys. Vaikka 1980-luvulla sovellettu viinitarhojen hävittämiseen tähdännyt strategia ei sovellu nykypäivään, viimeisimmät päätöstä edeltäneet suhdanneanalyysit vaikuttavat voimakkaasti siihen, miten tuotantokykyä hallitaan. Tuotantokyvyn hallintaa koskevalle politiikalle on ollut ominaista katkonainen soveltaminen. Tässä politiikassa ei ole ennakoitu vaikutusta, joka aiheutuu Espanjassa (ja luultavasti osassa Etelä-Italiaa) toteutetusta tuotantoa lisäävästä uusiin lajikkeisiin siirtymisestä. Uusiin lajikkeisiin siirtymistä koskeva malli perustuu laadun parantamiseen tähtäävään politiikkaan, jossa tuotos pienenee parempiin lajikkeisiin siirtymisen myötä (ns. Languedoc-malli). Tuotannon väheneminen kiihtyi, kun samanaikaisesti pantiin täytäntöön pysyvät raivaukset ja siirryttiin uusiin lajikkeisiin Languedoc-mallin mukaisesti. Uusien istutusoikeuksien myöntäminen ja uusiin lajikkeisiin siirtyminen Kastilia-La Mancha-mallin mukaisesti taas ovat vauhdittaneet tarjonnan kasvua.

Tislausjärjestelmät ovat rakenteensa vuoksi kalliita järjestelmiä. Järjestelmät ovat suljettuja, ja viinistä tislattun juotavaksi tarkoitetun alkoholin markkinoita on hallinnoitu tiukasti yli 20 vuotta tarkistamatta hintoja. Viininvalmistuksen sivutuotteiden kustannukset liittyvät siihen, että niitä jalostetaan ainoastaan teollisuusalkoholiksi. Tislaus juotavaksi tarkoitetun alkoholin valmistamiseksi on saavuttanut tavoitteensa, joka on toimittaa markkinoille säännöllisesti raaka-ainetta väkevien alkoholijuomien valmistamista varten. Vaikka viinin, joka toimitetaan tislattavaksi juotavaksi tarkoitetun alkoholin valmistamiseksi, hinta on alhainen, se toimii vähimmäishintana ja takaa markkinat kaikille pöytäviinin tuottajille. Tuotettu alkoholi on näin ollen täysin ylijäämäistä, eikä sen markkinoita hallinnoida, sillä tasapaino saavutetaan vain purkamalla ylijäämät teollisuuskäyttöön halvoin hinnoin. Erityiseen tislaustoimenpiteeseen turvaututaan hyvin

epäsäännöllisesti. Se on ainoa merkittävä interventiokeino vakavassa kriisitilanteessa, mutta sen ongelmana on alhaiset hinnat (jotta ne eivät kannustaisi turvautumaan tähän toimenpiteeseen), jotka ovat samat riippumatta maasta ja viinin laadusta. Lisäksi sen käyttö on vapaaehtoista ja voi aiheuttaa ns. vapaamatkustajuutta. Tällainen tislauksen on kallis, koska tuloksena on teollisuusalkoholia.

Tiivistetyn rypäleen puristemehun ja puhdistetun tiivistetyn rypäleen puristemehun käyttöön myönnettävät tuet ovat perusteltuja siinä mielessä, että niillä pyritään korvaamaan eri menetelmistä, alueista ja tuottajista (joilla joko on lupa tai ei ole lupaa käyttää mainittuja puristemehuja) johtuvien väkevöimisen kustannusten erotus. Eri väkevöimismahdollisuudet edistävät tuotosten kasvua, mutta sähän liittyvien riskien kompensoimismenetelmän tarvetta ei voida jättää huomiotta. Ns. poistomenetelmän (tiivistetty rypäleen puristemehu, puhdistettu tiivistetty rypäleen puristemehu) ja lisäyksen menetelmän (sakkarosi) vaikutukset määriin ovat erilaiset.

Viininvalmistusmenetelmät ovat olennaisia uuden maailman maiden kanssa käytävässä kilpailussa, koska ne vaikuttavat kustannuksiin. Tämä ymmärretään kummassakin tuottajamaaryhmässä. Vaikka monet näkökohdat ovat teknisiä seikkoja koskevien keskustelujen tuloksia, on kuitenkin myönnettävä, että vastakkain on kaksi ”tuotefilosofiaa”.

Yleisesti ottaen voidaan todeta, että osa viinin YMJ:n osalta Innovan tutkimuksessa ja komission asiakirjoissa esitetyistä kritiikistä liittyy nykyisen YMJ:n mekanismien sijasta toimenpiteiden täytäntöönpanoa koskeviin yksityiskohtaisiin sääntöihin. (1) Raivauspalkkioiden tai uusiin lajikkeisiin siirtymisen käyttöönotto eivät ole ongelmia itsessään, vaan ongelmana on se, että niitä käytetään liikaa tai liian vähän tai että tehtyjen päätösten vaikutuksia ei oteta riittävästi huomioon (esimerkiksi tuotosten lisääntyessä Kastilia-La Manchassa ja Etelä-Italiassa). (2) Kun tuotteita ei poisteta markkinoilta, hintojen ja tulojen tasapainoa ei voida saavuttaa tarjonnan ylijäämän vuoksi. (3) Tislausten tehokkuus ja kustannukset johtuvat aiemmin tehdystä talouspoliittisesta valinnasta toimittaa markkinoille tietty määrä alkoholia tietyllä hinnalla.

YMJ:n puutteita arvioitaessa mekanismien mukauttaminen on syytä suhteuttaa (1) joko yhteisen maatalouspolitiikan tai viinialan politiikan tavoitteiden muutokseen (ympäristö, WTO:sta johtuvat rajoitukset, maaseudun kehittäminen), (2) tai uusiin budjettirajoituksiin (menojen vähentäminen, uusien jäsenvaltioiden liittyminen), (3) tai maailmanmarkkinoilla esiintyvän, uuden maailman maiden hallitseman kilpailun kehitykseen. Vaikuttaa hankalalta säilyttää markkinoilla perinteiset interventiomekanismit tarjontaa sääntelemällä, kun kaupassa ei enää esiinny juuri lainkaan tulliesteitä. Sen vuoksi tässä uudistushankkeessa tavoitteet ja välineet olisi määriteltävä ja asetettava tärkeysjärjestykseen ennen kuin nykyisiä välineitä poistetaan.

3. Komission ehdotusten kriittinen tarkastelu

Ehdotettu massiivinen, kaikkia yhtäläillä koskeva raivaus herättää monenlaista kritiikkiä. Se on tehoton toimenpide Euroopassa, joka on kaupallisesti avoinna koko maailmalle, ja kilpailijoille välittyvä viesti on haitallinen. Tällainen toiminta olisi täysin ristiriidassa seitsemän viime vuoden aikana alalla toteutetun politiikan kanssa, eikä siinä oteta huomioon laittomien istutusten muodostamaa ongelmaa. Raivaus on lyhyellä aikavälillä ainoa ratkaisuvaihtoehto vaikeuksissa oleville tuottajille. Valinta perustuu pikemminkin kriisinhallintakykyyn kuin tuotannon suorituskykyyn. Ehdotuksessa ei oteta huomioon raivaukseen ryhtyvien tuottajien kehittämiä

strategioita. Raivauksen myötä häviää ihmisille hyödyllinen ja ekologinen viljelymuoto, jolle ei ole vaihtoehtoa alueilla, joilla aavikoituminen etenee. Tämä olisi YMP:n tavoitteiden vastaista.

Istutusoikeudet ovat järkevän alakohtaisen kehittämissäpolitiikan tärkein väline. Niiden kustannukset ja mittakaavaedut ovat vähäiset, kun otetaan huomioon, että tuloksena ovat markkinoiden epävakaus ja alan rakenteen hajoaminen. Istutusoikeuksien poistaminen vauhdittaisi viinitarhojen siirtymistä muualle, pääomasijoituksiin kykenevien suuryritysten syntymistä ja ylijäämien nopeaa syntymistä sekä lisäisi vaikeuksia erottaa toisistaan tma-laatuviinit ja muut viiniluokat.

Istutusoikeuksien poistaminen on myös ristiriidassa aiemman päätöksen kanssa raivata 400 000 hehtaaria viiniköynnöksiä tarjonnan tasapainottamiseksi. Jos istutusoikeudet vapautetaan, istutukset lisääntyvät ja aiheuttavat ylijäämiä. Näin haaskattaisiin talousarviomäärärahoja kahdelta viinin YMJ:n toteuttamisvuodelta.

Tislauksiin liittyvät alkoholin markkinat ovat tiukasti säänneltyjä: tuottajille maksettavat hinnat vahvistetaan asetusteitse, kuten myös tislausmarginaalit ja markkinoilla ”hyväksyttävä hinta”. Koska tislauskustannusten korvaamatta jättäminen olisi vaikeaa, talousarviota voitaisiin mukauttaa kahden muun osatekijän eli maksetun hinnan ja alkoholin myyntihinnan mukaan. Hinta, joka liittyy tislaukseen juotavaksi tarkoitetun alkoholin valmistamiseksi, voitaisiin esimerkiksi puolittaa ja ”korvata” suoralla tuella.

Viinistä tislattut alkoholit voidaan suurelta osin korvata toisilla alkoholeilla: määritelmän ja käyttötarkoituksen valinta vaikuttaa mekanismin edunsaajiin. Säädöksissä vahvistetut rajoitukset voitaisiin siis kyseenalaistaa. Esimerkiksi juotavaksi tarkoitetun alkoholin valmistamiseksi voitaisiin käyttää viiniytämisen sivutuotteita. Tällöin tislausta voitaisiin jatkaa Ranskassa. Niinpä 29 artiklan mukaisella tislauksella (tislaus juotavaksi tarkoitetun alkoholin valmistamiseksi) tuotetun alkoholin määrää olisi vähennettävä vastaavasti.

Ympäristötekijöitä ei ole otettu huomioon: tislaamoiden roolia olisi myös arvioitava sen suhteen, että ne tekevät ympäristöteon puhdistamalla viininvalmistuksen sivutuotteita. Bioetanoliin ja polttoaineena käytettävään alkoholiin liittyviä energianäkökohtia olisi syytä tarkastella tarkemmin.

Viinialaa ei kuitenkaan voitane jättää sääntelemättä, koska hinnat ovat epävakaa satojen vaihtelevuuden ja kysynnän joustamattomuuden vuoksi. Yhdenmukaistamalla viinin ja viininvalmistuksesta peräisin olevien alkoholien yhteiset markkinajärjestelyt voitaisiin parantaa erityisen tislaustoimenpiteen hyödyntämistä ja alentaa kustannuksia. Sääntely voisi olla yksityiskohtaista alueellisella tasolla ja rajoitettua kansallisten määrärahojen yhteydessä. Käyttöön voitaisiin ottaa tulojen vakautusmekanismeja.

Väkeväimisen osalta olemme samaa mieltä komission kanssa. On kuitenkin otettava huomioon kustannusten nousun mahdollinen korvaaminen Pohjois-Euroopan viinitarhoille, jotka tuottavat halpoja tuotteita. Tällainen päätös antaisi Euroopalle vahvan aseman uuden maailman maiden kanssa käytävissä sääntöjä ja viininvalmistusmenetelmiä koskevissa neuvotteluissa.

4. Lisäanalyysit ja konkreettiset ehdotukset YMJ:n uudistamiseksi

Uuden maailman viinit ovat valloittaneet brittimarkkinat erityisesti laatuviinien segmentissä. Uuden maailman viiniköynnökset, jotka ovat lähinnä aromaattisia lajikkeita, ovat nuoria ja hyvin tuottoisia. Markkinoilla toimii muutamia erittäin suuria yrityksiä, jotka tarjoavat hinta-laatu-

suhteeltaan mainioita viinejä, jotka määrittyvät käytetyn lajikkeen ja tavaramerkin mukaan. Niihin liittyvät viestintä- ja menekinedistämiskustannukset ovat jättimäiset. Ne dominoivat tällä hetkellä myymälämyyntiä ja hallitsevat täydellisesti myös jakeluketjun, laaduntarkkailun ja kaupallisen innovaation. Lisäksi ne ovat ottaneet haltuunsa suuret kaupapaketit.

Australian viinialalla esiintyy ennennäkemätöntä liikatuotantoa. Liikatuotanto johtuu liiallisten istutusten ja vuoden 2004 ennätyskadon yhdistelmästä. Viljelijät ja investoijat ryhtyivät istutuksiin nousukaudella suotuisan verotuspolitiikan vallitessa. Liikatuotannon aiheuttama kriisi hyödyttää kuluttajia, jotka voivat ostaa yhä halvempia viinejä, suuria jakeluyrityksiä, jotka suuruutensa ansiosta voivat kasvattaa voittomarginaaliaan, sekä merkittävän suuria viinintuotantoyrityksiä, jotka rypäleiden ylitarjonnan ansiosta voivat neuvotella yhä alhaisempia hintoja. Kriisin häviöitä ovat itsenäiset viiniviljelijät, jotka eivät enää löydä ostajia rypäilleen tai joiden marginaalit ovat pienentyneet hintojen laskun vuoksi. Merkittävä määrä rypäleitä jää korjaamatta. Konkursseja on paljon. Ainoa Australian toteuttama viinipolitiikka on sikäläisten viinien menekinedistäminen Australiassa ja ennen kaikkea ulkomailla.

Osaa viinin maailmanmarkkinoista hallitsee oligopoli, jonka lisäksi kuitenkin esiintyy pienyrityksiä, joista useimmat sijaitsevat uudessa maailmassa. Kilpailu tuotantoketjun loppupäässä on yhä kovempaa. Suurten kansainvälisten viinialan yritysten kehitys ja kilpailukyky kasvu 25 viime vuoden aikana perustuu fuusioiden ja ostopienäyttöön. Tavoitteena on ollut tuotannon rationalisointi ja tavaramerkkien kehittäminen. Niillä on riittävän kokonsa ansiosta merkittäviä kilpailuetuja kilpailluimmilla markkinoilla eli Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Yhdysvalloissa.

Kokemus, joka hedelmä- ja vihannesalalla on saatu tuottajaorganisaatioiden perustamisesta, voi olla hyödyksi viinialan hankkeille. Haluaisimmekin korostaa tuottajien tuottajaorganisaatioiksi järjestäytymisen ja toimintarahaston hallinnoinnin yksityiskohtaisten sääntöjen tärkeyttä. Mielestämme kysymykseen tulisi yhteisön rahastojen ja tuottajien rahastojen yhteisrahoitus. Näin yhteisvastuu olisi suurempi ja olisi mahdollisuus laatia luettelo tukikelpoisista toimista, joita voitaisiin mukauttaa viinialalle sopiviksi. Suurinta osaa näistä toimista voisi jo nyt ryhtyä soveltamaan.

Markkinainterventioita voidaan toteuttaa toimialakohtaisten organisaatioiden tasolla, jotka laatusääntöjen lisäksi voivat hajautetusti säännellä tarjontaa pitämällä tuotteita yhteisesti varastoissa ja soveltamalla yhteisrahoitusta.

Olemme samaa mieltä komission kanssa siitä, että tuotannosta irrotettuja tukia ei viinialalla voida soveltaa yleisesti ja yhdenmukaisesti, mutta niitä on kuitenkin mahdollista hyödyntää rajoitetusti ja kohdennetusti. Tuotannosta irrotettua tukea voitaisiin myöntää tilatukijärjestelmässä – ilman, että syntyy yleisestä soveltamisesta johtuvia haittatekijöitä – sellaisella homogeenisella alueella, jonka useimmat tuotteet ovat samanlaatuisia ja samanhintaisia (esimerkiksi toimitukset tislaukseen juotavaksi tarkoitettun alkoholin valmistamiseksi) ja joka täyttää kriteerit, jotka liittyvät maaseudun kehittämiseen, ympäristönsuojeluun, maisemien erityisyyteen ja tuotantovaihtoehtojen puuttumiseen.

Tekemissämme ehdotuksissa otetaan huomioon aiemmat analyysit.

1. Koska kaikkia yhtäläillä koskeva ja yleinen raivaus on tehoton, on säilytettävä taloudellisten (lajikkeet, tuotokset) ja sosiaalisten (vaikeuksissa olevat viljelijät, toiminnan lopettamisaikheet, jatkajan puuttuminen) strategisten tavoitteiden mukaan kohdistettu ja eritelty raivaus. Tällainen raivaus toteutettaisiin asteittain, rajoitetusti ja kontrolloidusti, ja sitä arvioitaisiin täytäntöönpanon

edistyessä. Näin saataisiin aikaan säästöjä suhteessa kakkosvaihtoehtoon ja määrärahoja voitaisiin kohdistaa muihin toimenpiteisiin.

2. Istutusoikeudet olisi säilytettävä politiikan soveltamiseksi. Niiden käyttöä olisi kuitenkin helpotettava merkittävästi organisoimalla paremmin oikeuksien myöntämis-, vaihto- ja siirtomenettelyt. Varantomekanismiin käyttöönottoa tulisi arvioida ja mukauttaa sitä puutteiden korjaamiseksi. Samalla olisi ratkaistava laittomien istutusten ongelma erityisesti uuden YMP:n myötä käyttöönotettuja valvontajärjestelmiä soveltamalla. Tuotantokyvyn hallinnointi voitaisiin toteuttaa alueellisella tasolla. Siitä voisi vastata alueellinen ministeriö, toimialakohtainen organisaatio tai talouskomitea markkinatilanteen perusteella ja enimmäismäärien rajoissa. Sovittelumenettely toimisi kansallisella ja Euroopan tasolla.

3. Tislausjärjestelmää olisi tarkistettava perusteellisesti kokonaisuutena ja kunkin luokan osalta. Ostohintajärjestelmää voitaisiin tarkistaa määrärahojen pienentämiseksi ja markkinasuuntautuneisuuden lisäämiseksi. Kaikki tuotetut alkoholit olisi määriteltävä uudelleen ja niiden potentiaalisia markkinoita kehitettävä. Viinivalmistuksesta peräisin olevien alkoholien myyntihintaa olisi korotettava. Alkoholien myyntikanavat olisi ajantasaistettava kaikkien osatekijöiden osalta: juotavaksi tarkoitettu alkoholi, rypäleiden puristejäännöksestä valmistetut alkoholit, ympäristötavoitteiden (sivutuotteiden puhdistaminen, polttoaineena käytettävä alkoholi) ja energiatavoitteiden (verotuskehitys) mukainen teollisuuskäyttö (polttoaineena). Esitislauksesta voitaisiin maksaa palkkio ympäristöön liittyvistä syistä. Raakapuristejäännöksen kompostointikäytäntöä ja viinisakan levityskäytäntöä olisi arvioitava ekologiselta kannalta. Kun kyseessä on tislaus juotavaksi tarkoitettua alkoholin valmistamiseksi, hinta voisi laskea, koska sitä kompensoidaan tuotannosta osittain irrotetulla suoralla tuella. Sellaisista rypäleistä saadun viinin tislaus, jotka on tarkoitettu sekä viinivalmistukseen että muuhun käyttöön, ei ole enää ajankohtaista, sillä se korvataan käyttötarkoituksen mukaan määriteltyjen lohkojen järjestelmällä (Zonta-suunnitelma). Tällainen tislaus siis poistuu. Erityinen tislaustoimenpide on säilytettävä, mutta sen täytäntöönpano on parannettava. Sitä olisi hallinnoitava alueellisella tasolla markkinatasapainon mukaan, ja sen olisi voitava olla pakollinen eriteltyjen kriteerien mukaan. Toimialakohtaisten organisaatioiden tai talouskomiteoiden olisi voitava osallistua sen rahoituksen hintaerojen huomioon ottamiseksi. Se voitaisiin yhdistää laatuvarantojen toteuttamiseen.

4. Juurikas- ja ruokosokerin sekä sakkaroosin käyttö väkevoimisessä tulisi lopettaa komission ehdotuksen mukaisesti. Väkevoiminen tiivistettyä rypäleen puristemehua ja puhdistettua tiivistettyä rypäleen puristemehua lisäämällä olisi sallittava rajoitetusti ja tuki olisi poistettava. Pohjoisten tuotantoalueiden halpojen viinien omakustannushinnan nousu voitaisiin osittain korvata kansallisten määrärahojen osana hallinnoitavalla tuella.

5. Alueiden, joilla harjoitetaan tislausta juotavaksi tarkoitettua alkoholin valmistamiseksi, pitäisi voida olla tukikelpoisia tilatukijärjestelmässä ja tuotannosta osittain irrotetun tuen järjestelmässä. Näin voitaisiin säilyttää kasvillisuus ja myöntää tehtävien kustannustukimusten perusteella tukea rypäleiden kokonaan raakana korjaamisesta.

6. Tuottajaorganisaatioita ja toimialakohtaisia organisaatioita olisi kehitettävä ja herätettävä henkiin, ja niille olisi myönnettävä rahoitusta tuotantoketjun loppupään toimintojen kehittämiseksi. Esikuvaksi voitaisiin ottaa hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioiden tehtävät ja välineet. Niiden olisi erityisesti pystyttävä vastaamaan strategisiin tavoitteisiin: fuusiot, ryhmittymät, yhteenliittymät, kumppanuudet, riittävän koon hankkiminen, kaupalliset kehityssuunnitelmat, tavaramerkkien luominen ja menekinedistäminen.

7. Päälyysmerkintöjä koskevia sääntöjä ei tarvinne tältä osin muuttaa, sillä nykyainsäädäntö antaa tarvittavan liikkumavaran. Ilman maantieteellistä merkintää oleviin pöytäviineihin tehtäviä viittauksia kasvupaikkaan ei saa poistaa. Pöytäviinien yhteydessä voitaisiin käyttää laajoja maantieteellisiä viitealueita.

8. Rypäleen puristemehun tuominen kolmansista maista olisi edelleen kiellettävä viinin määritelmän (tuoreista rypäleistä jalostettu tuote), jäljitettävyyssongelmien, petosriskin ja markkinatasapainon vuoksi.

SYNTHÈSE

La présente étude est destinée à contribuer au débat parlementaire, en réponse à la proposition de réforme de l'organisation commune du marché du vin (OCM vin), lancée par la Commission des Communautés européennes. L'étude répond aux quatre demandes du Parlement: (1) une brève synthèse de la situation du marché du vin dans l'Europe à 25, au cours des six dernières années; (2) une évaluation des défauts des mécanismes de l'actuelle OCM; (3) une analyse critique des propositions de la Commission et (4) des propositions concrètes pour la réforme de l'OCM.

1. La situation du marché du vin

L'analyse de la situation des marchés des vins tant au niveau européen que mondial, converge en grande partie avec celle de la Commission sur les principales tendances à l'œuvre. Nous avons cependant souligné des points de divergence d'appréciation de certaines évolutions et l'insuffisante prise en compte des mécanismes de marché sous-jacents, de la segmentation de ces marchés, par pays d'origine, par catégorie et par prix, de la grande hétérogénéité des flux d'échanges tant intra européens, qu'entre l'Europe et le reste du monde.

Au niveau du potentiel de production, l'Europe a arraché son vignoble dans les années quatre-vingt et quatre-vingt-dix, alors que dans le même temps le nouveau monde plantait. La nouvelle OCM de 1999 a inversé la tendance, mais a très vite été confrontée à la surproduction et aux plantations illicites. Elle engage une nouvelle vague d'arrachage en réaction à une crise en partie conjoncturelle.

La production et les rendements présentent de fortes fluctuations, sources de crises conjoncturelles, devenant structurelles, à la fois faute d'apurement suffisant des marchés par les distillations de crise et faute de possibilité de croissance des débouchés, face à des concurrents très puissants.

La production a poursuivi également sa croissance hors de l'Europe et la situation actuelle reste fortement marquée par la surproduction mondiale de 2004. Au-delà de la conjoncture, les tendances des rendements sont contrastées selon les vignobles. Les vignobles extensifs à bas rendements se reconvertissent en vignes productives, irriguées, en cépages améliorateurs et les vignobles très productifs, se reconvertissent en cépages améliorateurs aux rendements plus faibles. La performance des vignobles n'a donc de sens que pour des productivités adaptées au couple produit-segment de marché.

La consommation s'est stabilisée en moyenne. Elle poursuit sa baisse dans les pays producteurs traditionnels et son augmentation dans les pays non producteurs et consommateurs. La tendance est à la quasi-stabilité, en moyenne, en Europe et en légère hausse au niveau mondial. Certains pays présentent des croissances exceptionnelles (Royaume-Uni, États-Unis).

Les échanges internationaux poursuivent leur croissance. Ils restent très diversifiés et complémentaires pour la qualité, la couleur et le prix. Les échanges intra-européens jouent un rôle essentiel. De très grandes différences entre les marchés sont observées. La concurrence avec les pays du nouveau monde s'exacerbe principalement sur les deux marchés en croissance et très disputés: le Royaume-Uni et les États-Unis. Les exportations de l'Union européenne (UE) à 25 sont

en développement depuis 2001 (après la baisse de 2000), mais la croissance est inférieure à celle des pays du reste du monde. Par contre au niveau de la valeur unitaire, le rythme de l'augmentation dépasse de 33 % celui des pays hors de l'UE à 25. Depuis 2001 l'écart est passé de 0,4 USD/l à 0,7 USD/l, mais la moitié de ce montant est explicable par l'évolution des taux de change. La crise et les fluctuations des taux de change ont exacerbé la guerre des prix.

L'analyse du marché mondial au regard de l'OCM vin, attire l'attention directement sur les facteurs de compétitivité sur un marché très différencié selon les pays, et très segmenté dans chacun d'entre eux. Les hectares mis en face des surplus vont varier selon leur localisation, leur rendement, la nature des produits qu'ils fournissent, leur classification réglementaire et le niveau de prix sur le marché auquel ils sont destinés. La recherche d'un équilibre avec une plante pérenne sensible aux fluctuations climatiques, à ce niveau de précision et en présence d'une multiplicité d'acteurs, relève du miracle.

Entre la baisse de la consommation et l'érosion de l'exportation de 2003-2005 d'un côté et la forte production de l'autre, les distillations n'ont pas pu éliminer du marché suffisamment d'excédents. L'analyse des surplus nous confirme que le caractère facultatif de la distillation de crise, son caractère insuffisamment incitatif en prix et sa mise en œuvre tardive ne le lui permettent pas d'atteindre l'objectif d'apurement du marché, assigné par l'OCM.

2. Évaluation des défaillances des mécanismes de l'OCM

La réforme de l'OCM vin de 1999 a maintenu les principaux objectifs de la politique agricole commune (PAC), tout en modifiant ses «outils»: disparition de la distillation obligatoire qui contrôlait les rendements en vins de table, disparition du prix d'orientation, création de la distillation d'alcool de bouche, gestion fine du potentiel par les réserves de droits, reconnaissance des groupements de producteurs et des comités économiques.

Le pilotage du potentiel de production est devenu délicat. La stratégie simple d'élimination des vignobles des années quatre-vingt n'est plus adaptée, mais la gestion du potentiel est fortement marquée par les analyses des derniers bilans conjoncturels qui précèdent la décision. La politique de gestion du potentiel de production a été marquée par une succession de «*stop and go*». Elle n'a pas anticipé l'effet, sur la production, de la reconversion qualitative espagnole (et probablement d'une partie de l'Italie du Sud) avec ses accroissements de rendements induits. Le modèle de reconversion était un modèle basé sur le suivi d'une politique de qualité associée à la baisse des rendements obtenus avec des cépages améliorateurs (modèle languedocien). La mise en œuvre simultanée d'un arrachage définitif et d'une reconversion de type languedocien accélérerait la réduction de la production. La distribution de droits de plantation nouvelle et la reconversion de type Castilla-La Mancha ont accéléré la croissance de l'offre.

Les régimes de distillation sont coûteux du fait même de leur structuration. Les régimes sont cloisonnés et le débouché alcool vinique est totalement administré sans révision de prix depuis plus de vingt ans. Le coût des prestations viniques est associé à sa seule valorisation en alcool industriel. La distillation d'alcool de bouche a atteint ses objectifs: approvisionner régulièrement le marché de l'alcool-matière première pour spiritueux. Bien que d'un niveau faible, le prix du vin livré à la distillation d'alcool de bouche fonctionne comme un prix plancher et représente un débouché sécurisé pour un ensemble de producteurs de vins de table. L'alcool produit est donc globalement

excédentaire et son marché n'est pas géré puisque l'équilibre n'est atteint que par un «dégagement» vers les usages industriels à bas prix. La distillation de crise est mobilisée de façon très irrégulière. Elle constitue le seul moyen d'intervention significatif en cas de crise grave, mais son engagement pose le problème des prix bas (pour ne pas être incitatifs) et uniformes quel que soit le pays et la qualité des vins. De plus, sa souscription est facultative et donc source de «*free riding*». Elle est coûteuse du fait de son «dégagement» vers l'alcool industriel.

Les aides à l'utilisation des moûts concentrés et des moûts concentrés rectifiés sont justifiées par le respect de la «loi unique» visant à compenser l'écart de coût de l'enrichissement entre les méthodes, les régions et les producteurs, autorisés ou non à les utiliser. Les possibilités d'enrichissement favorisent l'accroissement des rendements, mais la nécessité d'une méthode correctrice des aléas climatiques ne peut être ignorée. Les effets sur les volumes sont différents pour la méthode soustractive (MC, MCR) et la méthode additive (saccharose).

Les pratiques œnologiques sont déterminantes dans la compétition avec les pays du nouveau monde du fait de leur impact sur les coûts. Les arguments sont recevables dans les deux ensembles de pays producteurs. Bien que de nombreux aspects résultent de débats techniques, force est de constater que c'est plutôt deux «philosophies du produit» qui s'affrontent.

Globalement, un certain nombre de critiques de l'OCM vin avancées par l'étude Innova et les documents de la Commission portent plus sur les modalités de mise en œuvre des mesures que les mécanismes propres de l'OCM existante: (1) ce n'est pas l'instauration des primes d'arrachage ou de la reconversion qualitative qui posent problème, mais le fait de les utiliser trop ou insuffisamment, ou encore de ne pas tenir compte suffisamment des conséquences des décisions prises comme dans le cas de l'augmentation des rendements en Castilla-La Mancha et en Italie du Sud; (2) de même l'absence d'apurement des marchés laisse peser un excédent d'offre qui ne permet pas de rétablir les équilibres en terme de prix et de revenus; (3) l'efficacité et le coût des distillations proviennent du choix de politique économique réalisé antérieurement, à savoir approvisionner le marché de l'alcool à un niveau de quantité et de prix donné.

L'évaluation des «disfonctionnements» de l'OCM doit plutôt mettre en perspective l'adaptation des mécanismes: (1) soit au changement des objectifs de la politique agricole commune ou viticole (environnement, contraintes de l'Organisation mondiale du commerce, développement rural); (2) soit aux nouvelles contraintes budgétaires (réduction des dépenses, arrivée de nouveaux États membres); (3) soit à l'évolution de la concurrence mondiale avec la domination des pays du nouveau monde. En effet il nous semble difficile de maintenir des mécanismes classiques d'intervention sur le marché par une régulation de l'offre, alors qu'il n'existe pratiquement plus de barrières tarifaires aux échanges. Il nous paraît essentiel, dans l'actuel projet de réforme, de poser et de hiérarchiser clairement les objectifs et les moyens avant de faire disparaître tel ou tel outil existant.

3. Examen critique des propositions de la Commission

L'arrachage massif et indifférencié, tel qu'il est proposé, se heurte à de nombreuses critiques: il est inefficace dans une Europe ouverte commercialement sur le monde, le signal donné aux concurrents est contre-productif. La démarche est en totale contradiction avec la politique des sept dernières années en la matière et néglige le problème des plantations illicites. L'arrachage apparaît comme la seule possibilité de solution de court terme pour les producteurs en difficulté. La sélection se fait

plus par l'aptitude à la résistance à la crise que par les performances productives. Cette proposition ignore les stratégies développées par les producteurs qui y ont recours. L'arrachage fait également disparaître une culture peuplante et écologique, sans alternative, dans des régions qui poursuivront la désertification, contraire aux objectifs de la PAC.

Les droits de plantation représentent l'outil principal d'une politique raisonnée de développement sectoriel. Leur coût et l'argument de l'économie d'échelle sont faibles au regard de la volatilité des marchés et de la déstructuration sectorielle qui s'en suivra. La disparition des droits de plantation favoriserait donc la délocalisation des vignobles, le développement de grandes firmes aptes à la mobilisation de capitaux, l'apparition rapide d'excédents et poserait des problèmes d'articulation entre les v.q.p.r.d. associés au terroir et les autres catégories de vin.

La disparition des droits de plantation est également contradictoire avec la décision précédente d'arracher 400 000 ha de vigne en vue de rééquilibrer l'offre. Dès leur libéralisation, les plantations vont augmenter et provoquer des excédents. Deux années de budget de l'OCM vin seraient ainsi gaspillées.

Le marché des alcools associés aux distillations est totalement administré: les prix versés aux producteurs sont fixés réglementairement tout comme les marges de distillation et «le prix acceptable» sur le marché. Comme il semble difficile de ne pas couvrir les coûts de distillation, le budget pourrait être modulé par les deux autres variables: prix payé et prix de vente de l'alcool. Par exemple le prix de la distillation d'alcool de bouche pourrait être divisé par deux et «compensé» par une aide directe.

Les alcools vinicoles sont en grande partie substituables: le choix de la définition et de la destination module le ou les bénéficiaires du mécanisme. Le cantonnement mis en place par la réglementation pourrait donc être remis en cause. Par exemple les prestations viniques pourraient être utilisées pour l'alcool de bouche. Dans ce cas, l'activité de distillation pourrait être poursuivie en France. La production d'alcool par la distillation article 29 (distillation d'alcool de bouche) devrait alors être réduite d'autant.

Les fonctions environnementales ne sont pas prises en compte: le rôle des distilleries devrait également être évalué au regard de ce «service environnemental» de dépollution. Les fonctions énergétiques dans l'optique de la politique bioéthanol, production d'alcool pour la carburation, mériteraient une évaluation complémentaire.

Le secteur viticole peut difficilement se passer d'un mécanisme de régulation compte tenu de la volatilité des cours associée aux fluctuations de récolte et à l'inélasticité de la demande. La mise en œuvre de la distillation de crise pourrait être améliorée et les coûts réduits dans le cadre d'une harmonisation des deux OCM, vins et alcools viniques. La précision de la régulation pourrait être réalisée au niveau régional et limitée dans le cadre des enveloppes nationales. Des stabilisateurs de revenu pourraient être introduits.

Nous partageons le point de vue de la Commission sur l'enrichissement, en restant attentifs à une éventuelle compensation des hausses de coûts induites pour les vignobles de produits à faible prix en Europe du Nord. Cette décision mettrait l'Europe en position de force dans les négociations sur les règles et pratiques œnologiques avec les pays du nouveau monde.

4. Les analyses complémentaires et les propositions concrètes pour la réforme de l'OCM

Les pays du nouveau monde ont «envahi» le marché anglais, principalement sur le segment des vins premium en développant des vignobles jeunes, à haut potentiel productif, orientés vers les cépages aromatiques, permettant la mise sur le marché par quelques entreprises de très grande taille présentant des vins avec un bon rapport qualité-prix, basés sur le cépage et des marques soutenues par des budgets de communication et de promotion gigantesques. Elles dominent dorénavant le circuit «*off-trade*». De plus, elles maîtrisent totalement la «*supply chain*», le contrôle de la qualité et l'innovation commerciale. Elles présentent un rapport de force avec la grande distribution, très favorable.

Le secteur vitivinicole australien vit une crise de surproduction sans précédent. Cette surproduction vient de la conjugaison de plantations excessives, aidées fiscalement, réalisées par les agriculteurs et les investisseurs dans une période d'euphorie et d'une récolte 2004 pléthorique. La crise de surproduction profite aux consommateurs qui peuvent acheter des vins toujours moins chers, aux grandes enseignes de distribution qui profitent de leur poids pour améliorer leurs marges et enfin, aux très grandes entreprises productrices de vin qui profitent de l'excès d'offre de raisin pour négocier des tarifs toujours plus bas. Les perdants dans cette crise sont les viticulteurs indépendants, qui ne trouvent plus d'acheteurs pour leur raisin ou qui ont vu leur marge diminuer en raison de la baisse des prix. Des quantités importantes de raisin ne sont pas récoltées. Les faillites sont nombreuses. La seule politique vitivinicole australienne consiste à promouvoir les vins australiens, en Australie, mais aussi et surtout à l'étranger.

Une partie du marché mondial du vin est dominée par un oligopole à franges, dont la plupart des firmes sont localisées dans le nouveau monde. La compétition est de plus en plus marquée à l'aval de la filière. Le développement et les gains de compétitivité des grandes entreprises vitivinicoles mondiales au cours des vingt-cinq dernières années se sont appuyés sur une vague de fusions et d'acquisitions dans un objectif de rationalisation de la production et de développement de marques. Leur taille critique leur procure des avantages concurrentiels significatifs sur les marchés les plus disputés que sont le Royaume-Uni et les États-Unis.

L'expérience de la mise en place des organisations de producteurs dans la filière fruits et légumes peut éclairer les projets dans le secteur viticole. Nous voudrions donc retenir l'intérêt de la structuration des producteurs en OP et les modalités de gestion du Fonds opérationnel. Nous y voyons en particulier la participation conjointe des fonds européens et des fonds des producteurs, impliquant une coresponsabilité plus forte et la possibilité de définir une liste d'actions éligibles qui pourraient être adaptées au secteur viticole. D'ores et déjà une grande partie de ces actions pourraient être reprise.

Les interventions sur le marché peuvent être réalisées au niveau plus agrégé des comités économiques qui, au-delà des règles de qualité, peuvent mettre en œuvre une régulation décentralisée de l'offre, par des actions collectives organisées de mise en réserve et de financements collectifs.

Nous partageons la vision de la Commission sur l'impossibilité d'une application généralisée et uniforme du découplage, mais il est toutefois possible d'utiliser ces mécanismes de façon plus limitée et ciblée. Une aide découplée, mise en œuvre dans une région homogène, dont la plupart des produits seraient de même nature, vendus au même prix (livraison à la distillation d'alcool de bouche par exemple), réunissant des critères de développement rural, de préservation de l'environnement, de spécificité des paysages, d'absence d'alternative productive, pourrait être mise

en place dans le cadre du régime de paiement unique (RPU) sans les inconvénients d'une application généralisée.

Les propositions tiennent compte des analyses précédentes:

1. L'arrachage indifférencié et global étant inefficace, il faut conserver un arrachage, ciblé et différencié selon des objectifs stratégiques, tant économiques (cépages, rendements) que sociaux (agriculteur en difficulté, projet d'abandon d'activité, absence de repreneur). Cet arrachage serait donc progressif, limité, contrôlé, évalué au fur et à mesure de sa mise en œuvre. Ceci induirait une économie budgétaire par rapport au scénario 2, qui permettrait un redéploiement vers d'autres mesures.

2. Les droits de plantation devraient être maintenus pour piloter la politique. Ils devraient cependant être mobilisables beaucoup plus facilement en organisant mieux les attributions, les échanges et les transferts de droits. La mise en œuvre des mécanismes de réserve pourrait être évaluée et adaptée pour résoudre les dysfonctionnements. En corollaire, les plantations illicites devraient être réglées, en particulier grâce aux systèmes de contrôle mis en place par la nouvelle PAC. La gestion du potentiel de production pourrait être réalisée au niveau régional, par un ministère régional, une interprofession ou un comité économique, sur bilan de marché avec un plafonnement et un arbitrage national et européen.

3. Le système des distillations devrait être repensé tant globalement que pour chaque catégorie. Le système de prix d'achat pourrait être révisé à des fins de réduction budgétaire et d'orientation vers le marché. L'ensemble des alcools produits devrait faire l'objet d'une re-définition et d'une évolution des débouchés potentiels. Le prix de vente des alcools vintiques devrait être révisé à la hausse. L'ensemble du débouché alcool devrait être actualisé dans ses diverses composantes: alcool de bouche, alcools de marcs, débouchés industriels (carburant) selon des objectifs environnementaux (dépollution, alcool carburant) et énergétiques (évolution de la taxation). La distillation préventive pourrait faire l'objet d'une rémunération de sa seule fonction environnementale. Les pratiques du compostage des marcs bruts et de l'épandage des lies devraient être évaluées écologiquement. La distillation d'alcool de bouche pourrait voir son prix baisser, ce dernier étant compensé par une aide directe partiellement découplée. La distillation des vins à double fin n'est plus à l'ordre du jour, remplacée par l'affectation parcellaire (Plan Zonta). Elle est donc supprimée. La distillation de crise doit être maintenue, mais améliorée dans sa mise en œuvre. Elle devrait être pilotée au niveau régional en fonction des équilibres de marché et pouvoir prendre des dimensions obligatoires sur critères différenciés. Elle devrait pouvoir être co-financée par les interprofessions ou comités économiques pour tenir compte des différentiels de prix. Elle pourrait être articulée à la mise en œuvre des réserves qualitatives.

4. Le sucrage, chaptalisation, enrichissement par des sucres exogènes de betterave et de canne devrait être supprimé selon la proposition de la Commission. L'enrichissement endogène par moûts de raisins concentrés et concentrés rectifiés devrait être autorisé, mais réduit, l'aide devrait être supprimée. L'accroissement du prix de revient pour les vins à bas prix des régions septentrionales productrices, pourrait être partiellement compensé par une aide gérée dans le cadre des enveloppes nationales.

5. Les régions concernées par la distillation d'alcool de bouche devraient pouvoir être éligibles au régime de paiement unique et du découplage partiel, pour maintenir le couvert végétal et bénéficier, selon les études de coût à engager, d'une aide à la vendange en vert.

6. Les groupements de producteurs et les organisations de filières devraient être renforcées, réactivées et dotées de moyens financiers pour développer les fonctions d'aval. L'évolution pourrait s'inspirer des fonctions et des moyens des organisations de producteurs du type fruits et légumes. Ils devraient en particulier être conditionnés à des objectifs stratégiques: fusions, regroupements, associations, partenariats, recherche de taille critique et des projets de développement commerciaux, création de marques, promotion.

7. Les règles sur l'étiquetage ne semblent pas devoir être modifiées pour les raisons invoquées; des marges de manœuvre existent dans le cadre de la réglementation actuelle. Il ne faut pas saborder les références au terroir pour les vins de table sans indication géographique. De vastes aires géographiques de référence des vins de pays suffisent à cette adaptation.

8. L'importation de moûts des pays tiers doit rester interdite du fait même de la définition du vin - produit obtenu par la transformation du raisin frais - des problèmes de traçabilité, de risque de fraude et d'équilibre du marché.

ÖSSZEFOGLALÓ

E tanulmány célja, hogy hozzájáruljon ahhoz a parlamenti vitához, amely választ kíván adni az Európai Közösségek Bizottsága által kezdeményezett, a borpiac közös szervezésének reformjáról (bor-KPSZ) szóló javaslatra. A tanulmány a Parlament négy kérdésére ad választ: (1) a borpiac utóbbi hat év folyamán kialakult helyzetének rövid összefoglalása a 25 tagú Európában, (2) a jelenlegi KPSZ-mechanismusok hiányosságainak értékelése, (3) a Bizottság javaslatainak kritikai vizsgálata és (4) a KPSZ reformjára vonatkozó konkrét javaslatok.

1. A borpiac helyzete

A borpiacok mind európai, mind nemzetközi helyzetének elemzése nagyrészt egybecseng a Bizottság által a jelenleg érvényesülő főbb tendenciákról készített elemzéssel. Kiemeltük azonban azokat a pontokat, ahol egyes folyamatok értékelését illetően eltérések mutatkoznak, valamint azt, hogy nem történt meg a háttérben ható piaci mechanizmusok, a piacok származási ország, kategóriák és árak szerinti töredezettségének, továbbá mind az Európán belüli, mind az Európa és a világ többi része közötti kereskedelem nagy heterogenitásának kellő mértékű figyelembe vétele. A termelési potenciál tekintetében: az 1980-1990-es években Európában szőlőirtással foglalkoztak, míg az újvilágban szőlőket telepítettek. Az új KPSZ-99 megfordította ezt a tendenciát, de nagyon gyorsan szembesült a túltermelés és a jogellenes telepítések problémájával. A részben konjunkturális válságra pedig újabb kivágási hullámmal reagált.

A termelés és a terméshozam jelentős ingadozást mutat, ami – a piacok krízis-lepárlással történő elégtelen megtisztítása és az igen erős konkurenciával szemben a piacnövelés lehetőségének a hiánya miatt – strukturális válságokká fejlődő konjunkturális válságok forrása. A termelés Európán kívül is tovább növekedett, és a jelenlegi helyzetet továbbra is nagyban meghatározza a 2004-es világméretű túltermelés. A konjunktúrán túlmenően, a termelékenységben mutatkozó tendenciák borvidékenként igen változók. Alacsony terméshozamú extenzív szőlőültetvények termelékeny, öntözött, és javulást eredményező szőlőfajtákat felhasználó ültetvényekké válnak, nagyon termelékeny szőlőültetvényekből pedig gyengébb terméshozamú, de jobb minőséget adó szőlők lesznek. A szőlőültetvények teljesítménye csak a termék/piaci szegmens pároshoz igazított termelékenységhez képest értelmezhető.

A fogyasztás átlagban stabilizálódott. Tovább csökken a hagyományos bortermelő országokban, és tovább növekszik a fogyasztó, de nem termelő országokban. E tendencia átlagban majdnem stabil Európában, és gyengén emelkedik világméreteken. Egyes országok kivételes növekedést mutatnak (Egyesült Királyság, Egyesült Államok).

Folytatódik a nemzetközi kereskedelem növekedése. Továbbra is nagyon változatos és kiegészítő jellegű a minőség, a szín és az ár vonatkozásában. Lényeges szerepe van az Európán belüli kereskedelemnek. A piacok között nagyon nagy különbségek figyelhetők meg. Az újvilág országaival folytatott versengés elsősorban két növekedésben lévő és a fő célpontot jelentő piacon fokozódik: ezek az Egyesült Királyság és az Egyesült Államok. A 25 tagú EU kivitele 2001 óta (a 2000-es visszaesést követően) növekszik, de a növekedés kisebb a világ többi országában zajló növekedésnél. Viszont az egységértéket tekintve a növekedés 33%-kal felülmúlja a 25 tagú EU-n kívüli országok növekedési ütemét. 2001 óta a különbség 0,4 \$/literről 0,7 \$/literre nőtt, de ennek

fele az átváltási árfolyamok változásával magyarázható. A válság és az átváltási árfolyamok ingadozása fokozta az árháborút.

A világpiacnak a bor-KPSZ tekintetében történő elemzése a figyelmet közvetlenül az országoként nagyon eltérő, és valamennyi országban nagyon szegmentált piacon meglévő versenyképességi tényezőkre irányítja. A túltermeléssel küzdő területek elhelyezkedésük, terméshozamuk, az általuk előállított termékek jellege, szabályozási besorolásuk és a célpiacokon érvényesülő árszint szerint eltérnek egymástól. Az egyensúly megtalálása egy ilyen hosszán alkalmazható, az éghajlati ingadozásokra érzékeny növény esetében, ilyen pontosság és nagyszámú szereplő jelenléte mellett a csodával határos lenne.

A lepárlásokkal – egyrészt a fogyasztás csökkenésével és az 2003-2005-ös kivitel visszaesésével, másrészt a jelentős termelt mennyiséggel szemben – nem sikerült megfelelő mennyiségű felesleget eltüntetni a piacról. A felesleg elemzése megerősíti, hogy a krízislepárlás fakultatív jellege, az ár tekintetében elégtelen ösztönző ereje és késői megvalósítása folytán nem tette lehetővé, hogy elérhető legyen a KPSZ által kijelölt cél: a piac megtisztítása.

2. A KPSZ-mechanizmusok zavarainak értékelése

Az 1999-es KPSZ-reform az „eszközök” módosítása mellett megtartotta a bor-KAP következő fő célkitűzéseit: az asztali bor terméshozamát ellenőrző kötelező lepárlás eltörlése, az irányárak eltörlése, a bor élelmezési célú alkohollá történő lepárlásának létrehozása, a telepítési jogok tartalékrendszerével a termelési potenciál finom kezelése, a termelői csoportosulások és a gazdasági bizottságok elismerése.

Problematikussá vált a termelési potenciál irányítása. Többé már nem alkalmazható az 1980-as évek egyszerű szőlőültetvény-felszámolási stratégiája, ugyanakkor a potenciál kezelését jelentősen meghatározzák a döntést megelőző legutóbb elvégzett konjunkturális elemzések. A termelési potenciál kezelésének politikáját az egymást követő „stop and go” lépések jellemezték. E politika az általa gerjesztett terméshozamával egyidőben nem látta előre a spanyol (és valószínűleg a Dél-Olaszország egy részén elvégzett) minőségi szerkezetátalakítás termelésre gyakorolt hatását. A szerkezetátalakítási modell egy olyan modellre épült, amely a jobb minőséget adó, de gyengébb hozamú szőlőfajtákkal nyert termésnövekedéshez kapcsolt minőségpolitika folytatásán alapult (languedoci modell). A végleges kivágás és a languedoci típusú szerkezetátalakítás egyidejű megvalósítása felgyorsította a termelés csökkenését. Az új telepítésekre vonatkozó jogok szétosztása és a Kasztíliaiban és La Manchában megvalósuló szerkezetátalakítás pedig a kínálat növekedését gyorsította fel.

A lepárlási rendszerek a felépítésükből adódóan eleve drágák. E rendszerek részekre tagoltak, és a boralkohol értékesítésének igazgatása több mint 20 év óta teljes mértékben az árak felülvizsgálata nélkül történik. A borászati szolgáltatások ára egyedül az ipari alkohol értékéhez kapcsolódik. A bor élelmezési célú alkohollá történő lepárlása teljesítette célkitűzését: az alkoholpiac rendszeresen ellátását a szeszes italokhoz való nyersanyag biztosításával. Jóllehet az élelmezési célú alkohol lepárlásához szállított bor ára alacsony, a piacon mégis padlóárként működik, és biztonságos értékesítési lehetőséget jelent az asztalibor-termelők számára. Az alkohol előállításában tehát összességében túltermelés mutatkozik, piaca pedig nem irányított, mivel az egyensúlyt csak az alacsony árú ipari felhasználás felé történő „felszabadítással” lehetne elérni. A krízislepárlást nagyon rendszertelenül veszik igénybe. Súlyos válság esetén ez az egyetlen komoly beavatkozási

eszköz, de alkalmazása felveti az alacsony árak problémáját (nem szabad ösztönzőnek lenniük), valamint az országtól és a minőségtől független egységes árak problémáját is. Ezenkívül igénybe vétele fakultatívan, s ezért a „free riding” forrása. Az ipari felhasználás felé történő „felszabadítása” miatt költséges is.

A sűrített mustok és a feljavított sűrített mustok felhasználásához nyújtott támogatások annak az „egységes törvénynek” a betartásával indokolhatók, amelynek célja a dúsítási költségek eljárások, régiók és – a felhasználásra való jogosultságtól függetlenül – termelők közötti eltéréseinek kiegyenlítése. A dúsítási lehetőségek elősegítik a termelési hatékonyság növelését, ugyanakkor nem lehet figyelmen kívül hagyni az éghajlati esetlegességek kiegyensúlyozását célzó eljárások szükségességét. A mennyiségekre gyakorolt hatások különböznek a kivonási eljárás (MC, MCR) és a hozzáadási eljárás (szacharóz) esetében.

A borászati gyakorlatok az árakra gyakorolt hatásuk miatt meghatározóak az újvilág országaival folytatott versenyben. Az érvek a termelő országok mindkét csoportja részéről elfogadhatók. Jóllehet számos szempont technikai vitákat tükröz, az megállapítható, hogy leginkább két „termelési filozófia” ütközéséről van szó.

Összességében, az Innova tanulmányában és a Bizottság dokumentumaiban a bor-KPSZ-re vonatkozóan megfogalmazott kritikák egy része inkább az intézkedések megvalósítási módjaira, semmint a meglévő KPSZ saját mechanizmusaira vonatkozik: (1) nem a kivágási támogatások vagy a minőségi szerkezetátalakítás igénybe vétele okoz problémát, hanem az, hogy ezekhez túlzott vagy éppen nem elegendő mértékben folyamodnak, illetve nem veszik kellően figyelembe a meghozott döntések következményeit, ahogyan ez Kasztíliaiban és La Manchában, továbbá Dél-Olaszországban történt a terméshozam-növelés esetében; (2) ugyanígy, a piacok megtisztításának hiánya hozzájárul ahhoz, hogy olyan túlkínálat keletkezzék, amely miatt nem lehetséges helyreállítani az ár és a jövedelem tekintetében az egyensúlyt; (3) a lepárlások hatékonysága és költsége annak a korábban meghozott gazdaságpolitikai döntésnek az eredménye, mely szerint az alkoholpiacot egy adott minőségi és árszinten kell ellátni.

A KPSZ „működési zavarainak” értékelését inkább a mechanizmusok kiigazításának távlatában kell elvégezni: kiigazítások (1) a közös agárpolitika vagy borászati politika célkitűzéseinek (környezetvédelem, WTO-kényszerek, vidékfejlesztés), (2) az új költségvetési megszorításoknak (kiadáscsökkentés, új tagállamok megjelenése), (3) a világméretű verseny – az újvilág országainak fölényével jellemezhető – alakulásának függvényében. Ugyanis véleményünk szerint nemigen lehet fenntartani a piaci beavatkozások klasszikus – a kínálat szabályozásával operáló – mechanizmusait akkor, amikor a kereskedelem előtt gyakorlatilag már nem állnak tarifális akadályok. Lényegesnek tartjuk, hogy a jelenlegi reformtervezet világosan határozza meg és rangsorolja a célkitűzéseket és az eszközöket, mielőtt egyik vagy másik meglévő eszköz megszüntetésére sor kerülne.

3. A Bizottság javaslatainak kritikai vizsgálata

A tömeges és differenciálatlan kivágás javasolt formája számos kritikával illelhető: a világ felé kereskedelmi szempontból nyitott Európában nincs hatása, a versenytársaknak adott jelzés pedig ellenkező hatást vált ki. A lépés teljesen ellentétes az elmúlt hét évben e területen folytatott politikával, és figyelmen kívül hagyja a jogellenes ültetések problémáját. Úgy tűnik, mintha a nehézségekkel küldő termelők számára rövid távon a kivágás lenne az egyetlen megoldási lehetőség. A kiválasztódás inkább a válságnak való ellenállás képessége alapján történik, semmint a

termelési teljesítmények alapján. A javaslat figyelmen kívül hagyja az ezt választó termelők által kifejlesztett stratégiákat. A kivágás – alternatíva nélkül – egy virágzó, ökológikus kultúrának vet véget az elsivatagosodásra ítélt régiókban, ami ellentétes a KAP célkitűzéseivel.

A telepítési jogok jelentik az ésszerű ágazati fejlesztési politika fő eszközét. Költségük és a méretgazdaságosság gyenge érv a piacok változékonysága és az abból következő ágazati leépülés tekintetében. A telepítési jogok megszüntetése tehát a szőlőültetvények áthelyezését, a tőkemozgósításra képes nagy cégek fejlődését, a fölöslegek gyors megjelenését eredményezné, továbbá szegmentálódási problémákat okozna a borvidékhez kapcsolódó, meghatározott termőhelyről származó minőségi borok és az egyéb borkategóriák között.

A telepítési jogok megszüntetése azzal a korábbi határozattal is ellentétes lenne, amely a kínálat kiegyensúlyozása érdekében 400 000 hektár szőlő kivágásáról rendelkezik. Az ültetvények száma – a liberalizálástól kezdődően – növekedni fog, és azok újra fölöslegek forrásává fognak válni. Két évnyi bor-KPSZ költségvetés fog így elpazarlódni.

A lepárlásokhoz kapcsolódó alkoholok piaca teljesen szabályozott: a termelőknek fizetett árakat rendelet állapítja meg, csakúgy, mint a lepárlási haszonkulcsot és a piacon „elfogadható árat”. Mivel az nemigen képzelhető el, hogy a lepárlási költségekre ne jusson fedezet, a költségvetést a két másik változóval lehetne árnyalni: a kifizetett árral és az alkohol eladási árával. Például a bor élelmezési célú alkohollá történő lepárlásának árát el lehetne osztani kettővel, és közvetlen támogatás formájában lehetne „megtéríteni”.

A boralkoholok jelentős részben helyettesíthetők: a fogalom-meghatározás és a rendeltetés megválasztása hatással van a mechanizmus kedvezményezettjére vagy kedvezményezettjeire. A szabályozással megvalósított behatárolás tehát vitatható. Például a borászati melléktermékek felhasználhatók élelmezési célú alkoholhoz. Ebben az esetben a lepárlási tevékenységet tovább lehetne folytatni Franciaországban. A lepárlással történő alkohol-előállítás [29. cikk (élelmezési célú alkohol)] tehát ennek megfelelő mértékben csökkenteni kellene.

Nem történt meg a környezetvédelmi funkciók figyelembe vétele: a szeszfőzdék szerepét e „környezetvédelmi szolgáltatás” tekintetében is értékelni kellene, hiszen szennyezés eltávolítását jelenti. A bioetanolra vonatkozó politika, valamint az üzemanyag-célú alkohol előállítása szemszögéből további értékelésre érdemesek az energetikai funkciók is.

A borágazat nehezen tud megenni a termésmennyiségek ingadozásához és a kereslet rugalmatlanságához kapcsolódó árfolyam-volatilitást figyelembe vevő szabályozási mechanizmus nélkül. Javítani lehetne a krízislepárlás megvalósítását, a bor-KPSZ és a boralkohol-KPSZ összehangolása keretében pedig csökkenteni lehetne a költségeket. A szabályozás pontosítása megvalósítható lenne regionális szinten, és korlátozható lenne a nemzeti pénzügyi kereteken belül. Jövedelemszabályozókat is be lehetne vezetni.

Osztjuk a Bizottságnak dúsítással kapcsolatos nézetét, ugyanakkor felhívjuk a figyelmet azon költségnövekedés esetleges ellentételezésére, amelyet Észak-Európában az alacsony árú termékeket előállító szőlőültetvényeknek kell viselniük. Az erre vonatkozó határozat Európát erős pozícióba helyezné az újjávilág országaival a szabályokról és a borászati gyakorlatokról folytatott tárgyalások során.

4. Kiegészítő elemzések és a KPSZ reformjára vonatkozó konkrét javaslatok

Az újvilág országai „elárasztották” az angol piacot – főleg a prémium borok szegmensében – fiatal, nagy termőképességű szőlőültetvényeik jóvoltából, amelyeken az aromatikusan szőlőfajták felé fordulnak, ezzel lehetővé téve, hogy a piacot néhány olyan nagyon nagy méretű vállalkozás lássa el, amelyek – a szőlőfajtákra és a gigantikus kommunikációs és promóciós költségvetéssel támogatott márkákra alapozva – jó minőség/ár arányon kínálják boraikat. Ma már e vállalkozások uralják az „*off-trade*” láncot. Ezenkívül teljesen irányításuk alatt tartják a „*supply chain*”-t, a minőségellenőrzést és a kereskedelmi innovációt. Számukra igen kedvező erőviszonyokat sikerült kialakítaniuk a nagykereskedelemmel szemben.

Az ausztráliai szőlő- és borágazat példa nélküli túltermelési válságot él át. Ez a túltermelés a gazdálkodók és a befektetők által az eufórikus időszakban megvalósított – adózási szempontból támogatott – túlzott telepítések és a 2004. évi hatalmas termés együttes hatásának a következménye. A túltermelési válság hasznára válik a fogyasztóknak, akik egyre olcsóbban tudnak bort venni, a nagy kereskedelmi cégeknek, amelyek súlyuk révén növelhetik haszonkulcsukat, és végül a nagyon nagy bortermelő vállalkozásoknak is, amelyek a szőlő túlkínálatának köszönhetően egyre alacsonyabb árakat tudnak kialakítani. A válság vesztesei a független bortermelők, akik nem találnak többé vevőt a szőlőjükre, vagy akiknek az árak esése miatt árrésük csökkenésével kell szembesülniük. Jelentős mennyiségű szőlőt nem szüretelnek le. Sok a csőd. Az ausztráliai szőlészeti-borászati politika kimerül abban, hogy az ausztrál bort népszerűsítik Ausztráliában, illetve – ezen kívül és főleg – külföldön is.

A bor világpiacának egy részét egy kisebbségi oligopólium uralja, s az ezt alkotó cégek többsége az újvilágban található. A verseny egyre inkább lefelé terelődik. Az utóbbi 25 év folyamán a világméretű nagy szőlészeti-borászati vállalkozások fejlődése és versenyképességük javulása egy olyan fúziós és cégvásárlási hullámon alapult, amelynek célja a termelés racionalizálása és a márkafejlesztés volt. Kritikus méretük jelentős versenyelőnyt biztosít számukra a két leginkább vágyott piacon: az Egyesült Királyságban és az Egyesült Államokban.

A termelői szervezetek létrehozása során a gyümölcs- és zöldségfélék ágazatában szerzett tapasztalat fényében a borágazat tervei is érthetőbbé válnak. Ennek megfelelően szeretnénk hangsúlyozni a termelők szervezetbe tömörülésének és az Operatív Alap irányításával összefüggő kérdéseknek a jelentőségét. Különösen kiemeljük az európai és a termelői alapok együttes részvételét, amely jelentősebb közös felelősségvállalással jár, illetve lehetővé teszi azon támogatható cselekvések sorának meghatározását, amelyeket a borágazatban is alkalmazni lehetne. E cselekvések nagy részét már most át lehetne venni.

A piaci beavatkozásokat a gazdasági bizottságok szervezettebb szintjén lehetne megvalósítani, amely bizottságok a minőségi szabályokon túl – szervezett módon, közös tartalékképzési és finanszírozási intézkedések révén – a kínálat decentralizált szabályozását is meg tudják valósítani.

Osztjuk a Bizottságnak a támogatások mennyiségi alapról történő leválasztása általános és egységes alkalmazásának lehetetlenségére vonatkozó nézetét, azonban e mechanizmusokat lehetséges korlátozottabban és célzottabban is alkalmazni. A mennyiségtől függetlenített támogatás megvalósítható egy homogén régióban – amelyben a termékek többsége azonos természetű és azonos áron értékesíthető (például bor élelmezési célú alkohollá történő lepárlásához való beszállítása), amely megfelel a vidékfejlesztés, a környezetvédelem, és a tájegységi sajátosság

követelményeinek, s amelyben hiányzanak az alternatív termelési lehetőségek –, az egységes támogatási rendszer keretében, anélkül, hogy az általános alkalmazás hátrányai bekövetkeznének.

A javaslatok figyelembe veszik a korábbi elemzéseket:

1. Mivel a differenciálatlan és általános kivágás hatástalan volt, olyan kivágást kell fenntartani, amely stratégiai – gazdasági (szőlőfajták, terméshozamok) és szociális (nehézségekkel küzdő mezőgazdasági termelők, a tevékenységgel való felhagyás szándéka, vásárló hiánya) – célkitűzések szerint célzott és differenciált. Az ilyen kivágás ugyanis fokozatos, korlátozott és ellenőrzött, megvalósítását pedig folyamatos értékelés kísérheti. Ez a 2. számú forgatókönyvhöz képest költségvetési megtakarítást tesz lehetővé, aminek jóvoltából lehetővé válik e források más intézkedések felé történő átirányítása.

2. A telepítési jogokat a politika irányíthatósága érdekében fenn kell tartani. Ugyanakkor sokkal könnyebben mobilizálhatónak kell lenniük azzal, hogy megtörténik a jogok odaítélésének, kereskedelmének és átruházásának megfelelő átszervezése. A működési zavarok orvoslása érdekében szükség lenne a tartalékképzési mechanizmusok megvalósításának értékelésére és kiigazítására. Ezzel összefüggésben rendezni kell a jogellenes telepítések kérdését, különösen az új KAP által létrehozott ellenőrzési rendszerek segítségével. A termelési potenciál kezelését regionális szinten végezhetné egy regionális minisztérium, egy szakmaközi szervezet vagy egy gazdasági bizottság – piaci mérleg alapján felső értékhatár meghatározásával, valamint a nemzeti és európai döntőbíráskodás bevezetésével.

3. A lepárlás rendszerét újra kell gondolni mind átfogóan, mind az egyes lepárlásokat tekintve. A vételár rendszerét költségvetés-csökkentési és piacorientációs céllal felül lehetne vizsgálni. Újból meg kell határozni az összes alkoholtermék fogalmát, és fejleszteni kell az értékesítési lehetőségeiket. Áremelés céljából felül kellene vizsgálni a boralkoholok eladási árát. Aktualizálni kell az alkoholpiacot annak különböző összetevői tekintetében: ételmezési célú alkohol, törkölyalkohol, ipari felhasználás (üzemanyag) – környezetvédelmi (levegőszennyezés megszüntetése, alkoholból készülő üzemanyag) és energetikai (adóztatás átalakítása) célkitűzések alapján. A megelőző lepárlás már csak környezetvédelmi szerepéből eredően is előnyben részesítendő. A nyers törköly komposztálásának és a seprő trágyaként való alkalmazásának gyakorlatát ökológiai szempontból kell értékelni. Az ételmezési célú alkohollepárlás ára csökkenhet, ami a mennyiségtől részben függetlenített közvetlen támogatással lenne ellentételezhető. A kettős célú borlepárlás már nincs napirenden, mivel felváltotta a parcellánkénti rendeltetés meghatározása (Zonta-terv). A kettős célú borlepárlás tehát megszűnt. A krízislepárlást fenn kell tartani, de javítani kell a megvalósítását. A krízislepárlást a piaci egyensúly függvényében regionális szinten kellene irányítani, és differenciált ismérvek alapján kötelezővé lehetne tenni. Az árdifferenciál figyelembe vétele érdekében a szakmaközi szervezeteknek vagy gazdasági bizottságoknak kellene társfinanszírozniuk. A krízislepárlást a minőségi tartalékok megvalósításához kellene illeszteni.

4. A Bizottság javaslata szerint meg kellene szüntetni a cukorral történő alkoholtartalom-növelést, a szárazcukrozást, a cukorrépából vagy cukornádból nyert cukorral kívülről történő alkoholtartalom-növelést. A sűrített szőlőmusttal és finomított szőlőmust-sűrítménnyel történő belső alkoholtartalom-növelést – csökkentett mértékben – engedélyezni kellene, a támogatást meg kellene szüntetni. Az északi termelő régiókból származó alacsony árú borok önköltségi árának növekedését nemzeti kereteken belül kezelt támogatással részben ellentételezni lehetne.

5. Az élelmezési célú alkohollepipárlásban érdekelt régióknak az egységes támogatási vagy a mennyiségi alaptól részlegesen függetlenített rendszerben támogathatóknak kellene lenniük a növénytakaró megőrzése érdekében, illetve – az elkészítendő árelemzések függvényében – támogatásban kellene részesülniük a zöldszürethez.

6. A feldolgozási feladatok fejlesztése érdekében meg kellene erősíteni, reaktiválni kellene, és pénzügyi eszközökkel kellene ellátni a termelők csoportjait és az ágazati szerveződéseket. A fejlesztéshez a gyümölcs- és zöldségtermelők szervezeteinek feladataiból és eszközeiből kellene ötleteket meríteni. E csoportokat és szervezeteket a következő stratégiai célkitűzéseknek megfelelően kellene meghatározni: egyesülés, csoportosulás, társulás, partnerség, a kritikus méret megtalálása, kereskedelemfejlesztési tervek, márkák létrehozása, promóció.

7. Úgy tűnik, hogy a címkézésre vonatkozó szabályokat az említett okok miatt nem szükséges módosítani; a jelenlegi szabályozás keretei is biztosítják a mozgásteret. A földrajzi megjelölés nélküli asztali boroknál nem szükséges felszámolni a tájegységre vonatkozó utalásokat. A bortermőhely nevével jelölt tájborok esetében a nagy földrajzi referenciaterületek elegendőek a kiigazításhoz.

8. A nyomon követhetőség, a csalás kockázata és a piaci egyensúly jelentette problémák miatt továbbra is meg kell tiltani must harmadik országokból történő behozatalát magából a bor fogalmából – friss szőlő feldolgozásával készült termék – eredően.

SINTESI

Il presente studio vuole dare un contributo al dibattito parlamentare, in risposta alla proposta di riforma dell'Organizzazione comune del mercato (OCM) del vino, avanzata dalla Commissione delle comunità europee. Lo studio risponde alle quattro richieste del Parlamento: (1) fare una breve sintesi della situazione del mercato vinicolo nell'Europa a 25 degli ultimi sei anni, (2) effettuare una valutazione dei difetti dei meccanismi dell'attuale OCM, (3) condurre un'analisi critica delle proposte della Commissione e (4) elaborare proposte concrete per la riforma dell'OCM.

1. La situazione del mercato vinicolo

L'analisi della situazione dei mercati vinicoli a livello tanto europeo quanto mondiale concorda in gran parte con quella della Commissione sulle principali tendenze in atto. Ciononostante, abbiamo evidenziato delle divergenze di valutazione in merito ad alcune di queste tendenze, nonché l'insufficiente considerazione dei meccanismi di mercato sottesi, della suddivisione di questi mercati per paesi d'origine, per categoria e per prezzi, infine della grande eterogeneità dei flussi di scambio sia interni all'Europa sia fra l'Europa e il resto del mondo.

A livello di potenziale di produzione, l'Europa ha estirpato i suoi vigneti negli anni Ottanta e Novanta, proprio mentre il nuovo mondo procedeva a ulteriori impianti. La successiva OCM del 1999 ha capovolto la tendenza, ma ben presto si è dovuta confrontare con la sovrapproduzione e gli impianti illeciti. Essa promuove una nuova ondata di estirpazioni in reazione a una crisi in parte congiunturale.

La produzione e le rese presentano ampie fluttuazioni, fonti di crisi congiunturali, che diventano strutturali per mancanza, al tempo stesso, di assorbimento sufficiente delle distillazioni di crisi da parte dei mercati e di possibilità d'incremento degli sbocchi, di fronte a concorrenti molto potenti. La produzione ha ugualmente continuato la sua crescita fuori dall'Europa e la situazione attuale resta fortemente segnata dalla sovrapproduzione mondiale del 2004. Al di là della congiuntura, le tendenze delle rese sono contrastate in maniera diversa a seconda del tipo di vigneto. I vigneti estensivi a bassa resa si riconvertono in vigne produttive, irrigate in modo da diventare vitigni miglioratori, mentre i vigneti molto produttivi si riconvertono in vitigni miglioratori a resa più bassa. La performance produttiva dei vigneti acquista dunque un senso solo nei casi in cui la produttività è adattata al binomio prodotto-fascia di mercato.

Il consumo si è in media stabilizzato, continuando a scendere nei paesi produttori tradizionali e ad aumentare nei paesi consumatori non produttori. La tendenza in Europa è, mediamente, di quasi stabilità, mentre è in leggera crescita a livello mondiale. Alcuni paesi presentano crescite eccezionali (Regno Unito, Stati Uniti).

Gli scambi internazionali continuano ad aumentare, restando molto diversificati e complementari per qualità, colore e prezzo. Gli scambi intraeuropei hanno un ruolo essenziale, mentre si osservano differenze molto grandi fra i mercati. La concorrenza con i paesi del nuovo mondo si accentua principalmente in riferimento ai due mercati in crescita e molto contesi: il Regno Unito e gli Stati Uniti. Le esportazioni dell'Unione europea a 25 sono in aumento dal 2001 (dopo la diminuzione del

2000), ma la crescita è inferiore a quella dei paesi del resto del mondo. Per contro, a livello di valore unitario, il ritmo di crescita supera del 33% quello dei paesi non facenti parte dell'UE a 25. Dal 2001 la differenza è passata da 0,4 a 0,7 dollari USA al litro, ma la metà dell'aumento è da attribuirsi alla variazione del tasso di cambio. La crisi e le fluttuazioni dei tassi di cambio hanno inasprito la guerra dei prezzi.

L'analisi del mercato mondiale, riguardo all'OCM del vino, richiama l'attenzione direttamente sui fattori di competitività presenti in un mercato molto differenziato a seconda dei paesi, e molto frazionato all'interno di ciascuno di essi. Gli ettari in surplus varieranno a seconda dell'ubicazione, della resa, della natura dei prodotti che forniscono, della classificazione a norma di legge e del livello dei prezzi nel mercato di destinazione. Trovare un equilibrio con una pianta perenne sensibile alle fluttuazioni climatiche, a questo livello di precisione e in presenza di una molteplicità d'attori, rasenta il miracolo.

Fra la diminuzione dei consumi e l'erosione dell'esportazione del biennio 2003-2005 da una parte e la forte produzione dall'altra, le distillazioni non hanno potuto eliminare sufficienti eccedenze dal mercato. L'analisi dei surplus ci conferma che il carattere facoltativo della distillazione di crisi, la scarsa efficacia nello stimolare i prezzi e la sua tardiva attuazione non le permettono di raggiungere l'obiettivo della stabilizzazione del mercato assegnatole dall'OCM.

2. Valutazione del mancato funzionamento dei meccanismi dell'OCM

La riforma dell'OCM del vino del 1999 ha mantenuto i principali obiettivi della Politica agricola comune (PAC) modificando i suoi "strumenti": scomparsa della distillazione obbligatoria che controllava la resa in termini di vini da tavola, soppressione del prezzo di orientamento, introduzione della distillazione di alcol ad uso alimentare, abile gestione del potenziale mediante riserve di diritti, riconoscimento dei raggruppamenti di produttori e dei comitati economici.

La gestione del potenziale di produzione è diventata una questione delicata. La semplice strategia dell'eliminazione dei vigneti degli anni Ottanta non è più adatta, ma la gestione del potenziale è fortemente influenzata dalle analisi degli ultimi bilanci congiunturali che precedono la decisione. La politica alla base di questa gestione è stata caratterizzata da una serie di "stop and go". Essa non ha anticipato l'effetto, sulla produzione, della riconversione qualitativa spagnola (e probabilmente di una parte dell'Italia meridionale) con i suoi aumenti indotti delle rese. Il modello di riconversione era un modello basato sul perseguimento di una politica di qualità associata alla diminuzione delle rese ottenuti con vitigni miglioratori (modello linguadocano). La realizzazione simultanea di un'estirpazione definitiva e di una riconversione di tipo linguadocano accelerava la riduzione della produzione. La distribuzione di nuovi diritti di impianto e la riconversione di tipo Castiglia-La Mancha hanno a loro volta accelerato la crescita dell'offerta.

I regimi di distillazione sono costosi in virtù della loro stessa strutturazione. I regimi sono separati e il mercato alcolico e vinicolo è interamente amministrato senza revisione di prezzo da più di 20 anni. Il costo delle prestazioni vinicole è associato alla loro unica valorizzazione come alcol industriale. La distillazione di alcol ad uso alimentare ha raggiunto i suoi obiettivi: rifornire regolarmente il mercato dell'alcol come materia prima per realizzare alcolici. Anche se basso, il prezzo del vino avviato alla distillazione ad uso alimentare funziona in realtà come un prezzo

minimo e rappresenta uno sbocco sicuro per un certo numero di produttori di vini da tavola. L'alcol prodotto è quindi complessivamente eccedentario e il suo mercato non è gestito, dato che il suo equilibrio si raggiunge semplicemente tramite uno "smaltimento" verso usi industriali a basso prezzo. La distillazione di crisi è praticata in maniera molto irregolare. Essa costituisce la sola modalità d'intervento significativo in caso di crisi grave, ma il suo utilizzo pone il problema dei prezzi bassi (in quanto essi non rappresentano un incentivo) e uniformi quale che sia il paese e la qualità dei vini; inoltre, la sua sottoscrizione è facoltativa e pertanto fonte di "free riding". Infine, essa è costosa a causa del suo "smaltimento" verso l'alcol industriale.

I sussidi per l'utilizzazione dei mosti concentrati e dei mosti concentrati rettificati sono giustificati dal rispetto della "legge unica" mirante a compensare la differenza dei costi di arricchimento esistente fra i metodi, le regioni e i produttori autorizzati o meno a farne uso. Le possibilità di arricchimento favoriscono l'incremento delle rese, ma la necessità di un metodo in grado di correggere gli effetti delle fluttuazioni climatiche non può essere ignorata. Gli effetti sui volumi sono diversi per il metodo di sottrazione (MC, MCR) e il metodo di aggiunta (saccarosio). Le pratiche enologiche sono determinanti nella competizione con i paesi del nuovo mondo a causa del loro impatto sui costi. Le argomentazioni portate sono accettabili in entrambi i gruppi di paesi produttori; benché numerose considerazioni risultino dalle discussioni tecniche, è giocoforza constatare che si tratta piuttosto di un confronto fra due "filosofie del prodotto".

Nel complesso, certe critiche dell'OCM del vino formulate dallo studio Innova e dai documenti della Commissione si riferiscono più alle modalità di attuazione delle misure che ai veri e propri meccanismi dell'OCM attualmente esistente: (1) non è l'introduzione dei premi di estirpazione o della riconversione qualitativa a porre problemi, ma il fatto di utilizzare questi strumenti in misura eccessiva o insufficiente, o ancora di non tener conto sufficientemente delle conseguenze delle decisioni prese come nel caso dell'aumento delle rese in Castiglia-La Mancha e in Italia meridionale; (2) allo stesso modo, l'assenza di stabilizzazione dei mercati lascia gravare un eccesso d'offerta che non permette di ristabilire gli equilibri in termini di prezzi e di redditi; (3) l'efficacia e il costo delle distillazioni derivano da una scelta di politica economica compiuta anteriormente, vale a dire quella di rifornire il mercato dell'alcol a un dato livello di quantità e di prezzo.

La valutazione delle "disfunzioni" dell'OCM deve piuttosto prevedere il possibile adattamento dei meccanismi (1) sia rispetto al cambiamento degli obiettivi della politica agricola comune o vinicola (ambiente, obblighi dell'Organizzazione mondiale del commercio, sviluppo rurale), (2) sia rispetto ai nuovi vincoli di bilancio (riduzione delle spese, adesione di nuovi Stati membri), (3) sia rispetto all'evoluzione della concorrenza mondiale con la prevalenza dei paesi del nuovo mondo. In realtà ci sembra difficile mantenere dei meccanismi tradizionali d'intervento sul mercato attraverso il controllo dell'offerta, quando non esistono praticamente più barriere tariffarie agli scambi. Ci sembra essenziale, nell'ambito dell'attuale progetto di riforma, che obiettivi e mezzi siano chiaramente fissati e posti in ordine di priorità prima di fare scomparire il tale o il talaltro strumento esistente.

3. Disamina critica delle proposte della Commissione

L'estirpazione massiccia e indiscriminata così com'è proposta si presta a numerose critiche: è inefficace nel contesto di un'Europa commercialmente aperta sul mondo, il segnale dato ai

concorrenti è controproducente. L'iniziativa è in totale contraddizione con la politica degli ultimi sette anni in materia e trascura il problema degli impianti illeciti. L'estirpazione appare come la sola possibilità di soluzione a breve termine per i produttori in difficoltà e la selezione si fa più in base all'attitudine a resistere alla crisi che alle performance produttive. La proposta ignora le strategie sviluppate dai produttori che vi fanno ricorso. L'estirpazione fa ugualmente scomparire una coltivazione ecologica e che favorisce il ripopolamento, che non ha alternative, nelle regioni altrimenti destinate alla desertificazione, e ciò in contrasto con gli obiettivi della PAC.

I diritti d'impianto rappresentano lo strumento principale di una politica ponderata di sviluppo settoriale. Le argomentazioni contro i costi e le economie di scala sono deboli se confrontate con la volatilità dei mercati e con la destrutturazione settoriale che ne seguirebbe. La scomparsa dei diritti d'impianto favorirebbe quindi la delocalizzazione dei vigneti, lo sviluppo di grandi imprese più adatte al movimento di capitali, la rapida comparsa di eccedenze e porrebbe dei problemi di coordinamento fra i VQPRD associati al territorio e le altre categorie di vini.

La scomparsa dei diritti d'impianto è ugualmente in contraddizione con la decisione precedente di estirpare 400 000 ettari di vigneto a fine di riequilibrare l'offerta. Dal momento della loro liberalizzazione, gli impianti aumenterebbero e produrrebbero eccedenze e due anni finanziari dell'OCM del vino sarebbero così vanificati.

Il mercato degli alcolici associati alle distillazioni è totalmente amministrato: i prezzi pagati ai produttori sono fissati tramite regolamenti, esattamente come i margini di distillazione e "il prezzo accettabile" sul mercato. Dal momento che sembra difficile non coprire i costi di distillazione, il bilancio potrebbe essere determinato dalle due altre variabili: prezzo pagato e prezzo di vendita dell'alcol. Per esempio il prezzo della distillazione di alcol ad uso alimentare potrebbe essere diviso per due e "compensato" da un sussidio diretto.

Gli alcol vinicoli sono in gran parte sostituibili: la scelta della definizione e della destinazione determina il beneficiario o i beneficiari del meccanismo. La compartimentazione rigida realizzata dalla regolamentazione potrebbe quindi essere rimessa in discussione. Per esempio le scorte di vino potrebbero essere utilizzate per l'alcol ad uso alimentare; in questo caso, l'attività di distillazione potrebbe essere praticata in Francia e la produzione d'alcol per la distillazione ai sensi dell'articolo 29 (distillazione dell'alcol ad uso alimentare) dovrebbe allora essere ridotta in proporzione.

I parametri ambientali non sono presi in considerazione; il ruolo delle distillerie dovrebbe parimenti essere valutato in riferimento al "servizio ambientale" di disinquinamento. I parametri energetici, nell'ottica della politica del bioetanolo, basata sulla produzione d'alcol per i carburanti, meriterebbero una valutazione supplementare.

Il settore viticolo difficilmente può fare a meno di un meccanismo regolatore, tenuto conto della volatilità delle annate, associata alle fluttuazioni dei raccolti e all'anelasticità della domanda. L'attuazione della distillazione di crisi potrebbe essere migliorata e i costi ridotti nel quadro di un'armonizzazione delle due OCM del vino e degli alcol di vino. La precisione della regolamentazione potrebbe essere realizzata a livello regionale e limitata nel quadro degli stanziamenti nazionali. Potrebbero inoltre essere introdotti stabilizzatori di reddito.

Noi condividiamo il punto di vista della Commissione sull'arricchimento, mantenendo l'attenzione per un'eventuale compensazione degli aumenti di costo indotti per i vigneti di prodotti a basso prezzo dell'Europa settentrionale. Tale decisione metterebbe l'Europa in una posizione di forza nei negoziati sulle regole e sulle pratiche enologiche con i paesi del nuovo mondo.

4. Le analisi complementari e le proposte concrete per la riforma dell'OCM

I paesi del nuovo mondo hanno "invaso" il mercato inglese, principalmente nel settore dei vini di fascia premium, sviluppando vigneti giovani, ad alto potenziale produttivo e orientati verso i vitigni aromatici. Questo ha permesso la collocazione sul mercato di alcune imprese di dimensioni molto grandi che offrono vini con un buon rapporto qualità-prezzo, monovitigno, e di marchi sostenute da budget di comunicazione e promozione colossali, le quali ora dominano il circuito *off-trade*. Inoltre, esse dominano perfettamente la catena di fornitura, il controllo di qualità e l'innovazione commerciale, e godono di una posizione negoziale molto favorevole con la grande distribuzione.

Il settore vitivinicolo australiano vive una crisi di sovrapproduzione senza precedenti. Questa sovrapproduzione deriva dall'abbinamento di un eccessivo numero d'impianti, fiscalmente sovvenzionati e realizzati dagli agricoltori e dagli investitori in un periodo d'euforia, con la raccolta pletorica del 2004. La crisi di sovrapproduzione beneficia i consumatori che possono acquistare vini sempre meno cari, le grandi catene distributive che approfittano del loro peso per aumentare i propri margini di profitto e, infine, le maggiori imprese produttrici di vino che sfruttano l'eccesso di offerta di uve per negoziare tariffe sempre più basse. Chi perde in questa crisi sono i viticoltori indipendenti, che non trovano più acquirenti per le loro uve e che hanno visto il loro margine di profitto scendere a causa della diminuzione dei prezzi. Ingenti quantità di uva non sono raccolte e i fallimenti sono numerosi. La sola politica vitivinicola australiana consiste nel promuovere i vini australiani in Australia ma anche, e soprattutto, all'estero.

Una parte del mercato mondiale del vino è dominata da un oligopolio a frange e la maggior parte delle imprese che ne fanno parte è localizzata nel nuovo mondo. La competizione è sempre più marcata nella fase finale della catena di produzione e distribuzione. Lo sviluppo e i guadagni di competitività delle grandi imprese vitivinicole mondiali nel corso dei 25 ultimi anni si sono basati su un'ondata di fusioni e acquisizioni con l'obiettivo di razionalizzare la produzione e sviluppare i marchi. Le dimensioni critiche procurano loro vantaggi concorrenziali significativi sui mercati più contesi, vale a dire il Regno Unito e gli Stati Uniti.

L'esperienza della costituzione di organizzazioni di produttori nel ramo ortofrutticolo può illustrare bene i progetti nel settore della viticoltura. Noi vorremmo mantenerne l'interessante strutturazione dei produttori in OP e le modalità di gestione del fondo operativo. In particolare, notiamo in quest'esperienza la possibilità di sfruttare congiuntamente i fondi europei e i fondi dei produttori, dando luogo a una maggiore condivisione di responsabilità, e quella di definire una lista di misure fra cui scegliere, le quali potranno essere adattate al settore della viticoltura. Sin da ora si potrebbe trasporre una gran parte di queste misure.

Gli interventi sul mercato possono essere realizzati al livello più aggregato dei comitati economici che, al di là delle regole per la qualità, possono attuare una regolamentazione decentralizzata

dell'offerta tramite iniziative collettive organizzate per la costituzione di riserve e di finanziamenti collettivi.

Noi condividiamo la visione della Commissione circa l'impossibilità di un'applicazione generalizzata e uniforme del disaccoppiamento ma è tuttavia possibile utilizzare questi meccanismi in maniera più limitata e mirata. Un aiuto disaccoppiato, realizzato in una regione omogenea, i cui prodotti per lo più sarebbero della stessa natura e venduti allo stesso prezzo (consegna alla distillazione per l'alcol ad uso alimentare, per esempio), combinando i criteri collegati allo sviluppo rurale, alla conservazione dell'ambiente, alla specificità del paesaggio, all'assenza di un'alternativa produttiva, potrebbe essere erogato nel quadro del regime di pagamento unico (RPU) senza gli inconvenienti di un'applicazione generalizzata.

Le proposte tengono conto delle analisi precedenti:

1. Essendosi rivelata inefficace l'estirpazione indifferenziata e globale, occorre conservare un modello di estirpazione mirato e differenziato secondo gli obiettivi strategici economici (vitigni, rese) e sociali (agricoltore in difficoltà, progetto di abbandono d'attività, assenza di acquirenti per le imprese avviate). Questa estirpazione sarebbe dunque progressiva, limitata, controllata e valutata man mano che viene posta in atto. Questo porterebbe ad un'economia di bilancio rispetto allo scenario 2 che permetterebbe una redistribuzione a favore di altri interventi.

2. I diritti d'impianto dovrebbero essere mantenuti per condurre la politica. Essi dovrebbero tuttavia essere molto più facilmente mobilizzabili organizzando meglio le attribuzioni, gli scambi e i trasferimenti di diritti. L'attivazione dei meccanismi di riserva potrebbe essere valutata e adattata ai casi per risolvere le disfunzioni. A mo' di corollario, gli impianti illeciti dovrebbero essere messi in regola, in particolare grazie ai sistemi di controllo istituiti dalla nuova PAC. La gestione del potenziale di produzione potrebbe essere realizzata a livello regionale, da un ministero regionale, un'associazione tra categorie o un comitato economico, secondo gli equilibri di mercato con la fissazione di un massimale e un arbitrato nazionale ed europeo.

3. Il sistema delle distillazioni dovrebbe essere ripensato tanto a livello globale quanto in riferimento a ciascuna categoria. Il sistema di prezzi all'acquisto potrebbe essere rivisto allo scopo di ridurre l'incidenza sul bilancio e orientarlo verso il mercato. L'insieme degli alcoli prodotti dovrebbe conoscere una ridefinizione e uno sviluppo degli sbocchi potenziali. Il prezzo di vendita degli alcoli derivati dal vino dovrebbe essere rivisto verso l'alto. Il complesso degli sbocchi per i prodotti alcolici dovrebbe essere aggiornato e articolato nelle sue diverse componenti: alcol ad uso alimentare, alcoli di marca, sbocchi industriali (carburanti) in base a obiettivi di stampo ambientalista (disinquinamento, alcol carburante) ed energetico (miglioramento della tassazione). La distillazione preventiva potrebbe essere oggetto di remunerazione limitatamente alla sua sola funzione ambientale. Le pratiche del compostaggio delle vinacce grezze e dello spargimento delle fecce dovrebbero essere valutate da un punto di vista ecologico. La distillazione di alcol ad uso alimentare potrebbe vedere scendere il suo prezzo, essendo quest'ultimo compensato da un aiuto diretto parzialmente disaccoppiato. La distillazione dei vini con un doppio scopo non è più all'ordine del giorno, sostituita dall'assegnazione parcellare (piano Zonta), e dev'essere pertanto soppressa. La distillazione di crisi deve essere mantenuta, ma migliorata nella sua realizzazione. Essa dovrebbe essere diretta a livello regionale in funzione degli equilibri di mercato e poter assumere dimensioni obbligatorie in base a criteri differenziati; dovrebbe poter essere co-finanziata

dagli enti interprofessionali o dai comitati economici per tener conto dei differenziali di prezzo, nonché collegata all'istituzione di riserve qualitative.

4. Lo zuccheraggio e l'arricchimento con zuccheri esogeni di barbabietola e di canna dovrebbe essere soppresso secondo la proposta della Commissione. L'arricchimento endogeno tramite mosti d'uva concentrati e concentrati rettificati dovrebbe essere autorizzato, ma ridotto; l'aiuto dovrebbe essere soppresso. L'aumento del prezzo di produzione per i vini a basso prezzo delle regioni settentrionali produttrici potrebbe essere parzialmente compensato da un aiuto gestito nel quadro degli stanziamenti nazionali.

5. Le regioni interessate dalla distillazione di alcol ad uso alimentare dovrebbero poter aver titolo a partecipare al regime di pagamento unico e di disaccoppiamento parziale, per mantenere la copertura vegetale e beneficiare, in base agli studi sui costi che andranno condotti, di un aiuto alla vendemmia verde.

6. I raggruppamenti di produttori e le organizzazioni dei settori dovrebbero essere rafforzati, rimessi in funzione e dotati di mezzi finanziari per sviluppare le funzioni terminali del processo produttivo; la loro evoluzione potrebbe ispirarsi alle funzioni e agli strumenti propri delle organizzazioni di produttori ortofrutticoli. In particolare, essi dovrebbero essere legati a obiettivi strategici: fusioni, raggruppamenti, associazioni, partenariati, ricerca delle dimensioni critiche e progetti di sviluppo commerciale, creazione di marchi, promozione.

7. Le regole sull'etichettatura non sembrano necessitare di modifiche per le ragioni sopra indicate; esistono già margini di manovra nel quadro della normativa attuale. Non occorre eliminare i riferimenti al territorio per i vini da tavola senza indicazione geografica; per questo adattamento è sufficiente disporre di vaste aree geografiche di riferimento per i vini locali.

8. L'importazione di mosti dai paesi terzi deve restare vietata a causa della definizione stessa del vino – in quanto prodotto ottenuto dalla trasformazione dell'uva fresca – dei problemi di monitoraggio, dei rischi di frode e dell'equilibrio del mercato.

APŽVALGA

Šia studija siekiama prisidėti prie Parlamente vykstančių diskusijų ir atsakyti į Europos Bendrijų Komisijos pateiktą pasiūlymą dėl bendro vyno rinkos organizavimo reformos. Studija išpildomi keturi Parlamento prašymai: pateikiama 1) glausta 25 ES valstybių narių vyno rinkos padėties šešerius pastaruosius metus apžvalga; 2) dabartinio BRO mechanizmų trūkumų vertinimas; 3) Komisijos pasiūlymų analizė ir 4) konkretūs pasiūlymai dėl BRO reformos.

1. Vyno rinkos padėtis

Vyno rinkos padėties analizė tiek Europos, tiek pasaulio lygmeniu daugeliu atvejų sutampa su Komisijos pateikiamu pagrindinių tendencijų vertinimu. Tačiau mes pabrėžėme tam tikros raidos vertinimo skirtumus ir nepakankamą dėmesį slaptiems rinkos mechanizmams, šių rinkų segmentacijai pagal kilmės šalis, kategorijas ir kainą, didelį mainų srautų nevienalytiškumą tiek Europoje, tiek tarp jos ir likusio pasaulio.

Jei kalbėsime apie gamybos potencialą, XX a. 9-ąjį ir 10-ąjį dešimtmetį Europa rovė savo vynuogynus, o naujasis pasaulis juos sodino. 1999 m. naujasis BRO pakeitė šią tendenciją, tačiau labai greitai iškilo gamybos pertekliaus ir nelegalių plantacijų problema. Reaguojant į krizę, iš dalies nulemtą konjunktūros, pradėta nauja vynmedžių išrovimo banga.

Gamyba ir našumas labai svyruoja, sukeldami konjunktūros krizes, virstančias struktūrinėmis krizėmis, kadangi nepakankamai ištiriami rinkų krizių padariniai ir, turint omenyje labai galingus konkurentus, nėra galimybių plėsti prekių realizavimo rinkas. Gamybos augimas tęsėsi ir už Europos ribų, ir dabartinę padėtį stipriai veikia 2004 m. gamybos perteklius. Be konjunktūros, skirtingų vynuogynų našumo tendencijos labai skiriasi. Mažo našumo ekstensyvūs vynuogynai virsta produktyviais, laistomais vynuogynais, tobulinamaisiais daigynais, o labai produktyvūs vynuogynai pertvarkomi į mažesnio našumo tobulinamuosius daigynus. Todėl vynuogynų veiklos rezultatai reikšmingi tik produktyvumui, siejamam su pora „produktas – rinkos segmentas“. Nusistovėjo vidutinis vyno vartojimo lygis. Jis ir toliau mažėja tradicinėse šalyse gamintojose ir didėja vyno negaminančiose šalyse vartotojose. Vidutinė Europos tendencija beveik stabili, o pasaulio mastu vartojimas šiek tiek auga. Kai kuriose šalyse augimas ypač didelis (Jungtinėje Karalystėje, JAV).

Toliau plečiami tarptautiniai mainai. Jiems būdinga labai didelė vyno kokybės, spalvos ir kainų įvairovė ir tarpusavio papildomumas. Svarbiausią vaidmenį atlieka mainai Europos viduje. Pastebimi labai dideli rinkų skirtumai. Naujojo pasaulio šalių konkurencija ypač aštri dviejose augančiose ir labai patraukliose rinkose – Jungtinėje Karalystėje ir JAV. 25 ES valstybių narių vyno eksportas plečiasi nuo 2001 m. (po 2000 m. nuosmukio), bet augimas čia mažesnis negu kitose pasaulio šalyse. Tačiau vieneto vertės kilimo tempas 33 proc. didesnis negu už 25 ES valstybių narių ribų. Nuo 2001 m. šis skirtumas išaugo nuo 0,4 USD/l iki 0,7 USD/l, bet pusę šios sumos lemia valiutų keitimo kurso raida. Krizė ir valiutų keitimo kurso svyravimas paaštrino kainų karą.

Pasaulio rinkos analizė vyno BRO požiūriu verčia tiesiogiai atkreipti dėmesį į konkurencijos veiksnius pagal šalis labai diferencijuotoje ir jų viduje aiškiai segmentuotoje rinkoje. Atsižvelgiant į gamybos perteklių, vynuogynų plotai labai skirtingi vieta, našumu, tiekiamų gaminių pobūdžiu,

klasifikacija pagal reglamentus ir kainų lygį rinkoje, kuriai jos skirtos. Ieškoti pusiausvyros sodinant ilgalaikius, klimato svyravimams jautrius augalus esant tokiam tikslumo lygmeniui ir daugybei rinkos dalyvių, reikštų pasikliauti stebuklais.

2003–2005 m., sumažėjus vartojimui ir eksportui ir išlikus spartiems gamybos tempams, iš rinkos nepavyko pašalinti reikiamo perteklinės produkcijos kiekio. Pertekliaus analizės rezultatai patvirtina, kad fakultatyvinis krizės sprendimo pobūdis, nepakankamas jo skatinimas nustatant kainas ir pavėluotas įgyvendinimas neleidžia atlikti BRO numatomo rinkos patikrinimo.

2. BRO mechanizmų silpnųjų vietų vertinimas

Vykdamas 1999 m. vyno BRO reformą, buvo išlaikyti pagrindiniai bendrosios žemės ūkio politikos (BŽŪP) tikslai, tačiau pakito jos „įrankiai“: panaikinta privalomoji distiliacija, kurią taikant buvo kontroliuojamas stalo vynu prekybos našumas, panaikintos orientacinės kainos, įvesta geriamojo alkoholio distiliacija, subtilus sodinimo teisių potencialo valdymas, pripažintos gamintojų grupės ir ekonomikos komitetai.

Valdyti gamybos potencialą tapo labai sudėtinga. Devintąjį dešimtmetį populiarūs paprasčiausio vynmedžių išrovimo strategija nebetinka, bet gamybos potencialo valdymui didelę įtaką padarė prieš priimant sprendimą atlikti pastarieji konjunktyros tyrimai. Potencialo valdymo politika išsiskyrė „sustojimais ir pajudėjimais“. Iš tiesų ji neužkirto kelio Ispanijos (ir galbūt dalies Pietų Italijos) kokybinio ekonomikos pertvarkymo poveikiui gamybai ir jos sukeltam našumo padidėjimui. Kadangi ekonomikos pertvarkymo modelis pagrįstas kokybės politika, susijusia su našumo mažėjimu dėl geresnių vynuogių veislių naudojimo (Langedoko modelis). Tuo pačiu metu išraunant vynmedžius ir pertvarkant vynuogynus vadovaujantis Langedoko modeliu, gamybos mažinimas paspartėjo. Naujas sodinimo teisių paskirstymas ir ekonomikos pertvarkymas vadovaujantis Kastilijos – La Mančos regiono pavyzdžiu paspartino pasiūlos augimą.

Distiliavimo tvarkos aprašai brangiai kainuoja dėl pačios jų struktūros. Juose numatyta daug apribojimų, o vyno alkoholio realizavimas jau dvidešimt metų administruojamas neperžiūrint kainų. Vyno gaminių sąnaudos siejamos tik su pramoninio alkoholio verte. Geriamojo alkoholio distiliavimo tikslai pasiekti: spiritinių gėrimų žaliavos reguliariai tiekiamos į alkoholio rinką. Geriamajam alkoholiui distiliuoti tiekiamo vyno kaina tampa tam tikra viršutine kainų riba ir saugia realizacijos galimybe visiems stalo vyno gamintojams. Taigi alkoholio gamyba visur yra perteklinė, o jo rinka nevaldoma, kadangi pusiausvyra pasiekama tik dalį jo už nedidelę kainą skiriant pramoniniam naudojimui. Krizės atveju distiliacija vykdoma labai nereguliariai. Tai vienintelė tinkama priemonė, kurios galima imtis didelės krizės atveju, tačiau ji problemiška dėl žemų (taigi neskatinančių) ir vienodų kainų, nustatomų neatsižvelgiant į vynu gamybos šalį ir kokybę. Be to, jos taikyti neprivaloma, taigi ji tampa „laisvo interpretavimo“ šaltiniu. Beje, jos kaina iš tiesų didelė, kadangi distiliacijos produktai naudojami pramoniniam alkoholiui.

Parama koncentruotos arba koncentruotos rektifikuotos vynuogių misos panaudojimui pateisinama tuo, kad laikomasi „bendro įstatymo“, kuriuo siekiama kompensuoti sodrinimo naudojant skirtingus metodus, skirtinguose regionuose ir skirtingų turinčių teisę juos naudoti arba tos teisės neturinčių gamintojų sąnaudų atotrūkį. Sodrinimo galimybės skatina našumo didinimą, bet negalima nekreipti dėmesio į klimato sąlygų korekcijos metodo būtinybę. Naudojant ištraukimo (MC, MCR) metodą ir sodrinimą (sacharoze), įtaka tūriui būna skirtinga.

Vyno gamybos praktika turi lemiamą reikšmę konkuruojant su naujojo pasaulio šalimis, kadangi ji daro didelę įtaką kainoms. Argumentai priimtini abiem šalių gamintojų grupėms. Nors daug aspektų kyla iš techninių diskusijų, reikia konstatuoti, kad susiduria veikiau dvi „produkto filosofijos“.

Apskritai tam tikra vynu BRO kritika, reiškiamą Innova studijoje ir Komisijos dokumentuose, labiau nukreipta į priemonių įgyvendinimo sąlygas, o ne į dabartinio BRO mechanizmus: 1) problema kyla ne dėl premijų už išrovimą ar kokybinį pertvarkymą, o dėl to, kad jais naudojamosi per daug arba nepakankamai, arba dėl to, kad nepakankamai atsižvelgiama į priimtų sprendimų padarinius, kaip kad tuo atveju, kai padidėjo našumas Kastilijos – La Mančos regione bei Pietų Italijoje; 2) be to, nesant galutinio rinkų patikrinimo, lieka pasiūlos perteklius, neleidžiantis atkurti kainų ir pajamų pusiausvyros; 3) distiliacijos efektyvumas ir kaina yra susiję su išankstiniu ekonominės politikos pasirinkimu, t. y. alkoholio rinkos aprūpinimu už nustatytą kainą tiekiant tam tikrą žaliavų kiekį.

Vertinti BRO „veikimo sutrikimus“ veikiau reikėtų žvelgiant iš mechanizmų pritaikymo perspektyvos: 1) arba keisti bendrosios žemės ūkio ar vynuogininkystės politikos tikslus (aplinką, Pasaulinės prekybos organizacijos nustatytus suvaržymus, kaimo plėtrą); 2) arba įvesti naujų biudžeto apribojimų (mažinant išlaidas, priimant naujų valstybių narių); 3) arba vystantis pasaulinei konkurencijai ir dominuojant naujojo pasaulio šalims. Mums atrodo, kad išlaikyti klasikinius rinkos pasiūlos reguliavimo mechanizmus bus sunku, kadangi praktiškai nebeliko jokių tarifinių mainų barjerų. Mūsų nuomone, svarbiausia, prieš naikinant vieną ar kitą mechanizmą, esamame reformos projekte aiškiai pagal hierarchiją išdėstyti tikslus ir priemones jiems pasiekti.

3. Komisijos pasiūlymų kritinis vertinimas

Pasiūlymai dėl nediferencijuoto masinio išrovimo sulaukė gausios kritikos: prekybos požiūriu atviroje pasaulyje Europoje konkurentams siunčiamas signalas stabdyti gamybą. Tokie veiksmai visiškai prieštarauja septynerius pastaruosius metus vykdytai šios srities politikai, ir jais visiškai neatsižvelgiama į neteisėto sodinimo problemą. Išrovimas pateikiamas kaip vienintelė sunkumų ištiktų gamintojų problemų trumpalaikio sprendimo galimybė. Atranka daroma daugiau atsižvelgiant į gebėjimus pasipriešinti krizei, o ne į gamybos rezultatus. Tokiu pasiūlymu ignoruojamos gamintojų parengtos ir bandomos taikyti strategijos. Išraunant vynmedžius iš dykumomis virsiančių regionų ir nepasiūlant alternatyvų dingsta pritraukianti gyventojus erdvė ir ekologiška kultūra, o tai prieštarauja BŽŪP tikslams.

Sodinimo teisės yra pagrindinis protingos sektoriaus plėtros politikos įrankis. Jų kaina ir plataus masto ekonomikos argumentas turi nedidelį svorį, turint omenyje rinkų nepastovumą ir iš jo kylantį sektoriaus struktūros griovimą. Sodinimo teisių panaikinimas paskatintų vynuogynų iškėlimą, didelių ūmonių, galinčių sutelkti kapitalą, plėtrą, greitą perviršio atsiradimą ir sukeltų problemų pozicionuojant su tam tikromis vietovėmis susijusį nustatytuose regionuose pagamintą kokybišką vyną (VQPRD) ir kitų kategorijų vyną.

Sodinimo teisių panaikinimas prieštarauja ir anksčiau priimtam sprendimui išrauti 400 000 ha vynuogynų ir tokiu būdu atkurti pasiūlos pusiausvyrą. Liberalizavus auginimą, vynuogynų plotai išaugs ir sukels perteklių. Taigi bus iššvaistyti dveji BRO biudžetiniai metai.

Su distiliacija susijusio alkoholio rinka visiškai administruojama: tiek gamintojams mokamos kainos, tiek distiliavimo marža ir „prieinama“ rinkos kaina. Kadangi būtų sunku nepadengti distiliavimo sąnaudų, biudžetas galėtų būti modeliuojamas atsižvelgiant į kitus du kintamuosius – mokamą kainą ir alkoholio pardavimo kainą. Pvz., geriamojo alkoholio distiliavimo kaina galėtų būti dalijama iš dviejų ir „kompensuojama“ tiesiogine pagalba.

Didelę vyno alkoholio dalį galima pakeisti: apibrėžimo ir paskirties pasirinkimas dėsningai keičia mechanizmo naudotoją ar naudotojus. Taigi reglamentuojant įvestą blokavimą būtų galima kvestionuoti. Pvz., vyno gamybos įranga galėtų būti naudojama geriamojo alkoholio gamybai. Šiuo atveju distiliavimą būtų galima tęsti Prancūzijoje. Tada reiktų atitinkamai sutrumpinti Reglamento 29 straipsnį (geriamojo alkoholio distiliavimas).

Neatsižvelgiama į aplinkos funkcijas: distiliato gamintojų vaidmuo irgi turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į šią teršalų valymo „paslaugą aplinkai“. Turint omenyje bioetanolio politiką, papildomo vertinimo nusipelno energetinės funkcijos, kuriai skirta alkoholio gamyba.

Vynuogininkystės sektorius vargiai gali išsiversti be reguliavimo mechanizmo, kadangi kainų kursas labai nepastovus, priklausomas nuo derliaus svyravimų ir paklausos neelastingumo. Distiliavimo krizės sprendimo priemonės galėtų būti tobulinamos, o sąnaudos mažinamos derinant abu – vyno ir vyno alkoholinių gėrimų – BRO. Reguliavimo tikslumas būtų nustatomas regionų lygmeniu, o ribojamas nacionaliniais asignavimais. Būtų galima įdiegti pajamų stabilizavimo priemonių.

Mes sutinkame su Komisijos požiūriu į sodrinimą ir dėmesingai priimame žinias apie galimą vynuogių augintojų, gaminančių Šiaurės Europoje parduodamus nebrangius produktus, sąnaudų kompensavimą. Šis sprendimas suteiktų Europai stiprias pozicijas derybose dėl vyno gamybos taisyklių ir praktikos su naujojo pasaulio šalimis.

4. Papildomi tyrimai ir konkretūs pasiūlymai dėl BRO reformos

Naujojo pasaulio šalys „užkariavo“ Anglijos rinką, ypač aukščiausios kokybės vynu segmentą, plėsdamos naujus vynuogynus, turinčius didelį gamybos potencialą, orientuotus į aromatinių vynuogių veisles, leidžiančius į rinką įeiti keletui labai didelių įmonių, pristatančių gero kokybės ir kainos santykio vynus, kurių vynuogių rūšys ir prekių ženklai populiarinami didžiulio biudžeto ryšių ir pirkėjų skatinimo kampanijomis. Dabar jos dominuoja „realizavimo rinkų“ tinkluose. Be to, jos iki galo išnaudoja „tiekimo grandines“, kokybės kontrolę ir prekybos naujoves. Jų galios santykis su didžiais platintojų tinklais labai palankus.

Australijos vynuogininkystės ir vyno gamybos sektorius išgyvena beprecedentę produkcijos pertekliaus krizę. Šis perteklius atsirado dėl pernelyg aktyvaus vynmedžių sodinimo euforijos laikotarpiu, kai ūkininkams ir investuotojams buvo taikomos mokesčių lengvatos, ir dėl didžiulio 2004 m. derliaus. Produkcijos pertekliaus krize naudojasi vartotojai, galintys įsigyti vis pigesnių vynu, didieji platintojai, kurie, naudodamiesi savo įtaka rinkoje, didina savo maržas, ir galų gale – labai didelės gamybos įmonės, kurioms vynuogių pasiūlos perviršis leidžia derėtis dėl vis mažesnių įkainių. Nuo šios krizės nukenčia nepriklausomi vynuogių augintojai, neberandantys savo vynuogių

pirkėjų arba sumažinę savo maržą dėl kritusių kainų. Daug vynuogių liko nenuskinta. Paskelbta daug bankrotų. Vienintelė Australijos vynuogininkystės ir vyno gamybos politikos priemonė – Australijos vyno populiarinimas Australijoje, o ypač užsienyje.

Dalyje pasaulinės rinkos dominuoja neaiški oligopolija, daugiausia sudaryta iš naujajame pasaulyje įsikūrusių įmonių. Vis ryškesnė konkurencija vyno produktų srityje. Didžiųjų pasaulinių vynuogininkystės ir vyno gamybos įmonių plėtrą ir konkurencinius laimėjimus per pastaruosius dvidešimt penkerius metus lėmė susijungimai ir įsigijimai, siekiant racionalizuoti gamybą ir populiarinti prekių ženklus. Kritinis jų dydis joms suteikia reikšmingų konkurencinių pranašumų labiausiai geidžiamose Jungtinės Karalystės ir JAV rinkose.

Vaisių ir daržovių sektoriaus gamintojų organizacijų kūrimo patirtis gali padėti rengti vynuogininkystės sektoriaus planus. Tad turėtume atsiminti, jog naudinga gamintojus jungti į profesines organizacijas, ir apgalvoti veiklos fondo valdymo sąlygas. Kalbėdami konkrečiai, manome, kad jo veikloje galėtų bendrai dalyvauti ES fondai ir gamintojų fondai, todėl atsirastų stipresnė bendra atsakomybė ir galimybė sudaryti vynuogininkystės sektoriuje taikytinų veiksmų sąrašą. Daugelį šių veiksmų būtų galima pradėti įgyvendinti jau dabar.

Veiksmai rinkoje gali vykti aukštesniu ekonomikos komitetų lygmeniu: be kokybės taisyklių, jie galėtų įvesti decentralizuotą pasiūlos reguliavimą rezervų kaupimo organizuotais kolektyviniais veiksmais ir kolektyviniu finansavimu.

Sutinkame su Komisijos nuomone, kad neįmanoma bendriau ir vientisiau įgyvendinti tiesioginių išmokų pagal gamybos rūšį nutraukimo, tačiau šiuos mechanizmus būtų galima naudoti ribotiau ir tiksliau. Nuo gamybos rūšies atsieta pagalba vienalyčiame pramonės regione, kur gaminami daugiausia tokio pat pobūdžio produktai, parduodami už tokią pat kainą (pvz., tiekama žaliava geriamojo alkoholio distiliatui), atitinkantys kaimo plėtros, aplinkos ir specifinio peizažo apsaugos kriterijus, nėra gamybos alternatyvų, galėtų būti teikiama vadovaujantis bendrosios išmokos schema, be visuotinio taikymo keliamų nepatogumų.

Teikiant pasiūlymus, atsižvelgta į anksčiau atliktų tyrimų rezultatus:

1. Kadangi nediferencijuotas ir visuotinis vynmedžių išrovimas yra neefektyvus, reikia vykdyti tikslingą ir diferencijuotą išrovimą, atsižvelgiant į strateginius tikslus – tiek ekonominius (vynuogių rūšis, našumą), tiek socialinius (vargstančius žemdirbius, veiklos nutraukimo projektą, ūkio perėmėjų nebuvimą). Toks išrovimas vyktų laipsniškai, būtų ribotas, kontroliuojamas, vertinamas įgyvendinimo metu. Tai padėtų sutaupyti biudžeto lėšų pagal 2 scenarijų ir skirti jas kitoms priemonėms.

2. Sodinimo teisės turėtų būti išsaugotos, kad būtų galima valdyti politiką. Tačiau jas turi būti galima panaudoti kur kas lengviau, geriau organizuojant jų suteikimą, mainus ir perdavimą. Norint išspręsti sistemos veikimo problemas, būtų galima įvertinti atsargines priemones ir jas pritaikyti. Galų gale reikėtų reglamentuoti įstatymų draudžiamą sodinimą, ir tai ypač padėtų padaryti naująją BŽŪP įvestos kontrolės sistemos. Gamybos potencialą regionų lygmeniu galėtų valdyti regionų ministerija, profesinis susivienijimas ar ekonomikos komitetas, remdamiesi rinkos analizės rezultatais, nustatytomis viršutinėmis normomis ir šalies bei Europos arbitražo teismais.

3. Distiliavimo sistema turėtų būti pertvarkyta tiek bendrai, tiek kiekvienos kategorijos mastu. Pirkimo kainų sistema turėtų būti persvarstyta siekiant sumažinti biudžetą ir orientuoti į rinką. Visi alkoholio produktai turėtų būti pakartotinai svarstomi, ieškant potencialių realizavimo rinkų. Vyno alkoholio pardavimo kaina turėtų būti padidinta. Turėtų būti atnaujinta visa alkoholio produktų - geriamojo alkoholio, vynuogių išspaudų, pramoninių gaminių (kuro) – realizavimo sritis, atsižvelgiant į aplinkosaugos (taršos mažinimo, alkoholio, naudojamo kaip degalai, įvedimo) ir energetikos (apmokestinimo raidos) tikslus. Už išankstinį distiliavimą galėtų būti atlyginama jau vien aplinkosaugos tikslais. Ekologiniu požiūriu turėtų būti įvertintos nevalytų išspaudų panaudojimo kompostui ir vyno nuosėdų barstymo galimybės. Geriamojo alkoholio distiliavimo kaina galėtų sumažėti, kadangi ją kompensuotų iš dalies nuo gamybos rūšies atsieta tiesioginė pagalba. Dvejopos paskirties vyno distiliavimą pakeitė dalinis skirstymas (Zonta planas). Taigi jis panaikintas. Distiliavimas krizės atveju turi būti išsaugotas, bet jo taikymo tvarką reikia tobulinti. Jam turėtų būti vadovaujama regionų lygmeniu, atsižvelgiant į rinkos pusiausvyrą, ir galint pasiekti pagal diferencijuotus kriterijus nustatomą privalomąjį mastą. Turėtų būti suteikta galimybė jį bendrai finansuoti iš profesinių organizacijų ar ekonominių komitetų biudžeto, atsižvelgiant į kainų skirtumus. Jis galėtų būti diegiamas drauge su kokybės išlygomis.

4. Saldinimas cukrumi, misos saldinimas, sodrinimas egzogeniniu cukrinių runkelių ir cukrašvendrių cukrumi turėtų būti panaikintas, kaip nurodoma Komisijos pasiūlyme. Endogeninis sodrinimas koncentruota ir koncentruota rektifikuota vynuogių misa turėtų būti leidžiamas, bet mažinamas ir parama jam turėtų būti panaikinta. Pigių vynu savikainos didėjimą šiauriniuose gamybos regionuose iš dalies galėtų kompensuoti šalims skiriamos kompensacijos.

5. Regionams, kuriuose distiliuojamas geriamasis alkoholis, galėtų būti taikoma bendrosios išmokos schema, pagalbą iš dalies atsiejant nuo gamybos rūšies, kad būtų išlaikyta augalija ir, iš anksto apskaičiavus kainą, pasinaudojant pagalba genimos perteklinės vynuogių kekės.

6. Gamintojų grupės ir pramonės sektoriaus organizacijos turėtų būti stiprinamos, raginamos ir gauti lėšų produkcijos realizavimui plėtoti. Pavyzdžiu jiems galėtų būti vaisių ir daržovių gamintojų organizacijų funkcijos ir priemonės. Jos visų pirma turėtų būti pasirengusios strateginiams tikslams: susijungimams, grupėms, asociacijoms, partnerystėms formuoti, dideliems moksliniams tyrimams ir prekybos plėtros projektams, prekių ženklams kurti ir pirkėjams skatinti.

7. Ženklavimo taisyklių, mūsų nuomone, keisti nereikėtų dėl jau nurodytų priežasčių; dabartiniu reglamentu pagrįsta galiojanti tvarka suteikia pakankamą veiksmų laisvę. Negalima naikinti geografinio pavadinimo neturinčių stalo vynu nuorodų į kilmės kraštą. Šiam pritaikymui pakanka plačių krašto vynu geografinių zonų.

8. Misos importas iš trečiųjų šalių turi likti uždraustas dėl paties vyno apibrėžimo – tai produktas, gaunamas perdirbant šviežias vynuoges –, kilmės nustatymo problemų, sukčiavimo pavojaus ir rinkos pusiausvyros sumetimais.

APKOPOJUMS

Šis pētījums ir veikts, lai sekmētu Parlamenta debates, atbildot uz Eiropas Kopienu Komisijas izvirzīto priekšlikumu par vīna tirgus kopīgās organizācijas (vīna TKO) reformu. Ievērojot Parlamenta četrus pieprasījumus, pētījums sniedz: 1) īsu apkopojumu par vīna tirgus stāvokli 25 valstu Eiropas Savienībā pēdējos gados, 2) pašreizējās TKO mehānismu trūkumu izvērtējumu, 3) Komisijas priekšlikumu kritisku analīzi un 4) konkrētus priekšlikumus TKO reformai.

1. Vīna tirgus stāvoklis

Analīze par vīna tirgu stāvokli gan Eiropas, gan pasaules mērogā lielā mērā sakrīt ar Komisijas analīzi par pašreiz notiekošajām galvenajām tendencēm. Tomēr esam uzsvēruši vairākus punktus, kuros vērtējums par konkrētām tendencēm atšķiras, un to, ka nav pietiekami ņemti vērā pakārtoti tirgus mehānismi, šo tirgu iedalījums pēc izcelsmes valsts, kategorijas un cenas un tirdzniecības plūsmu lielā daudzveidība gan Eiropas iekšienē, gan starp Eiropu un pārējo pasauli.

Runājot par ražošanas potenciālu, astoņdesmitajos un deviņdesmitajos gados vīnogulāju stādījumi Eiropā tika likvidēti, lai gan tajā pašā laikā „Jaunajā pasaulē” tos stādīja. 1999. gada jaunā TKO šo tendenci pavērsa pretējā virzienā, tomēr ļoti drīz bija jāsaskaras ar pārprodukciju un nelegāliem stādījumiem. Jaunā TKO izraisīja jaunu stādījumu likvidēšanas vilni, reaģējot uz krīzi, kas daļēji bija saistīta ar tirgus konjunktūru.

Ražošana un guvumi ievērojami svārstās, un tas izraisa tirgus konjunktūras krīzes, kas kļūst par strukturālām krīzēm, jo tirgus netiek pietiekami stabilizēts ar krīzes destilācijas pasākumiem un vienlaikus ļoti spēcīgo konkurentu dēļ nav iespējams palielināt noietu. Ražošana ir pieaugusi arī ārpus Eiropas, un pašreizējo situāciju lielā mērā raksturo pārprodukcija, kas 2004. gadā notika visā pasaulē. Papildus konjunktūrai guvumu tendences ievērojami atšķiras atkarībā no vīnogulājiem. Ekstensīvi vīnogulāji ar maziem guvumiem tiek aizstāti ar ražīgiem apūdeņotiem vīnogulājiem, ar uzlabošanas vīnogulāju šķirnēm, un ļoti ražīgi vīnogulāji tiek aizstāti ar uzlabošanas vīnogulāju šķirnēm, kam ir mazāki guvumi. Tāpēc par vīnogulāju ražīgumu var runāt tikai attiecībā uz produkciju, kas pielāgota tirgus produkta-segmenta pārim.

Patēriņš vidēji ir stabilizējies. Tas turpina pazemināties tradicionālajās ražotājās valstīs un pieaugt neražotājās un patērētājās valstīs. Šī tendence kopumā ir gandrīz stabila Eiropā un nedaudz pieaugt pasaules mērogā. Dažās valstīs ir ārkārtīgi liels pieaugums (Apvienotā Karaliste, Amerikas Savienotās Valstis).

Turpina pieaugt starptautiskā tirdzniecības plūsma. Tās ir ļoti dažādas un viena otru papildina tādos aspektos kā kvalitāte, krāsa un cena. Svarīga nozīme ir tirdzniecībai starp Eiropas valstīm. Starp dažādajiem tirgiem var novērot lielas atšķirības. Konkurence ar „Jaunās pasaules” valstīm galvenokārt saasinās abos tirgos, kuros notiek izaugsme un par kuriem notiek liela cīņa: Apvienotā Karaliste un Amerikas Savienotās Valstis. 25 valstu Eiropas Savienības (ES) eksports kopš 2001. gada pieaug (pēc krituma 2000. gadā), bet pieaugums ir zemāks nekā izaugsme pārējās pasaules valstīs. Savukārt vienības vērtības ziņā pieauguma temps par 33 % pārsniedz to valstu tempu, kas ir ārpus 25 valstu ES. Kopš 2001. gada šī starpība ir pieaugusi no 0,4 USD/l līdz 0,7 USD/l, bet pusi

no šīs summas izskaidro valūtas kursu izmaiņas. Krīze un valūtas kursu svārstības ir saasinājušas cenu karu.

Pasaules tirgus analīze attiecībā uz vīna TKO izceļ tieši konkurētspējas faktorus tirgū, kas katrā valstī ir ļoti atšķirīgi un kas katrā no tām ir ļoti sašķelti. Hektāri, ko ir skārusi pārprodukcija, ir ļoti dažādi atkarībā no to atrašanās vietas, guvuma, produkcijas veida, normatīvās klasifikācijas un cenu līmeņa tirgū, kuram tie paredzēti. Lai rastu līdzsvaru attiecībā uz daudzgadīgu stādu, kas ir jūtīgs pret klimata svārstībām, un lai, pastāvot lielam skaitam dalībnieku, nodrošinātu šādu precizitātes līmeni, ir vajadzīgs brīnums.

Apstākļos, kad, no vienas puses, samazinājās patēriņš un laikā no 2003. līdz 2005. gadam kritās eksports un, no otras puses, bija liels produkcijas apjoms, destilācijas pasākumi nespēja tirgū likvidēt pietiekami daudz pārprodukcijas. Pārprodukcijas analīze mums apstiprina, ka tas, ka krīzes destilācijas pasākumi ir fakultatīvi, tas, ka tie nav pietiekami motivējoši cenu ziņā, un tas, ka tos sāka par velti, neļāva sasniegt TKO noteikto mērķi atjaunot tirgū līdzsvaru.

2. TKO mehānismu trūkumu izvērtējums

1999. gada vīna TKO reforma saglabāja kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) galvenos mērķus, vienlaikus mainot tās „instrumentus”: vairs nebija obligātās destilācijas, ar ko varēja kontrolēt galda vīna guvumus, izzuda orientējošā cena, ieviesa dzeramā spirta destilāciju, paredzēja potenciāla precīzu pārvaldīšanu, ieviesa stādījumu tiesību rezervju sistēmu, atzina ražotāju grupas un ekonomikas komitejas.

Ražošanas potenciāla vadīšana ir kļuvusi sarežģīts jautājums. Astoņdesmito gadu vienkāršā stratēģija iznīcināt vīnogulājus vairs nav piemērota, bet potenciāla pārvaldību lielā mērā raksturo pēdējo konjunktūras bilanču analīzes, ko veic pirms lēmuma pieņemšanas. Ražošanas potenciāla pārvaldības politiku ir raksturojusi „stop and go” secība. Tā neparedzēja sekas, ko ražošanai radīja Spānijas (un, iespējams, Dienviditālijas daļas) kvalitatīvā pārorientācija un tās radītais guvumu pieaugums. Pārorientācijas modeļa pamatā bija kvalitātes politikas ievērošana, ko papildināja to guvumu samazināšana, kurus izgatavoja, izmantojot uzlabošanas šķirnes (Langedokas modelis). Tas, ka vienlaikus ieviesa galīgu stādījumu likvidēšanu un Langedokas tipa pārorientāciju, paātrināja ražošanas samazināšanu. Jauno stādījumu tiesību sadale un Kastīlijas-Lamančas tipa pārorientācija paātrināja piedāvājuma pieaugumu.

Destilācijas režīmi ir dārgi tikai tāpēc vien, ka tie ir strukturēti. Režīmi ir savstarpēji nodalīti, un vīna spirta noietu pilnībā pārvalda, nepārskatot cenas jau vairāk nekā divdesmit gadus. Destilācijā iegūtā spirta izmaksas saista tikai ar rūpnieciskā spirta izmantošanu. Dzeramā spirta destilācija ir sasniegusi savus mērķus: nodrošināt tirgum regulāras spirta kā izejvielas piegādes alkoholiskajiem dzērieniem. Lai gan nelielā mērā, tomēr cena vīnam, ko piegādā dzeramā spirta destilācijai, darbojas kā minimālā cena, un tā nodrošina drošu noietu visiem galda vīna ražotājiem. Saražotais spirts tāpēc kopumā ir pārprodukcija, un tā tirgus netiek pārvaldīts, jo līdzsvaru sasniedz tikai ar „nopludināšanu” rūpnieciskai izmantošanai par zemu cenu. Krīzes destilācijas pasākumus veic ļoti neregulāri. Tas ir vienīgais vērā ņemamais iejaukšanās līdzeklis nopietnas krīzes gadījumā, bet tā izmantošana rada tādas problēmas kā zemas cenas (tās vairs nav motivējošas) un vienveidīgas cenas neatkarīgi no valsts un vīnu kvalitātes. Turklāt piedalīšanās šajos pasākumos ir fakultatīva un ir „free riding” avots. Tie ir dārgi, tāpēc ka tiek izmantota „nopludināšana” rūpnieciskam spirtam.

Atbalstu koncentrētas vīnogu misas un rektificētas koncentrētas vīnogu misas izmantošanai var attaisnot, ievērojot „vienoto likumu”, kura mērķis ir saldināšanas izmaksas savstarpēji kompensēt starp metodēm, reģioniem un ražotājiem, kam to ir vai nav atļauts izmantot. Saldināšanas iespējas veicina guvumu pieaugumu, bet nevar neņemt vērā to, ka ir vajadzīga metode, kas novērstu klimata svārstību radītās nejausības. Atņemšanas metodei (MC, MCR) un pievienošanas metodei (saharoze) ir atšķirīga ietekme uz apjomiem.

Vīna ražošanas praksi nosaka konkurence ar „Jaunās pasaules” valstīm, jo tās ietekmē izmaksas. Šie argumenti attiecas uz abām ražotāju valstu grupām. Lai gan no tehniskajām debatēm izriet dažādi aspekti, ir jākonstatē, ka šeit drīzāk saduras divas „produkta filozofijas”. Kopumā noteikta kritika, kas par vīna TKO pausta Innova pētījumā, un Komisijas dokumenti vairāk attiecas uz dažādu pasākumu ieviešanas veidu, nevis uz pašreizējās TKO mehānismiem: 1) problēmas rada nevis stādījumu likvidācijas vai kvalitatīvās pārorientācijas prēmiju ieviešana, bet gan tas, ka tās tiek izmantotas par daudz vai nepietiekami, vai tas, ka netiek pietiekami ņemtas vērā pieņemto lēmumu sekas, kā tas bija guvumu pieauguma gadījumā Kastīlijā-Lamančā vai Dienviditālijā; 2) arī tas, ka tirgū netiek nodrošināts līdzsvars, saglabā piedāvājuma pārpalikuma slogu, kas neļauj atjaunot līdzsvaru cenu un ienākumu ziņā; 3) destilācijas pasākumu efektivitāte un izmaksas ir atkarīgas no iepriekš izdarītās ekonomikas politikas izvēles, proti, veikt tirgum spirta piegādes pie noteikta daudzuma un cenas līmeņa.

TKO trūkumu izvērtējumā jāizceļ nepieciešamība attiecīgos mehānismus pielāgot: 1) vai nu kopējās lauksaimniecības politikas vai vīna politikas mērķu izmaiņām (vide, Pasaules Tirdzniecības organizācijas ierobežojumi, lauku attīstība); 2) vai jaunajiem budžeta ierobežojumiem (izdevumu samazināšana, jaunu dalībvalstu pievienošanās); 3) vai izmaiņām konkurencē pasaules mērogā, kur dominē „Jaunās pasaules” valstis. Mums tiešām šķiet, ka ir grūti saglabāt klasiskos mehānismus, ar kuriem iejaukšanos tirgū īsteno ar piedāvājuma regulēšanu, ja tirdzniecībai faktiski nav nekādu tarifu barjeru. Mēs uzskatām, ka pašreizējā reformas projektā, pirms atteikties no kāda pastāvoša instrumenta, ir skaidri jānosaka attiecīgie mērķi un līdzekļi un to hierarhija.

3. Komisijas priekšlikumu kritiska analīze

Masīvu un nediferencētu stādījumu likvidāciju, kā to ierosina, ļoti kritizē: tā nav efektīva Eiropā, kas ir komerciāli atvērta pārējai pasaulei, konkurentiem dotais signāls nedos vajadzīgo rezultātu. Šāds solis ir pilnīgā pretrunā pēdējo septiņu gadu politikai šajā jomā, un ar to netiek ņemta vērā nelikumīgo stādījumu problēma. Stādījumu likvidācija ir vienīgā īstermiņa risinājuma iespēja ražotājiem, kam radušās grūtības. Atlase notiek, vairāk pamatojoties uz spēju pretoties krīzei, nevis uz ražīguma rezultātiem. Šajā priekšlikumā nav ņemta vērā stratēģija, ko izstrādājuši ražotāji, kas to izmanto. Stādījumu likvidācijas dēļ arī izzūd kultūraugs, kas veicina apdzīvotību un ir ekoloģisks un kam nav citas alternatīvas reģionos, kuros notiks pārtuksnešošanās, un tas ir pretrunā KLP mērķiem.

Stādījumu tiesības ir galvenais instruments pārdomātai nozares attīstības politikai. To izmaksas un arguments par apjomradītiem ietaupījumiem nav pietiekami, ņemot vērā tirgus izzušanu un tai sekojošo nozares destrukciju. Tāpēc stādījumu tiesību izzušana veicinātu vīnogulāju pārvietošanu, lielu uzņēmumu parādīšanos, kas būtu spējīgi mobilizēt kapitālu, strauju pārpalikuma

rašanos un radītu problēmas attiecībā uz saikni starp noteiktā apvidū ražotiem kvalitatīviem vīniem, kas saistītu ar noteiktu reģionu, un pārējām vīna kategorijām.

Stādījumu tiesību izzušana ir pretrunā arī iepriekšējam lēmumam likvidēt 400 000 ha vīnogulāju stādījumu, lai atjaunotu piedāvājuma līdzsvaru. Pēc to liberalizācijas stādījumi palielināsies un radīs pārpalikumu. Tādējādi būs veltīgi izšķērdēti divi TKO budžeta gadi.

Ar destilāciju saistītie spirta tirgi tiek pilnībā pārvaldīti: ražotājiem maksātās cenas nosaka normatīvi, tāpat kā destilācijas normas un „pieņemamās cenas” tirgū. Tā kā ir grūti nesegt destilācijas izmaksas, budžetu varētu mainīt ar abiem pārējiem mainīgajiem: ar maksāto cenu un spirta pārdošanas cenu. Piemēram, dzeramā spirta destilācijas cenu varētu izdalīt ar divi un „kompensēt” ar tiešo atbalstu.

Vīna spirtus var lielā mērā aizstāt: to izmantošanas veida izvēle un definēšana maina mehānisma saņēmēju vai saņēmējus. Tāpēc varētu pārskatīt ar normatīvo regulējumu ieviestu iedalījumu. Piemēram, vīna spirtu varētu izmantot dzeramajam spirtam. Šādā gadījumā Francijā varētu turpināt destilēšanu. Tad vajadzētu attiecīgi samazināt 29. pantā paredzēto spirta ražošanu ar destilāciju (dzeramā spirta destilācija).

Vērā nav ņemtas ar vīdi saistītās funkcijas – destilēšanas nozīme būtu jānovērtē arī attiecībā uz sanācijas „ar vīdi saistītajiem pakalpojumiem”. Ar enerģētiku saistītās funkcijas, ņemot vērā bioetanolu politiku, spirta ražošanu degvielai, ir pelnījušas papildu izvērtējumu.

Vīna nozare faktiski nevar iztikt bez regulēšanas mehānisma, ņemot vērā ar ražas svārstībām saistīto kursu nestabilitāti un neelastīgo pieprasījumu. Krīzes destilācijas īstenošanu varētu uzlabot un samazināt izmaksas, saskaņojot abas TKO – vīna un vīna spirta TKO. Tiesiskā regulējuma precizēšanu varētu veikt reģionālā līmenī un ierobežot valstu iedalījuma mērogā. Varētu ieviest ienākumu stabilizācijas pasākumus.

Mēs piekrītam Komisijas viedoklim attiecībā uz saldināšanu, vienlaikus neaizmirstot par radīto izmaksu pieaugumu iespējamu kompensāciju vīnogulājiem ar zemas cenas produkciju Ziemeļeiropā. Šāds lēmums Eiropai nodrošinātu spēka pozīcijas, veicot sarunas par vīna ražošanas noteikumiem un praksi ar „Jaunās pasaules” valstīm.

4. Papildu analīze un konkrēti priekšlikumi TKO reformai

„Jaunās pasaules” valstis ir „iekarojušas” Apvienotās Karalistes tirgu, jo īpaši kvalitatīvo vīnu segmentā, attīstot agrīnus vīnogulājus ar augstu produkcijas potenciālu, kas orientēti uz aromātiskām šķirnēm un ko laiž tirgū daži ļoti lieli uzņēmumi, kuri piedāvā vīnus ar labu kvalitātes un cenas attiecību, kam pamatā ir tāda šķirne un tirdzniecības zīmes, kuras atbalsta milzīgi informācijas un reklāmas budžeti. Šie uzņēmumi turpmāk dominēs „off-trade” ciklā. Turklāt tie ir pilnībā apguvuši „supply chain”, kvalitātes kontroli un komerciālo novatorismu. Tiem ar lielajiem izplatīšanas tīkliem ir spēka attiecības, un tās ir ļoti sekmīgas.

Austrālijas vīna nozare pārdzīvo bezprecedenta pārprodukcijas krīzi. Šo pārprodukciju izraisīja tas, ka lauksaimnieki un ieguldītāji eiforijas un 2004. gada bagātīgās ražas periodā veica pārāk lielu stādījumu apvienošanu, kuriem bija arī fiskāls atbalsts. Pārprodukcijas krīze ir izdevīga patērētājiem, kuri var pirkt arvien lētākus vīnus, lieliem izplatīšanas zīmoliem, kuri izmanto savu

spēku, lai palielinātu savu peļņu, un, visbeidzot, ļoti lieliem vīna ražošanas uzņēmumiem, kuri izmanto vīnogu piedāvājuma pārpalikumu, lai panāktu arvien zemākus tarifus. Zaudētāji šajā krīzē ir neatkarīgie vīnkopji, kas savām vīnogām vairs nevar atrast pircējus un kam cenas pazemināšanās dēļ samazinās peļņa. Lieli daudzumi vīnogu netiek novākti. Ir daudz maksātspējas gadījumu. Vienīgā Austrālijas vīna nozares politika izpaužas Austrālijas vīnu reklamēšanā gan Austrālijā, gan jo īpaši ārvalstīs.

Pasaules vīna tirgus lielā daļā dominē viens oligopols ar meitasuzņēmumiem, kuru lielākā daļa atrodas „Jaunajā pasaulē”. Konkurēnce kļūst arvien spēcīgāka nozares zemākajā līmenī. Lielo pasaules vīna nozares uzņēmumu attīstība un konkurētspējas palielināšanās pēdējo divdesmit piecu gadu laikā balstījās uz uzņēmumu apvienošanu un pārpirkšanu ar mērķi racionalizēt ražošanu un attīstīt tirdzniecības markas. Šādu uzņēmumu kritiskais lielums tiem rasa ievērojamas konkurences priekšrocības tirgos, par kuriem notiek vislielākā cīņa, – Apvienotajā Karalistē un Amerikas Savienotajās Valstīs.

Pieredze, kas gūta, veidojot ražotāju organizācijas augļu un dārzeņu nozarē, var palīdzēt izprast vīna nozares projektus. Mēs tāpēc vēlamies saglabāt mērķi strukturēt ražotājus ražotāju organizācijās un Darbības fonda pārvaldības kārtību. Mēs paredzam Eiropas fondu un ražotāju fondu kopīgu līdzdalību, kas nozīmēs, ka būs lielāka kopējā atbildība un iespēja izstrādāt to darbību sarakstu, kuras varētu pielāgot vīna nozarei. Tad varētu sākt īstenot lielu daļu šo darbību. Iejaukšanos tirgū varētu veikt konsolidētākajā ekonomikas komiteju līmenī, kuras papildus kvalitātes noteikumiem var ieviest decentralizētu piedāvājuma regulējumu, veicot organizētus rezervju veidošanas un kolektīva finansējuma pasākumus.

Mēs piekrītam Komisijas viedoklim par to, ka nav iespējams vispārēji un vienveidīgi piemērot atdalīšanas pasākumus, bet šos mehānismus tomēr ir iespējams izmantot ierobežotākā un precīzākā veidā. Saistībā ar vienotā maksājuma režīmu (VMR), neradot neērtības, kas būtu saistītas ar vispārēju piemērošanu, varētu piemērot atdalītu atbalstu, ko izmanto vienveidīgā reģionā, kura produktu lielākajai daļai ir viens un tas pats veids un tos pārdod par vienu un to pašu cenu (piemēram, piegādes dzeramā spirta destilācijai), vienlaikus ievērojot tādas kritērijus kā lauku attīstība, vides aizsardzība, ainavu saglabāšana un produktīvas alternatīvas trūkums.

Priekšlikumos ir ņemta vērā iepriekšējā analīze:

1. Tā kā nediferencēta un vispārēja stādījumu likvidēšana nav efektīva, ir jāsaglabā mērķtiecīgas un diferencētas stādījumu likvidēšanas princips, ievērojot stratēģiskos mērķus – gan ekonomiskos (šķirnes, guvumi), gan sociālos (lauksaimnieki, kam ir grūtības, darbības izbeigšanas projekts, pārņēmēju trūkums). Šāda veida stādījumu likvidēšana tāpēc būtu pakāpeniska, ierobežota, kontrolēta un novērtēta atbilstoši tās īstenošanai. Tas ļautu veidot budžeta ekonomiju, salīdzinot ar 2. scenāriju, un ļautu sākt izmantot citus pasākumus.

2. Stādījumu tiesības ir jāsaglabā, lai vadītu politiku. Tām tomēr jābūt daudz vieglāk mobilizējamām, labākā veidā organizējot tiesību piešķiršanu, apmaiņu un nodošanu. Lai risinātu trūkumus varētu apsvērt un pielāgot rezerves mehānismu ieviešanu. No tā izriet, ka ir jānovērš nelikumīgi stādījumi, jo īpaši izmantojot jaunās kontroles sistēmas, kas ieviestas ar jauno KLP. Ražošanas potenciāla pārvaldību varētu veikt reģionālā līmenī, un to var darīt reģionāla ministrija,

profesionāla organizācija vai ekonomikas komiteja, piemērojot tirgus bilanci, kurā būtu noteikta augšējā robeža, un izmantojot valsts un Eiropas līmeņa arbitražu.

3. Destilācijas sistēma ir jāpārdomā gan kopumā, gan atsevišķi katrai kategorijai. Varētu pārskatīt iepirkšanas cenu sistēmu, lai samazinātu budžeta izdevumus un nodrošinātu orientāciju uz tirgu. Visiem ražotajiem spirta veidiem ir jānosaka jaunas definīcijas un jānovērtē iespējamais noiets. Vīna spirta pārdošanas cenas ir jāpārskata un jāpaaugstina. Ir jāaktualizē viss spirta noiets visos tā dažādos sektoros: dzeramais spirts, vīnogu čagu spirts, rūpnieciskais noiets (degviela) atkarībā no vides (sanācija, degvielas spirts) un enerģētikas (nodokļu sistēmas attīstība) mērķiem. Par preventīvo destilāciju varētu maksāt tikai tās vides funkcijas dēļ. Tāda prakse kā vīnogu čagu kompostēšana un mēslošana ar vīna nogulsniem būtu jāizvērtē no ekoloģijas viedokļa. Dzeramā spirta destilācijas cenu varētu pazemināt, kompensējot ar tiešo atbalstu, kas būtu daļēji atdalīts. Dubultās izmantošanas vīnu destilācija vairs nav darba kārtībā, jo to ir aizstājusi fragmentāra līdzekļu sadale (Zonta plāns). Tā tāpēc ir atcelta. Krīzes destilācija ir jā saglabā, bet ir jāuzlabo tās īstenošana. Tā jāvada reģionālā līmenī atkarībā no tirgus līdzsvara, un jābūt iespējai to noteikt par obligātu, pamatojoties uz diferencētiem kritērijiem. Jābūt iespējai saņemt līdzfinansējumu no profesionālām organizācijām vai ekonomikas komitejām, lai ņemtu vērā cenu atšķirības. To varētu pielāgot kvalitatīvu rezervju ieviešanai.

4. Saskaņā ar Komisijas priekšlikumu būtu jāatceļ cukura pievienošana, saldināšana ar Šaptela metodi, saldināšana ar cukuru, ko neiegūst no cukurbietēm un cukurniedrēm. Endogēna saldināšana ar koncentrētu vīnogu misu un rektificētu koncentrētu vīnogu misu būtu jāatļauj, bet jāsamazina, un atbalsts būtu jāatceļ. Pašizmaksas pieaugumu zemas cenas vīniem no ziemeļu ražošanas reģioniem varētu daļēji kompensēt ar atbalstu, ko pārvaldītu valstu līmenī.

5. Reģioniem, uz kuriem attiecas dzeramā spirta destilācija, būtu jābūt tiesībām uz vienotā maksājuma režīmu un daļēju atdalīšanu, lai saglabātu stādījumus un lai saskaņā ar pētījumiem par nepieciešamajām izmaksām varētu vākt zaļas vīnogas.

6. Vajadzētu pastiprināt ražotāju apvienības un nozares organizācijas, tās aktivizēt un piešķirt tām līdzekļus funkciju attīstībai zemākajā līmenī. Izvērtējumā varētu ņemt vērā augļu un dārzu nozares ražotāju apvienību funkcijas un līdzekļus. Tām jo īpaši būtu jānosaka stratēģiski mērķi: uzņēmumu apvienošanās, asociācijas, partnerības, kritiskā lieluma meklējumi un komerciālās attīstības, tirdzniecības zīmju veidošanas un reklāmas projekti.

7. Iepriekšminēto iemeslu dēļ nešķiet, ka būtu jāmaina noteikumi par etiķetēm; pašreizējā regulējumā pastāv noteikta rīcības brīvība. Nevajag likvidēt norādes par reģionu galda vīniem bez ģeogrāfiskās norādes. Šādam pielāgojumam pietiek ar lauku vīnu (vins de pays) lielajām ģeogrāfiskajām teritorijām.

8. Vīnogu misas importam no trešām valstīm ir arī turpmāk jābūt aizliegtam vīna definīcijas dēļ – produkts, kas iegūts, pārstrādājot svaigas vīnogas –, kā arī izsekojamības problēmu, krāpšanas riska un tirgus līdzsvara dēļ.

SINTEŻI

Dan l-istudju huwa maħsub biex jikkontribwixxi għad-dibattitu parlamentari bi twegiba għall-proposta għal riforma ta' l-organizzazzjoni komuni tas-suq ta' l-inbid (COM inbid) mill-Kummissjoni tal-Komunitajiet Ewropej. L-istudju jindirizza erba' premessi tal-Parlament: (1) sinteżi qasira tas-sitwazzjoni tas-suq ta' l-inbid fl-Ewropa b'25 Membru matul dawn l-aħħar sitt snin, (2) evalwazzjoni tad-difetti tal-mekkaniżmi tas-COM attwali, (3) analizi kritika tal-proposti tal-Kummissjoni u (4) proposti konkreti għar-riforma tas-COM.

1. Is-sitwazzjoni tas-suq ta' l-inbid

L-analizi tas-sitwazzjoni tas-swieq ta' l-inbid, kemm fl-ivell Ewropew u kemm f'dak dinji, taqbel fil-biċċa kbira tagħha ma' dik tal-Kummissjoni dwar it-tendenzi prinċipali attwali. Madankollu aħna enfasizzajna xi punti fejn hemm xi divergenzi rigward evalwazzjoni ta' ċerti tendenzi u n-nuqqas ta' attenzjoni partikulari għal mekkaniżmi tas-suq li jikkawżawhom, rigward is-segmentazzjoni ta' dawn is-swieq skond l-origini tal-pajjiż, skond il-kategorija u skond il-prezz, u rigward id-diversità kbira tal-flussi ta' negozju, kemm dawk interni fl-Ewropa u kemm dawk bejn l-Ewropa u l-bqija tad-dinja.

Fil-livell tal-potenzjal tal-produzzjoni, l-Ewropa kienet qaċċtet id-dwieli tagħha matul is-snin tmenin u s-snin disgħin filwaqt li d-dinja ġdida kienet qed thawwel. Is-COM ġdid ta' l-1999 reġġa' lura din it-tendenza, imma malajr sab ruħu kkonfrontat bi produzzjoni żejda u bi tkabbir illeċitu ta' dwieli. B'reazzjoni għal kriżi li sa ċertu punt kienet ta' natura ċiklika, l-Ewropa reġġet bdiet mewġa oħra ta' tqacċiet ta' dwieli.

Il-produzzjoni u l-ammonti li trendi juru varjazzjonijiet kbar li jikkawżaw kriżijiet ċikliċi li jsiru strutturali, kemm minhabba nuqqas ta' kklerjar tas-swieq bid-distillazzjoni fi żmien ta' kriżi, u kemm minhabba n-nuqqas ta' żbokki kkważati minn kompetituri qawwija ħafna. Barra mill-Ewropa l-produzzjoni kompliet tikber ukoll u s-sitwazzjoni attwali għadha effettwata ħafna mill-produzzjoni żejda fid-dinja fl-2004. Minbarra l-aspetti ċikliċi, it-tendenzi ta' l-ammont ta' prodott ivarjaw ħafna skond il-dwieli. Dwieli mifruxin ħafna b'livell baxx ta' produzzjoni qed jiġu kkonvertiti fi dwieli produttivi b'irrigazzjoni u b'varjetajiet ta' dwieli aħjar, u dwieli bi produzzjoni għolja qed jiġu kkonvertiti f'varjetajiet aħjar bi produzzjoni aktar baxxa. Għalhekk l-ammont ta' produzzjoni mid-dwieli jinftiehem tajjeb biss f'termini ta' produttività adattata għall-kunċett doppju ta' produzzjoni-sehem mis-suq.

Ir-rata tal-konsum stabilizzat ruħha frata medja. Hija għadha baxxa fil-pajjiżi produtturi tradizzjonali u għolja fil-pajjiżi konsumistiċi li ma jipproduċux. It-tendenza medja hija kwazi stabbli fl-Ewropa u ftit għolja fl-ivell dinji. Ċerti pajjiżi juru tkabbir eċċezzjonali (ir-Renju Unit u l-Istati Uniti).

Il-kummerċ internazzjonali qed ikompli jikber. Huwa għadu diversifikat u komplimentarju fil-kwalità, fil-kultur u fil-prezz. Il-kummerċ intra-Ewropew għandu rwol essenzjali. Wieħed jista' josserva varjazzjonijiet kbar ħafna bejn is-swieq. Il-kompetizzjoni mal-pajjiżi tad-dinja l-ġdida qiegħda dejjem tihra, l-aktar fuq żewġt iswieq li qed jikbru u li huma kkuntestati ħafna: ir-Renju Unit u l-Istati Uniti. L-esportazzjoni ta' l-Unjoni Ewropea (UE) b'25 ilha tiżdied sa mill-2001 (wara

t-tnaqqis ta' l-2000), imma ż-żieda hija anqas minn dik li hemm fil-pajjiżi tal-bqija tad-dinja. Min-naħa l-oħra, fil-livell tal-valur unitarju, ir-rittmu taż-żieda jaqbeż bi 33% dak tal-pajjiżi li m'humiex fl-UE b'25. Mill-2001 'l hawn, id-differenza telgħet minn 0.4 sa 0.7 USD/litru, imma nofs din iż-żieda hija dovuta għal bidliet fir-rata tal-kambju. Il-kriżi u l-varjazzjonijiet fir-rata tal-kambju kompliet tħarrex il-gwerra tal-prezzijiet.

L-analizi tas-suq dinji tas-COM ta' l-inbid tiffoka direttament fuq il-fatturi ta' kompetizzjoni f'suq li jvarja hafna skond il-pajjiżi u li huwa frammentat f'kull wieħed minnhom. Dawk l-ettari li huma karatterizzati minn surplus ivarjaw skond il-lokalizzazzjoni, l-ammont tal-produzzjoni, in-natura tal-prodotti li jfornu, il-klassifikazzjoni skond l-istandards tar-regolamenti u l-livell tal-prezz fis-suq li għalih ikunu destinati. Ikun kważi miraklu jekk jinstab bilanċ bejn pjanta perenni tajba għall-varjazzjonijiet klimatiċi b'dan il-livell ta' preċiżjoni u bl-għadd ta' partecipanti involuti.

Bejn it-tnaqqis fil-konsum u l-erożjoni ta' l-esportazzjoni ta' l-2003-2005 min-naħa, u l-produzzjoni għolja mill-oħra, id-distillazzjonijiet ma rnexxilhomx jeliminaw biżżejjed l-eċċessi tas-suq. L-analizi tas-surplus tikkonfermalna li natura fakultattiva tad-distillazzjoni waqt kriżi, il-karatturu insuffiċjenti tagħha biex jstimula l-prezzijiet u l-implimentazzjoni tard tagħha ma jippermettilhiex li tilhaq l-iskop li tistabilizza s-suq kif mistenni mis-COM.

2. Evalwazzjoni tan-nuqqasijiet tal-mekkanizmi tas-COM

Ir-riforma tas-COM ta' l-inbid ta' l-1999 zammet l-oġġettivi prinċipali tal-politika agrikola komuni (CAP), filwaqt li mmodifikat "l-għodod" tagħha: it-tneħħija tad-distillazzjoni obbligatorja li kienet tikkontrolla l-provista ta'nbejjed tal-mejda, l-abolizzjoni ta' prezzijiet gwida, l-introduzzjoni ta' distillazzjoni ta' alkoħol għax-xorb, amminuistrazzjoni tajba tal-potenzjal permezz ta' kontroll tal-permessi, rikonoxximent ta' gruppi ta' manifatturi u ta' kumitati ekonomiċi.

L-amministrazzjoni tal-potenzjal tal-produzzjoni saret kwistjoni delikata. L-istrategija sempliċi tas-snin tmenin li jinqalghu d-dwieli m'għadhiex adatta, imma l-amministrazzjoni tal-potenzjal hija influwenzat hafna mill-analizi ta' l-aħħar analizi ċiklika qabel tittiehed id-deċiżjoni. Il-pulitika ta' l-amministrazzjoni tal-potenzjal tal-produzzjoni giet influwenzata minn għadd ta' "stop and go" suċċessivi. Hija ma anticipatx l-effet fuq il-produzzjoni tar-rikonverżjoni tal-kwalità fi Spanja (u probabbli ta' parti min-Nofsinar ta' l-Italja) biż-żiedet fl-ammonti ta' produzzjoni li rriżultaw. Il-mudell tar-rikonverżjoni kien mudell ibbażat fuq pulitika favur il-kwalità assoċjata mar-ammonti ta' produzzjoni iċken li rriżultaw minn varjetajiet aħjar ta' dwieli (mudell tal-Languedoc). Implimentazzjoni simultanja ta' tneħħija definittiva ta' dwieli u ta' rikonverżjoni tat-tip tal-Languedoc aċċelleraw it-tnaqqis tal-produzzjoni. Id-distribuzzjoni ta' permessi godda għal thawwil u r-rikonverżjoni tat-tip Castilla-La Mancha aċċelleraw it-tkabbir tal-provvista.

Skemi ta' distillazzjoni huma għoljin minħabba l-istrutturazzjoni nnifisha tagħhom. L-iskemi huma iżolati minn xulxin u s-suq ta' l-alkoħol ta' l-inbid hu amministratrat mingħajr ma ilha ma ssir ebda reviżjoni tal-prezzijiet tul dawn l-aħħar għoxrin sena. Il-prezz ta' kunsinji ta' l-inbid huwa relatat biss ma' l-i-proċessar tiegħu bħala alkoħol industrijali. Id-distillazzjoni ta' l-alkoħol għax-xorb lahaq l-iskop tiegħu: il-forniment regolari għas-suq ta' l-alkoħol bħala materja prima għall-ispirti. Għalkemm pjuttost baxx, il-prezz ta' l-inbid għad-distillazzjoni ta' l-alkoħol għax-xorb iservi ta' bażi għall-prezz u jirrapreżenta suq sigur għal għadd ta' produttori ta' nbejjed għall-mejda. L-alkoħol

pproduċut huwa għalhekk komplessivament eċċessiv u n-negozju tiegħu ma jiġix immaniġġjat għaliex il-bilanċ ma jintlaħaq jekk mhux billi jithalla għal użu industrijali bi prezz baxx. Id-distillazzjoni minhabba krizijiet isir rikors għaliha b'mod irregolari hafna. Din tirrapreżenta l-uniku metodu ta' interventzjoni sinifikattiva f'każ ta' kriżi gravi, imma l-użu ta' dan il-metodu għandu l-problema ta' prezzijiet baxxi (sabiex ma jservux ta' incensiv) u prezzijiet standard, ikunu xi jkunu l-pajjiżi u l-kwalità ta' l-inbejjed. Barra minn hekk, il-partecipazzjoni hi volontarja u għalhekk suxxettibbli għal "free riding". Hija għalja għaliex hija mitluqa għall-alkohol industrijali.

Għajna għall-użu ta' l-għened magħsur qabel ma jehmer u jsir inbid u l-konċentrat rettifikat ta' dan il-prodott hija ġustifikata mill-ħtieġa li tiġi rrispettata "ir-regola unika" li jingħata kumpens għad-differenza fl-ispiza ta' l-arrikkament bejn il-metodi, ir-regjuni u l-produtturi, kemm jekk ikunu awtorizzati biex jużawhom, kemm jekk le. Tekniki ta' arrikkament jiffavorixxu ammonti akbar ta' produzzjoni, imma l-ħtieġa li jkun hemm metodu biex jagħmel tajjeb għall-varjazzjonijiet fil-klimi ma tistax tiġi injurata. L-impatt fuq il-volumi huwa differenti għall-metodu sottrattivi (MC, MCR) u għall-metodu addittivi (saccharose).

Il-prattiki tal-produzzjoni ta' l-inbid huma determinanti għall-kompetizzjoni mal-pajjiżi tad-dinja ġdida minhabba l-impatt li dawn għandhom fuq l-ispiza. L-argumenti miġjuba miż-żewġ gruppi tal-prajjiżi produtturi huma t-tnejn aċċettabbli. Għalkemm johorġu bosta aspetti mid-dibattiti tekniċi, wiehed ikollu jagħraf li dan huwa pjuttost konfront bejn żewġ "filosofiji ta' prodott".

Komplessivament, ċerta kritika tas-COM ta' l-inbid li tressqet mill-istudji Innova u d-dokumenti tal-Kummissjoni jolqtu aktar l-arranġamenti dwar implimentazzjoni ta' miżuri milli l-mekkaniżmi nnifishom tas-COM attwali: (1) Il-problema mhix l-introduzzjoni tal-premiums għat-tneħħija tad-dwieli jew għar-rikonverzjoni kwalitativa, imma l-użu eċċessiv jew insuffiċjenti tagħhom, jew ukoll li ma jingħatax każ bizzejjed tal-konsegwenzi tad-deċiżjonijiet li jittiehdu bħal fil-każ taż-żieda fl-ammont tal-produzzjoni f'Castilla-La Mancha u fin-Nofsinar ta' l-Italja. (2) Hekk ukoll, in-nuqqas ta' kklerjar tas-swieq iħalli l-problema ta' surplus tal-provvista li jfisser li ma jkunx jista' jerġa' jiġi stabbilit bilanċ bejn il-prezz u d-dhul. (3) L-effikacità u l-ispiza tad-distillazzjonijiet huma riżultat ta' l-għażla politika ekonomika li tkun tteħdet qabel, jiġifieri l-forniment tas-suq ta' l-alkohol f'ċertu livell ta' kwantità u bil-prezz iffissat.

Evalwazzjoni tan-nuqqasijiet tal-mekkaniżmi tas-COM trid pjuttost titqiegħed fil-perspettiva ta' l-adazzjoni tal-mekkaniżmi: (1) kemm rigward bidla fl-iskopijiet tal-politika agrikola komuni jew dik ta' l-inbid ((ambjent, obbligi mal-WTO, l-iżvilupp rurali). (2) kemm rigward obbligi baġitarji (tnaqqis fl-ispiza, id-dhul ta' Stati Membri godda). (3) kemm rigward l-iżviluppi fil-kompetizzjoni dinjija bid-dominanza tal-pajjiżi tad-dinja ġdida. Fil-fatt jidhrilna li huwa diffiċli li wiehed ikompli bil-mekkaniżmi tradizzjonali ta' interventzjonijiet fis-suq bil-kontroll tal-provvista meta prattikament m'għadhomx jezistu ostakli tariffarji għall-iskambji kummerċjali. Fil-pjan ta' riforma attwali jidhrilna li huwa essenzjali li jifasslu u jiġu prijoritizzati b'mod ċar l-iskopijiet u r-riżorsi qabel ma jitneħħa xi strument eżistenti.

3. Evalwazzjoni kritika tal-proposti tal-Kummissjoni.

It-tneħħija massiva ta' dwieli bla diskriminazzjoni, hekk kif inhi proposta, hija kkritikata għal bosta raġunijiet: ma hix effiċjenti fl-Ewropa miftuħa għall-kummerċ dinji u s-sinjal li tagħti lill-

kompetituri huwa kontraproductiv. Dan l-approċċ huwa totalment kontradittorju għall-politika ta' dawn l-aħħar seba' snin għal dan il-qasam u jittraskura l-problema tat-tkabbir illeċitu ta' dwieli. It-tneħħija ta' dwieli tidher bħala l-unika possibilità ta' soluzzjoni għal futur qarib għall-produtturi li jinsabu f'diffikultà. Issir din l-għażla aktar minhabba l-attitudni ta' reżistenza għall-kriżi milli għal raġunijiet ta' ammont ta' produzzjoni mistennija. Din il-proposta tinjora l-istrategġiji żviluppanti mill-produtturi li jirrikorru għaliha. It-tneħħija tad-dwieli tffisser ukoll li tkun qed tinqered kultura ekoloġika li tgħin biex titkattar il-kultivazzjoni u li għaliha m'hemmx sostitut, u f'reġjuni li se jkomplu jiddizertifikaw ruħhom, li huwa kontra l-għanijiet tal-PAC.

Il-permessi għall-kultivazzjoni jirrapreżentaw l-istrument prinċipali ta' politika bis-sens għal żvilupp settorjali. Kemm dan jiġi jiswa finanzjarjament u l-argument dwar l-ekonomiji u l-iskala tagħhom huma dgħajfa meta mqabbla mal-volatilità tas-swieq u mad-dislokazzjonijiet settorjali li jirriżultaw minnhom. It-tneħħija tal-permessi għall-kultivazzjoni iwasslu għar-rislokazzjoni tad-dwieli, l-iżvilupp ta' impriżi kbar li kapaċi jimmobilizzaw kapital, il-holqien fi żmien qasir ta' eċċessi ta' ammonti ta' produzzjoni u problemi ta' koordinazzjoni bejn QWpsr assoċjati ma' zona speċifika u l-kategoriji l-oħra ta' l-inbid.

It-tneħħija tal-permessi għall-kultivazzjoni tikkontradixxi wkoll id-deċiżjoni li ttiehdet qabel li jitneħħew 400,000 ettaru ta' dwieli sabiex tiġi bbilancjata l-provvista. Hekk kif jiġu liberalizzati, l-ikkultivar se jżied u se jinholqu eċċessi fil-provvista. B'hekk se jkun nħlew sentejn ta' baġit għall-COM ta' l-inbid

Is-suq ta' l-alkoħol assoċjat mad-distillazzjonijiet huwa suq totalment ikkontrollat: il-prezzijiet imħallsa lill-produtturi huma f'fissati bir-regolamenti, kif inhuma wkoll il-margini ta' distillazzjoni u l-"prezz aċċettabbli" tas-suq. Billi jidher li jkun diffiċli li ma jiġux koperti l-ispejjeż tad-distillazzjoni, il-baġit jista' jkun determinat miż-żewġ varjabilitajiet l-oħra il-prezz li jithallas u l-prezz kemm jinbiegħ l-alkoħol. Pereżempju, in-nefqa għad-distillazzjoni ta' l-alkoħol għax-xorb tista' tinqasam fi tnejn u jinghata "kumpens" permezz ta' għajjuna diretta.

Il-bicca l-kbira ta' l-alkoħol mill-inbid huwa sostitwibbli. l-għażla tad-definizzjoni u tad-destinazzjoni tiddetermina l-benefiċjarju/i tal-mekkaniżmu. Jista' għalhekk ikun hemm riskju għall-kategoriji riġidi li għamel ir-regolament. Pereżempju, il-provvisti ta' l-inbid jistgħu jintużaw għall-alkoħol għax-xorb. F'dan il-każ l-attività ta' distillazzjoni tista' ssir fi Franza. Il-produzzjoni ta' l-alkoħol mid-distillazzjoni kif jistipula l-Artikolu 29 (distillazzjoni ta' alkoħol għax-xorb) tkun għalhekk trid titnaqqas bl-istess ammont.

Il-funzjonijiet ambjentali ma tqisux: l-irwol tad-distilleriji jrid jiġi evalwat ukoll rigward dan is-servizz ambjentali li jservi għat-tnaqqis ta' tniġġis. Il-funzjonijiet rigward enerġija f'termini ta' politika għall-bioethanol u l-produzzjoni ta' l-alkoħol għall-juwil jisthoqqilhom evalwazzjoni addizzjonali.

Is-settur ta' l-inbid ma tantx jista' jgħaddi mingħajr mekkaniżmu regolatorju meta wiehed iqis il-volatilità tar-rati ta' l-annati minhabba varjazzjonijiet ta' l-ghelejjel u l-inelasticità tad-domanda. L-implimentazzjoni ta' distillazzjoni minhabba kriżi tista' titjib u l-ispejjeż jitnaqqsu fil-qafas ta' armonizzazzjoni ta' żewġ COMs, dak ta' l-inbid u dak ta' l-alkoħol għax-xorb. Id-dispożizzjonijiet dettaljati tar-regolament jistgħu jsiru flivell reġjunali u jiġu limitati fil-kuntest ta' approprijazzjonijiet nazzjonali. Jistgħu jiġu introdotti stabbilizzaturi tad-dhul finanzjarju.

Ahna naqblu ma' l-opinjoni tal-Kummissjoni dwar l-arrikament, filwaqt li nikkunsidraw xorta waħda l-possibiltà ta' kumpens eventwali minħabba l-ġholi ta' l-ispejjeż għad-dwieli li l-prodott tagħhom jġibu prezz baxx fl-Ewropa tat-Tramuntana. Din id-deċiżjoni tista' tpoġġi lill-Ewropa f'pożizzjoni b'saħħitha fin-neguzjati mal-pajjiżi tad-dinja l-ġdida dwar ir-regolamenti u l-prattika tal-produzzjoni ta' l-inbejjed

4. Analizi addizzjonali u proposti konkreti għar-riforma tas-COM

Il-pajjiżi tad-dinja l-ġdida invadew is-suq Ingliz, l-aktar fit-taqsimha tas-suq ta' l-iprem inbejjed, bl-izvilupp ta' dwieli żagħżagħ b'potenzjal għoli għall-produzzjoni u b'orjentazzjoni għal varjetajiet ta' għeneb aromatiku li jippermetti li ċerti impriżi ta' daqs kbir hafna jqiegħdu fis-suq inbejjed b'relazzjoni tajba bejn il-prezz u l-kwalità, ibbażati fuq il-varjetà ta' l-għenba u fuq it-tikketti li għandhom l-appoġġ ta' finanzjamenti ġiganteski għar-relazzjonijiet pubbliċi u r-rikmar. Dawn issa jiddominaw iċ-ċirkwit "off trade". Barra minn hekk huma jikkontrollaw totalment il-katina ta' provvista, il-kontroll tal-kwalità u ta' l-innovazzjoni kummerċjali, filwaqt li jgawdu minn pożizzjoni qawwija fost id-distributori l-kbar.

Is-settur Awstraljan tat-produzzjoni ta' l-inbid għaddej minn krizi ta' produzzjoni eċċessiva li qatt ma ra bħalha qabel. Din il-produzzjoni eċċessiva hija dovuta għal żewġ raġunijiet: il-kultivazzjoni eċċessiva b'incitivi fiskali mill-bdiewa u mill-investituri f'perjodu ewforiku u l-għelejjel abundanti hafna ta' l-2004. Il-krizi ta' produzzjoni eċċessiva jibbenefikaw minnha l-konsumaturi li jistgħu jixtru nbejjed bi prezz dejjem irħas, il-katini ta' distributori kbar li japprofittaw ruħhom mid-daqs tagħhom biex ikabbru l-margni ta' qligħ u l-impriżi kbar tal-produzzjoni ta' l-inbid li japprofittaw ruħhom mill-offerta eċċessiva ta' għeneb biex jinnegozjaw rati ta' xiri dejjem aktar irħas. It-telliefa f'din il-krizi huma l-kultivaturi indipendenti li ma jsibux xerrejja għall-għeneb tagħhom jew li jaraw jonqos il-margni ta' qligħ tagħhom minħabba l-prezzijiet baxxi. Kwantità kbira ta' għeneb jibqa' ma jingabarx. Bosta huma daww li jfallu. L-unika politika Awstraljan għall-inbid tikkonsisti fil-promozzjoni ta' nbejjed Awstraljani f'pajjiżhom stess imma wkoll, u speċjalment, barra mill-pajjiż.

Parti kbira tas-suq dinji ta' l-inbid hija ddominata minn oligopolia periferika li l-biċċa ta' l-impriżi tagħha jinsabu fid-dinja l-ġdida. Il-kompetizzjoni qiegħda tkun dejjem aktar qawwija 'l isfel fl-iskala ta' produzzjoni u ta' distribuzzjoni tas-settur. L-espansjoni u l-gwadann tal-kompetittività ta' l-impriżi dinjija ta' l-inbid il-kbar matul dawn l-aħħar ħamsa u għoxrin sena strahu fuq mewġa ta' inkorporazzjonijiet u akkwizizzjonijiet bl-iskop ta' razzjonalizzazzjoni tal-produzzjoni u l-izvilupp ta' tikketti. Id-daqs kruċjali tagħhom jipprovdihom vantaġġi kompetittivi kbar fis-swieq l-aktar imfittxija li huma r-Renju Unit u l-Istati Uniti.

L-esperjenza miksuba mit-twaqqif ta' organizzazzjonijiet ta' produttori fis-settur tal-frott u l-ħaxix tista' tgħin biex tiċċara l-pjanijiet għas-settur ta' l-inbid. Ahna nixtiequ għalhekk niffukaw fuq kemm hija bżonjuża l-organizzazzjoni ta' produttori fi gruppi u l-arranġamenti dettaljati għall-amministrazzjoni tal-fondi operazzjonali. B'mod partikulari hawnhekk nistgħu naraw partecipaazzjoni kongunta ta' fondi Ewropej u fondi tal-produttori li timplika responsabbiltà reċiproka akbar, u l-possibiltà li tiġi defnita lista ta' azzjonijiet xierqa li jkun jistgħu jittieħdu fis-settur ta' l-inbid. Parti kbira minn dawn l-azzjonijiet jistgħu diġà jinbdew minn issa.

Interventi fis-suq jistgħu jsiru fil-livell aktar għoli tal-kumitati ekonomiċi li, minbarra minn regolamenti dwar kwalità, jistgħu jimplementaw ukoll regolamentazzjoni diċentralizzata ta' l-offerta permezz ta' miżuri kollettivi organizzati biex jiffisaw r-riżervi u l-finanzjament kollettiv.

Ahna naqblu ma' l-opinjoni tal-Kummissjoni dwar l-impossibiltà ta' applikazzjoni generalizzata u uniformi tal-kunċett ta' għajnuna bla rbit (decoupling), madankollu għandu jkun possibbli li dan il-mekkaniżmu jintuża b'mod aktar limitat u ffukat. Għajnuna minghajr irbit dwar l-użu tagħha, implimentata f'regjun omogenju li l-biċċa kbira tal-prodotti tiegħu jkunu ta' l-istess natura u li jinbiegħu bl-istess prezz (pereżempju, id-distillazzjoni ta' l-alkoħol għax-xorb) u li jissodisfa wkoll kriterji ta' l-iżvilupp rurali, ħarsien ta' l-ambjent, fatturi speċifiċi tal-pajsaġġ u nuqqas ta' alternativi għall-produzzjoni, tista' tiġi implimentata fi hdan il-qafas ta' l-iskema ta' pagament uniku minghajr l-iżvantaġġi ta' l-applikazzjoni generalizzata.

Proposti li jirriżultaw mill-analiżi preċedenti:

1. Billi t-tqaċċit indiskrimat u globali mhux effikaċi, jeħtieġ li tqaċċit bi skop preċiż u ddifferenzjat jibqa' jinżamm skond strateġiji li huma kemm ekonomiċi (varjetà ta' dwieli, rendiment ta' produzzjoni) kif ukoll soċjali (bdiewa li jinsabu f'diffikultà, pjanijiet għall-abbandon ta' l-attività, nuqqas ta' suċċessjoni). Dan it-tqaċċit ta' dwieli għandu jkun għalhekk progressiv, kontrollat u limitat, u kontinwament evalwat pass pass waqt l-implimentazzjoni. Meta mqabbel mat-2 xenarju, dan iwassal għal baġit aktar ekonomiku u li jippermetti r-ridistribuzzjoni għal miżuri oħrajn.

2. Il-kontroll tal-permessi għall-kultivazzjoni għandu jinżamm biex iservi ta' gwida għall-pulitika. Madankollu dawn għandhom ikunu hafna anqas imxekkla billi jiġu organizzati aħjar l-attribuzzjonijiet, l-iskambji u t-transfer tal-permessi. L-implimentazzjoni ta' miżuri ta' riżerva jistgħu jiġu evalwati u adattati skond il-każ biex isolvu fejn ma jkunux qed jaħdmu kif suppost. B'korollarju ta' dan, il-kultivazzjoni illeċita għandha tiġi kkontrollata, b'mod partikulari permezz tas-sistemi ta' kontroll implimentati mill-CAP il-ġdida. L-amministrazzjoni tal-potenzjal tal-produzzjoni tista' ssehh fil-livell reġjunali minn ministeru reġjunali, minn organu interprofessjonali jew minn kumitat ekonomiku, skond l-figuri tal-bilanċ tas-suq permezz ta' definizzjoni tal-limiti massimi u permezz ta' arbitraġġ nazzjonali u Ewropew.

3. Is-sistema ta' distillazzjoni għandha tiġi riveduta, kemm fit-totalità tagħha u kemm skond kull kategorija. Is-sistema tal-prezz tal-bejgħ għandha tiġi riveduta fl-interess tat-tnaqqis tal-piż fiskali u ta' l-orjentazzjoni lejn is-suq. Għandha terġa' ssir definizzjoni tal-prodotti kollha ta' l-alkoħol u ta' l-iżvilupp ta' żbokki potenzjali għas-suq. Għandha ssir reviżjoni li tgħolli l-prezz tal-bejgħ ta' l-alkoħol mill-inbid. Is-suq kollu ta' l-alkoħol għandu jiġi aġġornat fil-komponenti varji tiegħu kollha: alkoħol għax-xorb, alkoħol mill-karfa ta' l-għeneb magħsur, żbokki industrijali (karburazzjoni) skond l-oġettivi ambjentali (tnaqqis ta' tniġġiż, fjuwil mill-alkoħol) u l-oġettivi dwar l-enerġija (bidliet fit-taxxi). Id-distillazzjoni preventiva tista' tirċievi kumpens minhabba l-funzjoni ambjentali tagħha fiha nnfisha. Għandha ssir evalwazzjoni tal-prattika ta' l-użu tal-karfa mhux proċessata ta' l-għeneb bħala kompost u tat-tixrid tal-fond skartat ta' l-inbid. Jista' jkun hemm roħs fil-prezz tad-distillazzjoni ta' l-alkoħol għax-xorb billi dan ikun kumpensat minn għajnuna diretta li ma tkunx għal kollox mahlula minn irbit dwar l-użu tagħha. Id-distillazzjoni ta' l-inbid bi skop doppju m'għadx hemm lok għaliha llum; postha ttiehed mill-allokazzjonijiet ta' plots (Plan Zolta). Għalhekk din għandha titwaqqaf. Id-distillazzjoni minhabba krizijiet għandha titkompla imma l-implimentazzjoni għandha tkun aħjar. Hija għandha tkun mmexxija flivell reġjunali bl-

iskop li tibbilanċja s-suq u għandha tkun tista' tassumi dimensjonijj obbligatorja fuq kriterji differenzjali. Hija għandha tkun tista' tiġi ffinanzjata minn organi interprofessjonali jew kumitati ekonomiċi sabiex jingħata każ tad-differenzjali tal-prezz. Hija tista' tiġi allinjata mat-twaqqif ta' riżervi kwalitattivi.

4. Skond il-proposta tal-Kummissjoni l-użu taz-zokkor, ix-Chaptalizzazzjoni, l-arrikkiment permezz ta' zokkor esoġenu tal-pitravi jew tal-kannamieli għandu jitwaqqaf. L-arrikkiment endoġenu permezz ta' konċentrat ta' għeneb magħsur qabel ma jehmer u permezz ta' konċentrati rettifikati għandu jkun permess iżda jrid jonqos; l-għajjnuna finanzjarja għandha titwaqqaf. Iż-zieda fil-ispiza tal-produzzjoni ta' nbejjed bi prezz irħis tar-reġjuni produttori tat-Tramuntana tista' tiġi parzjalment ikkumpensata minn għajjnuna amministrata fi hdan pakketti nazzjonali.

5. Ir-reġjuni interessati fid-distillazzjoni ta' l-alkoħol għax-xorb jeħtieġ li jkunu jistgħu jkunu eliġibbli għall-iskema ta' pagamenti waħdanin u ta' pagamenti bi rbit parzjali biex ikopru l-pjanti u jibbenefikaw, skond studji dwar l-ispejjeż li jridu jsiru, minn għajjnuna għal hśad ta' għeneb mhux misjur.

6. L-għaqdiet ta' produttori u ta' l-organizzazzjonijiet settorjali jridu jissahħu, jerggħu jibdeu jiffunzjonaw u jingħatawllhom mezz finanzjarji biex jiżviluppaw l-attivitajiet aħharin fil-proċessi tas-settur. Din il-bidla tista' tispira ruħha minn funzjonijiet u riżorsi ta' organizzazzjonijiet ta' produttori oħrajn bħal dawk tal-frott u l-ħaxix. B'mod partikolari, huma jridu jkunu ffukati fuq skopijiet strateġiċi: akkwizizzjonijiet, raggrupamenti, assoċjazzjonijiet, partnerships, riċerka dwar daqs kritiku u proġetti ta' żvilupp kummerċjali, ħolqien ta' tikketti u promozzjoni.

7. Ir-regoli dwar l-ittikkettjar ma' jidhirx li hemm bżonn jinbidlu għar-raġunijiet li diġà ssemew; hemm lok biżżejjed għal manuvrar fi hdan il-qafas tar-regolamentazzjoni attwali. Ma hemmx bżonn li jitneħħew referenzi għal distretti speċifiċi għall-inbejjed għal mejda mingħajr indikazzjoni geografika. Zoni vasti geografici ta' riferenza għal inbejjed lokali huma biżżejjed għal dan l-aġġustament.

8. Għandha tibqa' pprojbita l-importazzjoni minn pajjiżi terzi ta' għeneb magħsur qabel jehmer minħabba n-natura stess tad-definizzjoni ta' x'inhu nbid, prodott magħmul mill-ipproċessar ta' għeneb frisk, u minħabba l-problema ta' l-identifikazzjoni ta' l-orijini, ir-riskju ta' frodi u l-istabbiltà tas-suq.

SAMENVATTING

Deze studie dient als bijdrage aan het parlementaire debat, dat zal plaatsvinden als antwoord op het door de Commissie van de Europese Gemeenschappen ingediende voorstel ter hervorming van de communautaire organisatie van de wijnsector (GMO voor wijn). De studie geeft antwoord op vier vragen van het Parlement: (1) een korte samenvatting van de wijnmarktsituatie in Europa-25 gedurende de afgelopen zes jaren, (2) een evaluatie van de tekortkomingen van de mechanismen van de huidige GMO, (3) een kritische analyse van de voorstellen van de Commissie en (4) concrete voorstellen voor hervorming van de GMO.

1. Situatie van de wijnmarkt

De analyse van de wijnmarkt betreffende de huidige tendensen zowel op Europees als op internationaal niveau komt grotendeels overeen met de analyse van de Commissie. Wij hebben echter de nadruk gelegd op de afwijkende punten ten aanzien van de waardering van bepaalde ontwikkelingen en het onvoldoende rekening houden met de onderliggende marktmechanismen, met de segmentatie van deze markten per land van oorsprong, per categorie en per prijs, alsmede met de grote heterogeniteit van in- en uitvoer zowel binnen Europa als tussen Europa en de rest van de wereld.

Op het gebied van productiepotentieel heeft Europa in de jaren tachtig en negentig haar wijngaarden geroid terwijl tegelijkertijd in de nieuwe wereld werd aangeplant. Hoewel de nieuwe GMO uit 1999 deze tendens heeft gekeerd, werd men al snel geconfronteerd met overproductie en illegale aanplant. Deze crisis, deels conjunctureel van aard, heeft geleid tot een nieuwe golf van rooiingen.

De productie en rendementen zijn aan sterke schommelingen onderhevig en leiden tot een conjuncturele crisis die structureel wordt, enerzijds doordat crisisdistillatie niet leidt tot voldoende herstel van het marktevenwicht en anderzijds door de sterke concurrentie waardoor de groeimogelijkheden van de afzetmarkten worden beperkt. Ook buiten Europa is de productie toegenomen. Daarnaast zijn de gevolgen van de internationale overproductie uit 2004 nog steeds merkbaar. Los van de conjunctuur, vertonen de tendensen en rendementen van de verschillende wijngaarden contrasten. De extensieve, laag renderende wijngaarden schakelen om naar productieve, geïrrigeerde wijnstokken, naar druivenrassen die de kwaliteit van de wijn verbeteren en de zeer productieve wijnstokken schakelen om naar druivenrassen die de kwaliteit van de wijn verbeteren maar een lager rendement hebben. Dit betekent dat de opbrengst van de druivenstokken alleen van belang is wanneer de productiviteit wordt aangepast aan de combinatie product-marktsegment.

Het verbruik is gemiddeld genomen stabiel gebleven. In de traditionele productielanden is het verbruik verder gedaald en in de niet-producerende en consumerende landen is het verbruik toegenomen. In Europa is het verbruik nagenoeg stabiel, op internationaal niveau is het verbruik licht gestegen. In sommige landen vertoont het verbruik een uitzonderlijke stijging (Verenigd Koninkrijk, Verenigde Staten).

De in- en uitvoer blijven een stijgende lijn vertonen en blijven zeer gediversifieerd en complementair ten aanzien van de kwaliteit, kleur en prijs. De in- en uitvoer binnen Europa spelen een essentiële rol. De markten onderling vertonen grote verschillen. Concurrentie met landen uit de nieuwe wereld is hoofdzakelijk sterk merkbaar in het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten: twee groeiemarkten waar de concurrentie zeer sterk is.

De uitvoer van de Europese Unie (EU)-25 neemt sinds 2001 toe (na de daling van 2000) maar de groei blijft achter bij de landen in de rest van de wereld. De eenheidswaarde ligt daarentegen 33% hoger dan de landen buiten de EU-25. Sinds 2001 is het verschil gestegen van 0,4 USD/l naar 0,7 USD/l. Wisselkoersschommelingen verklaren echter de helft van dit verschilbedrag. De crisis en wisselkoersschommelingen hebben de prijzenoorlog op de spits gedreven.

Bij de analyse van de internationale wijnmarkt in het kader van de GMO voor wijn wordt direct de aandacht gevestigd op de concurrentiefactoren in zeer gedifferentieerde markten, die ieder afzonderlijk worden gekenmerkt door een sterke segmentatie. De geografische ligging, het rendement, de aard van de geleverde producten, de reglementaire indeling alsmede het prijspeil op de markt waarvoor de producten zijn bestemd, zullen bepalend zijn voor de hectaren die te maken krijgen met overschotten. Het zou een wonder zijn wanneer er een optimum wordt gevonden voor een overblijvende plant die gevoelig is voor klimaatschommelingen, waarbij exact aan al deze eigenschappen wordt voldaan en waarbij bovendien een groot aantal partijen is betrokken.

Door het dalende verbruik en dalende uitvoer tussen 2003-2005 enerzijds en de grote productie anderzijds hebben distillaties de overtollige productie niet voldoende kunnen elimineren. De analyse van de overtollige productie bevestigt dat het facultatieve karakter van crisisdistillatie, onvoldoende prijsstimulans en de late uitvoering van de crisisdistillatie een belemmering vormen voor de verwezenlijking van de doelstelling van de GMO, namelijk herstel van het marktevenwicht.

2. Evaluatie van tekortkomingen van de werkingsmechanismen van de GMO

De hervorming van de GMO voor wijn uit 1999 heeft de belangrijkste doelstellingen van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid gehandhaafd. De GMO maakt alleen gebruik van afwijkende instrumenten, zoals afschaffing van de verplichte distillatie die de rendementen van tafelwijnen bewaakte, afschaffing van de richtprijs, invoering van distillatie tot drinkalcohol, nauwkeurig beheer van het potentieel door het toewijzen van rechten alsmede erkenning van producentenorganisaties en economische comités.

Het beheer van het productiepotentieel is delicaat geworden. De strategie in de jaren tachtig die gericht was op het eenvoudig rooien van wijngaarden voldoet niet meer, maar het beheer van het productiepotentieel wordt sterk bepaald door de conjunctuuranalyses die voorafgaan aan het besluit. Het beleid met betrekking tot het beheer van het productiepotentieel werd gekenmerkt door een opeenvolging van "stop and go's". Er is niet geanticipeerd op de effecten op de productie van de kwalitatieve omschakeling van Spaanse wijngaarden (en waarschijnlijk een gedeelte van Zuid-Italië) en de hieruit voortgekomen rendementstoename. Het omschakelingsmodel was gebaseerd op een kwaliteitsbeleid gekoppeld aan lagere rendementen door gebruik van druivenrassen die de kwaliteit van de wijn verbeteren (Languedoc-model). Definitieve rooing en gelijktijdige omschakeling volgens het Languedoc-model hebben geleid tot een versnelde daling van de

productie. Door het toekennen van nieuwe-aanplantrechten en de omschakeling volgens het Castilla-La Mancha model is het aanbod in versneld tempo toegenomen.

De distillatieregelingen zijn kostbaar, wat het gevolg is van de opzet van de regelingen zelf. De regelingen kennen een strikte indeling en de afzet voor uit wijn gestookte alcohol wordt volledig geleid. De laatste twintig jaar heeft er geen prijsaanpassing plaatsgevonden. De kosten van de geleverde wijnbouwproducten worden enkel gerelateerd aan de afzetwaarde van de alcohol uit wijnbouwproducten voor industrieel gebruik. De doelstellingen betreffende de distillatie tot drinkalcohol, te weten regelmatige bevoorrading van de markt met alcohol voor gebruik bij de bereiding van geestrijke dranken, zijn gerealiseerd. Ondanks de lage prijs die producenten ontvangen voor de wijn die zij aanbieden voor distillatie tot drinkalcohol, functioneert deze als een bodemprijs en stelt de afzet veilig voor een groot aantal producenten van tafelwijnen.

De geproduceerde alcohol is dus over het geheel genomen overtollig en deze markt wordt niet geleid omdat het evenwicht immers alleen wordt bereikt door middel van "afvoer" naar industriële gebruiksvormen tegen lage prijzen. Crisisdistillatie wordt op zeer onregelmatige wijze ingezet. Het is het enige interventiemiddel van betekenis in geval van ernstige marktverstoringen. Door de lage prijs (geen stimulerende werking) en de uniforme toepassing ongeacht het land van oorsprong en de kwaliteit van de wijnen wordt er echter weinig gebruik van gemaakt. Daarnaast leidt het facultatieve karakter tot "free riding". De steunregeling kost veel geld vanwege de "afvoer" naar de industrie.

De steunregelingen voor het gebruik van geconcentreerde most en gerectificeerde geconcentreerde most zijn gerechtvaardigd uit hoofde van "één wet" die als doel heeft het verschil te compenseren van de kosten van verrijking tussen de verschillende methoden, regio's en producenten, die al dan niet gerechtigd zijn gebruik te maken van de steunregelingen. Dankzij de verrijkingmogelijkheden wordt er een hoger rendement verkregen. De noodzaak van een methode die klimatologische wisselvalligheden corrigeert mag echter niet uit oog worden verloren. De effectwerking op de volumes is afhankelijk van de toegepaste methode: de onttrekkingsmethode (geconcentreerde most, gerectificeerde geconcentreerde most) of de methode waarbij sacharose wordt toegevoegd.

De kosten van de wijnbereidingsprocédés vormen een sleutelement in de concurrentie met de landen uit de nieuwe wereld. Beide groepen van producerende landen hebben geldige argumenten. Hoewel technische debatten talrijke aspecten naar voren hebben gebracht, moeten we constateren dat het eerder gaat om twee productfilosofieën die met elkaar botsen.

Uit het onderzoek van Innova en uit documenten van de Commissie zijn een aantal punten van kritiek op de GMO naar voren gekomen. Globaal gesproken heeft de kritiek eerder betrekking op de wijze van uitvoering van de maatregelen dan op de eigenlijke mechanismen van de bestaande GMO: (1) niet de instelling van rooipremies of de kwalitatieve omschakeling zorgt voor problemen maar het feit dat deze te vaak of onvoldoende ingezet worden of dat er onvoldoende rekening wordt gehouden met de gevolgen van genomen besluiten als bijvoorbeeld in het geval van de rendementsverbetering in Castilla-La Mancha en in Zuid-Italië, (2) ook het uitgebleven herstel van het marktevenwicht heeft geleid tot een overschot waardoor herstel van het prijs- en inkomstenevenwicht uitblijft, (3) de doeltreffendheid en kosten van de distillatieregeling zijn het gevolg van eerder gemaakte economisch politieke keuzen, te weten de markt bevoorraden met een vaste hoeveelheid alcohol tegen een vaste prijs.

De analyse van het gebrekkig functioneren van de GMO dient zich vooral te richten op aanpassing van de mechanismen: (1) ofwel aanpassing aan de doelstellingen van het gemeenschappelijk landbouw- of wijnbouwbeleid (milieu, verplichtingen in het kader van de Wereld Handelsorganisatie, plattelandontwikkeling, (2) ofwel aanpassing aan de nieuwe begrotingsverplichtingen (kostenbesparingen, toetreding nieuwe lidstaten), (3) ofwel aanpassing aan de ontwikkeling van de internationale concurrentie waarin landen uit de nieuwe wereld een dominante rol spelen. Terwijl in- en uitvoer nauwelijks nog worden gehinderd door tarifaire barrières, lijkt het ons namelijk niet realistisch de klassieke marktinterventiemechanismen ter regulering van het aanbod te handhaven. Het lijkt ons in het huidige hervormingsproject van essentieel belang de doelstellingen en middelen duidelijk en hiërarchisch vast te stellen alvorens het ene of andere bestaande instrument af te schaffen.

3. Kritisch onderzoek van de Commissievoorstellen

Er is veel aan te merken op de voorgestelde massale en ongedifferentieerde rooiing. In de open wereldmarkt waar Europa deel van uitmaakt, is het een ondoeltreffende maatregel. Het signaal wat hiermee aan concurrenten wordt afgegeven werkt contraproductief. De maatregel is volledig in strijd met het beleid van de afgelopen zeven jaar op dit gebied en gaat voorbij aan het probleem van illegale wijngaarden.

Rooiing lijkt op korte termijn de enige oplossing voor producenten in moeilijkheden. Als selectie criterium wordt eerder gekeken naar het vermogen om de crisis te doorstaan dan naar de geproduceerde hoeveelheden. Dit voorstel houdt geen rekening met de strategieën die ontwikkeld zijn door producenten die gebruik hebben gemaakt van deze regeling. Door rooiing verdwijnt tevens de ecologische en sociale cultuur in regio's die steeds meer ontvolken, zonder hiervoor een alternatief te bieden. Dit is in strijd met de doelstellingen van het GLB.

De aanplantrechten vormen het belangrijkste instrument in een gerationaliseerd beleid voor ontwikkeling van de sector. Het kostenaspect evenals het argument van de schaaieconomie wegen niet op tegen de marktvolatiliteit en het hieruit voortvloeiende verlies aan structuur van de sector. Afschaffing van de aanplantrechten zou dus de verplaatsing van wijnstokken en de ontwikkeling van grote kapitaalkrachtige wijnhuizen bevorderen. Daarnaast werkt de afschaffing een snelle vorming van overschotten in de hand. Ook leidt de afschaffing van aanplantrechten tot problemen ten aanzien van het onderscheid tussen de v.q.p.r.d.'s met geografische aanduiding en de overige wijncategorieën.

Afschaffing van aanplantrechten is eveneens in strijd met het voorafgaande besluit tot rooiing van 400.000 hectare druivenstokken om vraag en aanbod met elkaar in evenwicht te brengen. Liberalisering van de sector zal onmiddellijk leiden tot meer aanplant en overtollige productie. De begrotingsmiddelen van twee jaar van de GMO voor wijn worden aldus verspild.

De markt van alcohol bestemd voor distillatie is volledig geleid: de aan producenten betaalde prijzen zijn reglementair vastgesteld evenals de distillatiemarges en de "minimumprijzen" op de markt. Daar de distillatiekosten gedekt moeten worden, kan het budget door de twee andere variabelen gemoduleerd worden: de betaalde prijs en de verkoopprijs van de alcohol. De

distillatieprijs van drinkalcohol zou bijvoorbeeld door twee gedeeld kunnen worden en worden gecompenseerd door een rechtstreekse steun.

De uit wijn gestookte alcohol is grotendeels vervangbaar: door aanpassing van de definitie en bestemming kunnen de categorieën begunstigden van het mechanisme worden gemoduleerd. De afgebakende indeling van de regeling zou op deze manier ter discussie gesteld kunnen worden. De geleverde wijnbouwproducten zouden gebruikt kunnen worden voor drinkalcohol. In dit geval zouden de distillatieactiviteiten in Frankrijk kunnen worden voortgezet. De productie van alcohol verkregen uit distillatie artikel 29 (distillatie tot drinkalcohol) zou dan met dezelfde hoeveelheid verminderd moeten worden.

Er wordt voorbij gegaan aan de milieufuncties. De mate waarin distilleerderijen bijdragen aan een schoner milieu zou ook nader onderzocht moeten worden. Ook de energiefuncties in het kader van het bio-ethanolbeleid, productie van alcohol als motorbrandstof, zouden een nadere studie behoeven.

De prijsvolatiliteit in combinatie met wisselende opbrengsten en een inelastische vraag maken reguleringsmechanismen voor de wijnbouwsector noodzakelijk. Door harmonisatie van de twee GMO's, voor wijn en voor uit wijn gestookte alcohol, zou de toepassing van crisisdistillatie verbeterd kunnen worden en de kosten verminderd. De regeling kan op regionaal niveau nader worden uitgewerkt met inachtneming van het nationaal totaalbedrag. Er zouden dekkingsmaatregelen tegen inkomenscrisis ingesteld kunnen worden.

Wij delen het standpunt van de Commissie inzake verrijking en moeten oog blijven houden voor een eventuele compensatie van kostenstijgingen voor wijnproducenten in Noord-Europa die een lage prijs voor hun producten ontvangen. Dit besluit plaatst Europa in een sterke positie in de onderhandelingen over regels en wijnbereidingsprocédés met landen uit de nieuwe wereld.

4. Aanvullende analyses en concrete voorstellen voor de hervorming van de GMO

De Engelse markt, en met name het segment premiumwijnen, wordt overspoeld met wijn uit de nieuwe wereld. De wijnbouw in de nieuwe wereld wordt gekenmerkt door jonge wijngaarden, met een hoog productiepotentieel, en het gebruik van aromatische druivenrassen. Ondersteund door gigantische marketing- en reclamebudgetten worden de wijnen, veelal verkregen uit een enkel druivenras, en hun handelsmerken tegen een gunstige prijs-kwaliteitsverhouding door een paar zeer grote ondernemingen op de markt gebracht. Behalve de "off-trade" is ook de "supply-chain" volledig in handen van deze ondernemingen. Daarnaast bepalen zij hun eigen kwaliteits- en verkoopinnovatiebeleid en hebben een sterke concurrentiepositie ten opzichte van de grootwinkelbedrijven.

De Australische wijnbouwsector kampt met enorme overschotten en de crisis is nog nooit zo hevig geweest. Deze overtollige productie is het gevolg van teveel, fiscaal aantrekkelijk gemaakte, aanplant door landbouwers en investeerders in een periode van grote welvaart en een overvloedig oogstjaar 2004. De overtollige productie is niet alleen gunstig voor de consument, die steeds voordeliger wijn kan kopen, maar ook voor de grootwinkelbedrijven die dankzij de grote inkoopvolumes hun marge kunnen verbeteren. Tenslotte zijn de overschotten ook gunstig voor de grote wijnproducenten die profiteren van het te grote druivenaanbod om steeds lagere prijzen te

onderhandelen. De zelfstandige wijnbouwers zijn de verliezers in deze crisis, zij vinden immers geen koper meer voor hun druiven of zien hun marges krimpen als gevolg van de prijsdaling.

Aanzienlijke hoeveelheden druiven worden niet geoogst. Talloze bedrijven zijn failliet gegaan. Het wijnbeleid van Australië is uitsluitend gericht op promotie van Australische wijn, in Australië maar ook en vooral in het buitenland.

Een deel van de wereldmarkt voor wijn is een oligopolie met een groot aantal kleinere spelers daaromheen. De meeste producenten zijn gevestigd in de nieuwe wereld. Aan de afnemerszijde is de concurrentie het hevigst. Door fusies en overnames gedurende de afgelopen vijftwintig jaar zijn er grote internationale wijnondernemingen ontstaan met een groot concurrentievermogen waardoor rationalisatie van productie en ontwikkeling van merken konden worden gerealiseerd. Hun kritische grootte biedt aanzienlijke concurrentievoordelen in de twee meest aantrekkelijke exportmarkten: het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten.

De opgedane ervaring bij de oprichting van producentenorganisaties in de groenten- en fruitsector kan van pas komen bij projecten in de wijnbouwsector. Wij benadrukken dus het belang van structurering van de sector door het instellen van producentenorganisaties en de inzet van beheerinstrumenten van het operationeel Fonds. Hieronder verstaan wij in het bijzonder deelname door zowel Europese fondsen als producentenfondsen, waardoor de gezamenlijke verantwoordelijkheid wordt versterkt en tevens de mogelijkheid wordt geboden een actieprogramma op te stellen dat toegepast zou kunnen worden op de wijnbouwsector. Een groot deel van deze acties zou nu al kunnen worden overgenomen.

Marktinterventies kunnen worden uitgevoerd op het meer overkoepelende niveau van de economische comités. Naast kwaliteitsbeleid, zou gedecentraliseerde regularisatie door coördinatie van collectieve opslagacties en collectieve financiering ook tot de taken van de economische comités kunnen gaan behoren.

Wij delen de visie van de Commissie ten aanzien van de onmogelijkheid om de ont koppeling op gegeneraliseerde en uniforme wijze toe te passen. Deze mechanismen zouden echter wel op meer beperkte schaal en gericht kunnen worden ingezet. Homogene regio's, waarin productie plaatsvindt van gelijksoortige producten die worden verkocht tegen dezelfde prijs (bijvoorbeeld levering voor distillatie tot drinkalcohol) en die aan de criteria voor plattelandontwikkeling, milieubehoud, landschappelijke waarde en afwezigheid van productie van alternatieve producten voldoen, zouden voor ont koppelde steun in het kader van de bedrijfstoelageregeling in aanmerking kunnen komen. Dit biedt voordelen ten opzichte van een gegeneraliseerde toepassing.

De voorstellen houden rekening met eerdere analyses:

1. Ongedifferentieerde en volledige rooiing is niet doeltreffend gebleken. Rooiing dient gericht en gedifferentieerder plaats te vinden, volgens strategische doelstellingen die zowel economisch (druivensoorten, rendementen) als sociaal (beëindiging activiteiten, gebrek aan opvolger) van aard kunnen zijn. Deze rooiing zou dus progressief zijn en op beperkte schaal worden uitgevoerd. Daarnaast zou er controle op de rooiing plaatsvinden en regelmatige evaluatie van de uitvoering van de regeling. Dit zou leiden tot besparingen in de begroting vergeleken met optie 2, waardoor de middelen overgeheveld zouden kunnen worden naar andere maatregelen.

2. De aanplantrechten zouden gehandhaafd moeten blijven als beleidsinstrument. Het stelsel van aanplantrechten zou echter flexibeler moeten worden door een betere organisatie van de toekenning, uitwisseling en overdracht van aanplantrechten. De uitvoering van de reservemechanismen schiet tekort en zou derhalve geëvalueerd en aangepast kunnen worden. Als logisch gevolg zouden illegale wijngaarden moeten worden gereguleerd, in het bijzonder met behulp van de door het nieuwe GLB ingestelde controlesystemen. Het beheer van het productiepotentieel zou op regionaal niveau en tevens rekening houdend met de marktomstandigheden uitgevoerd kunnen worden door een regionaal ministerie, brancheorganisatie of economisch comité. Tevens dient er een plafond te worden vastgesteld en arbitrage op nationaal en Europees niveau.

3. Het systeem van distillatieregelingen zou zowel globaal als voor elke categorie opnieuw onder de loep moeten worden genomen. Het inkooprijzensysteem zou herzien kunnen worden met het oog op begrotingsbesparingen en aanpassing aan de marktontwikkelingen. Voor het geheel aan voortgebrachte alcoholproducten zou een herdefiniëring moeten plaatsvinden evenals een evaluatie van de potentiële afzetgebieden. De verkoopprijs van uit wijn gestookte alcohol zou naar boven moeten worden bijgesteld. De verschillende afzetgebieden van de voortgebrachte alcohol zouden opnieuw in kaart moeten worden gebracht: drinkalcohol, drafalcohol en industriële afzet (motorbrandstof) onderverdeeld naar milieu- (milieusanering, brandstofalcohol) en energiesector (belasting en accijnsheffingen). Alleen al op basis van de milieufunctie zou preventieve distillatie gefinancierd kunnen worden. De ecologische effecten van de composteringspraktijken van ruwe druivendraf en van het uitrijden van wijnmoer zouden nader onderzocht moeten worden. De distillatieprijs van drinkalcohol zou wel eens kunnen dalen omdat deze wordt gecompenseerd door gedeeltelijk ontkoppelde rechtstreekse steun. De distillatie van wijn voor dubbel gebruik kan buiten beschouwing blijven omdat deze is afgeschaft en vervangen door perceelbestemming (Zonta plan). Crisisdistillatie moet behouden blijven maar de tenuitvoerlegging ervan moet worden verbeterd. Uitvoering van de maatregel zou eerder op regionaal niveau moeten plaatsvinden zodat deze beter op de marktomstandigheden aansluit. Daarnaast zou crisisdistillatie, onder toepassing van gedifferentieerde criteria, verplicht moeten worden gesteld. Tevens zouden brancheorganisaties en economische comités gezamenlijk verantwoordelijk moeten zijn voor de financiering van prijsverschillen. De regeling zou kunnen worden toegepast op kwaliteitswijnen.

4. Het toevoegen van suiker, chaptalisatie, verrijking met biet- of rietsuiker zou volgens het voorstel van de Commissie moeten worden afgeschaft. Verrijking door geconcentreerde most en gerezificeerde geconcentreerde most zou toegestaan moeten worden, zij het in beperkte mate. De steunregeling hiervoor zou moeten worden afgeschaft. De gestegen kostprijs van de goedkope wijnen uit de noordelijke productiegebieden, zou gedeeltelijk gecompenseerd kunnen worden door steun, waarvan het totaalbedrag per land wordt vastgesteld.

5. De regio's waar distillatie tot drinkalcohol plaatsvindt, zouden in aanmerking moeten komen voor een bedrijfstoeslagregeling en gedeeltelijke ontkoppeling ten einde de bodemvegetatie te behouden en te profiteren van steunregelingen voor groene oogst.

6. De rol van producentenorganisaties en sectorale organisaties zou versterkt en gereactiveerd moeten worden. Tevens zouden ze over voldoende financiële middelen moeten beschikken om de afzet te bevorderen. Taken en beleidsinstrumenten van de producentenorganisaties in de groente- en fruitsector zouden hierbij als voorbeeld kunnen dienen. Het accent zou voornamelijk op strategische doelstellingen moeten liggen: fusies, hergroeperingen, verenigingen, partnerschappen, onderzoek

naar kritische grootte alsmede projecten op het gebied van commerciële ontwikkeling, ontwikkeling van handelsmerken en promotie.

7. Om genoemde redenen lijkt wijziging van de etiketteringsregels niet nodig: het huidige regelgevingskader biedt voldoende handelingsruimte. Streekvermelding voor tafelwijnen zonder geografische aanduiding mag niet willens en wetens worden opgeheven. Deze aanpassing kan eenvoudig worden gerealiseerd door vaststelling van uitgestrekte geografische gebieden voor landwijnen.

8. Invoer van most uit derde landen moet alleen al vanwege de definitie van wijn – product verkregen uit transformatie van druiven - verboden blijven. Andere bezwaren zijn traceerbaarheid, kans op fraude en marktverstoring.

STRESZCZENIE

Niniejsza analiza stanowi wkład w debatę parlamentarną w odpowiedzi na propozycję reformy wspólnej organizacji rynku wina, przedstawioną przez Komisję Wspólnot Europejskich. Analiza zawiera odpowiedź na cztery pytania Parlamentu: 1) krótkie podsumowanie sytuacji rynku wina w ciągu sześciu ostatnich lat w Europie liczącej 25 państw członkowskich; 2) ocenę wad mechanizmów obecnej wspólnej organizacji rynku; 3) analizę krytyczną propozycji Komisji i 4) konkretne propozycje reform wspólnej organizacji rynku.

1. Sytuacja rynku wina

Analiza sytuacji rynków wina na szczeblu europejskim i światowym jest w znacznym stopniu zbieżna z analizą Komisji dotyczącą głównych tendencji w tym sektorze. Parlament zwrócił jednak uwagę na rozbieżności w ocenie i niedostateczne uwzględnienie ukrytych mechanizmów rynkowych, segmentacji rynków według kraju pochodzenia, kategorii i ceny, wyraźnego braku jednolitości przepływów handlowych na szczeblu wewnątrz europejskim oraz między Europą a resztą świata.

Jeżeli chodzi o potencjał produkcyjny, w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych Europa likwidowała swoje winnice, podczas gdy w nowym świecie powstawały kolejne. Nowa wspólna organizacja rynku z 1999 r. odwróciła tendencję, lecz szybko musiała stawić czoła nadprodukcji i nielegalnym plantacjom. Dlatego też przeprowadziła nową operację karczowania w odpowiedzi na kryzys, częściowo wynikający z koniunktury.

Produkcja i zbiory podlegały silnym wahaniom, prowadząc do kryzysów koniunkturalnych, które stawały się kryzysami strukturalnymi zarówno z powodu niedostatecznego oczyszczenia rynków w ramach destylacji w sytuacji kryzysowej, jak i z braku możliwości zwiększenia rynków zbytu wobec silnej konkurencji. Produkcja wzrosła również poza Europą, a wyraźny wpływ na obecną sytuację ma nadprodukcja na skalę światową z 2004 r. Poza koniunkturą tendencje dotyczące zbiorów są zróżnicowane w poszczególnych winnicach. Winnice ekstensywne o niskich zbiorach przekwalifikowują się na hodowlę nawadnianych winorośli o wysokiej wydajności, natomiast winnice o dużej produkcji przekwalifikowują się na produkcję o niższych zbiorach szczepów poprawiających walory smakowe. Mówienie o wydajności winnic ma sens tylko w odniesieniu do produktywności dostosowanej do połączenia produktu z segmentem rynku.

W średnim ujęciu konsumpcja ustabilizowała się. W krajach będących tradycyjnymi producentami – spada, natomiast wzrasta w krajach będących konsumentami, lecz niezajmujących się produkcją. Tendencja wskazuje w Europie na względną stabilność w średnim ujęciu i niewielki wzrost na świecie. W niektórych krajach odnotowuje się wyjątkowy wzrost (Wielka Brytania, Stany Zjednoczone).

Światowa wymiana handlowa ciągle wzrasta. Jest bardzo zróżnicowana i komplementarna, jeżeli chodzi o jakość, kolor i cenę. Handel wewnątrz wspólnotowy odgrywa zasadniczą rolę. Obserwuje się bardzo duże różnice między rynkami. Konkurencja z krajami nowego świata zaostrza się głównie na dwóch rynkach charakteryzujących się wzrostem i silną rywalizacją: rynku Wielkiej

Brytanii i Stanów Zjednoczonych. Eksport z Unii Europejskiej liczącej 25 państw rozwija się od 2001 r. (po spadku w 2000 r.), lecz wzrost jest niższy niż w krajach z innych części świata. Natomiast jeżeli chodzi o wartość jednostkową, tempo wzrostu przekracza o 33% wyniki odnotowywane poza UE liczącą 25 państw. Od 2001 r. różnica wzrosła z 0,4 USD/l do 0,7 USD/l, lecz połowę tej wartości można wyjaśnić zmianą kursu wymiany. Kryzys i wahania kursowe zaostrzyły wojnę cenową.

Analiza rynku światowego w stosunku do wspólnej organizacji rynku wina zwraca bezpośrednio uwagę na czynniki konkurencyjności na rynku bardzo zróżnicowanym w poszczególnych krajach i bardzo rozdrobnionym w każdym z nich. Liczba hektarów, na których występuje nadwyżka, jest zmienna w zależności od ich lokalizacji, wydajności, charakteru produktów, ich klasyfikacji zgodnie z przepisami i poziomu cen na rynku, na który trafiają. Poszukiwanie równowagi w przypadku rośliny wieloletniej wrażliwej na zmiany klimatu graniczy z cudem na tym poziomie precyzji i przy zaangażowaniu tak wielu osób.

Między spadkiem konsumpcji i erozją eksportu w latach 2003-2005 z jednej strony a wzrostem produkcji z drugiej strony proces destylacji nie mógł doprowadzić do wycofania z rynku wystarczającej ilości nadwyżki. Analiza nadwyżek potwierdza, że nieobowiązkowy charakter destylacji w sytuacji kryzysowej, brak dostatecznej zachęty w postaci ceny i późne wprowadzenie nie pozwoliły osiągnąć wyznaczonego przez wspólną organizację rynku celu oczyszczenia rynku.

2. Ocena niedociągnięć mechanizmów wspólnej organizacji rynku

Reforma wspólnej organizacji rynku wina z 1999 r. utrzymała główne cele wspólnej polityki rolnej (WPR), zmieniając jej „narzędzia”: zniknęła obowiązkowa destylacja, za pomocą której kontrolowano ilość uzyskanego wina stołowego, wycofano ceny orientacyjne, wprowadzono destylację alkoholu spożywczego, zastosowano sprawne zarządzanie potencjałem poprzez rezerwy praw sadzenia, uznano grupy producentów i komitety ekonomiczne.

Pilotowanie potencjału produkcji stało się trudne. Zwykła strategia likwidacji winnic z lat osiemdziesiątych nie jest dostosowana do obecnych warunków, natomiast silny wpływ na zarządzanie potencjałem ma analiza ostatnich bilansów koniunktury przeprowadzana przed podjęciem decyzji. Polityka zarządzania potencjałem produkcji charakteryzowała się kolejnymi działaniami typu stop and go. Nie antycypowała wpływu przekształceń jakościowych w Hiszpanii (i prawdopodobnie częściowo w południowych Włoszech) na produkcję, przy jednoczesnym wzroście zbiorów indukowanych. Model przekształceń opierał się na realizowaniu polityki jakości w połączeniu z obniżeniem zbiorów ze szczepów poprawiających walory smakowe (model langwedocki). Jednoczesne stosowanie ostatecznego wykarczowania i przekształcenia według modelu langwedockiego przyspieszało zmniejszenie produkcji. Wydawanie praw do nowych nasadzeń i przekształcenia typu Castilla-La Mancha przyspieszyły wzrost podaży.

Systemy destylacji są kosztowne chociażby ze względu na ich strukturę. Są one podzielone, zbyt alkoholu winnego jest w pełni kontrolowany, a ceny nie były weryfikowane od dwudziestu lat. Koszty produktów ubocznych związanych z winem wiążą się wyłącznie ze wzrostem wartości alkoholu przemysłowego. Destylacja alkoholu spożywczego osiągnęła wyznaczone cele: regularne dostawy na rynek alkoholu będącego surowcem do produkcji napojów alkoholowych. Co prawda

cena wina dostarczanego na potrzeby destylacji alkoholu spożywczego jest niska, funkcjonuje jako pułap cenowy i zabezpiecza rynek zbytu dla wszystkich producentów wina stołowego. Produkowany alkohol stanowi zatem nadwyżkę, a jego rynek nie jest zarządzany, ponieważ nie osiągnięto równowagi poprzez jego przesunięcie do użytku przemysłowego po niskiej cenie. Destylacja w sytuacji kryzysowej jest uruchamiana w sposób bardzo nieregularny. Stanowi jedyny znaczący środek interwencyjny w przypadku poważnego kryzysu, lecz jego uruchomienie wiąże się z problemem niskich (które nie mogą być zachęcające) i jednakowych cen, bez względu na kraj i jakość wina. Ponadto destylacja nie jest obowiązkowa, co daje efekt free riding. Jest również kosztowna ze względu na przeznaczenie alkoholu do użytku przemysłowego.

Pomoc z tytułu używania moszczu zagęszczonego i rektyfikowanego moszczu zagęszczonego jest uzasadniona przestrzeganiem „systemu prawnego” przewidującego rekompensatę różnicy między kosztami wzbogacenia wynikającymi z różnych metod, regionów i producentów, którzy zostali ewentualnie upoważnieni do ich używania. Możliwości wzbogacania sprzyjają zwiększaniu zbiorów, lecz nie należy pomijać konieczności stosowania metody korygującej zmiany klimatu. Wpływ na uzyskane wolumenu zależy od metody: odejmowania (MC, MCR) i dodawania (sacharoza).

Praktyki enologiczne mają szczególne znaczenie w konkurencji z krajami nowego świata ze względu na ich wpływ na cenę. Argumenty są dopuszczalne w dwóch grupach krajów będących producentami. Chociaż wiele aspektów wynika z debat technicznych, należy stwierdzić, że ścierają się ze sobą raczej dwie „filozofie produktu”.

W ujęciu ogólnym niektóre krytyczne uwagi dotyczące wspólnej organizacji rynku wina w analizie Innova i w dokumentach Komisji dotyczą w większym stopniu zasad wdrażania środków niż mechanizmów stosowanych przez istniejącą wspólną organizację rynku: 1) problemu nie stanowi wprowadzenie premii z tytułu karczowania lub przekształcenia jakościowego, lecz fakt ich nadmiernego lub niedostatecznego wykorzystywania albo brak dostatecznego uwzględnienia konsekwencji podejmowanych decyzji, jak w przypadku zwiększenia zbiorów w Castilla-La Mancha i w południowych Włoszech; 2) podobnie brak oczyszczania rynków prowadzi do powstania nadwyżki podaży, która nie pozwala na osiągnięcie równowagi cen i dochodów; 3) skuteczność i koszty destylacji wynikają z wcześniejszego wyboru polityki gospodarczej, to jest dostarczania na rynek alkoholu w danej ilości i po danej cenie.

Ocena nieprawidłowości wspólnej organizacji rynku musi raczej uwzględnić wszystkie aspekty dostosowania mechanizmów 1) do zmiany celów wspólnej polityki rolnej lub polityki w sektorze wina (środowisko, nakazy Światowej Organizacji Handlu, rozwój obszarów wiejskich); 2) do nowych ograniczeń budżetowych (redukcja wydatków, przystąpienie nowych państw członkowskich do Unii); 3) do zmiany konkurencji światowej z dominacją krajów nowego świata. W istocie wydaje się, że trudne będzie utrzymanie klasycznych mechanizmów interwencji na rynku poprzez regulowanie podaży, podczas gdy nie ma już praktycznie barier celnych w handlu. Dlatego też w obecnym projekcie reformy jasne wyznaczenie i sklasyfikowanie celów i środków przed ostateczną rezygnacją z jednego z istniejących narzędzi ma zasadnicze znaczenie.

3. Krytyczna ocena propozycji Komisji

Propozycja masowego i nieodróżnicowanego karczowania jest przedmiotem wielu krytycznych opinii. Tego rodzaju rozwiązanie jest nieskuteczne w Europie otwartej na wymianę handlową ze światem, i nie zachęca konkurentów do produkcji. Jest ono całkowicie sprzeczne z polityką prowadzoną przez siedem ostatnich lat i pomija problem nielegalnych plantacji. Karczowanie jawi się jako jedyne rozwiązanie krótkoterminowe dla producentów, którzy znajdują się w trudnej sytuacji. Wybór w większym stopniu zależy od umiejętności radzenia sobie z sytuacjami kryzysowymi niż od osiągnięć w produkcji. Propozycja nie uwzględnia strategii opracowanych przez producentów. Karczowanie prowadzi również do zaniku uprawy ekologicznej, wymagającej dużego nakładu siły roboczej w regionach, w których postępuje odpływ ludności, co jest sprzeczne z celami WPR.

Prawa do sadzenia stanowią główne narzędzie racjonalnej polityki rozwoju sektorowego. Ich koszty w połączeniu z oszczędnościami skali są niewielkie w stosunku do niestabilności rynków i postępującej destrukuryzacji rynku. Zlikwidowanie praw do sadzenia będzie zatem sprzyjać delokalizacji winnic, rozwojowi dużych przedsiębiorstw, które będą mogły zgromadzić kapitał, pojawianiu się nadwyżek, doprowadzi także do problemów z rozróżnieniem win gatunkowych produkowanych w określonych regionach od innych kategorii wina.

Zlikwidowanie praw do sadzenia jest również sprzeczne z poprzednią decyzją o wykarczowaniu 400 000 ha winorośli w celu przywrócenia równowagi podaży. W momencie uwolnienia praw do sadzenia plantacje powiększą się, co doprowadzi do powstania nadwyżek. W ten sposób zmarnowane zostałyby dwa lata budżetowe wspólnej organizacji rynku wina.

Rynek alkoholi powiązanych z destylacją jest w pełni kontrolowany: ceny wypłacane producentom są wyznaczone przepisami, podobnie jak marże destylacyjne i „cena dopuszczalna” na rynku. Ponieważ trudno nie pokryć kosztów destylacji, budżet mógłby zostać zmieniony przez dwie inne zmienne: cenę płaconą i cenę sprzedaży alkoholu. Na przykład cena destylacji alkoholu spożywczego mogłaby zostać zmniejszona o połowę i „kompensowana” w ramach pomocy bezpośredniej.

Alkohole winne są w dużej mierze wymienne: wybór definicji i przeznaczenia dostosowuje beneficjentów mechanizmu. Podział ustanowiony przepisami prawnymi mógłby zatem zostać poddany w wątpliwość. Na przykład produkty uboczne związane z winem mogłyby być używane do produkcji alkoholu spożywczego. W takim przypadku można by było kontynuować destylację we Francji. Produkcja alkoholu w procesie destylacji określonym w art. 29 (destylacja alkoholu spożywczego) powinna zatem zostać odpowiednio zmniejszona.

Nie uwzględniono funkcji środowiskowych: rola gorzelni powinna również być oceniana pod względem pozytywnego wpływu na środowisko. Na dodatkową ocenę zasługują funkcje energetyczne w świetle polityki dotyczącej bioetanolu i produkcja alkoholu jako dodatku do paliw. Sektor wina z trudem może obyć się bez mechanizmu regulacyjnego, zważywszy na niestabilność cen powiązanych z wahaniami wielkości zbiorów i nieelastyczną podażą. Zastosowanie destylacji w sytuacji kryzysowej mogłoby zostać udoskonalone, a jej koszty zmniejszone w ramach harmonizacji dwóch wspólnych organizacji rynku – wina i alkoholi winnych. Uregulowania

mogłyby zostać sprecyzowane na szczeblu regionalnym i ograniczone w ramach pul krajowych. Można również wprowadzić stabilizatory dochodów.

Podzielamy opinię Komisji na temat wzbogacania, zwracamy jednak uwagę na ewentualną kompensację wzrostu kosztów ponoszonych przez producentów tanich produktów w Europie północnej. Taka decyzja dałaby Europie silną pozycję w negocjowaniu zasad i praktyk enologicznych z krajami nowego świata.

4. Dodatkowe analizy i konkretne propozycje reformy wspólnej organizacji rynku

Kraje nowego świata opanowały rynek angielski, głównie w segmencie win wysokiej jakości, stawiając na młode winnice o wysokim potencjale produkcji, ukierunkowane na szczepy aromatyczne, umożliwiające wprowadzenie na rynek win o dobrym stosunku jakości do ceny przez kilka dużych przedsiębiorstw opierających się na szczepach i markach wspieranych przez gigantyczne budżety na komunikację i promocję. Zdominowały one obecnie obieg off-trade. Ponadto w pełni kontrolują łańcuch dostaw, nadzór nad jakością i innowacyjność handlową. Ponieważ sprzyjają im duże sieci dystrybucji, ich pozycja jest silna.

Australijski sektor wina przeżywa kryzys nadprodukcji na nieznaną dotąd skalę. Nadprodukcja wynika z nadmiernych nasadzeń, które były objęte ulgami podatkowymi, przeprowadzonych przez producentów i rolników w okresie euforii i obfitych zbiorów w 2004 r. Z kryzysu nadprodukcji korzystają konsumenci, którzy mogą kupować coraz tańsze wina powszechnych marek dystrybucyjnych używających swojej pozycji do poprawy marży, a także duże przedsiębiorstwa produkujące wina, które wykorzystują nadmiar podaży winogron do negocjacji coraz niższych stawek. Na kryzysie tracą niezależni hodowcy winorośli, którzy nie znajdują kupców na swoje winogrona lub zostali zmuszeni do obniżenia marży z powodu spadku cen. Znaczne ilości winogron nie zostały zebrane. Wielu producentów ogłosiło upadłość. Polityka prowadzona przez Australię w tym sektorze ogranicza się do promowania win australijskich w Australii, lecz również – i przede wszystkim – za granicą.

Część światowego rynku wina została zdominowana przez system o charakterze oligopolu, w którym zasadniczą część rynku kontrolują firmy z nowego świata, a jedynie niewielka jego część pozostaje w rękach drobnych przedsiębiorstw, które często się wymieniają. Konkurencja dużych przedsiębiorstw światowych w sektorze wina coraz bardziej zaznacza się w końcowym segmencie branży. Rozwój i wzrost konkurencyjności dużych przedsiębiorstw światowych w sektorze wina w ciągu ostatnich dwudziestu pięciu lat opiera się na fali fuzji i przejęć w celu racjonalizacji produkcji i rozwoju marek. Wielkość krytyczna daje im przewagę nad konkurencją na rynkach, na których obserwuje się największą rywalizację, to jest w Wielkiej Brytanii i w Stanach Zjednoczonych.

Doświadczenie w powoływaniu organizacji producentów owoców i warzyw może posłużyć projektom w sektorze wina. Chcielibyśmy zatem zwrócić uwagę na korzyści z tworzenia organizacji producenckich i zasad zarządzania funduszem operacyjnym. W naszym mniemaniu powinny w nim wspólnie uczestniczyć fundusze europejskie i fundusze producentów, co oznacza większą współodpowiedzialność i możliwość określenia kwalifikowalnych działań, które mogłyby zostać dostosowane do sektora wina. Większość działań mogłaby zostać podjęta już teraz.

Interwencje na rynku mogą być realizowane na bardziej skonsolidowanym poziomie komitetów ekonomicznych, które oprócz zasad jakości mogą wdrażać zdecentralizowaną regulację podaży poprzez zorganizowane działania kolektywne w zakresie tworzenia rezerw i wspólnego finansowania.

Podzielamy opinię Komisji w sprawie braku możliwości powszechnego i jednolitego stosowania rozdzielnosci pomocy, istnieje jednak możliwość korzystania z tych mechanizmów w sposób bardziej ograniczony i ukierunkowany. Rozdzielność pomocy stosowana w jednorodnym regionie, w którym większość produktów ma ten sam charakter i jest sprzedawana po tej samej cenie (na przykład dostawa do gorzelnii alkoholu spożywczego), spełnia kryteria rozwoju obszarów wiejskich, ochrony środowiska naturalnego, szczególnych cech krajobrazu, braku alternatywnych możliwości produkcji i mogłaby być wdrażana w ramach systemu jednolitej płatności bez uszczerbku dla powszechnego stosowania.

Propozycje uwzględniają poprzednie analizy:

1. Ponieważ niezróżnicowane karczowanie okazało się nieskuteczne, należy utrzymać karczowanie ukierunkowane i zróżnicowane pod względem celów strategicznych i ekonomicznych (szczepy, zbiory), a także społecznych (trudna sytuacja, zamiar porzucenia działalności, brak następcy). Karczowanie byłoby wówczas stopniowe, ograniczone, kontrolowane i oceniane w miarę jego wdrażania. Pozwoliłoby to na oszczędności budżetowe w stosunku do scenariusza nr 2 i przeniesienie środków na inne rozwiązania.

2. Prawa do sadzenia powinny zostać utrzymane w celu pilotowania polityki. Powinny jednak być o wiele łatwiej stosowane poprzez lepszą organizację ich przyznawania, wymiany i przenoszenia. Wdrożenie mechanizmów rezerwowych mogłoby zostać poddane ocenie i dostosowane, aby rozwiązać nieprawidłowości. Równocześnie nielegalne plantacje powinny uzyskać legalny status, w szczególności dzięki systemom kontroli na miejscu w ramach nowej WPR. Zarządzanie potencjałem produkcyjnym mogłoby przebiegać na szczeblu regionalnym pod nadzorem władz regionalnych, organizacji międzybranżowej lub komitetu ekonomicznego, na podstawie bilansu rynkowego, pułapów oraz arbitrażu krajowego i europejskiego.

3. System destylacji powinien zostać przemyślany w ujęciu ogólnym oraz w odniesieniu do każdej kategorii. Systemy cen zakupu powinny zostać zweryfikowane w celu redukcji budżetu i ukierunkowania na rynek. Wszystkie produkowane rodzaje alkoholu powinny zostać ponownie zdefiniowane i dostosowane do potencjalnych rynków zbytu. Cena alkoholu winnego powinna wzrosnąć. Wszystkie rynki zbytu alkoholu (alkohol spożywczy, alkohol markowy, przemysłowe rynki zbytu (dodatek do paliw)) powinny zostać zaktualizowane pod względem celów ochrony środowiska naturalnego (działania w odpowiedzi na zanieczyszczenia, alkohol jako paliwo) i celów energetycznych (zmiana opodatkowania). Płatności za destylację prewencyjną powinny być uwarunkowane wyłącznie funkcją środowiskową. Kompostowanie surowych wytlóków i rozrzucanie osadów powinno zostać ocenione pod względem ekologicznym. Koszty destylacji alkoholu spożywczego powinny zostać obniżone przy jednoczesnej rekompensacie w ramach pomocy bezpośredniej, częściowo rozdzielonej. Destylacja win w podwójnym celu nie jest już stosowana i została zastąpiona przydziałem działek (Plan Zonta). Oznacza to, że mechanizm ten został zlikwidowany. Destylacja w sytuacjach kryzysowych powinna zostać utrzymana, lecz jej wdrażanie musi zostać usprawnione. Tego rodzaju destylacja powinna być pilotowana na szczeblu

regionalny w zależności od równowagi na rynku i mieć charakter obowiązkowy na podstawie zróżnicowanych kryteriów. Powinna być współfinansowana przez organizacje międzybranżowe lub komitety ekonomiczne, aby uwzględnić różnice cen. Destylacja w sytuacjach kryzysowych mogłaby zostać powiązana z wprowadzaniem rezerw jakościowych.

4. Zgodnie z propozycją Komisji należy wyeliminować dodawanie cukru, dosładzanie na sucho, wzbogacanie cukrem egzogennym z buraków i trzciny. Wzbogacanie endogenne zagęszczonym moszczem i rektyfikowanym zagęszczonym moszczem powinno być dopuszczone, lecz ograniczone, a pomoc z tego tytułu należy znieść. Zwiększenie ceny sprzedaży tanich win z regionów północnych powinno być częściowo rekompensowane w ramach pomocy z pul krajowych.

5. Regiony objęte destylacją alkoholu spożywczego powinny kwalifikować się do systemu jednolitych płatności i częściowej rozdzielności pomocy, aby utrzymać pokrycie roślinne i korzystać z pomocy z tytułu przycinki gron w zależności od analizy przewidywanych kosztów.

6. Grupy producentów i organizacje branżowe powinny zostać wzmocnione i reaktywowane. Należy zapewnić im środki na rozwój działalności w końcowym segmencie branży. Przykłady mogłyby dostarczyć funkcje i środki organizacji producentów owoców i warzyw. Grupy powinny podlegać w szczególności celom strategicznym: fuzjom, przekształceniom, stowarzyszeniom, partnerstwom, dążeniu do wielkości krytycznej i handlowym projektom rozwoju, tworzeniu marek i promocji.

7. Zasady etykietowania nie powinny być zmieniane z wymienionych powodów; istnieje możliwość działania w ramach istniejących przepisów. Nie należy usuwać odniesień do obszaru w przypadku win stołowych bez oznaczenia geograficznego. W przypadku tego dostosowania wystarczą szerokie geograficzne obszary referencyjne win regionalnych.

8. Należy utrzymać zakaz importu moszczu z krajów trzecich ze względu na samą definicję wina, które jest produktem otrzymywanym w wyniku przetwarzania świeżych winogron, problemy z identyfikacją, ryzyko nadużyć i równowagę rynku.

SÍNTESE

O presente estudo destina-se a contribuir para o debate parlamentar aberto pela Comissão Europeia na sequência da proposta de reforma da organização comum do mercado vitivinícola (OCM vitivinícola). O estudo responde a quatro pedidos do Parlamento: (1) uma curta síntese da situação do mercado vitivinícola na Europa dos 25 nos seis últimos anos, (2) uma avaliação das falhas dos mecanismos da actual OCM, (3) uma análise crítica das propostas da Comissão e (4) uma apresentação de propostas concretas para a reforma da OCM.

1. A situação do mercado vitivinícola

A nossa análise da situação dos mercados dos vinhos, tanto a nível europeu como mundial, converge, em grande parte, com a da Comissão relativamente à identificação das principais tendências que se verificam. Contudo, convém realçar a existência de pontos de divergência na apreciação de certas tendências, bem como a insuficiente ponderação pela Comissão dos mecanismos de mercado subjacentes, da segmentação destes mercados, por país de origem, por categorias e por preço, e da grande heterogeneidade dos fluxos de trocas tanto no interior da Europa como entre a Europa e o resto do mundo.

A nível do potencial de produção, a Europa arrancou a sua vinha nos anos 80 e 90, enquanto que, nessas mesmas décadas, o Novo Mundo plantava novas vinhas. A nova OCM de 1999 inverteu esta tendência; porém, muito rapidamente, perante os excedentes de produção e as plantações ilegais, se deu início a uma nova vaga de arranque para reagir a uma crise, em parte, conjuntural.

A produção e os rendimentos apresentam fortes flutuações, fonte de crises conjunturais que se tornam estruturais, quer pela falta de um mercado de escoamento capaz, quer pelas destilações de crise e pela impossibilidade de crescimento dos mercados face a concorrentes muito poderosos. A produção prosseguiu igualmente o seu crescimento fora da Europa continuando a situação actual fortemente marcada pela sobreprodução mundial de 2004. Para além da conjuntura, as tendências dos rendimentos variam consoante as vinhas. As vinhas extensivas de baixos rendimentos reconvertem-se em vinhas produtivas, irrigadas e com castas melhoradoras, enquanto as vinhas muito produtivas são reconvertidas em castas melhoradoras de rendimento mais baixo. Por conseguinte, o desempenho das vinhas só tem sentido para produtividades adaptadas à díade produto-segmento de mercado.

O consumo médio estabilizou-se. Prossegue a sua quebra nos países produtores tradicionais e o seu aumento nos países não produtores. A tendência é para uma quase estabilidade, em média, na Europa e para um ligeiro aumento a nível mundial. Alguns países apresentam níveis de crescimento excepcionais (Reino Unido, Estados Unidos).

O comércio internacional continua a desenvolver-se e a aumentar. Continua a ser muito diversificado e complementar a nível da qualidade, de cambiante e de preço. O comércio intra-europeu desempenha um papel essencial. Observam-se grandes diferenças entre os mercados. A concorrência com os países do Novo Mundo exacerba-se principalmente em dois mercados em crescimento muito disputados: o Reino Unido e os Estados Unidos. As exportações dos 25 países da União Europeia (EU-25) têm vindo a crescer desde 2001 (após a quebra de 2000), mas o

crescimento é inferior à dos países do resto do mundo. Em contrapartida, a nível do valor unitário, o ritmo do aumento ultrapassa em 33% o dos países de fora da EU-25. Desde 2001, a diferença passou de 0,4 dólares o litro para 0,7 dólares o litro, sendo, porém, metade desse valor explicável pela evolução da taxa de câmbio. A crise e as flutuações das taxas de câmbio exacerbaram a guerra dos preços.

A análise do mercado mundial no domínio da OCM vitivinícola alerta imediatamente para os factores de competitividade num mercado muito diferenciado consoante os países, e muito segmentado em cada um deles. Os hectares confrontados com produções excedentárias vão variar em função da sua localização, do seu rendimento, da natureza dos produtos que fornecem, da sua classificação regulamentar e do nível de preços do mercado a que se destinam. A obtenção de um equilíbrio com uma planta perene sensível às flutuações climáticas, a este nível de precisão e na presença de uma multiplicidade de actores, é quase um milagre.

Em virtude, por um lado, da baixa do consumo e da quebra das exportações verificada em 2003-2005 e, por outro, da elevada produção, não foi possível, com a destilação, eliminar do mercado um volume suficiente de excedentes. A análise dos excedentes confirma-nos que o carácter facultativo da destilação de crise, o seu carácter insuficientemente aliciante a nível dos preços e a sua aplicação tardia não lhe permitem atingir o objectivo de saneamento total no mercado, atribuído pela OCM.

2. Avaliação das falhas dos mecanismos da OCM

A reforma da OCM vitivinícola de 1999 manteve os principais objectivos da Política Agrícola Comum (PAC), modificando as suas “ferramentas”: desaparecimento da destilação obrigatória que controlava os rendimentos em vinhos de mesa, desaparecimento do preço de orientação, criação da destilação de álcool de boca, melhoria da gestão do potencial através das reservas de direitos de plantação, reconhecimento dos agrupamentos de produtores e dos comités económicos.

O controlo do potencial de produção tornou-se delicado. A estratégia pura e simples de eliminação das vinhas utilizada nos anos 80 já não é adequada; porém, a gestão do potencial é fortemente marcada pelas análises dos últimos balanços conjunturais que precedem essa decisão. A política de gestão do potencial de produção foi marcada por uma abordagem caracterizada por sucessivos “stop and go”. Esta política não antecipou o efeito que teve sobre a produção a reconversão qualitativa espanhola (e provavelmente de uma parte do Sul da Itália) com os aumentos de rendimentos daí induzidos. O modelo de reconversão era um modelo baseado na condução de uma política de qualidade associada a uma baixa dos rendimentos obtidos com castas melhoradoras (modelo do Languedoque). A implementação simultânea de um arranque definitivo e de uma reconversão de tipo languedociano acelerava a redução da produção. A repartição de direitos de nova plantação e a reconversão de tipo Castela-La Mancha acelerou o crescimento da oferta.

Pela sua própria estruturação, os regimes de destilação são dispendiosos. Os regimes são compartimentados e o mercado do álcool vínico é totalmente gerido sem revisão de preços há mais de vinte anos. O custo das prestações vnicas está exclusivamente associado à sua valorização em álcool industrial. A destilação de álcool de boca atingiu os seus objectivos: abastecer regularmente o mercado do álcool - matéria prima para bebidas espirituosas. Apesar do seu reduzido nível, o preço do vinho entregue para destilação funciona como um preço de base e representa um mercado

de escoamento seguro para um conjunto de produtores de vinhos de mesa. O álcool produzido é, por conseguinte, globalmente excedentário e o seu mercado não é gerido, dado que o equilíbrio só é atingido através de um “desvio” para utilizações industriais de baixo preço. A destilação de crise é mobilizada de forma muito irregular. Constitui o único meio de intervenção significativo em caso de crise grave; porém, o recurso à destilação de crise suscita o problema da necessidade de que, para esta ser aliciente, terem de ser aplicados preços baixos e uniformes, independentemente do país de origem e da qualidade dos vinhos. Além disso, a sua requisição é facultativa e, por conseguinte, fonte de “*free riding*”. É dispendiosa devido ao seu “desvio” para a produção de álcool industrial.

As ajudas à utilização dos mostos concentrados e dos mostos concentrados rectificadas são justificadas pelo respeito da “lei única” que visa compensar a diferença de custo do enriquecimento entre os métodos, as regiões e os produtores autorizados ou não a utilizá-los. As possibilidades de enriquecimento favorecem o crescimento dos rendimentos, não podendo, contudo, ser ignorada a necessidade de um método corrector dos riscos climáticos. Os efeitos sobre os volumes são diferentes consoante se trate do método substractivo (MC, MCR) ou do método aditivo (sacarose). As práticas enológicas são determinantes na concorrência com os países do Novo Mundo devido ao seu impacto nos custos. Os argumentos são admissíveis nos dois conjuntos de países produtores. Embora numerosos aspectos resultem de debates técnicos, forçoso é constatar que o que se enfrentam é, antes de mais, duas “filosofias do produto”.

Globalmente, diversas críticas da OCM vitivinícola avançadas pelo estudo da Innova e pela Comissão têm mais em conta as modalidades de aplicação das medidas que os mecanismos específicos da OCM em vigor: (1) não é a instauração dos prémios de arranque ou da reconversão qualitativa que suscita problemas, mas antes o facto da sua excessiva ou insuficiente utilização ou, então, o facto de se não ter suficientemente em conta as consequências das decisões tomadas como no caso do aumento dos rendimentos em Castela-La Mancha e no Sul da Itália; (2) de igual modo, a ausência de saneamento dos mercados deixa pendente um excedente de oferta que não permite restabelecer os equilíbrios em termos de preços e de rendimentos; (3) a eficácia e o custo das destilações provêm da escolha de política económica realizada anteriormente, nomeadamente abastecer o mercado do álcool a um nível de quantidade e de preço determinado.

A avaliação das “falhas” da OCM deve preferencialmente pôr em perspectiva a adaptação dos mecanismos (1) quer à mudança dos objectivos da política agrícola comum ou vitícola (ambiente, restrições da Organização Mundial do Comércio, desenvolvimento rural), (2) quer às novas condicionantes orçamentais (redução das despesas, chegada de novos Estados-Membros), (3) quer à evolução da concorrência mundial com o domínio dos países do Novo Mundo. Com efeito, julgamos ser difícil manter mecanismos clássicos de intervenção no mercado através de uma regulação da oferta, quando já não existem praticamente barreiras pautais às trocas comerciais. Julgamos ser essencial, no actual projecto de reforma, definir e hierarquizar claramente os objectivos e os meios antes de suprimir qualquer instrumento existente.

3. Exame crítico das propostas da Comissão

O arranque maciço e indiferenciado, tal como é proposto, defronta-se com numerosas críticas: é ineficaz numa Europa comercialmente aberta ao mundo e a mensagem que se faz passar aos concorrentes é contraproducente. A medida entra em total contradição com a política dos sete

últimos anos na matéria e negligencia o problema das plantações ilícitas. O arranque surge como a única possibilidade de solução a curto prazo para os produtores em dificuldade. A selecção faz-se mais pela aptidão à resistência à crise que pelos desempenhos produtivos. Esta proposta ignora as estratégias desenvolvidas pelos produtores que dispõem de recursos. O arranque faz igualmente desaparecer uma cultura de povoamento e ecológica, sem alternativa, em regiões que prosseguirão a desertificação, contrária aos objectivos da PAC.

Os direitos de plantação representam o principal instrumento de uma política cuidada de desenvolvimento sectorial. O seu custo e as presumíveis economias de escala são reduzidos relativamente à volatilidade dos mercados e à conseqüente desestruturação sectorial. A supressão dos direitos de plantação favoreceria, por conseguinte, a deslocalização das vinhas, o desenvolvimento de grandes empresas capazes de mobilizar capitais e a rápida constituição de excedentes e colocaria problemas de articulação entre os VQPRD ligados ao *terroir* e as outras categorias de vinho.

A supressão dos direitos de plantação entra igualmente em contradição com a anterior decisão de arrancar 400.000 ha de vinha para reequilibrar a oferta. Logo que sejam liberalizadas, as plantações vão aumentar tornando-se a sua produção outra vez excedentária. Serão, deste modo, desperdiçados dois anos de orçamento da OCM vitivinícola.

O mercado do álcool associado às destilações é totalmente gerido: os preços pagos aos produtores são fixados regulamentarmente tal como as margens de destilação e “o preço aceitável” no mercado. Como parece difícil não cobrir os custos de destilação, o orçamento poderia ser modulado pelas duas outras variáveis: o preço pago e o preço de venda do álcool. Por exemplo, o preço da destilação do álcool de boca poderia ser dividido por dois e “compensado” por uma ajuda directa. Os álcoois víquicos são, em grande parte, substituíveis: a escolha da definição e do destino modula o(s) beneficiário(s) do mecanismo. A rígida compartimentação instaurada pela regulamentação poderia, por conseguinte, ser posta em causa. Por exemplo, as prestações víquicas poderiam ser utilizadas para o álcool de boca. Neste caso, a actividade de destilação poderia ser prosseguida em França. A produção de álcool por destilação (artigo 29º - destilação de álcool de boca) deveria então ser reduzida na mesma proporção.

As funções ambientais não são tidas em conta: o papel das destilarias deveria igualmente ser avaliado relativamente a este “serviço ambiental” de despoluição. Os parâmetros energéticos na óptica da política do bioetanol, da produção de álcool para combustíveis, mereceriam uma avaliação complementar.

O sector vitícola pode dificilmente passar sem um mecanismo de regulação, tendo em conta a volatilidade dos preços, associada às flutuações da colheita e à inelasticidade da procura. A implementação da destilação de crise poderia ser melhorada e os custos reduzidos no quadro de uma harmonização das duas OCM vitivinícola e dos álcoois víquicos. Os pormenores da regulação poderiam ser decididos a nível regional e limitados no quadro dos orçamentos nacionais. Poderiam ser introduzidos estabilizadores de rendimento.

Partilhamos o ponto de vista da Comissão sobre o enriquecimento, mantendo-nos atentos a uma eventual compensação dos aumentos de custos induzidos para as vinhas de produtos de baixo preço

na Europa do Norte. Esta decisão colocaria a Europa em posição de força nas negociações sobre as regras e práticas enológicas com os países do Novo Mundo.

4. Análises complementares e propostas concretas para a reforma da OCM

Os países do novo mundo “invadiram” o mercado inglês, principalmente no segmento dos vinhos *premium*, desenvolvendo vinhas jovens, de elevado potencial produtivo, orientadas para as castas aromáticas, permitindo a comercialização por algumas empresas de muito grande dimensão que oferecem vinhos com uma boa relação qualidade-preço, com base nas castas e em marcas apoiadas por orçamentos de comunicação e de promoção gigantescos. Dominam doravante o circuito “*off-trade*”. Além disso, dominam totalmente a “*supply chain*”, o controlo da qualidade e a inovação comercial. Apresentam uma relação de força muito favorável com a grande distribuição.

O sector vitivinícola australiano vive uma crise de sobreprodução sem precedentes. Esta sobreprodução resulta da conjugação de plantações excessivas, fiscalmente apoiadas, realizadas pelos agricultores e investidores num período de euforia e de uma colheita 2004 excepcional. A crise de sobreprodução beneficia os consumidores que podem comprar vinhos cada vez menos caros, as grandes empresas de distribuição que se aproveitam do seu peso para melhorar as suas margens e, por último, as maiores empresas produtoras de vinhos que se aproveitam do excesso de oferta de uvas para negociar tarifas cada vez mais baixas. Os perdedores nesta crise são os viticultores independentes, que deixam de ter compradores para as suas uvas ou que viram a sua margem diminuir devido à baixa dos preços. Importantes quantidades de uva não são colhidas. As falências são numerosas. A política vitivinícola australiana consiste exclusivamente em promover os vinhos australianos, na Austrália, mas também, e sobretudo, no estrangeiro.

Uma parte do mercado mundial do vinho é dominada por um oligopólio com ramificações, cujas empresas, na sua maioria, estão localizadas no Novo Mundo. A concorrência é cada vez mais marcada a jusante da fileira. O desenvolvimento e os ganhos de competitividade das grandes empresas vitivinícolas mundiais durante os 25 últimos anos assentaram numa vaga de fusões e de aquisições com o objectivo da racionalização da produção e do desenvolvimento de marcas. A sua dimensão crítica oferece-lhes vantagens concorrenciais significativas nos mercados mais disputados como são o Reino Unido e os Estados Unidos.

A experiência da constituição das organizações de produtores no sector das frutas e dos produtos hortícolas pode ser muito útil para os projectos no sector vitícola. Gostaríamos, por conseguinte, de realçar o interesse da estruturação dos produtores em OP e as modalidades de gestão do Fundo Operacional. De realçar, em especial, a participação conjunta dos fundos europeus e dos fundos dos produtores, juntamente com uma co-responsabilidade mais forte e a possibilidade de definir uma lista de acções elegíveis que poderiam ser adaptadas ao sector vitícola. Poderia, desde já, ser relançada uma grande parte destas acções.

As intervenções no mercado podem ser realizadas a nível mais agregado dos comités económicos que, para além das regras de qualidade, podem aplicar uma regulação descentralizada da oferta, através de acções colectivas organizadas de colocação em reserva e de financiamentos colectivos.

Partilhamos a visão da Comissão sobre a impossibilidade de uma aplicação generalizada e uniforme da dissociação; contudo, consideramos ser possível utilizar estes mecanismos de forma mais

limitada e orientada. Uma ajuda dissociada, aplicada numa região homogénea, em que a maior parte dos produtos seriam da mesma natureza, vendidos ao mesmo preço (entrega à destilação de álcool de boca, por exemplo), reunindo critérios de desenvolvimento rural, preservação do ambiente, de especificidade das paisagens, de ausência de alternativa produtiva, poderia ser instaurada no quadro do regime de pagamento único (RPU) sem os inconvenientes de uma aplicação generalizada.

Com base nas análises precedentes, apresentamos as seguintes propostas:

1. Verificada a ineficácia do arranque indiferenciado e global, é necessário conservar um arranque orientado e diferenciado de acordo com objectivos estratégicos económicos (castas, rendimentos) e sociais (agricultor em dificuldade, projecto de abandono de actividade, ninguém para dar continuidade à exploração). Este arranque seria, por conseguinte, progressivo, limitado, controlado e avaliado à medida da sua aplicação. Isto induziria uma economia orçamental em relação ao cenário 2 que permitiria uma reorientação para outras medidas.

2. Os direitos de plantação deveriam ser mantidos para orientar a política. Deveriam, contudo, ser muito mais facilmente mobilizáveis, mediante uma melhor organização das atribuições, das trocas e das transferências de direitos. A aplicação dos mecanismos de reserva poderia ser avaliada e adaptada para corrigir as falhas detectadas. Como corolário, as plantações ilegais deveriam ser reguladas, em especial graças aos sistemas de controlo instaurados pela nova PAC. A gestão do potencial de produção poderia ser realizada a nível regional por um ministério regional, uma organização interprofissional ou um comité económico, com base num balanço de mercado com um plafonamento e uma arbitragem nacional e europeia.

3. O regime das destilações deveria ser repensado tanto globalmente como para cada categoria. O sistema de preços de compra poderia ser revisto para efeitos de redução orçamental e de orientação para o mercado. O conjunto dos álcoois produzidos deveria ser objecto de uma redefinição e de uma evolução dos seus mercados potenciais. O preço de venda do álcool vínico deveria ser revistos para cima. O conjunto do mercado do álcool deveria ser actualizado nas suas diversas componentes: álcool de boca, bagaço, mercados de escoamento industriais (combustíveis) com base em objectivos ambientais (despoluição, álcool combustível) e energéticos (evolução da tributação). A destilação preventiva poderia ser objecto de uma remuneração da sua única função ambiental. As práticas de compostagem dos bagaços brutos e das borras deveriam ser avaliadas ecologicamente. O preço da destilação de álcool de boca poderia ser reduzido, podendo este último ser compensado por uma ajuda directa parcialmente dissociada. A destilação dos vinhos com dupla finalidade já não está na ordem do dia, tendo sido substituída pela afectação parcelar (Plano Zonta), sendo, por conseguinte, suprimida. A destilação de crise deve ser mantida, mas melhorada na sua aplicação. Deveria ser gerida a nível regional em função dos equilíbrios de mercado e poder assumir dimensões obrigatórias com base em critérios diferenciados. Deveria poder ser co-financiada pelas organizações interprofissionais ou pelos comités económicos para ter em conta os diferenciais de preços. Poderia ser articulada com a aplicação das reservas qualitativas.

4. A chaptalização, o enriquecimento com açúcares exógenos de beterraba e de cana deveria ser suprimida de acordo com a proposta da Comissão. O enriquecimento endógeno com mostos de uvas concentrados e concentrados rectificadados deveria ser autorizado, mas reduzido, e a ajuda deveria ser suprimida. O aumento do preço de custo dos vinhos de baixo preço das regiões setentrionais

produtoras poderia ser parcialmente compensado por uma ajuda gerida no âmbito dos orçamentos nacionais.

5. As regiões abrangidas pela destilação de álcool de boca deveriam poder ser elegíveis para o regime de pagamento único e a dissociação parcial, no sentido de preservar o coberto vegetal e beneficiar, com base em estudos de custo a efectuar, de uma ajuda à vindima em verde.

6. Os agrupamentos de produtores e as organizações do sector deveriam ser reforçados, reactivados e dotados de meios financeiros para desenvolver as funções a jusante. A evolução poderia inspirar-se nas funções e meios das organizações de produtores do tipo frutas e produtos hortícolas. Deveriam, em especial, ser condicionados por objectivos estratégicos: fusões, agrupamentos, associações, parcerias, investigação de dimensão crítica e projectos de desenvolvimento comerciais, criação de marcas, promoção.

7. As regras sobre a rotulagem não deverão ser modificadas pelas razões invocadas; existem margens operacionais no quadro da regulamentação actual. Não é necessário suprimir as referências ao *terroir* no caso dos vinhos de mesa sem indicação geográfica. Vastas áreas geográficas de referência dos vinhos regionais são suficientes para esta adaptação.

8. A importação de mostos dos países terceiros deve continuar a ser proibida devido à própria definição do vinho, produto obtido pela transformação de uvas frescas, aos problemas de rastreabilidade, ao risco de fraude e ao equilíbrio do mercado.

ZHRNUTIE

Cieľom tejto štúdie je prispieť k parlamentnej diskusii o návrhu reformy spoločnej organizácie trhu s vínom (SOT s vínom) predloženej Komisiou Európskych spoločenstiev. Štúdia reaguje na štyri požiadavky Parlamentu: 1. stručné zhrnutie situácie na trhu s vínom za posledných šesť rokov v rámci Európy s dvadsiatimi piatimi členmi, 2. vyhodnotenie nedostatkov v mechanizmoch súčasnej SOT, 3. kritická analýza návrhov Komisie a 4. konkrétne návrhy na reformu SOT.

1. Situácia na trhu s vínom

Analýza súčasnej situácie na európskom, ako aj svetovom, trhu s vínom je z veľkej časti v súlade s analýzou Komisie o hlavných pôsobiacich tendenciách. Zdôraznili sme však niektoré odlišnosti v hodnotení istých smerovaní a nedostatočné zohľadnenie skrytých trhových mechanizmov, segmentovania trhov podľa krajiny pôvodu, kategórie a ceny, veľkej rozmanitosti výmenných tokov v rámci Európy, ako aj medzi Európou a ostatným svetom.

Čo sa týka výrobného potenciálu, Európa v osemdesiatych a deväťdesiatych rokoch klčovala vinič, zatiaľ čo ostatný svet ho sadil. Nová SOT z roku 1999 túto tendenciu obrátila, okamžite však bola konfrontovaná s nadprodukciami a nezákonným vysádzaním. Začala sa tak nová vlna klčovania viniča, ktorá bola reakciou na čiastočne iba okolnosťami spôsobenú krízu.

Produkcia a výnosy výrazne kolíšu, čo je zdrojom podmienených kríz, ktoré sa medzičasom stali štruktúrnymi: jednak pre nedostatočné vyčistenie trhov prostredníctvom krízovej destilácie, jednak pre nedostatočnú možnosť rastu odbytu vzhľadom na silnú konkurenciu. Produkcia mimo Európy takisto rástla a súčasná situácia je výrazne poznačená svetovou nadprodukciami roku 2004. Odhliadnuc od konjunktúry sa výnosy líšia v závislosti od vinohradov. Extenzívne vinohrady s nízkymi výnosmi sa menia na zavlažované produktívne vinohrady so skvalitňujúcou vínnou révou a veľmi produktívne vinohrady sa menia na vinohrady so skvalitňujúcou révou s nižšími výnosmi. Miera výnosov vinohradov má teda zmysel iba v rámci produkcie, ktorá je prispôsobená dvojici produkt-segment trhu.

Spotreba sa ustálila na priemernej úrovni. V tradičných producentských krajinách naďalej klesá, v neproducentských a spotrebiteľských krajinách stúpa. Tendencia v Európe smeruje viac-menej k stabilite, z celosvetového hľadiska dochádza k miernemu rastu. V niektorých krajinách je rast veľmi výrazný (Spojené kráľovstvo, Spojené štáty).

Objem medzinárodnej výmeny naďalej rastie. Čo do kvality, farby a ceny je veľmi rozmanitý a komplementárny. Hlavnú úlohu hrá vnútroeurópska obchodná výmena. Možno pozorovať veľké rozdiely medzi jednotlivými trhmi. Konkurencia s krajinami nového sveta sa vyhrocuje hlavne na dvoch rastúcich trhoch, o ktoré sa zväzda silný boj: Spojené kráľovstvo a Spojené štáty. Export Európskej únie (EÚ) s dvadsiatimi piatimi členmi od roku 2001 rastie (po tom, ako v roku 2000 klesol), rast je však nižší ako rast ostatných krajín. Naopak, čo sa týka jednotkovej hodnoty, rast prekročil o 33 % rast krajín mimo EÚ s dvadsiatimi piatimi členmi. Rozdiel sa od roku 2001 zvýšil z 0,4 USD/l na 0,7 USD/l, polovica tejto sumy sa však dá pripísať vývoju výmenného kurzu. Kríza a zmeny výmenného kurzu ešte vyhrtili cenovú vojnu.

Analýza svetového trhu s ohľadom na SOT s vínom priamo obracia našu pozornosť na faktory konkurencieschopnosti na trhu, ktorý je veľmi rozmanitý v závislosti od krajiny a v rámci každej z nich je výrazne segmentovaný. Množstvo hektárov v konfrontácii s nadprodukciou sa bude meniť v závislosti od ich miesta, výnosu, povahy produktov, klasifikácie podľa pravidiel a cenovej úrovne na trhu, pre ktorý sú určené. Úsilie o rovnováhu s trvalou rastlinou, citlivou na klimatické zmeny, je na tejto úrovni presnosti a vzhľadom na veľký počet aktérov niečo ako zázrak.

Na jednej strane je zníženie spotreby a drastické zníženie vývozu v rokoch 2003 – 2005, na druhej strane zasa výrazná produkcia: destilácie nedokázali z trhu v dostatočnej miere vylúčiť prebytky. Analýza nadbytkov potvrdzuje, že fakultatívnosť krízovej destilácie, jej nedostatočne silný impulz čo do cien a jej oneskorené zavedenie jej neumožnili dosiahnuť cieľ vyčistenia trhu, ktorý bol stanovený v rámci SOT.

2. Hodnotenie zlyhaní mechanizmov SOT

Reforma SOT s vínom z roku 1999 zachovala hlavné ciele Spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP), zmenila však jej nástroje: bola zrušená povinná destilácia, pomocou ktorej sa kontrolovali výnosy stolových vín, boli zrušené orientačné ceny, zavedenie destilácie konzumného liehu, starostlivosť o potenciál prostredníctvom oprávnených rezerv, uznanie združení výrobcov a hospodárskych výborov.

Riadenie výrobného potenciálu sa stalo chýlostivým. Jednoduchá stratégia vyklčovania viničov z osemdesiatych rokov už nie je vhodná, no správa potenciálu je výrazne poznamenaná analýzami posledných výsledkov, ktoré predchádzali prijatiu rozhodnutia. Politika správy výrobného potenciálu bola poznamenaná postupnosťou „stop and go“. Nerátala s tým, aký účinok bude mať na produkciu španielska kvalitatívna konverzia (a pravdepodobne aj konverzia v časti južného Talianska) so svojim rastom výnosov. Model konverzie bol modelom, ktorý sa zakladal na sledovaní kvalitatívnej politiky spojenej so znížením výnosov dosiahnutých vďaka zlepšujúcim odrodám (languedocký model). Paralelné zavedenie konečného vyklčovania a konverzie languedockého typu urýchlilo znižovanie produkcie. Udeľovanie práv na nové sadenie a konverzia kastílsko-lamanšského typu urýchlili rast ponuky.

Destilačné režimy sú už z dôvodu svojho štruktúrovania nákladné. Režimy sú rozčlenené a odbyt vínneho destilátu je už viac než dvadsať rokov spravovaný bez revízie ceny. Náklady na vedľajšie produkty sú spojené iba so zhodnotením, ktoré sa týka priemyselného liehu. Destilácia konzumného liehu dosiahla svoj cieľ: pravidelné zásobovanie trhu prvotnou surovinou liehovín. Hoci jej úroveň je nízka, cena vína určeného na destiláciu konzumného liehu funguje ako minimálna cena a predstavuje zaistené odbytisko pre celok producentov stolových vín. Z celkového hľadiska je teda vyrábaný alkohol nadbytočný a trh s ním nie je riadený, keďže rovnováha sa dosahuje iba jeho „odklonením“ na cenovo nenáročné priemyselné využitie. Krízová destilácia je využívaná veľmi nepravidelne. Predstavuje jediný intervenčný prostriedok v prípade vážnej krízy, no jej využitie kladie problém nízkych (keďže nie sú smerodajné) a jednotných cien bez ohľadu na krajinu a kvalitu vín. Navyše, jej využívanie je dobrovoľné a je teda zdrojom pre „free riding“. Z dôvodu uvedeného „odklonu“ k priemyselnému liehu je jej využívanie nákladné.

Pomoc pri využívaní koncentrovaných muštov a koncentrovaných vylepšených muštov je odôvodnená dodržiavaním „jednotného zákona“, ktorého cieľom je kompenzovať rozdiel v nákladoch na obohacovanie medzi metódami, regiónmi a producentmi, ktorí majú alebo nemajú povolenie na ich využívanie. Možnosti obohacovania podporujú rast výnosov, nemožno však ignorovať potrebu metódy, korigujúcej klimatické zmeny. Vplyvy na objemy sa líšia v závislosti od odnímajúcej metódy (MC, MCR) a prídavnej metódy (sacharóza).

Enologické postupy sú vzhľadom na svoj vplyv na náklady určujúce pri súťaži s krajinami nového sveta. Argumenty sú prijateľné v oboch skupinách producentských krajín. Hoci mnohé aspekty vyplývajú z technických diskusií, je potrebné konštatovať, že ide skôr o konfrontáciu dvoch „filozofií produktu“.

Z celkového hľadiska sa niektoré kritiky SOT s vínom obsiahnuté v štúdiu Inova a dokumentoch Komisie týkajú viac spôsobov zavádzania opatrení než vlastných mechanizmov jestvujúcej SOT: 1. problémy nespôsobuje prémie za vyklčovanie viniča alebo za kvalitatívnu konverziu, ale skutočnosť, že je využívaná príliš často alebo nedostatočne často, alebo ak nie sú v dostatočnej miere zohľadnené dôsledky prijatých rozhodnutí, ako to bolo v prípade výnosov v Castilla-La Mancha a v južnom Taliansku, 2. takisto z dôvodu nedostatočného vyčistenia trhov na nich ostávajú prebytky, ktoré neumožňujú návrat k rovnováhe v cenách a príjmoch, 3. účinnosť a náklady na destilácie vychádzajú z predtým realizovanej hospodárskej politiky, totiž zo zásobovania trhu alkoholom v stanovenom množstve a cene.

Zhodnotenie „zlyhaní“ SOT musí položiť väčší dôraz na prispôbenie mechanizmov: 1. buď na zmenu cieľov spoločnej poľnohospodárskej alebo vinárskej politiky (životné prostredie, tlaky Svetovej obchodnej organizácie, rozvoj vidieka), 2. na nové rozpočtové obmedzenia (zníženie výdavkov, príchod nových členských štátov), 3. alebo na vývoj svetovej konkurencie a dominanciu krajín nového sveta. Zdá sa nám ťažké udržať klasické intervenčné mechanizmy prostredníctvom regulovania ponuky, keďže už takmer nejestvujú tarifné bariéry obchodnej výmeny. V súčasnom návrhu reformy sa nám zdá zásadné jasne uviesť a hierarchizovať ciele a prostriedky a až potom rušiť konkrétny existujúci nástroj.

3. Kritické preskúmanie návrhov Komisie

Masívne a nerozlíšené vyklčovanie viniča v podobe, v akej je navrhované, naráža na množstvo kritiky; v rámci Európy, ktorá je obchodne otvorená ostatnému svetu je neúčinné, je kontraproduktívnym signálom pre konkurenciu. Tento postup je v absolútnom rozpore s politikou v tejto oblasti za posledných sedem rokov a obchádza problém nezákonného vysádzania. Vyklčovanie viniča sa javí ako jediné krátkodobé riešenie pre producentov, ktorí majú ťažkosti. Výber je väčšmi založený na miere rezistencie voči kríze ako na výkonoch z hľadiska produktívnosti. Uvedený návrh ignoruje stratégie rozvinuté producentmi, ktorí ich využívajú. Z dôvodu vyklčovania viniča takisto nenávratne mizne ľudnatá a ekologická kultúra v regiónoch, v ktorých pokračuje dezertifikácia, ktorá je v rozpore s cieľmi SPP.

Práva na vysádzanie predstavujú hlavný nástroj racionálnej politiky rozvoja tohto sektora. Náklady na ne a argument množstevných úspor neobstoja vzhľadom na premenlivosť trhov a následný rozpad štruktúry sektora. Zrušenie práv na vysádzanie by teda podporilo delokalizovanie

vinohradov, rozvoj veľkých firiem, schopných mobilizovať kapitál, rýchly vznik prebytkov a viedlo by k problému zlúčenia akostných vín vyrobených vo vymedzených regiónoch spojených s istou oblasťou, a iných kategórií vín.

Zrušenie práv na vysádzanie je takisto v rozpore s predchádzajúcim rozhodnutím o vyklčovaní 400 000 hektárov vinohradov s cieľom opätovne dosiahnuť rovnováhu v ponuke. Keď bude vysádzanie liberalizované, jeho miera sa zvýši a to bude viesť k prebytkom. Premrhajú sa tým dva rozpočtové roky SOT s vínom.

Trh s destilovaným alkoholom je absolútne riadený: ceny vyplácané producentom sú presne stanovené predpismi, takisto destilačné marže a „trhovo prijateľná cena“. Keďže sa zdá byť nemožné nepokryť destilačné náklady, rozpočet by mohli upraviť dve ďalšie zmeny: vyplácaná cena a predajná cena alkoholu. Napríklad cena za destiláciu konzumného liehu by sa mohla rozdeliť na polovicu a mohla by sa „kompenzovať“ prostredníctvom priamej pomoci.

Vinársky alkohol je z veľkej časti nahraditeľný: výber definície a určenie mení toho alebo tých, ktorí budú predmetom pôsobenia tohto mechanizmu. Rozdelenie, ktoré zaviedli predpisy, by teda mohlo byť spochybnené. Napríklad vedľajšie produkty by sa mohli využívať namiesto konzumného liehu. V takom prípade by destilačná činnosť vo Francúzsku mohla pokračovať. Článok 29, produkcia alkoholu prostredníctvom destilácie (destilácia konzumného liehu), by teda mal byť obmedzený.

Environmentálne funkcie zohľadnené: úloha liehovarov by sa mala zohľadniť takisto vzhľadom na túto „environmentálnu službu“ znižovania miery znečistenia. Energetické funkcie z hľadiska politiky bioetanolu a produkcia alkoholu na pohonné hmoty, si zaslúžia doplňujúce ohodnotenie. Vzhľadom na premenlivosť kurzov spojených s fluktuáciou úrody a nepružnosťou dopytu sa vinársky sektor iba ťažko zaobíde bez regulačného mechanizmu. Zavádzanie krízovej destilácie by mohlo byť skvalitnené a náklady naň znížené, ak by došlo k zharmonizovaniu dvoch SOT (víno a vínne destiláty). Regulácia by mohla byť spresnená na regionálnej a ohraničenej úrovni v rámci národných programov. Takisto by bolo možné zaviesť príjmové stabilizátory.

Zdieľame hľadisko Komisie týkajúce sa obohacovania, pričom zostávame pozorní k prípadnej kompenzácii zvýšení nákladov v súvislosti s lacnými produktmi vinohradov v severnej Európe. Toto rozhodnutie by Európe zabezpečilo silnú pozíciu pri rokovaníach o enologických pravidlách a postupoch s krajinami nového sveta.

4. Doplňujúce analýzy a konkrétne návrhy na reformu SOT

Krajiny nového sveta „obsadili“ anglický trh, najmä v oblasti segmentu vín typu premium, keďže majú mladé vinohrady s vysokým výrobným potenciálom zamerané na aromatické odrody, ktoré niekoľkým veľkým podnikom umožňujú umiestniť na trh vína s dobrým pomerom medzi kvalitou a cenou založené na určitých odrodách a značky opierajúce sa o výrazný reklamný rozpočet a obrovskú podporu. Preto odteraz ovládajú oblasť „off-trade“. Navyše úplne ovládajú „supply chain“, kontrolu kvality a obchodnú inováčnosť. Medzi nimi a veľmi naklonenou veľkodistribúciou existuje vzťah sily.

Austrálsky vinársky sektor prežíva bezprecedentnú krízu v súvislosti s nadprodukciou. Nadprodukcía má príčinu v spojení nadmerných výsadiieb, ktoré boli daňovo zvýhodnené a realizované poľnohospodármi a investormi v období eufórie a nadmernej úrody v roku 2004. Kríza nadprodukcíe je výhodná pre spotrebiteľov, ktorí môžu vína nakupovať lacnejšie vo veľkých predajniach, ktoré ťažia zo svojej veľkosti pri zvyšovaní svojich marží a takisto pre veľké produkčné firmy, ktoré profitujú z nadmernej ponuky hrozna, aby mohli dosiahnuť čoraz nižšie tarify. V tejto kríze strácajú hlavne nezávislí vinohradníci, ktorí majú problém nájsť odberateľov pre svoje hrozno, alebo ktorých marža sa pre znižovanie cien takisto znižuje. Veľké množstvo hrozna sa nezbiera. Mnoho podnikov krachuje. Jedinou vinársko-vinohradníckou politikou Austrálie je podpora austrálskych vín v Austrálii, no hlavne v zahraničí.

Časť svetového trhu s vínom je ovládaná oligopolom, ktorého väčšina firiem sídli v krajinách nového sveta. Súťaž je v tomto sektore čím ďalej výraznejšia. Rozvoj a konkurencieschopnosť veľkých svetových vinársko-vinohradníckych firiem sa v posledných dvadsiatich piatich rokoch opierala o vlnu fúzií a akvizícií s cieľom racionalizovať produkciu a rozvoj značiek. Ich kritická veľkosť im zabezpečuje výrazné konkurenčné zvýhodnenia na najžiadanejších trhoch, akými sú Spojené kráľovstvo a Spojené štáty.

Skúsenosť zo zavedenia producentských organizácií v sektore ovocia a zeleniny môže objasniť projekty vo vinársko-vinohradníckom sektore. Chceli by sme preto udržať prítťažlivosť štruktúrovania producentov v rámci producentských organizácií a v orgánoch správy Operačného fondu. Vidíme tu hlavne spojenú účasť európskych fondov a fondov producentov, kde je väčšia spoločná zodpovednosť a možnosť definovať zoznam prípustných akcií, ktoré by bolo možné v tomto sektore realizovať. Už teraz je možné veľkú časť týchto akcií opätovne realizovať.

Zásahy na trhu môžu byť realizované na prijateľnejšej úrovni hospodárskych výborov, ktoré môžu okrem kvalitatívnych pravidiel zaviesť aj decentralizovanú reguláciu ponuky prostredníctvom kolektívnych akcií vytvárania zásob a kolektívneho financovania.

Zdieľame pohľad Komisie týkajúci sa nemožnosti všeobecného a uniformného uplatňovania zrušenia priamych platieb vyplácaných podľa druhu výroby, je však možné využívať tento mechanizmus obmedzenejším a konkrétnym spôsobom. Platby nezávislé od druhu výroby, zavedené v homogénnom regióne, ktorého väčšina produktov by bola tej istej povahy, boli by predávané za tú istú cenu (napríklad dodávka na destiláciu konzumného liehu), vzťahovali by sa na ne kritéria rozvoja vidieka, ochrany životného prostredia, špecifickosti krajiny, absencie alternatívnej produkcie, by mohli byť zavedené v rámci systému jednotnej platby bez toho, aby tu boli nevýhody všeobecného uplatňovania.

Návrhy zohľadňujú predchádzajúce analýzy:

1. Nerozlišujúce a celkové vyklčovanie viniča bolo neúčinné, treba, aby bolo presne zamerané a diferencované podľa strategických cieľov, jednak hospodárskych (odrody, výnosy), ako aj sociálnych (poľnohospodári, ktorí majú ťažkosti, projekt zanechania činnosti, absencia pokračovateľa v činnosti). Takéto klčovanie by teda bolo progresívne, ohraničené, kontrolované a hodnotené v závislosti od postupu jeho zavádzania. Aktivizovalo by to rozpočtové hospodárenie podľa scenára 2, ktoré by umožnilo rozvinutie smerom k ďalším opatreniam.

2. Práva na vysádzanie je potrebné zachovať na riadenie politiky. Musia však byť ľahšie mobilizovateľné, pričom by mali lepšie organizovať pridelenia, výmeny a prevody práv. V súvislosti s riešením dysfunkcií by sa malo hodnotiť a prispôbiť zavádzanie mechanizmov zásob. Takisto je potrebné riešiť nezákonné vysádzanie, hlavne pomocou systémov kontroly zavedených novou SPP. Správa výrobného potenciálu sa môže vykonávať na regionálnej úrovni prostredníctvom regionálneho ministerstva, medziodborového alebo hospodárskeho výboru na základe maximálneho trhového výsledku, pričom sa bude rozhodovať na národnej a európskej úrovni.

3. Systém destilácií je potrebné nanovo koncipovať jednak z celkového hľadiska, ako aj pre každú z nich zvlášť. Systém nákupných cien sa môže revidovať s cieľom rozpočtového zníženia a zamerania na trh. Celok produkovaných alkoholov môže byť znovu definovaný a môže sa uvažovať o nových možných odbytiskách. Predajnú cenu vínnych alkoholov je potrebné zvýšiť. Celok odbytísk alkoholu je potrebné revidovať podľa jednotlivých zložiek: konzumný lieh, alkoholy z výliskov, priemyselné odbytiská (pohonné hmoty) podľa environmentálnych (zníženie miery znečistenia, alkohol na pohonné hmoty) a energetických cieľov (vývoj zdanenia). Preventívna destilácia sa môže preplácať už iba pre svoju environmentálnu funkciu. Postupy kompostovania hrubých výliskov a kalov môžu byť ekologicky zhodnotené. Cena destilácie konzumného liehu sa môže znížiť, keďže je kompenzovaná priamymi platbami s čiastočnou nezávislosťou od druhu výroby. Destilácia vína z hrozna na dvojaký účel už nie je aktuálna, keďže bola nahradená parcelovým určením (Plan Zonta). Je teda zrušená. Krízová destilácia musí byť zachovaná, jej zavádzanie však treba zlepšiť. Musí byť riadená na regionálnej úrovni v závislosti od trhovej rovnováhy a podľa rozmanitých kritérií by mala byť povinná. Musí sa umožniť jej spolufinancovanie medzi odborovými alebo hospodárskymi výbormi, aby sa zohľadňovali cenové rozdiely. Môže sa spojiť so zavádzaním kvalitatívnych zásob.

4. Cukrenie, cukrenie muštu, exogénne obohacovanie repným a trstinovým cukrom sa má podľa návrhu Komisie zakázať. Endogénne obohacovanie koncentrovaným hroznovým muštom a koncentrovaným vylepšeným muštom sa môže povoliť, ale obmedziť, pričom pomoc sa môže zrušiť. Zvýšenie výrobnéj ceny pre vína s nízkou cenou zo severných producentských regiónov môže byť čiastočne kompenzované pomocou v rámci národných programov.

5. Na regióny, ktorých sa týka destilácia konzumného liehu sa môže vzťahovať možnosť systému jednotnej platby a čiastočného zrušenia priamych platieb vyplácaných podľa druhu výroby, aby sa udržalo rastlinné pokrytie a v závislosti od plánovaných nákladových štúdií sa môže umožniť získanie pomoci pri zelenom zbere.

6. Združenia výrobcov a medziodvetvové organizácie je potrebné posilniť a reaktivovať, ako aj umožniť im získať finančné prostriedky na rozvíjanie svojich funkcií zmenkového ručenia. Ďalší vývoj sa môže inšpirovať funkciami a prostriedkami organizácií producentov ovocia a zeleniny. Mali by sa zamerať hlavne na strategické ciele: fúzie, zoskupenia, združenia, partnerstvá, kritický výskum a návrhy na obchodný rozvoj, vytváranie značiek, podpora.

7. Zdá sa, že na základe naznačených dôvodov nie je potrebné meniť pravidlá označovania; v rámci súčasných predpisov existuje istý manévrovací priestor. Pri stolových vínach bez geografického označenia netreba rušiť odkaz na oblasť. Danej zmene vyhovujú rozsiahle referenčné geografické oblasti pri pôvodných vínach.

8. Dovoz muštov z tretích krajín musí ostať aj naďalej zakázaný na základe samej definície vína (výrobok získaný spracovaním čerstvého hrozna), problémov vystopovateľnosti, rizika podvodu a vyváženosti trhu.

POVZETEK

Cilj te študije je prispevati k parlamentarni razpravi v zvezi z predlogom reforme skupne ureditve trga za vino, ki ga je predložila Komisija Evropskih skupnosti. Študija izpolnjuje štiri zahteve Parlamenta: (1) kratek povzetek razmer na trgu za vino v evropski petindvajseterici v zadnjih šestih letih; (2) ocena pomanjkljivosti mehanizmov trenutne skupne ureditve trga; (3) kritična analiza predlogov Komisije; in (4) konkretni predlogi za reformo skupne ureditve trga.

1. Razmere na trgu za vino

Analiza razmer na trgih za vino na evropski in svetovni ravni je glede glavnih trendov zelo podobna analizi Komisije o glavnih trendih dela. Vendar smo kljub temu poudarili razlike v zvezi z vrednotenjem nekaterih sprememb in nezadostno upoštevanje skritih tržnih mehanizmov, razdelitev trgov glede na matično državo, kategorijo in ceno, velike raznolikosti trgovinskih tokov v Evropi ter med Evropo in ostalim svetom.

Na ravni pridelovalne zmogljivosti je Evropa v osemdesetih in devetdesetih letih vinograde krčila, medtem ko je „novi svet“ istočasno postavljala nove nasade. Nova skupna ureditev trga iz leta 1999 je spremenila trend, vendar je taka ureditev kmalu povzročila tudi preveliko proizvodnjo in nezakonite nasade. Zaradi nove krize, tudi na gospodarskem področju, spodbuja ta ureditev nova krčenja.

Proizvodnja in donosi zelo nihajo in lahko povzročijo strukturne gospodarske krize zaradi znatne spremembe trga, ki izhaja iz krizne destilacije. Proizvodnja se je povečala tudi zunaj Evrope, razen tega na trenutne razmere močno vpliva prevelika svetovna proizvodnja iz leta 2004. Razen gospodarskih razmer se donosi razlikujejo glede na vinograde. Ekstenzivni vinogradi z nizkimi donosi se spreminjajo v donosne, namakane vinograde z izboljševalnimi sortami vinske trte, zelo donosni vinogradi pa se spreminjajo v vinograde z izboljševalnimi sortami vinske trte z nižjimi donosi. Učinkovitost vinogradov je torej smiselna le v primeru proizvodnje, ki je prilagojena odnosu med proizvodom in sektorjem trga.

Povprečna potrošnja je stabilna. Zmanjšuje se v tradicionalnih državah proizvajalkah in povečuje v državah potrošnicah, ki niso proizvajalke. V Evropi je povprečna potrošnja skoraj stabilna, na svetovni ravni pa se nekoliko povečuje. V nekaterih državah je rast zelo velika (Združeno kraljestvo, Združene države).

Mednarodna menjava se še naprej povečuje. V zvezi s kakovostjo, barvo in ceno je zelo različna in se medsebojno dopolnjuje. Bistvena je trgovinska menjava v Evropi. Med trgi se kažejo zelo velike razlike. Konkurenca z državami „novega sveta“ se stopnjuje zlasti na dveh rastočih in zelo konkurenčnih trgih: Združeno kraljestvo in Združene države. Izvoz petindvajseterice Evropske unije (EU) se od leta 2001 povečuje (po padcu leta 2000), vendar je ta rast nižja kot v ostalih državah po svetu. Vendar hitrost rasti na ravni vrednosti na enoto za 33 % presega hitrost v državah zunaj petindvajseterice EU. Po letu 2001 se je razlika 0,4 USD/l povečala na 0,7 USD/l, vendar se lahko polovica tega zneska pojasni z gibanjem menjalnega tečaja. Kriza in nihanja menjalnih tečajev so zaostri cenovno vojno.

Analiza svetovnega trga na področju skupne ureditve trga za vino neposredno opozarja na dejavnike konkurenčnosti na trgu, ki se med državami članicami zelo razlikuje in je v vsaki od njih zelo razčlenjen. Površine, na katerih nastajajo presežki, se razlikujejo glede na svojo lokacijo, donos, naravo proizvodov, ki jih zagotavljajo, pravno klasifikacijo in raven cen na trgu, za katerega so namenjeni. Doseganje ravnovesja s trajnico, ki je občutljiva na podnebna nihanja, je na tej stopnji razvoja in ob prisotnosti raznolikih udeležencev skoraj nemogoče.

Zaradi zmanjševanja potrošnje in izvoza v letih 2003–2005 na eni strani in veliki proizvodnji na drugi strani destilacije niso mogle zadostno odpraviti presežkov na trgu. Analiza presežkov potrjuje, da se krizna destilacija, ki je prostovoljni ukrep, premalo vpliva na cene, njeno pozno izvajanje pa ne omogoča doseganja cilja spremembe trga iz skupne ureditve trga.

2. Ocena pomanjkljivosti mehanizmov skupne ureditve trga

Reforma skupne ureditve trga za vino iz leta 1999 je obdržala glavne cilje skupne kmetijske politike in hkrati spremenila svoje „instrumente“: odprava obvezne destilacije, s katero se je nadzoroval donos namiznih vin, odprava priporočene cene, uvedba destilacije pitnega alkohola, razumno upravljanje zmogljivosti v sistemu rezerv pravic, priznanje skupin pridelovalcev in ekonomskih odborov.

Upravljanje pridelovalnih površin je postalo zahtevno. Enostavna strategija uničevanja vinogradov iz devetdesetih let se ne uporablja več, ampak na upravljanje pridelovalnih površin znatno vplivajo analize zadnjih gospodarskih rezultatov, na podlagi katerih se sprejmejo odločitve. Za politiko upravljanja s pridelovalnimi površinami je bila značilna strategija „stop and go“. Ni predvidela vpliva spremenjene kakovosti vinogradov v Španiji (in verjetno tudi v delu južne Italije) na proizvodnjo s povečanjem nastalih donosov. Model spremembe je temeljil na politiki kakovosti, povezane z zmanjšanjem donosov z izboljševalnimi vinskimi trtami (languedoški model). Zaradi dokončnega krčenja nasadov in zamenjave languedoške sorte, ki sta se izvajala istočasno, se je proizvodnja hitro zmanjšala. Dodeljevanje pravic do novega nasada in zamenjava sorte Castilla-La Mancha sta omogočila večjo ponudbo.

Režimi za destilacijo vina so dragi zaradi svoje strukture. Režimi so zaprti, prodajni trg za vinski alkohol pa se že več kot dvajset let v celoti upravlja brez revizije cen. Strošek destilacije stranskih proizvodov pridelave vina je povezan z uravnavanjem cen industrijskega alkohola. Cilj destilacije pitnega alkohola, tj. redna oskrba trga z alkoholom, ki je surovina za žgane pijače, je dosežen. Cena vina, ki je namenjen za destilacijo pitnega alkohola, je nizka, vendar ima vlogo najnižje cene in predstavlja varen trg za skupino pridelovalcev namiznih vin. Izdelek iz alkohola je pogosto presežek, trg teh izdelkov pa se ne upravlja, ker se ravnovesje na trgu dosega z njegovim „uhajanjem“ na področje industrijske uporabe pri nizkih cenah. Krizna destilacija se uporablja zelo neredno. Predstavlja edini način izrazitega posredovanja v primeru resne krize, čeprav nastajajo zaradi nje težave v zvezi s cenami, ki so nizke (da ne bi bile spodbudne) in enake ne glede na državo ali kakovost vin. Razen tega je krizna destilacija prostovoljni ukrep, zato lahko povzroča sivi trg (free riding). Draga je zaradi svojega „uhajanja“ na področje industrijskega alkohola.

Pomoč pri uporabi zgoščenega grozdnega mošta in rektificiranega zgoščenega grozdnega mošta je upravičena zaradi spoštovanja „enotnega zakona“ za odpravljanje neskladja stroškov obogatitve

med metodami, regijami in proizvajalci, ki jo lahko ali je ne smejo uporabljati. Možnosti obogatitve spodbujajo povečanje donosov, vendar je treba upoštevati nujnost metode, s katero se omilijo podnebni pojavi. Učinki na količino so različni pri metodi odvzemanja (MC, MCR) in pri metodi dodajanja (saharoza).

Enološki postopki so zaradi njihovega vpliva na stroške pomembni v zvezi s konkurenco z državami „novega sveta“ zaradi njihovega vpliva na stroške. Argumenti so sprejemljivi v dveh združenih državah proizvajalk. Čeprav izhaja večina vidikov iz tehničnih razprav, gre zlasti za dve „filozofiji izdelka“, ki si nasprotujeta.

Na splošno zadeva nekaj kritik skupne ureditve trga za vino, ki temeljijo na študiji Innova in dokumentih Komisije, bolj načine izvajanja ukrepov kot lastne obstoječe mehanizme skupne ureditve trga: (1) težave ne predstavljata uvedba premij za krčenje ali spremenjena kakovost vinogradov, ampak dejstvo, da se jih uporablja prevečkrat ali premalokrat ali da se premalo upoštevajo posledice sprejetih odločitev, kot v primeru zvišanja donosov v skupnosti Castilla-La Mancha in v južni Italiji; (2) dejstvo, da se trg ne spreminja, omogoča tudi premislek v smislu presežka ponudbe, ki ne dovoljuje ponovne vzpostavitve ravnovesja glede cene in prihodkov; (3) učinkovitost in cena destilacij izhajata iz izbire prej izvedene ekonomske politike, tj. oskrbe trga alkohola z določeno količino in po fiksnih cenah.

Ocena „nepravilnosti“ skupne ureditve trga mora obravnavati zlasti prilagoditev mehanizmov: (1) spremembi ciljev skupne kmetijske ali vinogradniške politike (okolje, pritiski Svetovne trgovinske organizacije, razvoj podeželja); (2) novim proračunskim omejitvam (zmanjšanje stroškov, pridružitve novih držav članic); (3) ali razvoju svetovne konkurence s prevlado držav „novega sveta“. Zato se zdi težko ohranjati klasične mehanizme intervencije na trgu z ureditvijo ponudbe, medtem ko tarifne ovire za trgovino dejansko ne obstajajo več. V sedanjem projektu reforme se nam zdi bistveno, da si zastavimo ter jasno razvrstimo cilje in sredstva po stopnjah, preden odpravimo kateri koli obstoječi instrument.

3. Kritični pregled predlogov Komisije

Predlagano obširno in nediferencirano krčenje je deležno veliko kritik: je neučinkovito v Evropi, ki je trgovinsko odprta v svet, sporočilo, posredovano konkurentom, je neproduktivno. Ukrep je v popolnem nasprotju s politiko zadnjih sedmih let na tem področju in zanemarljivo težavo nezakonitega zasajevanja. Krčenje se zdi edina možnost kratkoročne rešitve za proizvajalce v težavah. Izbor se izvaja bolj glede na sposobnost odpornosti na krizo kot glede na produktivne zmogljivosti. Ta predlog ne upošteva strategij, razvitih s strani pridelovalcev, ki jih uporabljajo. Krčenje povzroča tudi brezpogojno izginjanje novih nasadov in njihovega ekološkega obdelovanja v regijah, v katerih se bo v nasprotju s cilji skupne kmetijske politike nadaljevala dezertifikacija.

Pravice do sajenja predstavljajo glaven instrument politike, utemeljene s sektorskim razvojem. Njihova cena in argument o ekonomijah obsega sta šibka v zvezi z nestabilnostjo trgov in sektorsko destrukcijo, ki bo iz tega sledila. Odprava pravic do sajenja bi torej spodbudila preseljevanje vinogradov, razvoj velikih podjetij, ki lahko mobilizirajo kapital, in hitro nastajanje presežkov ter povzročila težave z usklajenostjo med kakovostnimi vini, pridelanimi na določenih pridelovalnih območjih, povezanih s področjem, in drugimi kategorijami vin.

Odprava pravic do sajenja je tudi v nasprotju s predhodno odločitvijo izkrčiti 400 000 ha vinogradov za ponovno vzpostavitev ravnovesja ponudbe. Po njihovi liberalizaciji se bodo nasadi povečali, kar bo povzročilo presežke. S tem bi pripravili dveletni proračun skupne ureditve trga za vino.

Trg alkohola, ki je povezan z destilacijo, se upravlja v celoti: cene, namenjene pridelovalcem so zakonsko določene kot marže za destilacijo in „sprejemljiva cena“ na trgu. Ker se zdi težko, da ne bi krili stroškov destilacije, bi se proračun lahko dopolnil z dvema drugima spremenljivkama: plačana in prodajna cena alkohola. Na primer, cena destilacije pitnega alkohola bi lahko bila razdeljena na dva dela in „izravnana“ z neposredno pomočjo.

Vinski alkohol je v veliki meri nadomestljiv: izbira opredelitve in namena spreminja enega ali več upravičencev mehanizma. O omejitvi, uvedeni z zakonodajo, bi lahko torej dvomili. Za pitni alkohol bi se na primer lahko uporabila destilacija stranskih proizvodov pridelave vina. V tem primeru bi se lahko dejavnost destilacije nadaljevala v Franciji. Proizvodnja alkohola z destilacijo iz člena 29 (destilacija pitnega alkohola) bi se morala tako zmanjšati.

Vplivov okolja se ne upošteva: vlogo destilarn bi bilo treba ocenjevati glede na to „okoljsko storitev“ neonesnaževanja. Energetske funkcije v okviru politike bioetnola, proizvodnje alkohola za uplinjanje bi bilo treba dodatno ovrednotiti.

Vinski sektor bi se težko odrekel mehanizmu za ureditev ob upoštevanju nestabilnosti poteka, povezanega s nihanjem pridelka in neprilagodljivostjo ponudbe. Izvajanje krizne destilacije se lahko izboljša in zniža stroške v okviru usklajevanja skupne ureditve trga za vino in vinski alkohol. Ureditev se lahko natančno določi na regionalni ravni in se omeji v okviru nacionalnih sredstev. Uvedejo se lahko stabilizatorji prihodka.

Strinjamo se s stališčem Komisije o obogatitvi, ob tem pa ostajamo pozorni na možno nadomeščanje povišanja nastalih stroškov za vinograde s pridelki z nizko ceno v Severni Evropi. Ta odločitev bi Evropo postavila v prevladujoč položaj v pogajanjih z državami „novega sveta“ o enoloških pravilih in postopkih.

4. Dodatne analize in konkretni predlogi za reformo skupne ureditve trga

Države „novega sveta“ so „preplavile“ angleški trg, zlasti v sektorju prvovrstnih vin z razvojem mladih vinogradov z visokim produktivnim potencialom, usmerjenih v aromatične vinske trte, kar omogoča vstop na trg nekaterim zelo velikim podjetjem, katerih vina zaznamuje dobro razmerje med kakovostjo in ceno, na osnovi vinskih trt in znamk, ki jih podpirajo ogromni proračuni za obveščanje in promocijo. Odslej imajo vodilno vlogo v obsegu „off-trade“. Popolnoma obvladujejo tudi dobavno verigo, nadzor kakovosti in trgovske inovacije. Zagotavljajo zelo ugodno razmerje moči z velikimi distributerji.

Avstralski vinski sektor doživlja neprimerljivo krizo prevelike proizvodnje. Ta prevelika proizvodnja je posledica združitve preobsežnih nasadov, ki jim je bila dodeljena davčna pomoč in so jih ustvarili kmetovalci in vlagatelji v obdobju blaginje in obilnega pridelka v letu 2004. Kriza prevelike proizvodnje koristi potrošnikom, ki lahko kupijo vedno cenejša vina, velikim

distributerjem, ki uživajo koristi svoje pomembnosti za povečanje marže, ter zelo velikim podjetjem, ki proizvajajo vino in imajo koristi od prevelike ponudbe grozdja pri pogajanjih za vedno nižjo ceno. Poraženci v tej krizi so samostojni vinogradniki, ki ne najdejo več kupcev za svoje grozdje ali ki se jim je marža zmanjšala zaradi znižanja cen. Velika količina grozdja ni pobrana. Bankroti so številni. Le avstralska vinogradniška politika spodbuja avstralska vina v Avstraliji ter tudi, in predvsem, v tujini.

Na delu svetovnega trga za vino prevladuje oligopol malih in srednje velikih podjetij, ki so večinoma v „novem svetu“. Konkurenca se vse bolj uveljavlja tudi na nižjih stopnjah. Razvoj in koristi konkurenčnosti velikih svetovnih vinogradniških podjetij v zadnjih petindvajsetih letih so se naslonili na val združitvev in prevzemov s ciljem racionalizacije proizvodnje in razvoja znamk. Njihova odločilna velikost jim zagotavlja pomembne konkurenčne prednosti na najbolj konkurenčnih trgih Združenega kraljestva in Združenih držav.

Izkušnja vzpostavitve organizacij proizvajalcev na področju sadja in zelenjave lahko pojasni projekte v vinskem sektorju. Želeli bi torej obdržati korist razvrščanja proizvajalcev v organizacije proizvajalcev in načine upravljanja operativnega sklada. V tem vidimo zlasti skupno sodelovanje evropskih skladov in skladov proizvajalcev, kar vključuje večjo soodgovornost in možnost oblikovanja seznama upravičenih dejavnosti, ki bi jih lahko prilagodili za vinski sektor. Že sedaj bi lahko nadaljevali z velikim delom teh dejavnosti.

Posredovanja na trgu se lahko izvedejo na ravni združenih ekonomskih svetov, ki razen pravil o kakovosti lahko vzpostavijo decentralizirano ureditev ponudbe s skupnimi organiziranimi dejavnostmi zadrževanja in skupnih financiranj.

Strinjamo se s stališčem Komisije, da ni mogoča splošna in enotna uporaba ločevanja, vendar je vseeno mogoče uporabiti te mehanizme na bolj omejen in usmerjen način. Ločena plačila, ki se izvajajo v enotni regiji, v kateri je večina izdelkov enakih in se prodajajo po enaki prodajni ceni (na primer dobava za destilacijo pitnega alkohola), ki združujejo kriterije podeželskega razvoja, varovanja okolja, posebnosti pokrajini, odsotnosti nadomestne možnosti za proizvodnjo, bi se lahko izvajala v okviru sheme enotnih plačil brez neprijetnosti splošne uporabe.

Predlogi upoštevajo predhodne analize:

1. Ker je bilo nediferencirano in vsesplošno krčenje neučinkovito, je treba ohraniti krčenje, ki je usmerjeno in ki se razlikuje glede gospodarskih (vinska trta, donosi) in socialnih strateških ciljev (kmetovalec v stiski, projekt opustitve dejavnosti, odsotnost kupca). To krčenje bi bilo torej postopno, omejeno, nadzorovano in sproti ocenjeno glede izvajanja. To bi povzročilo proračunski prihranek glede na scenarij 2, ki bi omogočil prerazporeditev k drugim ukrepom.

2. Pravice do sajenja bi se morale ohraniti za vodenje politike. Vendar bi morale biti veliko lažje uporabljive z boljšo organizacijo pristojnosti, trgovinske menjave in prenosa pravic. Uporaba rezervnih mehanizmov bi lahko bila ovrednotena in prilagojena za odpravljanje nepravilnosti. V povezavi s tem bi bilo treba urediti nezakonito zasajevanje, zlasti s pomočjo nadzornih sistemov, ki jih je vzpostavila nova skupna kmetijska politika. Upravljanje pridelovalnih površin bi se lahko izvedlo na regionalni ravni, z regionalnim ministrstvom, z medpanožnim povezovanjem ali

ekonomskim odborom, po oceni trga z določanjem zgornje meje ter nacionalno in evropsko arbitražo.

3. O sistemu destilacije bi bilo treba ponovno premisliti na splošno in za vsako posamezno kategorijo. Sistem nakupne cene bi se lahko pregledal s ciljem zmanjšanja sredstev in tržne usmerjenosti. Celoto proizvedenega alkohola bi bilo treba ponovno opredeliti in razvijati prodajne možnosti zanjo. Prodajno ceno vinskega alkohola bi bilo treba zvišati. Vse prodajne možnosti za alkohol bi bilo treba uresničiti v različnih delih: pitni alkohol, alkohol iz groznih tropin, industrijski trgi (uplinjanje) glede na okoljske (neonesnaževanje, alkohol za gorivo) in energetske (razvoj obdavčitve) cilje. Preventivna destilacija bi lahko bila predmet plačila zaradi svoje okoljske funkcije. Prakse kompostiranja neobdelanih groznih tropin in trositev drožja bi morale biti ekološko ovrednotene. Cena destilacije pitnega alkohola se lahko zniža, kar se nadomesti z neposrednimi, delno ločeno pomočjo. Destilacija vin za prodajo na več različnih trgih ni več aktualna in jo nadomešča deljena uporaba (načrt Anthonyja Zonte). Zato se mora odpraviti. Krizno destilacijo je treba ohraniti, vendar izboljšati njeno izvajanje. Izvajati bi jo bilo treba na regionalni ravni ob upoštevanju ravnovesja trga, pri čemer mora obvezno upoštevati različna merila. Omogočiti je treba, da se sofinancira s sredstvi medpanožnega povezovanja ali ekonomskih odborov za upoštevanje razlik v cenah. Uporabljala bi se lahko za zmanjšanje zaloge.

4. Slajenje, sladkanje na suho, dodajanje eksogenega sladkorja sladkorne pese ali sladkornega trsta je treba ukiniti v skladu s predlogom Komisije. Endogena obogatitev s zgoščenim grozdnim moštom ali prečiščenim zgoščenim grozdnim moštom bi morala biti dovoljena, vendar omejena, pomoč bi bilo treba ukiniti. Povečanje proizvodnih stroškov za poceni vina iz severnih regij proizvajalk bi se lahko delno nadomestilo s pomočjo, s katero se upravlja v okviru nacionalnih sredstev.

5. Regijam, v katerih se izvaja destilacija pitnega alkohola, bi bilo treba zagotoviti možnost upravičenosti do sheme enotnih plačil in delnega ločevanja za ohranjanje rastja in dostopa do pomoči za zeleno trgatev v skladu s študijo o potrebnih stroških.

6. Skupine proizvajalcev in organizacije področij bi se morale okrepiti, nadaljevati z delom in se preskrbeti s finančnimi sredstvi za razvoj poproizvodnih funkcij. Ta razvoj bi se lahko zgledoval po funkcijah in sredstvih organizacij pridelovalcev sadja in zelenjave. Pogojeni bi morali biti zlasti s strateškimi cilji: spojitve, združevanja, zveze, partnerstva, iskanje kritične velikosti in komercialni razvojni projekti, oblikovanje znamk, promocija.

7. Pravil o označevanju ni treba spreminjati iz navedenih razlogov; manevrski prostor obstaja v okviru trenutne ureditve. Ni treba izključiti sklicevanj na področje za namizna vina brez geografske označbe. Sklicevanja na obsežne geografske površine za lokalna vina zadostujejo za to prilagoditev.

8. Uvoz mošta iz tretjih držav mora ostati prepovedan zaradi opredelitve vina – izdelek iz predelave svežega grozdja – težav pri sledljivosti, nevarnosti goljufije in ravnovesja na trgu.

SAMMANFATTNING

Avsikten med denna undersökning är att bidra till debatten i parlamentet om Europeiska kommissionens förslag till reform av den gemensamma organisationen av marknaden för vin. Undersökningen uppfyller fyra krav från parlamentets sida: 1) en kort sammanfattning av situationen på vinmarknaden i EU:s 25 medlemsstater under de senaste åren; 2) en utvärdering av bristerna i mekanismerna i den nuvarande marknadsorganisationen; 3) en kritisk analys av kommissionens förslag och 4) konkreta förslag gällande reformen av den gemensamma marknadsorganisationen.

1. Situationen på marknaden för vin

Analysen av situationen på vinmarknaden på europeisk och global nivå överensstämmer till stor del med kommissionens analys när det gäller de huvudsakliga tendenserna. Vi har dock betonat några punkter där bedömningen av vissa tendenser skiljer sig åt, liksom den otillräckliga hänsyn som tagits till de underliggande marknadsmekanismerna, segmenteringen av marknaderna i ursprungsland, kategori och pris och de mycket heterogena handelsflödena, både inom EU och mellan EU och övriga världen.

Vad beträffar produktionspotentialen lades vingårdar ned i EU under åttio och nittiotalen, samtidigt som nya vingårdar anlades i nya världen. Den nya gemensamma marknadsorganisationen från 1999 bidrog till att vända denna trend men ställdes mycket snart inför problem med överproduktion och otillåtna planteringar. En ny omgång nedläggningar inleddes till följd av en kris som till viss del var konjunkturbetingad.

Produktion och avkastning varierar kraftigt, vilket ger upphov till konjunkturkriser som övergår i strukturkriser, eftersom det saknas en tillräcklig marknadsrevision från krisdestilleriernas sida och eftersom de mycket mäktiga konkurrenterna hindrar avsättningsmöjligheternas tillväxt. Produktionen har också fortsatt att öka utanför EU och dagens situation präglas fortfarande starkt av den globala överproduktionen 2004. Bortsett från konjunkturaspekten varierar avkastningen mellan vingårdarna. Stora vingårdar med låg avkastning övergår till produktiva vinstockssorter som kräver bevattning och till druvsorter av bättre kvalitet, och mycket produktiva vingårdar övergår till druvsorter av bättre kvalitet med sämre avkastning. Vingårdarnas prestanda är alltså endast relevant för produktiviteten om den kopplas till en viss produkt inom ett visst marknadssegment.

Genomsnittsförbrukningen har stabiliserats. Nedgången fortsätter i de traditionella producentländerna medan uppgången fortsätter i länder utan produktion och i konsumtionsländerna. Tendensen är i stort sett stabil genomsnittligt sett i EU medan en svag uppgång kan konstateras på global nivå. Vissa länder uppvisar en exceptionell ökning (Förenade kungariket, Förenta staterna).

Den internationella handeln fortsätter att öka. Den är fortfarande mycket diversifierad och komplementär när det gäller kvalitet, färg och pris. Handeln inom EU är betydande. Det finns mycket stora skillnader mellan marknaderna. Konkurrensen med länderna i nya världen blir allt skarpare, främst på de två växande marknader där konkurrensen är störst: Förenade kungariket och Förenta staterna. Exporten från EU:s 25 medlemsländer har ökat sedan 2001 (efter nedgången

2000), men tillväxten är mindre än i övriga världen. När det gäller värdet per enhet, däremot, är tillväxttakten 33 procent högre än i länderna utanför EU. Sedan 2001 har skillnaden ökat från 0,4 US dollar/l till 0,7 US dollar/l, men hälften av detta belopp kan förklaras med valutakursutvecklingen. Krisen och valutakursvariationerna har lett till en upptrappning av priskriget.

I analysen av världsmarknaden i förhållande till den gemensamma organisationen av marknaden för vin märks tydligt konkurrensfaktorerna på en marknad som skiljer sig mycket åt från land till land och som är mycket segmenterad i vart och ett av länderna. Arealerna med överskottsproduktion kommer att variera beroende på läge, avkastning, vilket slags produkter som produceras, klassificering och prisnivå på den marknad de är avsedda för. Att med en flerårig växt som är känslig för klimatvariationer kunna uppnå jämvikt på denna precisionsnivå och med så många aktörer vore näst intill mirakulöst.

På grund av nedgången i konsumtionen och urholkningen av exporten 2003–2005 å ena sidan och den stora produktionsökningen å andra sidan har destilleringen inte räckt till för att få bort överskottsproduktionen från marknaden. Analysen av överskottsproduktionen bekräftar att krisdestilleringens frivilliga karaktär, dess otillräckliga inverkan på priserna och det alltför sena genomförandet gjort att den gemensamma marknadsorganisationens mål i fråga om marknadsrevision inte kunnat nås.

2. Utvärdering av bristerna i den gemensamma marknadsorganisationens mekanismer

Vid reformen av den gemensamma organisationen av marknaden för vin 1999 bibehölls de viktigaste målen för den gemensamma jordbrukspolitikerna, men ”verktygen” ändrades: den obligatoriska destilleringen som styrde avkastningen på bordsviner avskaffades, orienteringspriset avskaffades, destillering av vin till spritdrycker infördes, förvaltning av potentialen genom reserver av rätter infördes, producentorganisationerna och de ekonomiska kommittéerna erkändes.

Styrningen av produktionspotentialen har blivit en känslig fråga. Åttioalets strategi att helt enkelt lägga ned vingårdar är inte längre lämplig, men förvaltningen av potentialen präglas starkt av analysen av konjunkturutvecklingen före beslutet. Förvaltningen av produktionspotentialen har präglats av en rad ”stop and go”. Kvalitetsomställningens inverkan på produktionen i Spanien (och antagligen en del av Syditalien) och den ökade avkastning den ledde till hade inte förutsetts. Omställningsmodellen byggde på en kvalitetspolitik där avkastningen minskade med druvsorter av bättre kvalitet (Languedocmodellen). Slutlig nedläggning tillsammans med omställning enligt Languedocmodellen gav en snabbare produktionsminskning. Fördelningen av nyplanteringsrättigheter och omställning enligt Castilla La Mancha modellen gav en snabbare ökning av utbudet.

Destilleringsordningarnas struktur gör dem kostsamma. Ordningarna är uppdelade och avsättningsmöjligheterna för vinalkohol är helt reglerade och några prisändringar har inte gjorts på mer än tjugo år. Kostnaden för destillationsskyldigheten hänger endast samman med att alkoholen kan användas som teknisk sprit. Destilleringen av vin till spritdrycker har uppnått syftena: att regelbundet förse marknaden med alkoholråvara för spritdrycker. Även om utgångsnivån var låg fungerar priset på vin som går till destillering av spritdrycker som ett minimipris, och en grupp

bordsvinsproducenter har en säker avsättningsmöjlighet. Den alkohol som produceras är alltså generellt sett överflödigt och marknaden förvaltas inte eftersom jämvikt endast nås genom ett ”utflöde” till lågt pris till industriella användningsområden. Krisdestillering tillämpas mycket oregelbundet. Det är det enda sättet att göra betydande ingripanden vid allvarliga kriser, men det leder till problem med priser som är låga (och därmed inte utgör någon stimulans) och enhetliga oavsett land och vinkvalitet. Krisdestilleringen är dessutom frivillig och därmed en källa till ”free riding”. Den är kostsam på grund av ”utflödet” till tekniska användningsområden.

Stödet för användning av koncentrerad druvmust och renad koncentrerad druvmust motiveras med respekten för den ”enhetliga lagstiftningen”, som syftar till att utjämna skillnaderna i berikningskostnad mellan olika metoder, regioner och producenter, oavsett om de har tillstånd att använda musten eller inte. Berikningsmöjligheterna främjar en ökad avkastning, men behovet av en metod för att kompensera för klimatriskerna får inte ignoreras. Effekterna på volymerna varierar beroende på koncentrationsmetod (koncentrerad respektive renad koncentrerad druvmust) och tillsatsmetod (sackaros).

De oenologiska metoderna är avgörande i konkurrensen med länderna i nya världen, på grund av deras inverkan på kostnaderna. Argumenten är giltiga i båda grupperna av producentländer. Även om många aspekter framkommer vid tekniska diskussioner måste man konstatera att det snarare är två ”produktfilosofier” som ställs mot varandra.

Generellt sett gäller de kritiska synpunkter på den gemensamma organisationen av marknaden för vin som framförts av undersökningen Innova, och som framgår av kommissionens dokument, snarare förfarandena för åtgärdernas genomförande än själva mekanismerna i den befintliga gemensamma marknadsorganisationen: 1) Det är inte införandet av nedläggningsbidrag eller kvalitetsomställning som ger upphov till problem, utan det faktum att dessa möjligheter utnyttjas i alltför stor eller alltför liten utsträckning, eller att man inte i tillräcklig utsträckning beaktar konsekvenserna av de beslut som fattas, som i fallet med den ökade avkastningen i Castilla La Mancha och i Syditalien. 2) På samma sätt leder avsaknaden av marknadsrevision till ett fortsatt utbudsöverskott, som gör att jämvikten mellan priser och intäkter inte kan återställas. 3) Destilleringens effektivitet och kostnad är resultatet av den ekonomiska politik som tidigare bedrivits och som gått ut på att försörja alkoholmarknaden på en given kvantitets och prisnivå.

Utvärderingen av den gemensamma marknadsorganisationens brister bör i stället belysa anpassningen av mekanismerna till antingen 1) de ändrade målen för den gemensamma jordbruks eller vinodlingspolitiken (miljön, Världshandelsorganisationens krav, landsbygdsutvecklingen); 2) eller de nya budgetkraven (minskade utgifter, nya medlemsstaters inträde); 3) eller utvecklingen av den globala konkurrensen, där länderna i nya världen dominerar. Vi anser att det är svårt att bibehålla traditionella mekanismer för åtgärder på marknaden genom reglering av utbudet, eftersom det i praktiken inte finns kvar några tariffära handelshinder. I det pågående reformprojektet ser vi det som nödvändigt att tydligt klargöra och rangordna målen och medlen innan något av de befintliga verktygen avskaffas.

3. Kritisk granskning av kommissionens förslag

Den omfattande och odifferentierade nedläggning som föreslås möts av många kritiska synpunkter: den är ineffektiv i ett EU vars handel är öppen gentemot omvärlden och signalen till konkurrenterna

är kontraproduktiv. Åtgärden strider fullständigt mot de sju senaste årens politik på området, och man bortser från problemet med otillåtna planteringar. Nedläggning framstår som den enda möjliga lösningen på kort sikt för producenter med svårigheter. Urvalet sker med utgångspunkt i kriställighet snarare än produktionsresultat. Förslaget tar ingen hänsyn till de strategier som producenterna utvecklat. Nedläggning leder dessutom till att en ekologisk odling som bidrar till att de aktuella områdena befolkas, och för vilken alternativ saknas, försvinner i regioner där ökenspridningen kommer att ta över, i strid med målen för den gemensamma jordbrukspolitiken.

Planteringsrätterna är det främsta verktyget för en genomtänkt politik för sektorns utveckling. Kostnaden och stordriftsfördelarna är obetydliga i förhållande till marknadernas instabilitet och den upplösning av sektorn som kommer att följa. Avskaffande av planteringsrätterna skulle alltså främja utlokaliseringen av vingårdar, framväxten av stora företag som kan mobilisera kapital och en snabb uppkomst av överskott och skulle leda till samordningsproblem mellan de kvalitetsviner fso som är förbundna med jordmånen och övriga kategorier av vin.

Avskaffande av planteringsrätterna strider också mot det tidigare beslutet att lägga ned 400 000 hektar vinodlingar för att återställa jämvikten i utbudet. Så snart planteringarna avregleras kommer de att öka, vilket kommer att ge upphov till överskott. Därmed skulle två budgetår för den gemensamma organisationen av marknaden för vin gå till spillo.

Marknaden för alkohol från destillering är helt reglerad: de priser som betalas till producenterna fastställs enligt föreskrifterna, liksom destilleringsmarginalerna och det ”godtagbara” marknadspriset. Eftersom det verkar svårt att inte täcka destilleringskostnaderna skulle budgeten kunna avpassas med utgångspunkt i två andra variabler: det pris som betalas och alkoholens försäljningspris. Priset för destillering av spritdrycker skulle exempelvis kunna delas med två och ”kompenseras” med ett direktstöd.

Vinalkohol är till stor del ersättningsbar: definitionen och den avsedda användningen bestämmer vem eller vilka som kan omfattas av mekanismen. Den avveckling som bestämmelserna lett till skulle alltså kunna ifrågasättas. Destillationsskyldigheten skulle t.ex. kunna utnyttjas för spritdrycker. I så fall skulle destilleringsverksamheten kunna fortsätta i Frankrike. Produktionen av alkohol genom destillering enligt artikel 29 (destillering av spritdrycker) bör alltså minska i motsvarande grad.

Miljöaspekterna tas inte i beaktande: destilleriernas roll bör även utvärderas med avseende på denna ”miljötjänst” i form av föroreningsbekämpning. Energiaspekterna mot bakgrund av bioetanolpolitiken, produktion av alkohol för förgasning, förtjänar en kompletterande utvärdering. Vinodlingssektorn kan knappast klara sig utan en regleringsmekanism, med hänsyn till prisernas instabilitet som hänger samman med skördarnas variation och efterfrågans avsaknad av elasticitet. Genomförandet av krisdestillering skulle kunna förbättras och kostnaderna minskas inom ramen för en harmonisering av de två gemensamma marknadsorganisationerna, den för vin och den för vinalkohol. Regleringen skulle kunna detaljstyras på regional nivå och begränsas inom ramen för nationella anslag. Inkomststabilisatorer skulle kunna införas.

Vi delar kommissionens syn på berikning och fortsatt öppenhet för eventuell kompensation för de höga kostnader som uppstår för vingårdar med lågprisprodukter i norra Europa. Detta beslut skulle

ge EU en stark ställning i förhandlingarna om bestämmelser och oenologiska metoder med länderna i nya världen.

4. Kompletterande analyser och konkreta förslag till reformen av den gemensamma marknadsorganisationen

Länderna i nya världen har ”invaderat” den brittiska marknaden, främst i segmentet för premiumviner, genom att utveckla unga vingårdar med hög produktionspotential och inriktning mot aromatiska druvsorter. Saluföringen görs av några mycket stora företag som säljer prisvärda viner med druvsorten i fokus och märken som stöds av enorma kommunikations och marknadsföringsbudgetar. De dominerar för närvarande ”off trade” handeln. Dessutom kontrollerar de fullständigt leveranskedjan, kvalitetskontrollen och det affärsmässiga nytänkandet. De har nära förbindelser med distributionsjättarna, vilket är mycket fördelaktigt.

Den australiska vinsektorn genomgår en överproduktionskris utan motstycke. Denna överproduktion härrör från den kombinerade effekten av alltför stora planteringar som vinodlarna och investerarna med ekonomiskt bidrag genomförde under en bekymmersfri period och av den ymniga skörden 2004. Överproduktionskrisen gynnar konsumenterna, som kan köpa allt billigare viner, de stora distributionsföretagen, som tack vare sin tyngd kan förbättra sina marginaler, och slutligen de mycket stora vinproducenterna, som utnyttjar utbudsöverskottet på druvor för att förhandla sig till allt lägre priser. Förlorarna i denna kris är de oberoende vinodlarna som inte kan finna köpare till sina druvor eller som fått se sina marginaler krympa till följd av de allt lägre priserna. Stora mängder druvor skördas aldrig. Konkurserna är talrika. Australiens enda vinodlingspolitik består i marknadsföring av australiska viner, i Australien men också, och framför allt, utomlands.

En del av världsmarknaden för vin domineras av ett litet oligopol, där de flesta företag finns i nya världen. Konkurrensen blir allt hårdare i senare led av produktionskedjan. De stora globala vinföretagens utveckling och konkurrensvinster under de senaste tjugofem åren har grundats på en våg av fusioner och uppköp i syfte att rationalisera produktionen och utveckla märkena. Deras kritiska storlek ger dem betydande konkurrensfördelar på de mest konkurrensutsatta marknaderna, dvs. Förenade kungariket och Förenta staterna.

Erfarenheterna från inrättandet av producentorganisationer inom frukt och grönsakssektorn kan utnyttjas för projekt inom vinsektorn. Vi skulle därför vilja framhålla fördelarna med att organisera producenterna i yrkesorganisationer och fördelarna med driftsfondens förvaltningsförfaranden. Här vill vi framför allt se en gemensam medverkan från EU:s fonder och producentföretagerna, vilket skulle medföra ett större gemensamt ansvarstagande och göra det möjligt att upprätta en lista över stödberättigade åtgärder som skulle kunna anpassas till vinsektorn. En stor del av dessa åtgärder skulle kunna genomföras redan nu.

Åtgärderna på marknaden kan genomföras mera samlat genom de ekonomiska kommittéerna, som utöver kvalitetsbestämmelserna kan införa en decentraliserad utbudsstyrning genom organiserade kollektiva åtgärder för avsättning till reserver och genom kollektiv finansiering.

Vi delar kommissionens uppfattning att frikoppling inte kan tillämpas på ett generellt och enhetligt sätt, men dessa mekanismer kan ändå tillämpas mer begränsat och målinriktat. Ett frikopplat stöd i en homogen region, där de flesta produkter är av samma art och säljs till samma pris (t.ex. leverans för destillering till spritdrycker), som grundas på kriterier för landsbygdsutveckling, miljöskydd, skydd av landskapets särart och avsaknad av produktionsalternativ, skulle kunna införas inom ramen för systemet för samlat gårdsstöd, utan de nackdelar som följer med en generell tillämpning.

I förslagen tas hänsyn till de föregående analyserna:

1. Eftersom en odifferentierad och generell nedläggning är ineffektiv bör man bibehålla en målinriktad och differentierad nedläggning med utgångspunkt i både ekonomiska (druvsorter, avkastning) och sociala (jordbrukare i svårigheter, projekt för nedläggning av verksamhet, avsaknad av övertagare) strategiska mål. Sådan nedläggning skulle alltså ske stegvis, i begränsad omfattning och kontrollerat, och utvärderas under genomförandets gång. Detta skulle i jämförelse med scenario 2 kräva en budget som tillåter omfördelning av medel till andra åtgärder.

2. Planteringsrätterna bör bibehållas för styrning av politiken. De bör dock göras mycket enklare att utnyttja genom en bättre organisation av tilldelningen, handeln och överföringen. Genomförandet av reservmekanismer skulle kunna utvärderas och anpassas för att åtgärda bristerna. Som en naturlig följd bör de otillåtna planteringarna regleras, främst genom de kontrollsystem som införts inom ramen för den nya gemensamma jordbrukspolitikerna. Förvaltningen av produktionspotentialen skulle kunna ske på regional nivå, genom ett regionalkontor, en yrkesorganisation eller en ekonomisk kommitté, med utgångspunkt i marknadssituationen och med en övre gräns och ett skiljeförfarande på nationell och europeisk nivå.

3. Destilleringsystemet bör ses över både i sin helhet och för varje kategori. Systemet med inköpspris skulle kunna ses över för att åstadkomma en budgetminskning och en marknadsorientering. Avsättningsmöjligheterna för all alkohol som produceras bör omdefinieras och utvecklas. Försäljningspriset för vinalkohol bör justeras uppåt. Alla delar av alkoholmarknaden bör moderniseras: spritdrycker, sprit av druvrester, tekniska användningsområden (förgasning) med utgångspunkt i miljömål (föroreningsbekämpning, alkoholbränsle) och energimål (beskattningens utveckling). Förebyggande destillering skulle kunna ge ersättning på grundval av endast miljöaspekten. Metoderna för kompostering av obearbetade pressrester och för gödsling med vindruvor bör utvärderas ur ekologisk synpunkt. Destilleringen av spritdrycker skulle kunna ske till lägre pris, vilket skulle kunna kompenseras med ett delvis frikopplat direktstöd. Destillering av vin för flera ändamål är inte längre aktuellt, utan har ersatts med arealanvisning (Zonta planen). Detta har alltså avskaffats. Krisdestilleringen bör bibehållas, men genomförandet måste förbättras. Den bör styras på regional nivå med hänsyn till jämvikten på marknaden och bör kunna vara obligatorisk med utgångspunkt i differentierade kriterier. Krisdestillering bör kunna delfinansieras av yrkesorganisationerna eller de ekonomiska kommittéerna så att prisskillnader kan beaktas. Den skulle kunna kopplas till utnyttjandet av kvalitetsreserver.

4. Sockertillsättning, chaptalisering och berikning med exogent bet och rörsocker bör upphöra enligt kommissionens förslag. Naturlig berikning med koncentrerad och renad koncentrerad druvmust bör tillåtas men minska, och stödet bör avskaffas. Det högre produktionspriset för lågprisviner från nordliga produktionsområden skulle delvis kunna kompenseras med ett stöd som förvaltas inom ramen för de nationella anslagen.

5. De regioner där destillering av spritdrycker förekommer bör, för att markvegetationen skall bibehållas, kunna omfattas av systemet för samlat gårdsstöd och av partiell frikoppling, och, med utgångspunkt i kostnadsundersökningar, kunna få stöd för grön skörd.

6. Producentgrupperna och branschorganisationerna bör stärkas, aktiveras och få finansiella medel för att kunna utveckla stödfunktionerna. När det gäller funktioner och metoder skulle inspiration kunna hämtas från producentorganisationerna inom frukt och grönsakssektorn. En förutsättning bör framför allt vara strategiska målsättningar: fusioner, omgrupperingar, sammanslutningar, partnerskap, strävan efter kritisk storlek och projekt för affärsutveckling, varumärkesbyggande och marknadsföring.

7. Någon ändring av märkningsreglerna verkar inte nödvändig av de skäl som angetts; de gällande bestämmelserna ger manöverutrymme. Hänvisningarna till jordmånen för bordsviner utan geografisk beteckning bör inte avskaffas. Denna anpassning skulle kunna åstadkommas med hjälp av stora geografiska referensområden för lantviner.

8. Import av druvmust från tredjeländer bör vara förbjuden även fortsättningsvis med hänvisning till definitionen av vin som en produkt framställd genom bearbetning av färska druvor, på grund av problemen med spårbarhet och bedrägeririsken samt med hänvisning till jämvikten på marknaden.

